

Hallituksen esitys Eduskunnalle maatalousyrittäjän eläkelainsäädännön muuttamiseksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamiseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan uusittavaksi maatalousyrittäjien työeläkkeitä koskeva lainsäädäntö. Maatalousyrittäjän eläketurvaa, joka on pääosin sisällöltään samanlainen kuin palkansaajan eläketurva, koskevan lainsäädännön rakenne uudistettaisiin työntekijän eläkelakia vastaavaksi. Samalla yksittäisten säännösten sanamuotoa selkeytettäisiin ja täsmennettäisiin. Maatalousyrittäjän eläkelakiin tehtäisiin myös työntekijän eläkelaista aiheutuvat muutokset. Maatalousyrittäjän ja palkansaajan eläketurva säilyy pääosin sisällöltään samanlaisena.

Maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulosta ehdotetaan säädettäväksi erillisellä voimaantulolailla. Siinä olisivat maatalousyrittäjän eläkelain voimaantuloa koskevien säännösten lisäksi säännökset vakuuttamisvelvollisuudesta vapautusten lakkaamisesta, ennen vuotta 1947 syntyneiden maatalousyrittäjien oikeudesta osa-aika-eläkkeeseen ja ennen vuotta 1950 syntyneiden maatalous-

yrittäjien oikeudesta työttömyyseläkkeeseen.

Esitykseen sisältyvät lisäksi ehdotukset maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain, maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain, maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain, luopumiseläkelain, maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain, sairausvakuutuslain mukaisen omavastuun korvaamisesta maatalousyrittäjille annetun lain ja maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamisesta. Mainittuihin lakeihin sisältyvät viittaukset maatalousyrittäjien eläkelakiin on muutettava, koska maatalousyrittäjien eläkelaki ehdotetaan kumottavaksi maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulolaissa.

Esitys liittyy valtion vuoden 2007 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	5
1. Johdanto	5
2. Nykytila ja sen arviointi	6
Maatilataloutta harjoittavan osakeyhtiön omistajan perheenjäsen	6
Vakuuttamisvelvollisuus vanhuuseläkkeellä.....	7
Takautuva vanhuuseläke	7
Vapautus vakuuttamisvelvollisuudesta	7
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	7
3.1. Yleistä	7
3.2. Maatalousyrittäjien eläkelakiin ehdotettavat sisällölliset muutokset	8
Maatilataloutta harjoittavan osakeyhtiön omistajan perheenjäsen	8
Vakuuttamisvelvollisuus vanhuuseläkkeellä.....	8
Takautuva vanhuuseläke	8
Vapautus vakuuttamisvelvollisuudesta	9
Eläkeotteen lähettäminen	9
Osasairauspäiväraha.....	9
4. Esityksen vaikutukset.....	9
4.1. Yrittäjävaikutukset.....	9
4.2. Taloudelliset vaikutukset	10
4.3. Vaikutukset eri sukupuolten kannalta.....	10
5. Asian valmistelu	11
6. Riippuvuus muista esityksistä.....	11
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	13
1. Lakiehdotusten perustelut	13
1.1. Maatalousyrittäjän eläkelaki.....	13
I OSA. Yleiset säännökset.....	13
1 luku. Lain tarkoitus	13
2 luku. Lain soveltamisala	13
II OSA Vakuuttamista koskevat säännökset	16
3 luku. Eläketurvan järjestäminen	16
Vakuuttaminen ja vakuuttamisen valvonta	16
Työtulo.....	18
4 luku. Vakuutusmaksut.....	19
III OSA. Eläkkeitä, kuntoutusta ja ryhmähenkivakuutusta sekä niiden toimeenpanoa koskevat säännökset	20
5 luku. Eläke- ja kuntoutusetuudet sekä ryhmähenkivakuutuskorvaus.....	20
Vanhuuseläke.....	20
Osa-aikaeläke.....	21

Työeläkekuntoutus	26
Työkyvyttömyyseläke.....	29
Perhe-eläke.....	34
Ryhmähenkivakuutus	35
6 luku. Eläkkeen määräytyminen.....	36
Eläkkeen karttuminen.....	36
Eläkkeen perusteena oleva kokonaistyötulo ja eläkkeeseen oikeuttavat etuudet.....	38
Työkyvyttömyyseläkkeen määrään vaikuttavat muut seikat.....	39
Elinaikakerroin.....	41
Perhe-eläkkeen määräytyminen.....	41
Ensisijaisten etuuksien vähentäminen eläkkeestä	43
Palkka- ja hintatason muutosten huomioon ottaminen	44
7 luku. Eläkkeen hakeminen ja päätökset	44
8 luku. Eläkkeen maksaminen, viivästyskorotus ja takaisinperintä	45
9 luku. Muutoksenhaku	48
IV OSA Maatalousyrittäjien eläkelaitos	51
10 luku. Eläkelaitoksen tehtävät.....	51
11 luku. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen hallintoa koskevat säännökset....	52
12 luku. Kustannusten jako.....	53
V OSA Erinäiset säännökset.....	54
13 luku. Tietojen antaminen, saaminen ja salassapito.....	54
14 luku. Erinäisiä määräyksiä	55
1.2. Maatalousyrittäjän eläkelain voimaannpanolaki	56
1.3. Laki maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta.....	66
1.4. Laki maatalousyrittäjien luopumistuesta	66
1.5. Laki maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä.....	66
1.6. Luopumiseläkelaki.....	66
1.7. Laki maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta	67
1.8. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaki.....	67
1.9. Sairausvakuutuslain mukaisen omavastuun korvaamisesta maatalousyrittäjille annettu laki.....	67
1.10. Maatalousyrittäjien lomituspalvelulaki.....	67
2. Tarkemmat säännökset ja määräykset.....	68
3. Voimaantulo	68
4. Säättämisjärjestys	68
LAKIEHDOTUKSET	69
maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta	115
maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta	121
maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain muuttamisesta 	123
luopumiseläkelain muuttamisesta	125
maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta	127
maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain muuttamisesta	129

sairausvakuutuslain mukaisen omavastuuajan korvaamisesta maatalousyrittäjille annetun lain 2 ja 5 §:n muuttamisesta.....	132
maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamisesta	133
LIITE	135
RINNAKKAISTEKSTIT	135
maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta	135
maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta	146
maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain muuttamisesta	150
luopumiseläkelain muuttamisesta	153
maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta	155
maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain muuttamisesta	159
sairausvakuutuslain mukaisen omavastuuajan korvaamisesta maatalousyrittäjille annetun lain 2 ja 5 §:n muuttamisesta.....	165
maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamisesta	166

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Lakisääteiseen eläkejärjestelmään kuuluu palkansaajia ja yrittäjiä koskeva työeläkejärjestelmä ja sitä täydentävä koko väestöä koskeva kansaneläkejärjestelmä. Työeläkkeen keskeinen tehtävä on turvata toimeentulon jatkuvuus, kun palkansaajan, maatalousyrittäjän tai muun yrittäjän työansio vanhuuden, työkyvyttömyyden tai perheenhuoltajan kuoleman vuoksi lakkaa. Maatalousyrittäjä on velvollinen vakuuttamaan itsensä näiden seikkojen varalta ottamalla maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969; MYEL) mukaisen työeläkevakuutuksen.

MYEL on ollut voimassa 1 päivästä tammikuuta 1970. Maatalousyrittäjän eläkevakuutus on lain piiriin kuuluville pakollinen. Maatalousyrittäjällä tarkoitetaan Suomessa asuvaa 18–68-vuotiasta henkilöä, joka omaan tai yhteiseen lukuun itse työhön osallistuen harjoittaa maatilataloutta. Maatalousyrittäjän lisäksi hänen perheenjäsenensä voidaan vakuuttaa MYEL:n mukaan. Peltoviljelyn ja metsätalouden lisäksi myös kalastus ja poronhoito kuuluvat MYEL:n piiriin. Vakuuttaminen edellyttää työntekoa, pelkkä maatilalla, porojen tai kalastusaluksen tai -välineiden omistaminen ei tuo omistajaa MYEL:n perusteella vakuutettavien piiriin. MYEL:ssä maatalousyrittäjällä tarkoitetaan kaikkia MYEL:n perusteella vakuutettavia henkilöitä.

MYEL koskee laissa tarkoitettua toimintaa, joka on jatkunut yhdenjaksoisesti vähintään neljä kuukautta sen jälkeen, kun maatalousyrittäjä on täyttänyt 18 vuotta. Maatalousyrittäjän työpanoksen perusteella vahvistettavan MYEL-työtulon on lisäksi oltava vähintään laissa säädetyn rajan suuruinen. Vuonna 2006 työtulon alaraja on 2 925,46 euroa vuodessa. Jos maatalousyrittäjän työpanoksen arvioidaan olevan pienempi kuin mainittu määrä, maatalousyrittäjä ei ole MYEL:n mukaan vakuuttamisvelvollinen. Tällöin hän saa MYEL-eläkkeen sijaan eläketurvansa kansaneläkkeenä.

Maatalousyrittäjien sosiaaliturvaa hoitaa

Maatalousyrittäjien eläkelaitos (Mela). Se vahvistaa maatalousyrittäjälle MYEL-työtulon, jonka hänen voidaan kohtuudella arvioida saavan MYEL:n piiriin kuuluvasta työstään. Työtulo vastaa maatalousyrittäjän työpanosta. MYEL-työtulo ei perustu siihen, mitä maatalousyrittäjä saa tulona lain piiriin kuuluvasta toiminnastaan. MYEL-työtulolla hinnoitellaan maatalousyrittäjän työpanos ja työtulo määritellään kunkin maatalousyrittäjän osalta erikseen. Maatilataloutta harjoittavien maatalousyrittäjien työtuloa vahvistettaessa lähtökohtana on maatilalla pinta-alojen perusteella määräytyvä viljelmän työtulo ja poronhoitajien osalta lähtökohtana on porokarjan koko ja poronhoitotyössä tehdyt työpäivät. Kalastajan työtuloa vahvistettaessa työtulo arvioidaan työpanoksen perusteella. MYEL-työtulon perusteella maatalousyrittäjälle karttuu eläkettä ja myös maatalousyrittäjän työeläkevakuutusmaksu määrätään MYEL-työtulon perusteella. Vakuutetuilta perityt eläkevakuutusmaksut ovat verotuksessa kokonaan vähennyskelpoisia.

Mela antaa työtulon vahvistamisesta päätöksen. Työtulon voi vahvistaa takautuvasti enintään kulumassa olevalle ja kolmelle sitä edeltävälle kalenterivuodelle. Jos maatalousyrittäjä on vakuuttamis päätökseen tyytymätön, hän voi hakea siihen muutosta työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalta.

Vahvistettu työtulo tarkistetaan vuosittain palkkakertoimella. Jos maatalousyrittäjän vahvistettuun työtuloon vaikuttavat seikat olennaisesti muuttuvat, työtuloa muutetaan maatalousyrittäjän tai Melan aloitteesta.

Mela valvoo, että maatalousyrittäjät ottavat vakuutuksen. Jos maatalousyrittäjä ei ole ottanut vakuutusta, Mela kehottaa häntä ottamaan sen. Jos maatalousyrittäjä ei noudata kehoitusta, Mela vakuuttaa maatalousyrittäjän. Tällöin työeläkevakuutusmaksu voidaan korottaa enintään kaksinkertaiseksi. Vakuutus voidaan tässäkin tapauksessa ottaa takautuvasti ainoastaan kulumassa olevalle ja kolmelle tätä edeltävälle kalenterivuodelle. Jos maatalousyrittäjä on laiminlyönyt vakuuttamisvelvollisuutensa, hän menettää oi-

keuden MYEL:n mukaiseen eläkkeeseen mainittua kolmea vuotta aikaisemmalta ajalta. Työeläkevakuutusmaksujen maksamisen laiminlyönti johtaa eläketurvan pienenemiseen vanhentuneiden maksujen osalta. Maatalousyrittäjä kantaa laiminlyöntinsä seuraukset itse pienentyneenä työeläketurvana.

Maatalousyrittäjien, muiden yrittäjien ja palkansaajien eläkeoikeuksia koskevat säännökset ovat pääosin samat. Maatalousyrittäjällä on laissa säädetyin edellytyksin oikeus osa-aika-, vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeeseen sekä ammatilliseen kuntoutukseen. Maatalousyrittäjän edunsaajalla on oikeus perhe-eläkkeeseen ja korvaukseen maatalousyrittäjien ryhmähenkivakuutuksesta. MYEL-eläkkeen määrään vaikuttavat ajanjaksot, joina maatalousyrittäjä on ollut MYEL-vakuutettu, eläkkeen karttumisprosentti, työtulot ja maksetut vakuutusmaksut.

Vuoden 2005 alusta eläkettä kartuttavat tietyt palkattomilta ajoilta maksettavien etuuksien perusteena olevat ansiot. Tällaisia etuuksia ovat sairauspäiväraha, erityishoitoraha, liikenne- ja tapaturmavakuutuslakien mukaiset ansionmenetykskorvaukset, vanhempainpäivärahat sekä työttömyyspäivärahat. Eläkettä karttuu myös lastenhoitoajalta ja tutkintoon johtavalta opiskeluajalta. Edellä mainituilta etuusajoilta karttuu eläkettä 1,5 prosenttia. Maatalousyrittäjälle vahvistettua työtuloa käytetään myös sairausvakuutuksen ansioperusteisten etuuksien perusteena.

Työeläkkeet on sidottu indeksiin, joka turvaa niiden tason. Maatalousyrittäjien eläkejärjestelmä rahoitetaan maatalousyrittäjien työeläkevakuutusmaksulla, Melan sijoitus-toiminnan tuotoilla ja valtion osuudella.

Pääministeri Matti Vanhasen hallituksen ohjelman mukaan ”eläkepolitiikan kestävyysperustana ja tavoitteina ovat talouden kasvu, yleinen luottamus järjestelmän kestävyteen ja nykyistä pidempi jaksaminen työelämässä. Hallituskaudella saatetaan loppuun eduskunnan 19 päivänä helmikuuta 2003 hyväksymän yksityisten alojen työeläke-etuuksia koskevan uudistuksen toimeenpano. Uudistukset ulotetaan kullekin alalle sopivalla tavalla myös muihin ansioeläkkeisiin.” Hallitusohjelman keskeinen tavoite on yrittäjyyden edellytysten turvaaminen.

Hallitusohjelman mukaisesti yksityisten

alojen eläkelakien yhdistäminen ja selkeyttäminen on toteutettu siten, että yksityisalojen palkansaajien eläkelait on yhdistetty merimieseläkelakia (72/1956; MEL) lukuun ottamatta työntekijän eläkeläiksi (395/2006; TyEL), joka tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007.

Esityksessä ehdotetaan uudistettavaksi maatalousyrittäjien eläkelaki uudeksi maatalousyrittäjän eläkeläiksi. Esitys liittyy osana yrittäjiä koskevan sosiaaliturvan uudistamiseen. Yrittäjien eläkelain selkeyttämisestä on annettu hallituksen esitys (/). Uusi yrittäjän eläkelaki (YEL) tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007. Tässä esityksessä tarkistetaan myös lakien nimet vastaamaan uutta yrittäjän eläkelakia. Esityksessä on myös tehty teknisiä tarkistuksia maatalousyrittäjien luopumisjärjestelmään liittyviin lakeihin sekä maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslakiin, lakiin sairausvakuutuslain mukaisen omavastuun korvaamisesta maatalousyrittäjille ja maatalousyrittäjien lomituspalvelulakiin.

2. Nykytila ja sen arviointi

Maatalousyrittäjien eläkelaki on ollut voimassa lähes 40 vuotta. Laki on sanonnaltaan vanhentunut. Maatalousyrittäjien eläkelaisissa on suurelta osin viitattu työntekijäin eläkeläisiin (395/1961; TEL), joka on voimassa vuoden 2006 loppuun asti. Useiden muutosten johdosta laki on muodostunut vaikeaselkoiseksi. Sen vuoksi on tarkoitukseenmukaista säätää vanhentuneen lain tilalle uusi laki, joka vastaisi sanonnoiltaan uutta työntekijän eläkelakia ja yrittäjän eläkelakia. Lainsäädännön toimeenpanon kannalta on myös pyritty välttämään samojen asioiden toistamista maatalousyrittäjän eläkelaisissa, jos niistä on jo säädetty TyEL:issä.

Maatilataloutta harjoittavan osakeyhtiön omistajan perheenjäsen

MYEL:ssa tarkoitettuna maatalousyrittäjänä pidetään muun muassa henkilöä, joka omistaa maatilataloutta harjoittavasta osakeyhtiöstä yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa yli puolet. Ratkaisukäytännössä on omistusosuuksia laskettaessa ja MYEL-vakuuttamisen edellytyksiä ratkaistaessa va-

kiintuneesti katsottu maatalousyrittäjän avopuoliso perheenjäseneksi vain, jos avopuolisoilla on yhteinen lapsi. Tämän vuoksi avopuolisot, jotka omistavat maatilataloutta harjoittavan osakeyhtiön puoliksi kuuluvat palkansaajien eläkelakien piiriin, jos heillä ei ole yhteistä lasta. Jos avopuolisoille syntyy lapsi, he työeläkkeitä koskevan ratkaisukäytännön mukaan siirtyvät maatalousyrittäjien eläkelain piiriin.

Vakuuttamisvelvollisuus vanhuuseläkkeellä

Maatalousyrittäjätoiminnan vakuuttamisvelvollisuus koskee kaikkia muita vanhuuseläkeläisiä paitsi MYEL:n mukaisella vanhuuseläkkeellä olevia. Maatalousyrittäjä ei ole vakuuttamisvelvollinen vanhuuseläkkeellä ollessaan harjoittamastaan maatalousyrittäjätoiminnasta, jos hänellä on ollut työuransa aikana maatalousyrittäjätoimintaa, josta on karttunut eläkettä. Aikaisemman MYEL-vakuutuksen kestolla ei ole merkitystä. Jos henkilö sen sijaan ei ole aiemmin harjoittanut maatalousyrittäjätoimintaa ja aloittaa sen vanhuuseläkkeellä ollessaan, on hän tästä maatalousyrittäjätoiminnastaan vakuuttamisvelvollinen 68 ikävuoteen asti. Vakuuttamisvelvollisuus riippuu siten siitä, minkä lain mukaisella vanhuuseläkkeellä maatalousyrittäjätoimintaa harjoittava henkilö on, mikä ei kaikilta osin ole perusteltua.

Takautuva vanhuuseläke

Nykyisin MYEL:n mukaista vanhuuseläkettä ei myönnetä takautuvasti. Palkansaajien työeläke myönnetään takautuvasti kolmelta kuukaudelta, jos työntekijän työsuhde on päättynyt ennen tätä. Jos henkilö on harjoittanut maatalousyrittäjätoimintaa sekä ollut työsuhteessa ennen kuin jää vanhuuseläkkeelle, voivat hänen MYEL:n ja TEL:n mukaiset eläkkeensä alkaa eriaikaisesti, mikä ei ole tarkoituksenmukaista.

Vapautus vakuuttamisvelvollisuudesta

Ennen vuotta 2002 henkilö, jolla oli riittävä eläketurva muusta työskentelystä, sai vapautuksen MYEL:n mukaisesta vakuuttamisvelvollisuudesta. Edellytyksenä oli muun muas-

sa, ettei maatalousyrittäjätoiminnasta olisi yhteensovitus säännösten vuoksi karttunut enää uutta eläkettä. Ennen vuoden 2005 eläkeuudistusta työeläketurvan kokonaismäärää rajoitettiin yhteensovitus säännöksillä. Siksi oli perusteltua, ettei henkilöä, jolle ei yhteensovitus säännösten vuoksi esimerkiksi sivutoimisen maatalouden harjoittamisen perusteella voinut karttua lisää eläkettä, eikä henkilöä, jonka työeläketurva voitiin katsoa riittäväksi, velvoitettu ottamaan MYEL-vakuutusta. Eläkeuudistuksen jälkeen periaatteena kuitenkin on, että kaikista työansioista kertyy työeläkettä eikä näiden yhteismäärää rajoiteta. Siten vapauttamisen perusteet ovat poistuneet.

Myönnetty vapautus jatkuu MYEL:n voimaantulosäännöksen (1282/2001) mukaan niin kauan kuin sen perusteet ovat olemassa. Jos siirtymäsäännöksen nojalla voimassa oleva vapautus jää voimaan pysyvänä, on samanlaista maatalousyrittäjätoimintaa harjoittavia henkilöitä, joilla toisella on vapautus ja toisella ei, riippuen siitä, onko MYEL-toiminta alkanut ennen vuotta 2002 vai sen jälkeen. Tämä on eläkejärjestelmän tavoitteiden kannalta ongelmallista.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Yleistä

Esityksessä ehdotetaan lakia selkiinnyttäväksi siten, että maatalousyrittäjän eläkelaisissa säädettäisiin maatalousyrittäjän eläketurvan kannalta kaikista merkittävistä asioista.

Eläkelaitosten, Eläketurvakeskuksen ja viranomaisten välistä toimintaa koskevia säännöksiä ei ole tarpeen toistaa eri laeissa. Tämän vuoksi maatalousyrittäjän eläkelaisissa viitattaisiin TyEL:iin niiden säännösten osalta, jotka koskevat kustannustenjakoa, eläkehakemuksen käsittelevää eläkelaitosta, tietojensaantia, eläkkeen maksamista muulle kuin maatalousyrittäjälle itselleen ja asiakirjojen säilyttämistä.

Maatalousyrittäjien sekä muiden yrittäjien ja palkansaajien eläketurva on pääosin sisällöltään samanlainen. Tämän vuoksi ehdotetaan, että myös osassa eläkkeen määrää ja

maksamista, eläkkeen muuttumista sekä muutoksenhakua koskevissa säännöksissä viitattaisiin TyEL:n säännöksiin. Viittauksia käytettäisiin lähinnä silloin, kun on kyse muista kuin etuuden saajan oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvistä asioista sekä asioista, joihin eläkkeensaaja ei omalla toiminnallaan voi vaikuttaa. Viittaamalla TyEL:n säännöksiin esim. eläkkeen määräytymiseen ja laskentaan liittyvissä asioissa, varmistetaan, että eläketurva vastaa palkansaajien eläketurvaa ja välttyään siltä, että samoja säännöksiä toistetaan useassa eri laissa. Ehdotettujen viittaussäännösten sanamuotoa selkeytettäisiin siten, että niissä mainitaan mistä asiasta TyEL:n säännöksessä säädetään. Lisäksi viittaussäännökset sijoitettaisiin lain asianomaiseen kohtaan.

Maatalousyrittäjien työtulot ja palkansaajien työansiot sekä heidän eläkkeensä tarkistetaan samoilla indekseillä ja kertoimilla. Näiden indeksien ja kertoimien tarkemmasta määräytymisestä säädetään TyEL:ssä. Esityksessä ehdotetaan, että maatalousyrittäjän eläkelaisissa viitattaisiin näihin TyEL:n säännöksiin.

Maatalousyrittäjien eläketurvaan ei ehdoteta merkittäviä muutoksia ja säännökset ovat siten suurelta osin samanlaiset kuin MYEL:ssä. Lain nimeksi tulisi TyEL:n tapaan yksikössä maatalousyrittäjän eläkelaki. Ehdotettavilla muutoksilla yhdenmukaistettaisiin, ajanmukaistettaisiin ja selkiytettäisiin maatalousyrittäjää koskevia työeläkesäännöksiä. Vaikka lain sanamuotoihin ehdotetaan muutoksia, tarkoituksena on ollut säilyttää säännösten vakiintunut tulkinta. Tarkoituksena ei ole ollut olennaisesti muuttaa maatalousyrittäjien oikeutta eläkkeisiin tai maatalousyrittäjien eläkkeiden määräytymistä.

Laki ehdotetaan kirjoitettavaksi TyEL:n rakenteen mukaisesti. MYEL:iin sisältyy kuitenkin säännöksiä, joita vastaavia säännöksiä ei ole TyEL:ssä. Siitä syystä ehdotetun maatalousyrittäjän eläkelain rakenne ei täysin vastaa TyEL:n rakennetta. TyEL:iin ja ehdotettuun yrittäjän eläkelakiin tehdyt sisällölliset muutokset ehdotetaan tehtäväksi myös maatalousyrittäjän eläkelakiin.

Esityksessä on otettu huomioon perustuslain asettamat vaatimukset säädöstasosta ja valtuutussäännöksistä.

3.2. Maatalousyrittäjien eläkelakiin ehdotettavat sisällölliset muutokset

Maatilataloutta harjoittavan osakeyhtiön omistajan perheenjäsen

Maatilataloutta harjoittavan osakeyhtiön omistusosuuksia laskettaessa ja MYEL-vakuuttamisen edellytyksiä ratkaistaessa perheenjäsenen määritelmä ehdotetaan muutettavaksi siten, että avopuolisoilta ei enää edellytettäisi yhteistä lasta. Avopuolison määritelmä turvaisi hänen työeläkevakuuttamisensa ja se olisi yhtenäinen ehdotetun uuden kansaneläkelain kanssa.

Vakuuttamisvelvollisuus vanhuuseläkkeellä

Esityksessä ehdotetaan, että maatalousyrittäjätoiminnan vakuuttamisvelvollisuus ei koskisi työeläkelain mukaisella vanhuuseläkkeellä olevia. Vakuuttamisvelvollisuus ei siten riippuisi siitä, minkä lain mukaisella vanhuuseläkkeellä maatalousyrittäjätoimintaa harjoittava henkilö on. Ehdotettu muutos selkeyttäisi vakuuttamisvelvollisuutta ja kohtelisi kaikkia vanhuuseläkkeellä maatalousyrittäjätoimintaa harjoittavia samalla tavalla. Jos maatalousyrittäjätoiminnan vakuuttaminen säädettäisiin vanhuuseläkettä saaville pakolliseksi, se voisi vähentää halukkuutta harjoittaa maatilataloutta vanhuuseläkkeen rinnalla.

Takautuva vanhuuseläke

Esityksessä ehdotetaan, että vanhuuseläke tai varhennettu vanhuuseläke voitaisiin myöntää takautuvasti kolmelta eläkkeen hakemiskuukaudelta edeltävältä kuukaudesta, jos maatalousyrittäjän MYEL-vakuutus olisi päättynyt ennen tätä. Näin muutettuina säännökset olisivat maatalousyrittäjillä ja työntekeijöillä samanlaiset. Takautuvan eläkkeen myöntämistä koskeva säännös maatalousyrittäjän eläkelaisissa mahdollistaisi myös sen, että henkilön koko työeläke alkaisi samasta ajankohdasta esimerkiksi silloin, kun henkilö on viimeksi ollut työsuhteessa, mutta hänellä on aikaisemmin ollut maatalousyrittäjätoimintaa, josta hän on ansainnut eläkettä.

Vapautus vakuuttamisvelvollisuudesta

Ennen vuoden 2005 työeläkeuudistusta työeläketurvan kokonaismäärää rajoitettiin yhteensovitusäännöksillä. Tällöin oli perusteltua, ettei henkilöä, jolle ei yhteensovitusäännösten vuoksi esimerkiksi sivutoimisen maatilatalouden harjoittamisen perusteella voinut karttua lisää eläkettä, velvoitettu otamaan MYEL-vakuutusta. Työeläkeuudistuksen jälkeen kaikista työansioista kertyy työeläkettä eikä työeläkkeen enimmäismäärää rajoiteta. Siten vapauttamisen perusteet ovat poistuneet. Tämän vuoksi ehdotetaan, että voimassa oleva vakuuttamisvelvollisuudesta vapauttaminen lakkautettaisiin. Osa henkilöistä on ansainnut pääosan eläketurvastaan aiemmin voimassa olleen lainsäädännön aikana. Siksi ehdotetaan, että ennen 1961 syntyneet voisivat säilyttää voimassa olevan vapautuksensa.

Eläkeotteen lähettäminen

Myös maatalousyrittäjän eläkelakiin ehdotetaan TyEL:n tapaan otettavaksi säännös, jonka mukaan maatalousyrittäjälle lähetetään vuosittain ote rekisteristä. Eläkeotteella kerrottaisiin maatalousyrittäjän eläkelain mukainen työtulo sekä niiden palkattomien aikojen etuuskien perusteena olevat työansiot, joista kertyy eläkettä maatalousyrittäjän eläkelain tai valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) perusteella. Jos maatalousyrittäjä toteaisi puutteen palkattomia aikoja tai alle kolmivuotiaan lapsen hoitoaikaa tai opiskeluaikaa koskevissa tiedoissa, otteen toimittaneen eläkelaitoksen olisi maatalousyrittäjän vaatimuksesta selvitettävä tietojen oikeellisuus. Otteella olevista maatalousyrittäjän eläkelain mukaista vakuutusta ja työtuloa koskevista tiedoista maatalousyrittäjä ei voisi pyytää erillistä päätöstä. Mela on jo antanut työtulon vahvistamisesta päätöksen vakuutuksen alkaessa ja työtuloa tarkistettaessa. Maatalousyrittäjälle ei annettaisi uutta päätöstä enää otteen toimittamisen jälkeen, jotta maatalousyrittäjä ei saisi samasta asiasta kahta päätöstä.

Eläkelaitoksen velvollisuus selvittää maata-

lousyrittäjän eläkeoikeuteen vaikuttavia tietoja rajattaisiin takautuvalla ajalla kuluvaan ja viiteen sitä edeltävään vuoteen. Sitä aikaisemmalta ajalta tietojen oikeellisuutta ei selvitettäisi eikä niitä muutettaisi muutoin kuin maatalousyrittäjän esittämän riidattoman selvityksen perusteella. Maatalousyrittäjän eläkelain mukaista vakuutusta ei voi ottaa yli kolmea vuotta taannehtivasti.

Osasairauspäiväraha

Vakuutetun työhön paluun tukemiseksi sairausvakuutuslakiin tulee 1 päivänä tammiukuuta 2007 alkaen osasairauspäivärahajärjestelmä, jossa vakuutetulla on mahdollisuus työskennellä osa-aikaisesti ja saada lisäksi osasairauspäivärahaa vähintään 60 sairauspäivärahapäivää kestäneen sairauden jälkeen. Osa-sairauspäivärahaa maksetaan sairausvakuutuslain tarkoittamalla tavalla työkyvyttömälle työntekijälle, maatalousyrittäjälle tai muulle yrittäjälle. Osa-sairauspäiväraha on itsenäinen etuus, jonka maksamisen edellytyksenä on, että kokoaikaisessa työsuhteessa oleva työntekijä on sopinut työnantajansa kanssa työnsä tekemisestä osa-aikaisesti laissa säädettyjen määräaikojen puitteissa. Työajan ja palkan on vähennyttävä 40–60 prosenttiin aiemmasta. Maatalousyrittäjältä ja muulta yrittäjältä edellytetään, että työaika ja ansiot ovat alentuneet vastaavalla tavalla. Määrältään osasairauspäiväraha on aina puolet sitä välittömästi edeltävästä sairauspäivärahasta ja sitä voidaan maksaa 12–72 arkipäivää. Esityksessä ehdotetaan, että myös osasairauspäivärahan perusteena olevista työansioista karttuu työeläkettä.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Yrittäjävaikutukset

Hallituksen talouspolitiikka tähtää sen työllisyysstrategian mukaan talouden kasvumahdollisuuksien ja rakenteiden vahvistamiseen parantamalla sekä yrittäjyyden edellytyksiä että kannustimia työn tekemiseen ja osaamisen kehittämiseen. Talouskasvun edellytyksiä vahvistavien toimien lisäksi on hallituksen mukaan lisäksi huolehdittava yritysten ja kotitalouksien luottamuksen säilymisestä ta-

louteen. Tavoitteena yrittäjyyden politiikka-ohjelmassa on varmistaa myös yritysten toimintaympäristön vakaa ja pitkälläkin aikavälillä ennustettavissa oleva kehitys sekä ottaa huomioon yritysten ja yrittäjien merkitys taloudellisen kasvun ja työllisyyden turvaajina.

Nyt annettavassa uudistuksessa on tavoitteena edistää maatalousyrittäjätoimintaa ajanmukaistamalla nykyistä MYEL:iä ja siten varmistaa maatalousyrittäjän eläketurva ja työeläkevakuuttaminen.

4.2. Taloudelliset vaikutukset

Ehdotus maatalousyrittäjän eläkelainsäädännön uudistamiseksi perustuu nykyiseen MYEL:iin ja uuteen TyEL:iin ja on luonteeltaan pääosin tekninen, lainsäädäntöä selkeyttävä ehdotus.

Vuonna 2005 maatalousyrittäjien eläkelain perusteella vakuutettuja maatalousyrittäjiä oli yhteensä 90 000 ja MYEL-eläkkeensaajia oli 173 000. Eläkemenot olivat 538 miljoonaa euroa ja vakuutusmaksutuotto 139 miljoonaa euroa. Lisäksi valtio rahoitti maatalousyrittäjien eläkejärjestelmää 414 miljoonalla eurolla.

Vakuuttamisvelvollisuudesta vapauttamiseen liittyvien muutosten arvioidaan koskevan noin 1 000 maatalousyrittäjää, jotka kuuluisivat jatkossa MYEL:n piiriin. Vapautusten päättämisen arvioidaan lisäävän ensimmäisinä vuosina vakuutusmaksutuloa noin 0,7 miljoonaa euroa, joka vähentäisi valtion osuutta vastaavasti. Toisaalta vakuutettujen määrän kasvamisen johdosta hoitokulujen arvioidaan lisääntyvän 0,1 miljoonalla eurolla. Lisäksi maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen korvausmenon arvioidaan lisääntyvän 0,3 miljoonalla eurolla, josta valtion välitön rahoitusosuus olisi 0,1 miljoonaa euroa. Pidemmällä aikavälillä maatalousyrittäjien vapauttamisen päättymisestä aiheutuva maksutulo on noin 1,0 miljoonaa euroa ja sen arvioidaan pysyvän samalla tasolla jatkossakin. Vuonna 2040, jolloin arvioidaan kaikkien MYEL vakuuttamisvelvollisuudesta vapautettujen olevan eläkkeellä, eläkemeno on suurimmillaan. Vapautettujen alhaisista tuloista johtuen eläkemenon arvioidaan olevan tuolloin 1—2 miljoonaa euroa vuodessa. Pidemmällä aikavälillä ehdotuksesta aiheu-

tuvien hoitokulujen ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen korvausmenojen arvioidaan pysyvän ensimmäisten vuosien kustannustasolla.

Seuraavilla ehdotuksilla arvioidaan olevan vain vähäisiä kustannusvaikutuksia: vanhuuseläkkeellä olevat maatalousyrittäjätoiminnan aloittavat henkilöt eivät ole vakuuttamisvelvollisia sekä ehdotus, että avopuoliso katsotaan aina perheenjäseneksi siitä riippumatta, onko avoparilla yhteistä lasta vai ei.

Maatalousyrittäjän eläkelaista johtuvien muutosehdotusten arvioidaan alentavan valtion osuutta maatalousyrittäjien tapaturmavakuutus huomioon ottaen noin 0,5 miljoonaa euroa vuonna 2007. Pitkällä aikavälillä ehdotusten eläkemenoa lisäävä vaikutus olisi enimmillään 2 miljoonaa euroa, joka on noin 0,4 prosenttia arvioidusta eläkemenosta. Valtion osuus maatalousyrittäjien eläke- ja tapaturmamenoista kasvaisi tällöin nykyisestä noin 1 miljoonaa euroa.

4.3. Vaikutukset eri sukupuolten kannalta

Perheenjäsenen määritelmä yrityksen omistuosuuksia laskettaessa ehdotetaan muutettavaksi siten, että avopuolisoilta ei edellytetäisi enää yhteistä lasta. Muutos koskee ennen kaikkea avopuolisoita, jotka yhdessä taasaosuuksin omistavat yrityksen, mutta myös tilanteita, joissa toinen avopuolisoista omistaa yksin yrityksestä yli puolet ja tulee siten jo nykyisellään vakuutetuksi maatalousyrittäjätoimintansa perusteella.

Lain soveltamisalan piiriin tuleminen koskee molempia sukupuolia. Koska kuitenkin maatalousyrittäjistä noin kaksi kolmasosaa on miehiä muutos todennäköisesti parantaa yrityksessä palkatta työskentelevien naisten asemaa useammin kuin miesten asemaa.

Ehdotukseen sisältyy myös muutoksia, joilla pyritään selkiyttämään lainsäädäntöä ja soveltamiskäytäntöä. Muutokset vaikuttavat kuitenkin myös muun muassa eläkkeen määrään. Tällaisia muutosehdotuksia ovat vanhuuseläkkeen myöntäminen takautuvasti kolmelta kuukaudelta ja vakuuttamisvelvollisuudesta vapautusten päättymisen.

Maatalousyrittäjistä noin kaksi kolmasosaa on miehiä ja yksi kolmasosa naisia. Tämän

ohella miespuolisten maatalousyrittäjien työtulot ovat usein suurempia kuin naisyrittäjien työtulot. Mitä korkeampaa työtuloluokkaa tarkastellaan, sitä pienemmäksi naisten osuus työtuloluokassa pääsääntöisesti jää. Keskimäärin naispuolisten maatalousyrittäjien työtulot ovat noin 85 prosenttia miespuolisten maatalousyrittäjien työtuloista. Näistä työmarkkinaeroista johtuen maatalousyrittäjän eläkelakiin ehdotettavat, yllä mainitut muutokset kohdentuvat eri tavoin miehiin ja naisiin. Tämä ei kuitenkaan johdu maatalousyrittäjän eläkelain säännöksistä, vaan nimenomaan miesten ja naisten välisestä työmarkkinaeroista. Siten muutosten ei voi arvioida asettavan sukupuolia eriarvoiseen asemaan.

5. Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä Eläketurvakeskuksen, Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliiton MTK:n ja keskeisten yrittäjä-, työntekijä- ja työnantajajärjestöjen kanssa. Valmistelussa on otettu mahdollisuuksien mukaan huomioon yrittäjien sosiaaliturva 2004-työryhmän raportti (STM:n työryhmämuistioita 2005:12) sekä siitä annetut lausunnot.

Yrittäjien sosiaaliturvatyöryhmä on ehdottanut MYEL:n ja TyEL:n soveltamisrajaa muutettavaksi siten, että maatilataloutta harjoittavassa osakeyhtiössä omistajana ja käytännössä maatalousyrittäjäasemassa olevat henkilöt siirrettäisiin työntekijän eläkelain piiristä maatalousyrittäjän eläkelain piiriin. Jos tällaisille osakeyhtiön johtavassa asemassa oleville vähemmistöosakkaille ei makseta palkkaa, vaan he ottavat korvauksen työstään pääomatulona, he eivät nykyisten säännösten mukaan tule lainkaan työeläketurvan piiriin. Työryhmä ehdotti omistusosuuden laskemista nykyisestä yli 50 prosentista 30 prosenttiin. Lisäksi työryhmä ehdotti maatilataloutta harjoittavien osakeyhtiöiden osalta, että kaikkien osakkeiden tulee olla luonnollisten henkilöiden omistuksessa ja lisäksi vähintään 70 prosenttia osakkeista tai osakkeiden tuotamasta äänimäärästä on oltava MYEL:n maatalousyrittäjäaseman täyttävien henkilöiden omistuksessa.

Työryhmän ehdotuksella on heijastusvai-

kutuksia muun sosiaalivakuutuslainsäädännön työntekijän ja maatalousyrittäjän määrittelyyn. Tämän vuoksi hallitus tulee syksyn 2006 aikana erikseen selvittämään, millä tavoin maatalousyrittäjän ja työntekijän määrittely näissä tilanteissa on tarkoituksenmukaista muotoilla ottaen huomioon määrittelyn heijastusvaikutukset muuhun sosiaalivakuutukseen kokonaisuudessaan.

6. Riippuvuus muista esityksistä

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys kansaneläkelaiaksi, laiksi vammaisuuksista ja laiksi eläkkeensaajan asumistuesta sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi (HE 90/2006 vp). Ehdotuksen mukaan lait tulisivat voimaan 1.1.2008. Ehdotettuun maatalousyrittäjän eläkelakiin sisältyvät viittaukset ovat viittauksia voimassa olevaan kansaneläkelakiin (347/1956), koska laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1.1.2007.

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys laeiksi eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuvelan kattamisesta sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 79/2006 vp). Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös maatalousyrittäjien eläkelain säännöksiä. Ehdotuksen mukaan lait tulisivat voimaan 1.1.2007. Nyt ehdotettavassa maatalousyrittäjän eläkelaiassa otetaan huomioon edellä mainitun hallituksen esityksen maatalousyrittäjien eläkelakia koskevat muutosehdotukset.

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys laiksi työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta (HE 76/2006 vp). Nyt ehdotettavassa maatalousyrittäjän eläkelaiassa esitetään tehtäväksi kyseistä hallituksen esitystä vastaavat muutokset Melan hallintoelinten jäsenten kelpoisuusehtoihin.

Jos Eduskunnalle annetaan syksyllä 2006 hallituksen esitys uudeksi tilintarkastuslaiksi, sillä on heijastusvaikutuksia myös vakuutus toimialan lakeihin. Sanottuun esitykseen sisältyvien ehdotusten vaikutukset maatalousyrittäjän eläkelakiin tulisi ottaa huomioon.

Eduskunnalle on annettu kesällä 2006 esitys laiksi työeläkeasioiden muutoksenhaku lautakunnasta annetun lain muuttamisesta (HE 91/2006 vp), jolla saattaa olla vaikutuksia maatalousyrittäjien eläkkeitä koskevaan

lainsäädäntöön. Sanottuun esitykseen sisältyvien ehdotusten vaikutukset nyt ehdotettuihin lakeihin tulisi ottaa huomioon.

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain muuttamisesta (HE 132/2006 vp.). Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle ehdotetaan uutta tapaturmavakuutusmaksujärjestelmän vakuutusmaksualennuksen toimeenpanoon sekä

maatalousyrittäjien työterveyshuollon tilakäyntien toteuttamiseen liittyvää tehtävää. Esityksen mukaan laki tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007. Nyt annettavassa hallituksen esityksessä maatalousyrittäjän eläkelainsäädäntöön on otettu huomioon edellä mainitusta hallituksen esityksestä aiheutuvat muutostarpeet maatalousyrittäjän eläkelakiin.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut**1.1. Maatalousyrittäjän eläkelaki****I OSA. Yleiset säännökset****1 luku. Lain tarkoitus**

1 §. Lain tarkoitus. Pykälä on uusi. Pykälän 1 momentin mukaan laissa säädettäisiin maatalousyrittäjän oikeudesta vanhuus-, osa-aika- ja työkyvyttömyyseläkkeeseen sekä kuntoutukseen. Lisäksi laissa säädettäisiin maatalousyrittäjän edunsaajan oikeudesta perhe-eläkkeeseen ja ryhmähenkivakuutuskorvaukseen.

Pykälän 2 momentin mukaan Suomessa asuvalla ja toimivalla maatalousyrittäjällä olisi velvollisuus vakuuttaa itsensä siten kuin laissa säädetään. Maatalousyrittäjien työeläketurvaa hoitaa Maatalousyrittäjien eläkelaitos. Työeläketurvan järjestämisestä säädettäisiin tarkemmin 3 luvussa. Kuten nykyisinkin eläkelaitos ratkaisisi sen, voidaanko maatalousyrittäjän katsoa asuvan ja toimivan Suomessa. Asuminen ratkaistaisiin samoilla perusteilla kuin sovellettaessa asumiseen perustuvasta sosiaaliturvalainsäädännöstä annettua lakia (1573/1993; soveltamisalalaki). Soveltamisalalain mukaan henkilöä pidetään Suomessa asuvana, jos hän asuu vakinaisesti Suomessa ja jos hänellä on Suomessa varsinainen asunto ja koti, ja hän jatkuvasti pääasiallisesti oleskelee Suomessa. Eläkelaitos voisi tarvittaessa pyytää Kansaneläkelaitokselta lausunnon siitä, pitääkö Kansaneläkelaitos henkilöä Suomessa asuvana. Vakiintuneen soveltamiskäytännön mukaisesti edellytettäisiin, että myös maatalousyrittäjätoiminnan on tapahduttava Suomessa lukuun ottamatta jäljempänä 8 §:ssä tarkoitettuja tilanteita.

Maatalousyrittäjän vakuuttamisvelvollisuudesta säädetään nykyisin MYEL:n 1 §:n 1

momentissa ja 3 §:n 1 momentissa sekä maatalousyrittäjälle myönnettävistä eläkkeistä 6 §:n 1 momentissa.

2 §. Keskeiset määritelmät. Pykälä on uusi. Siinä määriteltäisiin useissa luvuissa esiintyviä keskeisiä käsitteitä. Laissa olevat määritelmät eivät olisi kattavasti tässä pykälässä. Muun muassa osa-aikaeläkkeeseen liittyviä käsitteitä määriteltäisiin osa-aikaeläkesääntösten alussa. Määrittelyjä sisältyisi eri pykäliin siltä osin kuin kyse on käsitteistä, joita käytetään vain tietyissä pykälissä tai luvuissa.

Pykälän 2 momentissa määriteltäisiin eläketapahtuma. Vanhuuseläkkeen ja osa-aikaeläkkeen eläketapahtumalla tarkoitettaisiin näiden eläkkeiden saamisen edellytysten täyttymistä. Vanhuuseläkkeen ja osa-aikaeläkkeen saamisen edellytykset määriteltäisiin näitä eläkelajeja koskevissa 5 luvun säännöksissä. Työkyvyttömyyseläkkeen eläketapahtumalla tarkoitettaisiin työkyvyttömyyden alkamista ja perhe-eläkkeen eläketapahtumalla edunjättäjän kuolemaa. Eläketapahtumalla on vaikutusta muun muassa eläkkeen alkamisaikaan sekä eläkkeen määrään.

2 luku. Lain soveltamisala

3 §. Maatalousyrittäjä. Pykälään siirrettäisiin täsmennettynä voimassa olevan MYEL:n 1 §:n 2 momentissa oleva maatalousyrittäjän määritelmä. Maatalousyrittäjänä pidettäisiin lakia sovellettaessa maatilatalouden harjoittajia, kalastajia ja poronomistajia sekä heidän perheenjäseniään. Lisäksi maatalousyrittäjänä pidettäisiin henkilöä, joka harjoittaa maatilataloutta tai kalastusta tai tekee poronhoitotyötä osakeyhtiössä tai muussa yhteisössä. Näistä tilanteista säädettäisiin erikseen lain 5 §:ssä.

Maatilatalouden harjoittajan vakuuttamisen edellytyksenä olisi, että maatalousyrittäjä osallistuu viljelmällä tehtävään työhön ja että

maatilataloutta harjoitetaan omaan tai yhteisen lukuun viljelmällä, joka käsittää vähintään viisi hehtaaria maatalousmaata. Viljelmiä ja maatalousmaa määriteltäisiin tarkemmin 6 §:ssä.

Kalastaja olisi laissa tarkoitettu maatalousyrittäjä edellyttäen, että kyse ei ole työsuhteessa tehtävästä työstä. Lisäksi edellytettäisiin, että kalastus on ammattimaista. Toiminta katsotaan ammattimaiseksi, jos se on jatkuva ja sitä harjoitetaan ansiotarkoituksessa siten, että saalista myydään.

Poronomistaja olisi laissa tarkoitettu maatalousyrittäjä, jos hän tekee poronhoitotyötä omaan lukuunsa tai perheenjäsenensä tai palikunnan lukuun.

Pykälään sisältyisi myös avopuolison määritelmä. Avopuolisona pidettäisiin henkilöä, joka osallistuu maatilatalouden töihin, kalastukseen tai poronhoitotyöhön ja jatkuvasti elää maatalousyrittäjän kanssa yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa. Lain 4 §:ssä säädettäisiin erikseen siitä, ketkä maatalousyrittäjän lähisukulaisista katsottaisiin maatalousyrittäjän perheenjäseniksi.

4 §. Maatalousyrittäjän perheenjäsen. Pykälään siirrettäisiin täsmennettynä voimassa olevan MYEL:n 1 a §:n 1 mom. Perheenjäsenellä tarkoitettaisiin maatalousyrittäjän taloudessa vakinaisesti elävää maatalousyrittäjän tai hänen aviopuolisonsa sukulaista suoraan ylenevässä tai alenevässä polvessa. Perheenjäsenenä pidettäisiin myös edellä tarkoitettua henkilön aviopuolisoa. Perheenjäsenenä voitaisiin siten vakuuttaa muun muassa maatalousyrittäjän kanssa yhteistaloudessa asuvat vanhemmat, isovanhemmat, lapset, lastenlapset, miniät ja vävyt.

Perheenjäsenellä tarkoitettaisiin lisäksi maatilatalouden harjoittajan kanssa samalla viljelmällä asuvaa edellä tarkoitettua lähisukulaisista sekä maatilatalouden harjoittajan tai hänen vanhempansa sisarusta tai maatilatalouden harjoittajan sisaruksen lasta. Perheenjäsenenä voitaisiin siten vakuuttaa myös maatilatalouden harjoittajan veljet ja sisaret, heidän lapsensa sekä hänen enonsa, tätinsä ja setänsä. Näissä tilanteissa ei edellytettäisi, että perheenjäsen asuu yhteistaloudessa maatilatalouden harjoittajan kanssa.

Perheenjäsenenä pidettäisiin myös maatilatalouden harjoittajan lasta tai vanhempaa tai

heidän aviopuolisoaan, joka asuu viljelmällä tai sen läheisyydessä ja tekee viljelmällä maatilatalouden työtä pääasiallisesti ja säännöllisesti. Mainitut edellytykset täyttyvät kun edellä tarkoitettu maatilatalouden harjoittajan lähisukulainen osallistuu töihin viljelmällä niinä aikoina, joina sillä on taloudellista toimintaa ja viljelmällä tehtävä työ muodostaa hänen pääasiallisen työnsä.

Ottolapsi ja ottovanhempi katsottaisiin laia sovellettaessa lapseksi ja vanhemmaksi.

Perheenjäseniä koskevia säännöksiä sovellettaisiin vakiintuneen käytännön mukaisesti jatkossakin henkilöyhtiössä maataloutta harjoittavan maatalousyrittäjän perheenjäseneneen.

5 §. Maatalousyrittäjä osakeyhtiössä tai muussa yhteisössä. Pykälä on uusi. Pykälässä säädettäisiin siitä missä tilanteissa osakeyhtiössä tai muussa yhteisössä maatilataloutta, kalastusta tai poronhoitoa harjoittava henkilö katsottaisiin laissa tarkoitetuksi maatalousyrittäjäksi. Säännökset perustuvat vakiintuneeseen soveltamiskäytäntöön, joka on johdettu nykyisen MYEL:n 1 §:n 2 momentin 6 kohdan ja TEL:n 1 d §:n säännöksistä. Vastaavat säännökset ovat ehdotetun YEL:n 3 §:ssä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, milloin osakeyhtiön osakasta pidetään maatalousyrittäjänä. Säännöksen mukaan osakkaan tulisi tehdä yrityksessä työtä olematta työsuhteessa. Lisäksi edellytettäisiin, että hän on osakeyhtiön toimitusjohtaja tai hallituksen jäsen. Hänen olisi myös omistettava osakeyhtiöstä yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa yli 50 prosenttia siten, että hän itse omistaa vähintään yhden osakkeen. Myös jollisissa yhteisomistuksissa olevat osakkeet otetaan huomioon. Jos henkilö omistaa osakeyhtiöstä yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa enintään puolet, palkallinen työ vakuutetaan työntekijän eläkelain mukaan. Palkaton työ jää tällöin työeläketurvan ulkopuolelle.

Perheenjäsenen määritelmä muuttuisi aikaisempaan nähden siten, että avopuolisoilta ei edellytettäisi enää yhteistä lasta. Nykyisin MYEL:n soveltamiskäytännön perusteella perheenjäsenen asema avopuolisoilla riippuu lapsen syntymästä. Koska tämä seikka ei ole maatalousyrittäjätoiminnan kannalta merkittävä, ehdotetaan yhteisen lapsen edellytyksen

poistamista. Avopuoliso on määritelty 3 §:n 5 kohdassa.

Pykälän 2 momentin mukaan maatalousyrittäjänä pidettäisiin avoimen yhtiön yhtiömiestä tai muun yhteisön tai yhtymän sellaista osakasta tai yhtiömiestä, joka on henkilökohtaisessa vastuussa yhteisön tai yhtymän velvoitteista ja sitoumuksista. Muulla yhteisöllä tarkoitetaan esimerkiksi osuuskuntaa. Osuuskunnan jäsen ei osuuskuntalain (1488/2001) 1 luvun 3 §:n mukaan lähtökohdaisesti ole vastuussa osuuskunnan velvoitteista. Osuuskunnan säännöissä voidaan kuitenkin määrätä jäsenen lisämaksuvelvollisuudesta osuuskunnan velkojia kohtaan. Maksuvelvollisuus voi olla rajaton tai rajoitettu. Jos jäsen on määrätty rajattomaan vastuuseen, pidetään häntä maatalousyrittäjänä.

6 §. Viljelmä. Pykälään siirrettäisiin täsmennettynä voimassa olevan MYEL:n 2 §:n 1 ja 2 mom., MYEL 20 § sekä maatalousyrittäjien eläkeasetuksen (667/1969; MYEA) 1 §:n 2 mom.

Pykälän 1 momentissa olisi säännös siitä, mitä viljelmällä tarkoitetaan. Viljelmän määritelmä on tarpeen maatalousyrittäjän vakuuttamisvelvollisuutta ratkaistaessa sekä maatalousyrittäjän työtuloa vahvistettaessa.

Pykälän 2 momentissa määriteltäisiin, mitä maatalousmaalla tarkoitetaan. Viljelmään sisältyvän maatalousmaan pinta-alassa otetaan huomioon sekä viljelty maatalousmaa, eli pelto ja puutarha, että metsämaa. Pykälässä säädettäisiin siitä millä tavoin eri puolilla maata sijaitseva metsämaa otetaan huomioon maatalousmaata laskettaessa. Lisäksi pykälässä olisi säännös siitä, että tarkemmat säännökset metsäalueiden rajoista annettaisiin valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, miten viljellyn maatalousmaan ja metsämaan pinta-alat otetaan huomioon lakia sovellettaessa. Pinta-alat ovat maatalousyrittäjälle vahvistettavan työtulon perusteena. Säännökset työtulon vahvistamisesta sisältyisivät lain 3 lukuun.

7 §. Lain soveltamisalan ulkopuolelle jäävä maatalousyrittäjätoiminta. Pykälään siirrettäisiin täsmennettynä voimassa olevan MYEL:n 1 §:n 3 ja 4 momentin säännökset siitä, mitä maatalousyrittäjätoimintaa tämä laki ei koske.

Nykyisin maatalousyrittäjätoiminnan vakuuttamisvelvollisuus koskee kaikkia muita vanhuuseläkeläisiä paitsi MYEL:n mukaisella vanhuuseläkkeellä olevia 68 ikävuoteen asti. Maatalousyrittäjä ei ole vakuuttamisvelvollinen vanhuuseläkkeellä harjoitetusta maatalousyrittäjätoiminnasta, jos hänellä on ollut työuransa aikana pienikin maatalousyrittäjätoiminta, josta on karttunut eläkettä. Pykälän 1 momentin 3 kohdassa ehdotetaan, että maatalousyrittäjätoiminnan vakuuttamisvelvollisuus ei koskisi myöskään muun työeläkelain mukaisella vanhuuseläkkeellä olevia. He voisivat niin halutessaan ottaa vapaaehtoisen vakuutuksen. Vakuuttamisvelvollisuus ei siten riippuisi siitä, minkä lain mukaisella vanhuuseläkkeellä maatalousyrittäjätoimintaa harjoittava henkilö on. Vakuuttamisvelvollisuutta ei säännöksen perusteella olisi myöskään niillä, jotka ovat jääneet julkisilta aloilta vanhuuseläkkeelle ammatillisessa eläkeiässä eikä MYEL:n mukaisella lisäeläkkeellä olevilla. Ehdotettu muutos selkeyttäisi vakuuttamisvelvollisuutta ja olisi tasapuolisempi kaikkia vanhuuseläkkeellä maatalousyrittäjätoimintaa harjoittavia kohtaan.

Vakuuttamisen alarajasta, 2 752,07 euroa (vuoden 2004 indeksissä), säädettäisiin 1 momentin 4 kohdassa. Alaraja säilyisi ennallaan. Alaraja vuoden 2006 indeksissä on 2 925,46 euroa.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 kohta, jolla selvennettäisiin lakia. Sen mukaan MYEL:a ei sovellettaisi maatalousyrittäjään, johon EY:n sosiaaliturva-asetuksen tai Suomea sitovan kansainvälisen sosiaaliturvaa koskevan sopimuksen määräysten perusteella ei sovelleta Suomen, vaan jonkin muun valtion sosiaaliturvalainsäädäntöä.

Lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät lisäksi alle 18-vuotiaat, yli 68-vuotiaat sekä henkilöt, jotka ovat harjoittaneet lain piiriin kuuluvaa toimintaa alle neljä kuukautta yhdenjaksoisesti. Lakia ei myöskään sovellettaisi maatalousyrittäjän harjoittamaan liitännäistoimintaan, jota on pidettävä eri yrityksenä.

8 §. Maatalousyrittäjätoiminta ulkomailla. Pykälä on uusi. Sillä selvennettäisiin tämän lain soveltamista ulkomailla harjoitettuun

maatalousyrittäjätoimintaan niissä tilanteissa, joissa maatalousyrittäjätoiminta vakuutetaan Suomessa EY:n sosiaaliturva-asetuksen tai Suomea sitovien kansainvälisten sosiaaliturvaa koskevien sopimusten perusteella. Maatalousyrittäjää koskevia säännöksiä on sopimuksissa, jotka Suomi on solminut Yhdysvaltojen, Kanadan ja Quebecin kanssa. Pykälässä mainituissa tilanteissa tämä laki koskisi myös ulkomailla harjoitettua maatalousyrittäjätoimintaa.

Jos maatalousyrittäjä olisi tämän lain mukaisesti vakuutettu, hän voisi pykälän 2 momentin mukaan pitää vakuutuksensa voimassa myös, jos hän harjoittaa maatalousyrittäjätoimintaa tilapäisesti muussa kuin EU-, ETA- tai sosiaaliturvasopimusmaassa. Tilapäisenä pidettäisiin toimintaa, joka jatkuu enintään vuoden. Säännös perustuu vakiintuneeseen soveltamiskäytäntöön. Edellytyksenä olisi, että maatalousyrittäjän katsotaan edelleen asuvan Suomessa, vaikka hän on tilapäisesti ulkomailla. Eläkelaitos arvioisi Suomessa asumista koskevan edellytyksen täyttymisen soveltamisalalain periaatteiden mukaisesti.

9 §. Ratkaisu lain soveltamisesta. Pykälään siirrettäisiin täsmennettynä voimassa olevan MYEL:n 1 §:n 5 momentissa oleva säännös siitä, että Eläketurvakeskus ratkaisee työn teettäjän, työn suorittajan tai eläkelaitoksen hakemuksesta, sovelletaanko työhön tätä lakia.

II OSA **Vakuuttamista koskevat säännökset**

3 luku. **Eläketurvan järjestäminen**

Vakuuttaminen ja vakuuttamisen valvonta

10 §. Vakuuttaminen. Pykälän 1 momenttiin siirrettäisiin täsmennettynä voimassa olevan MYEL:n 3 §:n 1 momenttiin sisältyvä säännös vakuuttamisvelvollisuudesta sekä MYEL:n 9 a §:n 1 momentin säännös siitä, että vakuuttamisvelvollinen maatalousyrittäjä liitetään maatalousyrittäjien ryhmähenkivakuutukseen. Momentissa todettaisiin lisäksi vakiintunut soveltamiskäytäntö siitä, että va-

kuutus on otettava kuuden kuukauden kuluessa vakuuttamisvelvollisuuden alkamisesta lukien. Tältä ajalta ei tulisi vielä laiminlyöntikorotusta. Jos maatalousyrittäjä ei ota vakuutusta kuuden kuukauden sisällä työeläkevakuutusmaksuun tulee laiminlyöntikorotus 24 §:n perusteella. Sama soveltamiskäytäntö on muiden yrittäjien osalta vastaavalla tavalla otettu lakiin myös ehdotetun YEL:n 109 §:ssä.

Pykälän 2 momentissa todettaisiin tarkennuksena, että vakuutus alkaa tässä laissa tarkoitetun maatalousyrittäjätoiminnan alkamisesta lukien, vaikka vakuutuksen voikin ottaa kuuden kuukauden kuluessa maatalousyrittäjätoiminnan alkamisesta. Vakuutusta ei kuitenkaan voi ottaa takautuvasti pidemmältä ajalta kuin kulumassa olevalta ja sitä välittömästi edeltäneeltä kolmelta kalenterivuodelta. Jos vakuuttamisvelvollisuus on laiminlyöty tätä aikaisemmalta ajalta, oikeus eläkkeeseen olisi tältä osin menetetty. Tästä on säännökset nykyisin MYEL:n 3 §:n 2 momentissa sekä 12 §:n 2 momentissa ja vastaava säännös on ehdotetun YEL:n 111 §:n 2 momentissa. Momenttiin siirrettäisiin lisäksi voimassa olevan MYEL:n 3 §:n 3 momentin säännös siitä, että maatalousyrittäjän avopuoliso vakuutetaan vasta hakemuksta seuraavasta päivästä.

Pykälän 3 momentin mukaan vakuutuksen voimassaolo päättyisi, jos maatalousyrittäjän ilmoituksen tai muun selvityksen perusteella käy ilmi, että maatalousyrittäjä on lopettanut maatalousyrittäjätoimintansa tai vakuuttamisvelvollisuus on muutoin päättynyt. Vakuutus päätettäisiin siihen hetkeen, jolloin vakuuttamisen edellytykset eivät enää täyty ja lain mukainen vakuuttamisvelvollisuus päättyy. Näissä tilanteissa vakuutus voidaan päättää myös takautuvasti. Säännös vastaa vakiintunutta soveltamiskäytäntöä ja vastaava säännös on ehdotetun YEL:n 111 §:n 3 momentissa.

11 §. Ryhmähenkivakuutuksen vakuutusehdot. Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n 9 a §:n säännös ryhmähenkivakuutuksen vakuutusehtojen vahvistamisesta. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaisi vakuutusehdot Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen esityksestä.

12 §. Eläkelaitoksen valvontavelvollisuus

ja pakkovakuuttaminen. Pykälä on osin uusi. Lisäksi pykälään siirrettiisiin täsmennettynä voimassa olevan MYEL:n 12 §:n 1—3 momentin sisältö pakkovakuuttamisesta ja laiminlyöntikorotuksesta. Vastaavat säännökset ovat ehdotetun YEL:n 143 §:ssä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen valvontavelvollisuudesta. Eläkelaitoksen tehtävänä olisi valvoa maatalousyrittäjien vakuuttamisvelvollisuuden täyttämistä. Tavoitteena olisi ennaltaehkäistä, havaita ja selvittää mahdollisimman tuoreeltaan laiminlyönnit. Lisäksi eläkelaitos valvoisi, että vakuutetut maatalousyrittäjät vakuutuksen voimassaoloaikana täyttävät mm. vakuutukseen liittyvät ilmoittamisvelvoitteensa. Valvonta tehtäisiin ensisijaisesti erilaisia rekisteritietoja vertaamalla. TyEL:ssä ja ehdotetun YEL:n 143 ja 144 §:ssä on vastaavat säännökset Eläketurvakeskuksen ja eläkelaitosten valvontavelvollisuudesta työnantajien ja yrittäjien osalta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin maatalousyrittäjän pakkovakuuttamisesta. Jos maatalousyrittäjä laiminlöisi hänelle kuuluvan vakuuttamisvelvollisuuden eikä eläkelaitoksen asettamassa määräajassa korjaisi laiminlyöntiään, Maatalousyrittäjien eläkelaitos vakuuttaisi maatalousyrittäjän tämän lain mukaisesti. Eläkelaitos antaisi tällaisesta pakko- vakuuttamisesta päätöksen, johon saisi hakea muutosta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin vakuutuksen alkamisesta ja työtulon vahvistamisesta pakkovakuuttamisen yhteydessä. Vakuuttamiseen sovellettaisiin 10 §:n 2 momentin säännöksiä. Työtuloa ei kuitenkaan vahvistettaisi pakkovakuuttamista aikaisemmalta ajalta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin siitä, että eläkelaitos voisi periä laiminlyönnin ajalta enintään kaksinkertaiseksi korotetun vakuutusmaksun. Maatalousyrittäjän oikeusturvaa parannetaan siten, että korotetusta vakuutusmaksusta olisi annettava valituskelpoinen päätös, jos maatalousyrittäjä sitä pyytää.

13 §. *Vakuutus maatalousyrittäjälle, jolla vakuuttamisen alaraja ei täyty sekä maatalousyrittäjälle, joka on vanhuuseläkkeellä.* Pykälään siirrettiisiin täsmennettynä voimassa olevan MYEL:n 11 §:n säännös maatalous-

yrittäjän mahdollisuudesta ottaa vakuutus, vaikka vakuuttamisen alaraja työtulon tai viljelmän pinta-alan osalta ei täyty tai hän on jo vanhuuseläkkeellä. Vastaavat säännökset ovat ehdotetun YEL:n 113 §:ssä. Vakuuttamismahdollisuus koskisi myös maatilataloutta harjoittavan maatalousyrittäjän perheenjäsentä. Pykälässä tarkoitettua vakuutusta ei kuitenkaan myönnettäisi takautuvasti.

Maatalousyrittäjillä rajanveto tämän pykälän mukaisen ja 10 §:n mukaisen vakuutuksen välillä riippuu siitä, harjoitetaanko maatilataloutta vähintään viisi hehtaaria maatalousmaata käsittävällä viljelmällä. Maatalousyrittäjä on 141 §:n mukaan velvollinen ilmoittamaan Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle mm. maatalousyrittäjätoiminnan laajuudessa tapahtuvista muutoksista, mutta tilan olosuhteiden muuttuessa maatalousyrittäjät eivät välttämättä osaa ajoissa ilmoittaa Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle siitä, että heillä on hallinnassaan vähemmän kuin viisi hehtaaria maatalousmaata. Jos maatalaan kuuluu osin peltoa ja osin metsämaata, MYEL:ia sovellettaessa metsämaa otetaan pinta-alaltaan huomioon eri suuruisena riippuen metsämaan sijainnista. Tällöin lakisääteinen vakuutus saattaa jatkua virheellisesti voimassa, vaikka kyseinen toiminta ei yksin pinta-alamuutoksen johdosta kuulu enää MYEL 10 §:n nojalla vakuutettavaan toimintaan. Koska tämän pykälän mukaista vakuutusta ei voi myöntää takautuvasti maatalousyrittäjän eläketurvaan tulee edellä tarkoitetuissa tilanteissa takautuvalta ajalta katkos, vaikka hänen työskentelynsä on jatkunut samanlaisena ja hän on maksanut toimintaansa liittyvät MYEL-maksut. Tämän epäkohdan korjaamiseksi ehdotetaan 4 momenttiin otettavaksi säännös siitä, että niissä tilanteissa, joissa 10 §:n mukaisen vakuutuksen virheellisyys johtuu yksinomaan siitä, että maatalousmaan pinta-ala on jäänyt alle viisi MYEL-hehtaaria, MYEL- vakuutus voitaisiin pitää katkotta voimassa edellyttäen, että maatalousyrittäjä on täyttänyt tämän pykälän mukaiset vakuuttamisen edellytykset koko siltä ajalta, jolloin maatalousmaan pinta-ala on jäänyt alle viiden hehtaarin.

Lisäksi lakia selvennettäisiin ottamalla lakiin säännös siitä, että 13 §:n perusteella vakuutettava maatalousyrittäjä ei kuulu maata-

lousyrittäjien ryhmähenkivakuutuksen piiriin. Asiasta säädetään voimassa olevan MYEL:n 9 a §:ssä.

Työtulo

14 §. *Työtulon vahvistaminen ja tarkistaminen.* Pykälän 1 momenttiin siirrettäisiin täsmennettynä voimassa olevan MYEL:n 8 §:n ja 8 g §:n 1 momentin säännökset työtulon vahvistamisesta vakuutuksen alkaessa ja MYEA:n 6 §:n säännös siitä, että vahvistettava työtulo on maatalousyrittäjän vuotuisen työtulo. Säännöstä selkeytettäisiin siten, että työtulon tulisi vastata maatalousyrittäjän työpanoksen arvoa. Vastaava säännös työtulon vahvistamisesta on ehdotetussa YEL:n 112 §:n 1 momentissa.

Pykälän 2 momenttiin siirrettäisiin täsmennettynä voimassa olevan MYEL:n 8 g §:n 1 momentin säännös työtulon tarkistamisesta. Työtuloa ei voisi tarkistaa takautuvasti paitsi työkyvyttömyyseläkettä myönnettäessä. Työtulon vahvistamisesta näissä tilanteissa säädetäisiin 21 §:ssä. Vastaava säännös työtulon tarkistamisesta on ehdotetussa YEL:n 112 §:n 2 momentissa.

15 §. *Viljelmän työtulo.* Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n 8 a §:n säännös viljelmän työtulosta. Viljelmän työtuloa käytetään lähtökohtana vahvistettaessa maatilataloutta harjoittavan maatalousyrittäjän henkilökohtaista työtuloa. Viljelmän työtulon jakamisesta säädetäisiin 18 §:ssä. Viljelmän työtulo perustuu viljellyn maatalousmaan ja kasvullisen metsämaan työtuloon joista säädetäisiin 16 ja 17 §:ssä.

16 §. *Viljellyn maatalousmaan työtulo.* Pykälään siirrettäisiin täsmennettynä voimassa olevan MYEL:n 8 b §:n säännös viljellyn maatalousmaan työtulosta. Perustyötulo hehtaarilta olisi säännöksessä vuoden 2004 indeksissä. Säännöstä täsmennettäisiin mainitsemalla aikaisempaa useampia viljellyn maatalousmaan työtulon tasoon vaikuttavia seikkoja, joiden perusteella työtulo voitaisiin vahvistaa pääsäännöstä poiketen. Pykälän sisältö vastaisi vakiintunutta soveltamiskäytäntöä.

17 §. *Kasvullisen metsämaan työtulo.* Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n 8 c §:n säännös kasvullisen metsä-

maan työtulosta. Perustyötulo hehtaarilta olisi säännöksessä vuoden 2004 indeksissä. Säännöstä täsmennettäisiin mainitsemalla aikaisempaa useampia kasvullisen metsämaan työtulon tasoon vaikuttavia seikkoja, joiden perusteella työtulo voitaisiin vahvistaa perustyötuloa suuremmaksi tai pienemmäksi. Pykälän sisältö vastaisi vakiintunutta soveltamiskäytäntöä.

18 §. *Viljelmän työtulon jako.* Pykälään siirrettäisiin täsmennettynä voimassa olevan MYEL:n 8 d §:n säännös viljelmän työtulon jaosta. Pykälässä olisi säännökset työtulon jakamisesta maatilataloutta yhdessä harjoittavien avio- ja avopuolisoiden kesken sekä siitä, miten työtulo jaetaan, jos maatilataloutta harjoittavat yhdessä muut kuin puoliset. Pääsääntöisesti kummallekin puolisolalle vahvistettaisiin vähintään kolmasosa työtulosta. Työtuloa jaettaessa lähtökohtana pidettäisiin puolisoitten esitystä työtulon jaoksi. Jos esitystä ei tehtäisi työtulo jaettaisiin pääsääntöisesti puolisoitten kesken tasan. Erityisestä syystä työtulo voitaisiin jakaa pääsäännöstä poiketen. Erityinen syy olisi esimerkiksi, että pääsäännön mukainen työtulon jako ei vastaa viljelmän tosiasiallisia olosuhteita ja puolisoitten työpanosta viljelmällä. Muiden maatilatalouden harjoittajien osalta työtulo jaettaisiin kunkin työpanoksen perusteella siinä suhteessa kuin he osallistuvat työhön viljelmällä.

19 §. *Maatalousyrittäjän perheenjäsenen työtulo.* Pykälään siirrettäisiin täsmennettynä voimassa olevan MYEL:n 8 e §:n säännös maatilatalouden työhön osallistuvan maatalousyrittäjän perheenjäsenen työtulosta. Perheenjäsenen työtulo olisi palkka, jonka maatilatalouden harjoittaja maksaa perheenjäsenelleen tämän lain piiriin kuuluvasta viljelmällä tehdystä työstä. Säännöksen mukaan perheenjäsenen työtuloa ei voisi vahvistaa muuksi kuin hänelle maksetun palkan määräksi. Voimassa olevan MYEL:n mukaan on ollut mahdollisuus vahvistaa perheenjäsenen työtulo siten, että se poikkeaa hänelle maksetun palkan määrästä esimerkiksi, jos palkka ja perheenjäsenen työpanos ovat ristiriidassa keskenään. Koska perheenjäsenen työtulo käytännössä on yleensä vahvistettu vastaamaan hänelle maksettua palkkaa, poikkeussäännös poistettaisiin tarpeettomana.

20 §. Poronomistajan työtulo. Pykälään siirrettäisiin täsmennettynä voimassa olevan MYEL:n 8 f §:n säännös poronomistajan työtulosta. Poronomistajan työtulo määräytyisi lukuporojen ja poronhoitotyössä tehtyjen työpäivien mukaan. Lisäksi työtulossa otettaisiin huomioon palkkiot paliskunnan poroisäntänä tai rahastonhoitajana tehdystä työstä. Vuotuisen työtulon määrä lukuporoa ja työpäivää kohden olisi säännöksessä vuoden 2004 indeksissä.

21 §. Työkyvyttömyys- tai osa-aikaeläkkeellä olevan maatalousyrittäjän työtulo. Pykälään siirrettäisiin täsmennettynä voimassa olevan MYEL:n 8 h §:n säännös työkyvyttömyys- ja osa-aikaeläkkeellä olevan maatalousyrittäjän työtulosta. Vastaava säännös on ehdotetussa YEL:n 112 §:n 2 momentissa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että työkyvyttömyyseläkkeellä olevalle maatalousyrittäjälle vahvistetaan eläketapahtumasta alkaen työtulo, joka vastaa hänen tässä laissa tarkoitettua toimintaansa. Näissä tilanteissa työtuloa voisi muuttaa takautuvasti 14 §:n 2 momentin työtulon tarkistamista koskevasta pääsäännöstä poiketen.

Pykälän 2 momentin mukaan osa-aikaeläkettä saavan maatalousyrittäjän työtuloksi vahvistettaisiin puolet hänen vakiintuneesta ansiotulostaan, jos hän tämän lain mukaisella osa-aikaeläkkeellä ollessaan jatkaa maatalousyrittäjätoimintaa. Osa-aikaeläkettä ei myönnettäisi lain voimaantulon jälkeen enää takautuvasti. Tämän vuoksi pykälässä ei säädettäisi mahdollisuudesta tarkistaa työtuloa osa-aikaeläkkeen vuoksi takautuvasti.

4 luku. Vakuutusmaksut

22 §. Työeläkevakuutusmaksu. Pykälään siirrettäisiin täsmennettynä voimassa olevan MYEL:n 10 §:n 1—3 momentti ja 6 momentti maatalousyrittäjän velvollisuudesta maksaa työeläkevakuutusmaksua. Laissa käytettäisiin vakuutusmaksusta yhtenäistä termiä työeläkevakuutusmaksu.

23 §. Ryhmähenkivakuutusmaksu. Pykälään siirrettäisiin täsmennettynä voimassa olevan MYEL:n 10 a §:ssä oleva säännös maatalousyrittäjän ryhmähenkivakuutusmaksusta.

24 §. Laiminlyöntikorotus. Pykälässä sää-

dettäisiin seuraamuksista, jos maatalousyrittäjä laiminlöisi tämän lain mukaisen vakuutusvelvollisuutensa määräajassa. Tilanteista, joissa maatalousyrittäjä laiminlyö tämän lain mukaisen vakuutusvelvollisuutensa kokonaan, säädettäisiin 3 luvussa.

Eläkelaitos voisi määrätä maatalousyrittäjälle arvion perusteella enintään kaksinkertaiseksi korotetun työeläkevakuutusmaksun, jos maatalousyrittäjä ei järjestäisi tämän lain mukaista eläketurvaa kuuden kuukauden kuluessa vakuutusvelvollisuuden alkamisesta. Maatalousyrittäjän oikeusturvaa parannettaisiin siten, että eläkelaitoksen olisi annettava korotetusta vakuutusmaksusta maatalousyrittäjälle tämän pyynnöstä valituskelpoinen päätös. Laiminlyöntikorotuksesta säädetään nykyisin MYEL:n 12 §:n 3 momentissa. Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 163 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 122 §:ssä.

25 §. Työeläkevakuutusmaksun viivästyskorke. Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n 12 §:n 4 momentissa oleva säännös viivästyneelle vakuutusmaksulle maksettavasta viivästyskorosta. Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 164 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 123 §:ssä.

26 §. Maatalousyrittäjän vastuu työeläkevakuutusmaksusta. Pykälän 1 momentissa todetaan, että maatalousyrittäjä on henkilökohtaisessa vastuussa työeläkevakuutusmaksusta.

Pykälän 2 ja 3 momentteihin siirrettäisiin täsmennettynä voimassa olevan MYEL:n 10 §:n 5 momentin säännös siitä, että maatalousyrittäjä on vastuussa myös maatalousyrityksessä työskentelevien perheenjäsentensä tämä lain mukaisesta työeläkevakuutusmaksusta. Pykälässä ehdotetaan täsmennettäväksi voimassa olevassa laissa oleva yhteisötermi korvaamalla se termeillä avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö tai osuuskunta. Jos siis maatalousyrittäjätoimintaa harjoitetaan yhtymänä, avoimena yhtiönä, kommandiittiyhtiönä, osakeyhtiönä tai osuuskuntana, myös se vastaa tähän toimintaan perustuvista osakkaitensa työeläkevakuutusmaksuista niin kuin omasta velastaan. Jos maatalousyritys on henkilöyhtiö (avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö), vastaavat yhtiömiehet siten toistensa MYEL-vakuutusmaksuista kuin ovat yhteisesti vastuussa kaikista yhtiön vel-

voitteista. Eläkelaitoksen on pyydettyäessä annettava edellä tarkoitettulle henkilölle, yhtymälle ja yhteisölle vastuuseen vaikuttavat tiedot.

27 §. *Työeläkevakuutusmaksun perinnän keskeyttäminen.* Pykälään siirrettäisiin täsmennettynä voimassa olevan MYEL:n 12 §:n 6 momentin säännös työeläkevakuutusmaksun perinnän keskeyttämisestä. Vastaava säännös esitetään säädettäväksi uudeksi YEL 120 §:n 2 momentiksi.

28 §. *Työeläkevakuutusmaksun ulosotto-keelpoisuus.* Pykälään siirrettäisiin nykyisin TEL:n 19 §:n 1 momentin jälkimmäisessä virkkeessä oleva säännös, jonka mukaan tämän lain mukainen vakuutusmaksu ja sille määrätty viivästyskorko saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoa annetussa laissa säädetään. TEL:n säännöstä sovelletaan maatalousyrittäjiin nykyisen MYEL:n 19 §:n perusteella. Pykälään on lisätty täsmennyksenä myös korotettu työeläkevakuutusmaksu. Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 159 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 120 §:n 1 momentissa.

29 §. *Työeläkevakuutusmaksun vanhentuminen.* Pykälään siirrettäisiin täsmennettynä voimassa olevan MYEL:n 12 §:n 5 momentin säännös vakuutusmaksun vanhentumisesta viiden vuoden kuluessa. Maatalousyrittäjä ei voida kuitenkaan vakuuttaa takautuvasti yli kolmelta vuodelta. Jos eläkelaitoksen oikeus työeläkevakuutusmaksun saamiseen on menetetty, kokonaistyötuloa laskettaessa saamatta jääneet työeläkevakuutusmaksut vähentävät työtuloa maatalousyrittäjän eläkelain 73 §:n 2 momentin mukaisesti. Vastaava säännös on ehdotetussa YEL:n 119 §:ssä.

30 §. *Aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun palautuksen vanhentuminen.* Pykälä on uusi. Jos maatalousyrittäjä on maksanut työeläkevakuutusmaksua aiheettomasti, sen palautus vanhenee viiden vuoden kuluessa työeläkevakuutusmaksun maksupäivästä lukien. Vanhentuminen voidaan katkaista velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003; vanhentumislaki) mukaisesti, jonka jälkeen alkaa uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 162 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 121 §:ssä.

III OSA. **Eläkkeitä, kuntoutusta ja ryhmähenkivakuutusta sekä niiden toimeenpanoa koskevat säännökset**

5 luku. **Eläke- ja kuntoutusetuudet sekä ryhmähenkivakuutuskorvaus**

Vanhuuseläke

31 §. *Oikeus vanhuuseläkkeeseen.* Pykälässä säädettäisiin vanhuuseläkkeen ikärajoista sekä siitä, minkä ikäisenä voi saada vanhuuseläkkeen varhennettuna tai lykätynä. Nykyisin vanhuuseläkkeen ikäraja säädetään TEL:n 4 §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä ja varhennettuna ja lykätyn vanhuuseläkkeen ikärajoista TEL:n 4 §:n 2 momentissa. TEL:n säännöksiä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin maatalousyrittäjän oikeudesta jäädä tämän lain mukaiselle vanhuuseläkkeelle merimieseläkelain (72/1956; MEL) mukaisessa eläkeiässä silloin, kun maatalousyrittäjä jää MEL:n mukaiselle vanhuuseläkkeelle tai varhennettulle vanhuuseläkkeelle ennen 62 vuoden ikää. Vastaava säännös on nykyisin TEL:n 3 a §:n 2 momentin lopussa, jota sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 11 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 8 §:ssä.

32 §. *Vanhuuseläkkeen määrä.* Pykälän 1 momentti on uusi. Sen mukaan vanhuuseläkkeen määrä olisi eläkkeen alkamisajankohdastaan mennessä ansaittu eläke, jos vanhuuseläke alkaa 63—68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Säännös vastaa sisällöltään vuoden 2005 alusta voimassa olevaa lakia.

Pykälän 2 ja 4 momentissa säädettäisiin varhennusvähennyksestä ja lykkäyskorotuksesta. Nykyisin vastaavat säännökset ovat TEL:n 5 a §:n 1 ja 2 momentissa, joita sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuun lisäpäiväoikeuteen.

Jos maatalousyrittäjä on kuitenkin saanut tämän oikeuden aiemman työskentelynsä perusteella, myönnettäisiin myös tämän lain mukainen eläke vähentämättömänä 62 vuoden iässä. Tästä säädetään nykyisin MYEL:n 19 §:n perusteella maatalousyrittäjiin sovellettavassa TEL:n 5 a §:n 3 momentissa.

Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 12 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 9 §:ssä.

33 §. Vanhuuseläkkeen alkaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin vanhuuseläkkeen ja varhennetun vanhuuseläkkeen alkamisajankohdasta. Vanhuuseläkkeen alkamisajasta säädetään nykyisin TEL:n 4 §:n 2 momentissa ja sitä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Nykyisin MYEL:n mukaista vanhuuseläkettä ei myönnetä takautuvasti. Pykälässä ehdotetaan, että vanhuuseläke tai varhennettu vanhuuseläke voitaisiin myöntää takautuvasti kolmelta eläkkeen hakemiskuukaudelta edeltävältä kuukaudelta, jos maatalousyrittäjän MYEL-vakuutus olisi päättynyt ennen tätä. Pätevästä syystä eläke voitaisiin myöntää myös pidemmältä ajalta takautuvasti. Muulloin kuin myönnettäessä vanhuuseläkettä takautuvasti vanhuuseläkkeen saaminen ei edellytä MYEL-vakuutuksen päättymistä. Maatalousyrittäjä ei ole vakuuttamisvelvollinen harjoittamastaan maatalousyrittäjätoiminnasta vanhuuseläkkeen aikana. Jos takautuvan vanhuuseläkkeen myöntäminen ei edellyttäisi vakuutuksen päättymistä, tulisi maatalousyrittäjälle tältä ajalta rinnakkain vanhuuseläke ja pakollinen MYEL-vakuutus. Tämä ei olisi perusteltua. Takautuvan eläkkeen myöntämistä koskeva säännös maatalousyrittäjän eläkelaisissa mahdollistaisi myös sen, että henkilön koko työeläke alkaa samasta ajankohdasta esimerkiksi silloin, kun henkilö on viimeksi ollut työsuhteessa, mutta hänellä on aikaisemmin ollut maatalousyrittäjätoimintaa, josta hän on ansainnut eläkettä. Takautuva eläke voidaan voimaanpanolain mukaisesti myöntää aikaisintaan 1 päivänä tammikuuta 2007 alkaen.

Maatalousyrittäjä voi vakuuttaa itsensä vapaaehtoisesti vanhuuseläkkeellä ollessaan. Pykälän 2 momentin mukaan näissä tilanteissa vanhuuseläkkeen aikana alkaneesta maatalousyrittäjätoiminnasta karttuneeseen eläkkeeseen olisi oikeus aikaisintaan 68 vuoden

iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta. Vastaava säännös on TEL:n 4 §:n 2 momentin viimeisessä virkkeessä, jota sovelletaan maatalousyrittäjiin voimassa olevan MYEL:n 19 §:n 1 momentin viittaussäännöksen mukaan.

Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 13 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 10 §:ssä.

34 §. Vanhuuseläkkeen lakkauttaminen. Pykälä on uusi. Työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi, kun maatalousyrittäjä täyttää 63 vuotta. Jos määräaikaisesti työkyvyttömäksi lähellä 63 vuoden ikää tullut maatalousyrittäjä kuitenkin haluaisi jatkaa työn tekemistä työkyvyttömyytensä päättymisen jälkeen, hän voisi hakea vanhuuseläkkeensä lakkauttamista. Edellytyksenä olisi, että hänelle olisi myönnetty kuntoutustuki sellaisen määräaikaisen työkyvyttömyyden vuoksi, jonka on kuntoutustukea myönnettäessä arvioitu jatkuvan vielä sen jälkeen, kun maatalousyrittäjä täyttää 63 vuotta. Maatalousyrittäjän tulisi hakea vanhuuseläkkeen lakkauttamista kuukauden sisällä työkyvyttömyyden päättymisestä. Jos lakkauttamisen edellytykset täyttyisivät, maatalousyrittäjälle karttuisi eläkettä lakkautuksen jälkeisestä työskentelystä saaduista työansioista 4,5 prosenttia vuodessa. Uusi vanhuuseläke maatalousyrittäjälle myönnettäisiin hakemuksesta. Vastaavat säännökset ovat myös TyEL:n 14 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 11 §:ssä.

Osa-aikaeläke

35 §. Osa-aikaeläkkeeseen liittyviä käsitteitä. Pykälässä määriteltäisiin osa-aikaeläkkeeseen liittyviä käsitteitä. Kohdassa 1 määriteltäisiin ansiotyön käsite. Ansiotyöllä tarkoitettaisiin työeläkelakien ja työeläkelakeihin rinnastettavien lakien perusteella vakuutettavaa työskentelyä. Kohdassa 2 määriteltäisiin kokoaikatyön käsite. Voimassa olevassa MYEL:ssä kokoaikatyötä ei ole määritelty vaan se perustuu vakiintuneeseen käytäntöön. Kokoaikatyön raja on johdettu siitä, että kun työtulo puolitetaan, on sen tämän jälkeenkin oltava vähintään MYEL:ssä säädetyn työtulon alarajan suuruinen.

Pykälän 2 momentin mukaan osa-aikaeläkettä koskevissa säännöksissä tarkoitettulla osa-aikatyöllä tarkoitettaisiin kaikkea

sitä työeläkelakien perusteella vakuutettavaa työtä, jota maatalousyrittäjä tekee osa-aikaeläkkeellä ollessaan. Tällaiseen osa-aikatyöhön rinnastettaisiin EU- tai ETA-maassa tehty osa-aikatyö. Sisällöltään säännös vastaa nykyistä soveltamiskäytäntöä.

Osa-aikaeläkettä määrättäessä vakiintuneella ansiolla tarkoitettaisiin TYEL 76 §:n mukaista tulevan ajan ansiota. Tulevan ajan ansio määräytyy pääsääntöisesti eläketapahumavuotta edeltävien viiden vuoden ansioiden perusteella. Tulevan ajan ansio lasketaan siten kuin maatalousyrittäjä olisi tullut työkyvyttömäksi osa-aikaeläkkeen alkamishetkellä. Säännös on nykyisin TEL:n 4 f §:n 3 momentissa, jota sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 15 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 12 §:ssä.

36 §. *Oikeus osa-aikaeläkkeeseen.* Osa-aikaeläkkeen saaminen edellyttää, että maatalousyrittäjä on ollut osa-aikaeläkkeen alkamista välittömästi edeltäneiden 18 kuukauden aikana kokoaikaisessa ansiotyössä vähintään 12 kuukautta. Kokoaikaiseen ansiotyöhön rinnastettaisiin pykälän 2 momentin mukaan työskentely EU- tai ETA-maassa. Vähintään 12 kuukauden kokoaikaisen ansiotyön vaatimus edellyttää nykylain mukaan todellista työntekoa. Tämä vaatimus ei siten täyty, jos maatalousyrittäjä esimerkiksi sairastuu ja on tästä 12 kuukaudesta osan sairauslomalla. Nyt ehdotetaan, että aika, jolta maatalousyrittäjä saa sairausvakuutuslaissa (1224/2004; SVL) tarkoitettua sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, liikennevakuutuslaissa (279/1959) tarkoitettua ansionmenetykskorvausta taikka tapaturmavakuutuslaissa (608/1948) tarkoitettua päivärahaa pidentäisi 18 kuukauden tarkastelujaksoa, kuitenkin enintään kuusi kuukautta. Siten esimerkiksi maatalousyrittäjän sairastuminen pidentäisi tarkastelu-aikaa enintään kahden vuoden mittaiseksi ja tämä osa-aikaeläkkeen saamisen edellytys täytyisi, jos maatalousyrittäjä olisi ollut kokoaikaisessa ansiotyössä vähintään 12 kuukautta osa-aikaeläkkeen alkamista välittömästi edeltäneiden kahden vuoden aikana. Näin maatalousyrittäjän lyhytaikainen sairastuminen ennen osa-aikaeläkkeen alkamista ei enää käytännössä estäisi maatalousyrittäjän siirtymistä osa-

aikaeläkkeelle. Vastaava säännös on myös TyEL:n 16 §:n 1 momentissa ja ehdotetussa YEL:n 13 §:ssä.

Osa-aikaeläkkeen saaminen edellyttää TEL:n 4 f §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan, että maatalousyrittäjällä on osa-aikaeläkkeen alkamista välittömästi edeltäneiden 15 kalenterivuoden aikana karttunut työeläkelakien mukaista eläkettä yhteensä vähintään viisi vuotta. TEL:n säännöstä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vuoden 2005 alusta lukien eläkettä ei enää määrätä työsuhdekohtaisesti eikä työsuhteita sen vuoksi rekisteröidä enää sillä tarkkuudella kuin aikaisemmin. MYEL:n säännös muutetaan vastaavaksi kuin TyEL:ssä, vaikka maatalousyrittäjillä tarkat päivät vielä rekisteröidäänkin. Voimassa olevan TEL:n 4 f §:n 1 momentin 4 kohdan vaatimus viidestä työeläkettä kartuttavasta vuodesta säilytettäisiin muuntamalla se laskennallisesti kuukausiksi, jolloin saadaan luku 60. Vuosiansiot muutettaisiin ajaksi jakamalla vuosiansio TYEL:n 4 §:n 3 momentin 1 kohdassa mainitun ansiorajan, 41,89 euron 25-kertaisella määrällä eli 1 047,25 eurolla. Näin saatu osamäärä pyöristettäisiin alaspäin lähimpään kokonaislukuun, joka voisi olla enintään 12. Viimeisten 15 vuoden osamäärät laskettaisiin yhteen. Jos eri vuosien yhteenlasketuista osamääristä tulisi luku 60 tai enemmän, tämä osa-aikaeläkkeen työskentelyedellytys täytyisi. Säännös vastaisi TyEL:n 16 §:n 1 momenttia ja ehdotettua YEL:n 13 §:n 1 momenttia.

Osa-aikaeläkkeen saaminen edellyttäisi, ettei maatalousyrittäjä saa muuta omaan työskentelyyn perustuvaa lakisääteistä eläkettä tai vastaavaa ulkomaista taikka kansainvälisen järjestön tai Euroopan yhteisöjen toimielimen palvelukseen perustuvaa etuutta. Nykyiseen säännökseen nähden tämän edellytyksen sanamuotoa täsmennettäisiin. Voimassa olevissa säännöksissä mainitaan estävänä ainoastaan TEL:n 8 §:n 4 momentin mukainen peruseläke tai muu siihen verrattava työ- tai virkasuhteeseen perustuva eläke. Säännöstä on sovellettu siten, että ulkomailta myönnetty työ tai virkasuhteeseen perustuva eläke on rinnastettu TEL:n 8 §:n 4 momentin mukaiseen peruseläkkeeseen. Näin ollen ulkomailta myönnetty työeläke on estänyt osa-aikaeläkkeen myöntämisen nykyisenkin lain

tulkinnan mukaan. Lisäksi ratkaisukäytännössä on katsottu voimassa olevan sanamuodon sisältävän sen, että kansainvälisen järjestön tai Euroopan yhteisöjen toimielimen palvelukseen perustuva eläke estää osa-aikaeläkkeen myöntämisen. Sanamuodon täsmennys ei siten merkitsisi muutosta nykyiseen soveltamiskäytäntöön. Vastaava säännös on myös TyEL:n 16 §:n 1 momentissa ja ehdotetussa YEL:n 13 §:n 1 momentissa.

Ehdotetun 1 momentin 4 kohdan mukaan osa-aikaeläkkeen saaminen edellyttää, ettei maatalousyrittäjällä ole maatalousyrittäjän eläkelain alaisen toiminnan päättymisen jälkeen julkisten alojen työeläkelakien mukaisen kokoaikaisen palvelun perusteella oikeutta mainittujen lakien mukaiseen osa-aikaeläkkeeseen. Säännöstä tarkennettaisiin voimassa olevaan TEL:n 4 f §:n 1 momentin 1 kohtaan nähden. TEL:n säännöstä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Voimassa olevassa TEL:n säännöksessä mainitaan vain valtion eläkelain tai kunnallisen eläkelain mukainen kokoaikainen palvelu, vaikka sillä tarkoitetaan myös muiden julkisten alojen työeläkelakien mukaista palvelua. Vastaava muutos on tehty myös TyEL:n 16 §:n 1 momenttiin ja ehdotettu tehtäväksi YEL:n 13 §:n 1 momenttiin.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin osa-aikaeläkkeen edellyttämistä osa-aikatyöskentelystä, josta säädetään nykyisin MYEL:n 6 b §:ssä. MYEL:n mukaisen osa-aikaeläkkeen edellytyksenä on, että maatalousyrittäjä lopettaa maatalousyrittäjätoimintansa kokonaan tai puolittaa työtulonsa. MYEL:n mukaan puolitettava työtulo laskeaan siten, että viiden vuoden (60 kuukautta) tarkastelujaksolla vakuutetut työtulot jaetaan koko tarkastelujakson kuukausilla (60 kuukaudella), jolloin mukana ovat myös ne kuukaudet, jolloin MYEL-vakuutusta ei ole. Jos maatalousyrittäjätoiminta ei ole jatkunut koko viiden vuoden tarkastelujakson aikaa, seurauksena on usein eläkeoikeuden menetys. Siksi säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että 60 kuukauden tarkastelujakson lisäksi voitaisiin ottaa huomioon maatalousyrittäjätoimintaa osa-aikaeläkkeen alkamisvuodelta enimmillään 11 kuukautta ja huomioon otettaisiin vain ne kuukaudet, jolloin

maatalousyrittäjällä on ollut MYEL-vakuutus. Näin laskettuna tarkastelujakso voi pisimmillään olla 71 kuukautta. Työtulon voisi puolittaa lyhimmillään neljän kuukauden ja pisimmillään 71 kuukauden yhdenjaksoiselta osa-aikaeläkkeen alkamiseen saakka jatkuneelta maatalousyrittäjätoimintajaksolta.

Osa-aikaeläkkeen edellytyksenä on voimassa olevassa laissa, ettei osa-aikaeläkkeen saaja ole työstä poissa kuutta viikkoa pidempää aikaa. Tähän poissaoloaikaan ei lueta vuosilomaa eikä aikaa, jolta osa-aikaeläkkeen saajalla on oikeus SVL:n mukaiseen päivärahaan. Säännöksen sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi 4 momentin 4 kohdassa nykyistä soveltamiskäytäntöä vastaavaksi siten, ettei tähän poissaoloaikaan luettaisi myöskään aikaa, jolta maatalousyrittäjä on saanut liikennevakuutuslain nojalla myönnettyä omaan vammaan perustuvaa ansionmenetyskorvausta tai tapaturmavakuutuslaissa tarkoitettua päivärahaa. Liikenne- ja tapaturmavakuutuslakien mukaiset etuudet ovat ensisijaisia SVL:n mukaiseen päivärahaan nähden. Näiden etuuksien saantiaikaa hyväksyttäisiin poissaoloaikaan enintään 12 kuukauden ajalta. Vastaava säännös on myös TyEL:n 16 §:n 4 momentissa ja ehdotetussa YEL:n 13 §:n 4 momentissa.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin osa-aikaeläkkeen edellyttämistä osa-aikatyöstä niissä tilanteissa, joissa maatalousyrittäjä lopettaa kokonaan maatalousyrittäjätoiminnan tai hän on maatalousyrittäjätoiminnan lisäksi myös työsuhteessa. Tällöin MYEL:n mukaisen osa-aikaeläkkeen saaminen edellyttäisi, että MYEL-toiminta joko lopetettaisiin kokonaan tai vähennettäisiin puoleen ja lisäksi työansiot vähentyisivät niin, että maatalousyrittäjän osa-aikatyöstään saamat työansiot olisivat yhteensä 35—70 prosenttia maatalousyrittäjän vakiintuneesta ansiosta ja työajassa ja työpanoksessa tapahtuisi vastaava muutos. Vastaava edellytys on myös voimassa olevassa laissa. Jos maatalousyrittäjän ansiotulojen vähentyminen poikkeaa työajassa tapahtuneesta vähentymisestä sen vuoksi, että maatalousyrittäjän työsuhteessa tekemän kokoaikaisen ansiotyön ansiotuloon on sisällynyt palkkaukseen kuuluvaa ylityökorvausta, sunnuntai-, yötyö- tai vuorotyölisää taikka muuta sellaista erityistä lisää tai korvausta,

jota ei sisälly osa-aikatyöstä saatavaan ansiotuloon, tällainen lisä tai korvaus jätetään huomioon ottamatta 5 momentissa säädettyjen edellytysten täyttymistä arvioitaessa. Tästä on säännös TyEL:n 16 §:n 4 momentissa ja ehdotetussa YEL:n 13 §:n 5 momentissa.

Nykyisin voimassa olevassa laissa oleva osa-aikatyön tuntimäärä poistettaisiin ja sen sijasta edellytettäisiin, että työajassa olisi tapahtunut muutos, joka vastaa ansion alentumista. Käytännössä osa-aikatyön tuntimäärän valvominen on vaikeaa ja osa-aikatyön edellytysten täyttymisen valvonta perustuu pitkälti osa-aikatyön ansioiden valvontaan. Vastaava muutos on tehty myös TyEL:n 16 §:n 4 momenttiin ja ehdotetaan tehtäväksi myös YEL:n 13 §:n 5 momenttiin.

37 §. Osa-aikaeläkkeen määrä. Pykälän 1 momentin mukaan osa-aikaeläkkeen määrä olisi puolet vakiintuneen ansion ja osa-aikatyön ansion erotuksesta (ansion alenema). Vastaava säännös on nykyisin TEL:n 5 c §:ssä ja sitä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Pykälän 2 momentissa säädetään osa-aikaeläkkeen määrästä silloin, kun maatalousyrittäjällä on oikeus saada osa-aikaeläkettä myös muun työeläkelain perusteella. Tällöin osa-aikaeläkkeen määrä olisi 50 prosenttia näiden kaikkien töiden vakiintuneen ansion ja osa-aikatyöskentelyn ansion erotuksesta. Tämän lain mukaisen osa-aikaeläkkeen määrä olisi yhtä suuri kuin tämän lain mukaisen kokonaistyötulon osuus on vakiintuneessa ansiossa huomioon otetuista niiden lakien mukaisista työansioista, joiden perusteella osa-aikaeläke myönnetään. Vastaavansisältöinen säännös on nykyisin TEL:n 5 c §:n 2 momentissa ja sitä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Pykälän 3 momentin mukaan osa-aikaeläke voisi olla enintään 75 prosenttia sen alkamisajankohtaan mennessä karttuneista, työeläkelakien ja valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmevuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaisista eläkkeistä. Maatalousyrittäjän saama ensisijainen etuus pienentää enimmäismäärää, koska enimmäismäärä lasketaan eläkkeestä, josta on vähennetty maatalousyrittäjän saama ensisijainen etuus. Enim-

mäismäärä tulisi tarkistaa niissä tilanteissa, joissa osa-aikaeläkkeen saajalle myönnettäisiin ensisijainen etuus tai jos enimmäismäärää laskettaessa huomioon otetun ensisijaisen etuuden määrä muuttuisi. Voimassa olevassa säännöksessä ei säädetä enimmäismäärän tarkistamisesta näissä tilanteissa, vaikka eläke on näissä tilanteissa vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tarkistettu. Säännöstä tarkennettaisiin nykyiseen nähden tältä osin.

Enimmäismäärää laskettaessa huomioon otettavaan eläkkeeseen rinnastettaisiin 4 momentin mukaan Euroopan talousalueella tai Suomen kanssa sosiaaliturvasopimuksen solmineessa maassa karttunut vastaava etuus. Voimassa olevassa TEL:n 5 c §:ssä ei mainita erikseen ulkomailla karttuneen eläkkeen huomioon ottamista osa-aikaeläkkeen 75 prosentin enimmäismäärää laskettaessa. TEL:n säännöstä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vakiintuneen soveltamiskäytännön mukaan Suomessa karttuneeseen eläkkeeseen on kuitenkin rinnastettu Euroopan talousalueella tai Suomen kanssa sosiaaliturvasopimuksen solmineessa maassa karttunut eläke. Tämä soveltamiskäytäntö on ETA-maiden osalta perustunut Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen (EY-tuomioistuin) ratkaisuihin, joiden mukaan tarkasteltaessa henkilön oikeutta etuuteen hänen työuraansa tulee tarkastella kokonaisuutena. Lisäksi EY-tuomioistuin on ratkaisukäytännössään korostanut EU-kansalaisten yhdenvertaista kohtelua.

Säännöksen soveltamiseksi tarvitaan tieto Euroopan talousalueella tai Suomen kanssa sosiaaliturvasopimuksen solmineessa maassa karttuneesta eläkkeestä. Jos tällaisen eläkkeen määrästä ei saataisi riittävää selvitystä, enimmäismäärää laskettaessa huomioon otettavana eläkkeenä voitaisiin käyttää eläkettä, joka maatalousyrittäjälle olisi karttunut, jos hänen Euroopan talousalueella tai sosiaaliturvasopimusmaassa vakuutusaikaan luettava työskentelynsä olisi ollut tämän lain alaista työskentelyä (teoreettinen eläke).

Silloin kun edellä mainittu 75 prosentin rajuus vähentää osa-aikaeläkkeen määrää, vähennys tehtäisiin näiden lakien kesken vakiintuneessa ansiotulossa huomioon otettujen työansioiden suhteessa. Tältä osin säännös on samansisältöinen kuin voimassa olevan

TEL:n 5 c §:n 3 momentti, jota sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 17 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 14 §:ssä.

38 §. Osa-aikaeläkkeen alkaminen. Osa-aikaeläke myönnettäisiin sen saamisedellytysten täyttymistä seuraavan kuukauden alusta lukien. Osa-aikaeläkettä ei kuitenkaan myönnettäisi takautuvasti. Voimassa olevassa laissa osa-aikaeläkkeen alkamisesta säädetään TEL:n 4 g §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä, jota sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Osa-aikaeläke voidaan voimassa olevan säännöksen mukaan myöntää takautuvasti kuudelta hakemista edeltävältä kuukaudesta. Nyt takautuvasta myöntömahdollisuudesta luovutettaisiin. Osa-aikaeläkettä haetaan käytännössä niin, että se alkaa samasta ajankohdasta kuin osa-aikatyö. Vastaava muutos on myös TyEL:n 18 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 15 §:ssä.

39 §. Osa-aikaeläkkeen saajan ilmoitusvelvollisuus. Pykälän sisältö vastaa osa-aikaeläkettä koskevalta osin TEL:n 17 b §:n säännöstä eläkkeensaajan ilmoitusvelvollisuudesta. TEL:n säännöstä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Voimassa olevaa säännöstä täydennettäisiin siten, että osa-aikaeläkkeensaaja olisi velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle myös sellaisesta yli kuuden viikon mittaisesta työstä poissaolosta, joka ei johdu sellaisesta sairaudesta, jonka perusteella osa-aikaeläkkeen saaja saa SVL:n mukaista päivärahaa, sairausajan palkkaa, liikennevakuutuslain mukaisista ansionmenetykskorvausta tai tapaturmavakuutuslain mukaista päivärahaa edellyttäen, ettei sanottu korvaus jatku yli 12 kuukautta.

Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 19 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 16 §:ssä.

40 §. Osa-aikaeläkkeen tarkistaminen. Nykyisin osa-aikaeläkkeen tarkistamisesta säädetään TEL:n 5 c §:n 4 momentissa, jota sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että osa-aikaeläkkeen määrä tarkistettaisiin, jos osa-aikatyön aikaisissa työansioissa tapahtuisi pysyvä muutos. Lisäksi osa-aikaeläkkeen määrä tarkistettaisiin silloin, kun osa-aikaeläkkeen saajalle myönnettäisiin

osa-aikaeläke sellaisen työeläkelain mukaan, jonka mukaan hänellä ei aikaisemmin ollut oikeutta osa-aikaeläkkeeseen.

Tarkistaminen tehtäisiin muutosta seuraavan kalenterikuukauden alusta tai kalenterikuukauden ensimmäisenä päivänä, jos muutos tapahtuisi silloin. Jos ansiotulojen muutos todettaisiin vasta vuosivalvonnan yhteydessä eikä selvitystä muutoksen ajankohdasta saataisi, osa-aikaeläkkeen määrä tarkistettaisiin sen vuoden alusta lukien, jona ansiot ovat muuttuneet. Jos osa-aikatyön ansiot eivät enää olisi 35—70 prosentin välillä, osa-aikaeläke lakkautettaisiin. Säännös vastaa nykyisin voimassa olevaa säännöstä kuitenkin tarkennettuna siten, että tarkistusajankohdasta ehdotetaan säädettäväksi laissa.

Kun osa-aikaeläkkeen määrä tarkistetaan, vakiintuneena ansiotulona pidettäisiin ansiotuloa, joka oli perusteena osa-aikaeläkettä ensimmäisen kerran määrättäessä.

Vastaavat säännökset ovat myös TyEL:n 20 §:ssä ja ehdotetun YEL:n 17 §:ssä.

41 §. Osa-aikaeläkkeen muuttuminen. Pykälässä viitattaisiin niihin TyEL:n pykäliin, joissa säädetään osa-aikaeläkkeen keskeyttämisestä, lakkauttamisesta ja uudelleen alkamisesta, työkyvyttömyyseläkkeen myöntämisestä osa-aikaeläkkeen jälkeen sekä osa-aikaeläkkeen muuttumisesta vanhuuseläkkeeksi.

Viittaus TyEL:n 21 §:ään mahdollistaisi osa-aikaeläkkeen keskeyttämisen enintään kuuden kuukauden ajalle, jos maatalousyrittäjän osa-aikatyön ansiot tai työstä poissaoloaika muuttuvat tilapäisesti siten, etteivät osa-aikaeläkkeen saamisen edellytykset täytyisi. Osa-aikaeläke keskeytettäisiin muutoksesta lukien. Keskeytettyä osa-aikaeläkettä ryhdyttäisiin maatalousyrittäjän ilmoituksen perusteella maksamaan uudelleen siitä lukien, kun osa-aikaeläkkeen saamisen edellytykset jälleen täytyisivät. Jos osa-aikaeläkkeen uudelleen maksamista ei olisi pyydetty kuuden kuukauden kuluessa keskeyttämisestä lukien, eläke lakkaisi keskeyttämisajankohdasta lukien.

Viittaus TyEL:n 22 §:ään tarkoittaisi sitä, että MYEL:n mukainen osa-aikaeläke lakkautettaisiin ja sen maksaminen voisi alkaa uudelleen samoin periaattein kuin TyEL:n mukaan myönnetty osa-aikaeläke.

Osa-aikaeläke lakkautettaisiin sitä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana eläkkeensaa-ja ei enää täytä eläkkeen saamisen edellytyksiä. Lisäksi pykälässä todettaisiin nimenomaisesti se, että osa-aikaeläke voidaan lakkauttaa myös takautuvasti. Jos lakkauttaminen johtuisi ansiotulojen kasvusta eikä tulojen muutosajankohtaa voitaisi osoittaa, osa-aikaeläke lakkautettaisiin tulojen muutosvuoden alusta lukien. Osa-aikaeläkettä ei kuitenkaan lakkautettaisi, jos muutos olisi tilapäinen ja osa-aikaeläkkeen maksaminen voitaisiin TyEL:n 21 §:n mukaisesti keskeyttää. Maatalousyrittäjällä, jonka osa-aikaeläke on lakkautettu, olisi oikeus saada osa-aikaeläke entisin perustein, jos maatalousyrittäjä täyttää osa-aikaeläkkeen saamisen edellytykset uudelleen kuuden kuukauden kuluessa sen lakkauttamisesta lukien. Edellytyksenä osa-aikaeläkkeen myöntämiselle entisin perustein olisi, ettei sen määrää olisi tarkistettava osaikatyön ansioiden muutoksen takia.

Viittauksella TyEL:n 23 §:ään mahdollistettaisiin se, että myös MYEL:n mukaan myönnetty osa-aikaeläke voitaisiin ottaa huomioon työkyvyttömyyseläkkeen osasuorituksena, jos tämän lain mukaan osa-aikaeläkettä saavalle henkilölle myönnetään työkyvyttömyyseläke samalle ajalle, jolta on jo maksettu osa-aikaeläkettä.

Siinä tapauksessa, ettei osa-aikaeläkettä saava maatalousyrittäjä ole hakenut vanhuuseläkettä vielä siihen mennessä, kun hän täyttää 68 vuotta, muutettaisiin osa-aikaeläke sanotussa iässä samansuuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Vanhuuseläke laskettaisiin myöhemmin hakemuksesta uudelleen. Menettely vastaisi nykyistä käytäntöä ja siitä ehdotetaan säädettäväksi viittaamalla TyEL:n 24 §:ään.

Työeläkekuntoutus

42 §. Oikeus työeläkekuntoutukseen. Pykälässä säädetään siitä, millä edellytyksillä maatalousyrittäjällä on oikeus saada ammatillista kuntoutusta. Maatalousyrittäjällä olisi oikeus saada työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi tarkoituksenmukaista ammatillista kuntoutusta, jos asianmukaisesti todettuun sairauteen, vikaan tai vammaan perustuva työkyvyttömyyden uhka olisi todennäköinen. Lisäksi edellytyk-

senä työeläkejärjestelmän antamalle kuntoutukselle olisi, että maatalousyrittäjällä on työskentelystä saatuja ansioita siten, että hänen tulevan ajan ansionsa olisivat vähintään 25 133,40 euroa. Tätä säännöstä vastaava säännös on vuoden 2005 alusta voimaan tullessa MYEL:n 19 §:ssä ja TEL:n 4 h §:n 1 momentissa. Momentin kolmanteen kohtaan siirrettäisiin voimassa olevan TEL:n 4 h §:n 4 momentin sisältö sellaisenaan. TEL:n säännöstä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Kohdan mukaan maatalousyrittäjällä ei olisi oikeutta tämän lain mukaiseen kuntoutukseen, jos hänellä olisi oikeus kuntoutukseen tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella.

Pykälän 2 momentissa säädetään seikoista, jotka on otettava huomioon, kun arvioidaan kuntoutuksen tarkoituksenmukaisuutta. Huomioon tulisi ottaa maatalousyrittäjän ikä, ammatti, aikaisempi toiminta, koulutus ja vakiintuminen työelämään. Säännöstä on täsmennetty nykyisin voimassa olevaan säännökseen nähden siten, että voimassa olevan TEL:n 4 h §:n 2 momentissa oleva yhteys työelämään on muutettu vakiintumiseksi työelämään. TEL:n säännöstä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Nuoren henkilön osalta tarkasteltaisiin, miten hän on ennättänyt kiinnittyä työelämään. Tällöin huomioon otettaisiin se, moneltako vuodelta hänelle on karttunut työeläkettä työnteon perusteella. Pelkästään se, että maatalousyrittäjällä olisi vähäisessä määrin tulevan ajan ansioita, ei riittäisi osoitukseksi siihen, että maatalousyrittäjä on vakiintunut työelämään, jos maatalousyrittäjän vakiintuneen ansiotyön päättymisestä olisi kulunut useampia vuosia.

Pykälän 3 momenttiin siirretään voimassa olevan TEL:n 4 h §:n 2 momentin loppuosan säännökset, joiden mukaan työkyvyttömyyden uhkalla tarkoitetaan tilannetta, jossa on todennäköistä, että maatalousyrittäjälle lähivuosina tulisi ilman ammatillisia kuntoutustoimia myönnettäväksi tämän lain mukainen täysi työkyvyttömyyseläke tai osatyökyvyttömyyseläke. TEL:n säännöstä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Maatalousyrittäjän työkyvyttö-

myys arvioidaan 47 §:ssä ehdotetun työkyvyttömyysmääritelmän mukaisesti.

Kuntoutusoikeus edellyttäisi pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaisesti, että maatalousyrittäjän työskentelystä saamat työansiot tulevan ajan tarkasteluaikana ovat vähintään 25 133,40 euroa. Pykälän 4 momentin mukaan kuntoutusoikeuden tutkimista varten työansiot määräytyisivät samoin kuin silloin, jos maatalousyrittäjä olisi tullut kuntoutushakemuksen tullessa vireille työkyvyttömäksi. Kuitenkin siten, että palkattomilta ajoilta maksettuja etuuskien perusteena olevia tuloja ei otettaisi huomioon. Voimassa olevan MYEL:n 19 §:n perusteella sovellettavan TEL:n 4 h §:n 1 momentin 2 kohdassa määritellystä kuntoutustapahtumapäiväkäsitteestä luovuttaisiin. Ehdotetulla muutoksella pyritään selkeyttämään ja yksinkertaistamaan kuntoutusoikeuden saamisedellytyksiä tältä osin.

Myös jo työkyvyttömyyseläkkeellä olevalle maatalousyrittäjällä voisi olla oikeus kuntoutukseen. Jos maatalousyrittäjä olisi jo työkyvyttömyyseläkkeellä, hänen työansiot määräytyisivät samoin kuin tulevan ajan ansiot ovat määräytyneet hänen työkyvyttömyyseläkkeessään. Tästä säädettäisiin pykälän 5 momentissa, joka vastaa sisällöltään voimassa olevan TEL:n 4 h §:n 1 momentin 2 kohdan loppua, jota sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Edellytyksen katsottaisiin täyttyvän myös silloin, kun maatalousyrittäjän eläkkeessä on otettu huomioon tuleva aika ennen 1 päivänä tammikuuta 2005 voimassa olevan TEL:n 6 a ja 6 b §:n mukaisena. Tästä säädettäisiin MYEL:n voimaapanolaissa.

Pykälän säännökset vastaavat TyEL:n 25 §:ää ja ehdotetun YEL:n 22 §:ää.

43 §. Ammatillisen kuntoutuksen sisältö ja kuntoutussuunnitelma. Pykälässä määritellään, mitä ammatillisella kuntoutuksella tarkoitetaan. Voimassa olevaan TEL:n 4 h §:n 3 momenttiin nähden, jota sovelletaan MYEL:n 19 §:n perusteella, luettelosta poistettaisiin lääkinnällinen kuntoutus, koska sitä on ammatillisena kuntoutuksena käytetty hyvin harvoin. Luetteloon lisättäisiin työkokeilu, joka käytännössä on runsaasti käytetty ammatillisen kuntoutuksen muoto. Lisäksi voimassa olevassa laissa todettua elinkeino-

tuen antamista täsmennettäisiin siten, että kyse olisi tuesta elinkeinotoiminnan aloittamiseen tai jatkamiseen.

Ammatillisen kuntoutuksen käynnistäminen edellyttäisi, että maatalousyrittäjä esittää eläkelaitokselle suunnitelman ammatillisesta kuntoutuksesta. Tämä säännös selventäisi maatalousyrittäjän toimimisvelvollisuutta kuntoutusasiassa. Eläkelaitos voisi tukea kuntoutussuunnitelman laatimista antamalla neuvoja tai maksamalla 45 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua kuntoutusavustusta. Maatalousyrittäjä ohjattaisiin tarvittaessa työvoimatoimistoon tai kuntoutuksen palveluntuottajalle kuntoutussuunnitelman laatimiseksi työelämässä jatkamista varten.

Nykyisestä poiketen myös kuntoutuksen sisällöstä annetusta päätöksestä olisi muutoksenhakuoikeus.

Pykälän säännökset vastaavat TyEL:n 26 §:ää ja ehdotettua YEL:n 23 §:ää.

44 §. Ennakkopäätös oikeudesta työeläkekuntoutukseen. Maatalousyrittäjällä olisi oikeus saada ennakkopäätös siitä, täytyvätkö ammatillisen kuntoutuksen saamisedellytykset. Ennakkopäätös voitaisiin antaa, vaikka kuntoutussuunnitelma olisi vielä kesken tai maatalousyrittäjä ei olisi vielä toimittanut eläkelaitokselle tämän hyväksymää kuntoutussuunnitelmaa. Ennakkopäätös sitoisi eläkelaitosta, jos maatalousyrittäjä toimittaisi eläkelaitokselle yhdeksän kuukauden kuluessa ennakkopäätöksen lainvoimaiseksi tulosta sellaisen kuntoutussuunnitelman, jonka eläkelaitos hyväksyy. Vastaava säännös ennakkopäätöksestä ja sen sitovuudesta on nykyisin MYEL:n 19 §:n perusteella sovellettavassa TEL:n 19 e §:ssä. TyEL:n 27 §:ssä on vastaava säännös samoin kuin ehdotetun YEL:n 24 §:ssä.

45 §. Kuntoutusta koskevat muut säännökset ja kuntoutuksen ajalta maksettavat etuudet. Pykälän 1 momentissa viitattaisiin niihin TyEL:n pykäliin, joissa säädetään kuntoutusrahasta, osakuntoutusrahasta, työkyvyttömyyseläkkeensaajan kuntoutuskorotuksesta, kuntoutusavustuksesta, kuntoutusrahan tai kuntoutuskorotuksen lakkaamisesta ja eläkelaitoksen ilmoitusvelvollisuudesta.

Maatalousyrittäjällä olisi oikeus TyEL:n 28 §:ssä tarkoitettuun kuntoutusrahan niiltä kalenterikuukausilta, joilta hän on estynyt har-

joittamasta maatalousyrittäjätoimintaa ammatillisen kuntoutuksen takia. Kuntoutusraha olisi yhtä suuri kuin niiden maatalousyrittäjän työeläkelakien mukaisten peruseläkkeiden yhteismäärä korotettuna 33 prosentilla, joihin maatalousyrittäjällä olisi oikeus, jos hän olisi tullut työkyvyttömäksi kuntoutushakemuksen vireilletulohetkellä. Kuitenkin niissä tilanteissa, joissa maatalousyrittäjä olisi jäänyt sairauslomalle suoraan maatalousyrittäjätoiminnastaan ja kuntoutustarve oli olemassa jo sairausloman alkaessa, kuntoutusraha määräytyisi sairausloman alkamishetken perusteella. Tällä varmistettaisiin, että sairauslomajakso ennen kuntoutuksen alkamista ei alenna kuntoutusrahan määrää.

Jos maatalousyrittäjän ansiot olisivat ammatillisen kuntoutuksen aikana enemmän kuin puolet vakiintuneesta työansiot, kuntoutusrahan määrä olisi puolet täyden kuntoutusrahan määrästä. Vastaava säännös on TyEL:n 29 §:ssä, johon MYEL:ssä ehdotetaan viitattavaksi.

Maatalousyrittäjälle ammatillisen kuntoutuksen kestoajalta maksettavasta kuntoutuskorotuksesta ehdotetaan säädettäväksi viittaamalla TyEL:n 30 §:ään.

Viittaus TyEL:n 31 §:ään mahdollistaisi työkyvyttömyyseläkkeen suuruisen kuntoutusrahan myöntämisen harkinnanvaraisena kuntoutusavustuksena maatalousyrittäjälle. Tässä tarkoitetun kuntoutusavustuksen maksaminen kuntoutussuunnitelman laatimista varten voisi olla perusteltua esimerkiksi silloin, kun eläkelaitos arvioi kuntoutussuunnitelman todennäköisesti johtavan työeläkejärjestelmän tukeman ammatillisen kuntoutuksen käynnistämiseen. Kuntoutusavustusta voitaisiin maksaa myös osatyökyvyttömyyseläkkeen suuruisena, jos maatalousyrittäjä on samaan aikaan töissä.

Kuntoutusraha tai työkyvyttömyyseläkkeensaajan kuntoutuskorotus voitaisiin lakkauttaa, jos sen saaja kieltäytyisi ammatillisesta kuntoutuksesta tai keskeyttäisi tällaisen kuntoutuksen ilman pätevää syytä. Vaikka kuntoutuskorotus tai kuntoutusraha pääsääntöisesti lakkautetaan näissä tilanteissa, lakkauttaminen jäisi eläkelaitoksen harkintaan. Mahdollisuudesta mainittujen etuuksien lakkauttamiseen ehdotetaan säädettäväksi viittaamalla TyEL:n 32 §:ään. Samalla viittauk-

sella tulisi myös MYEL:ssä sovellettavaksi kuntoutusrahan ensisijaisuus työkyvyttömyyseläkkeeseen nähden.

Lisäksi 1 momentissa ehdotetaan viitattavaksi TyEL:n 33 §:ään, jossa säädetään eläkelaitoksen velvollisuudesta ilmoittaa antamastaan ammatillisesta kuntoutuksesta sekä kuntoutusrahaa ja -korotusta koskevasta päätöksestään Kansaneläkelaitokselle.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että työeläkekuntoutukseen sovelletaan momentissa mainittujen asiaryhmien osalta soveltuvin osin samoja periaatteita kuin työkyvyttömyyseläkkeissä. Kuntoutusetuutta tulisi hakea samoin kuin työkyvyttömyyseläkettäkin Eläketurvakeskuksen vahvistamalla lomakkeella ja hakemukseen tulisi liittää lääkärinlausunto. Valituskelpoisiin kuntoutusta koskeviin päätöksiin haettaisiin muutosta samoin kuin eläkepäätöksiin ja kuntoutusraha myönnettäisiin entisiin perusteiden, jos kuntoutusraha aiemmin saaneelle myönnettäisiin uuden kuntoutuksen perusteella kuntoutusraha kahden vuoden kuluessa entisen päättymisestä tai myöhemminkin saman sairauden perusteella. Myös kertakorotusta, palkka- ja hintatason muutosten huomioon ottamista, ensisijaisten etuuksien vähentämistä, etuuden maksamista kuntoutujalle itselleen tai muulle taholle, viivästyskorotusta, takaisinperintää ja tietojen antamista ja saamista sekä työkyvyttömyyseläkkeensaajan ilmoitusvelvollisuutta koskevat säännökset koskisivat myös kuntoutusrahaa, kuntoutuskorotusta ja niiden saajaa.

Pykälän 3 momentissa todettaisiin, että työkyvyttömyyseläkettä koskevista säännöksistä poiketen kuntoutusraha ja kuntoutuskorotus voitaisiin maksaa myös kuukautta lyhyemmältä ajalta. Kuntoutusrahan maksaminen alkaisi kuntoutuksen alkaessa. Siten SVL:n mukainen ensisijaisuusaika ei vaikuttaisi kuntoutusrahan maksamisen alkamisaikaan. Pällekkäisiä etuuksia kuntoutuja ei tältä ajalta kuitenkaan saisi. Jos kuntoutusraha tai -korotus myönnetään takautuvasti samalle ajalle, jolta maatalousyrittäjälle on maksettu SVL:n mukaista päivärahaa, maksettaisiin kuntoutusraha ja -korotus sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se määrältään vastaa samalta ajalta maksettua SVL:n mukaista päivärahaa.

Lisäksi 3 momentissa todettaisiin, ettei kuntoutusraha-ajalta karttu eläkettä siten kuin työkyvyttömyyseläkeajalta karttuu, vaan siten kuin 68 §:ssä säädetään eläkkeen karttumisesta työskentelyn ajalta. Kuntoutusetuuksia ei myöskään otettaisi perhe-eläkkeen perusteeksi, vaan perhe-eläke määräytyisi edelleen työkyvyttömyyseläkkeen tai vanhuuseläkkeen perusteella.

Ehdotettuja 2 ja 3 momenttia vastaavat säännökset sisältyvät TyEL:n 34 §:ään ja ehdotetun YEL:n 31 §:ään.

46 §. Kuntoutusavustus työllistymisen tukemiseksi. Sen lisäksi mitä edellä 45 §:n kohdalla on todettu harkinnanvaraisesta kuntoutusavustuksesta, ehdotetaan maatalousyrittäjillä säilytettäväksi edelleen mahdollisuus saada harkinnanvaraista kuntoutusavustusta myös työllistymisen edistämiseksi.

Vastaavaa säännöstä ei ole TyEL:ssä, mutta sen sijaan kuntoutusavustuksesta työllistymisen tukemiseksi on ehdotettu säädettäväksi myös YEL:n 28 §:n 3 momentissa.

Työkyvyttömyyseläke

47 §. *Oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin työkyvyttömyyseläkkeen saamisen edellytyksistä sekä siitä, milloin työkyvyttömyyseläke myönnetään täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä ja milloin osatyökyvyttömyyseläkkeenä. Nykyisin vastaavat säännökset ovat TEL:n 4 §:n 3 momentin alussa ja 5 b §:n 1 momentissa, joita sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Voimassa olevassa säännöksessä työkyvyttömyyseläkeoikeuden edellytyksenä on, että maatalousyrittäjän työkyky on alentunut säännöksessä tarkemmin määritellyllä tavoin. Esityksessä on täsmennetty pykälän sanamuotoa. Ehdotetussa säännöksessä puhutaan työkyvyn alentumisen sijaan työkyvyn heikentymisestä. Täsmennyksellä ei ole tarkoitus muuttaa nykyistä soveltamiskäytäntöä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin työkyvyn heikentymistä arvioitaessa huomioon otettavista seikoista. Vastaavat seikat on otettava huomioon työkyvyn alentumista arvioitaessa voimassa olevien säännösten mukaan TEL:n 4 §:n 3 momentin alkuosan perusteella, jota sovelletaan nykyisin maatalousyrittä-

jiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin 60 vuotta täyttäneen maatalousyrittäjän työkyvyttömyyseläkeoikeuden arvioinnista. Vastaava säännös on nykyisin TEL:n 4 §:n 8 momentissa, jota sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Mitä vanhemmasta eläkkeenhakijasta on kysymys, sitä suuremman merkityksen 2 momentissa mainitut ikä, koulutus, ammattitaito sekä aikaisempi työ saavat työkyvyn arvioinnissa. Erityisesti 60 vuotta täyttäneiden työkyvyttömyyseläkeoikeuden arvioinnissa painotetaan työkyvyttömyyden ammatillista luonnetta, kun työura on pitkä ja työn aiheuttama rasittuneisuus ja kuluneisuus ikäänymiseen liittyviin tekijöihin yhdistyneenä tekevät työn jatkamisen kohtuuttomaksi.

Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 35 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 32 §:ssä.

48 §. *Työkyvyttömyyseläke julkisten alojen työeläkelakien mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella.* Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan TEL:n 4 §:n 3 momentin lopussa ja osin TEL:n 10 d §:n 5 momentissa oleva, viimeisen eläkelaitoksen periaatteeseen sisältyvä niin sanottu rajoitettu laukaisusäännös. Mainittuja säännöksiä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Pykälän 1 momentin mukaan maatalousyrittäjällä olisi oikeus tämän lain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen niissä tilanteissa, joissa maatalousyrittäjälle olisi myönnetty tämän lain alaisen työskentelyn päätyttyä myöhemmän virka- tai työsuhteen perusteella niin sanottuun yleiseen työkyvyttömyyseläkemääritelmään perustuva työkyvyttömyyseläke valtion eläkelain (/2006), kunnallisen eläkelain (549/2003), evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/1966) tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) nojalla. Lisäksi yksityisten alojen työeläkelakien mukainen työkyvyttömyyseläke laukeaisi, jos maatalousyrittäjälle myönnettäisiin edellä mainittujen julkisten alojen eläkelakien mukainen työkyvyttömyyseläke julkisten alojen eläkejärjestelmän erityisen ammatillisen työkyvyttömyysmääritelmän perusteella, edellyttäen, että yksityisten alojen eläkejärjestelmän mukaisen eläkkeen määrä olisi enintään 688,02 euroa kuukaudessa. Jos yksityisten alojen eläkkeen

määrä on tätä suurempi, julkisten alojen eläkelaitoksen olisi ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen eläkelaitoksen arvio maatalousyrittäjän työkyvystä. Tästä neuvotteluvollisuudesta säädettäisiin TyEL:n 108 §:ssä, jota sovellettaisiin maatalousyrittäjiin maatalousyrittäjän eläkelain 91 §:n perusteella. Jos yksityisten alojen eläkelaitos ja viimeisenä eläkelaitoksena toimiva julkisten alojen eläkelaitos olisivat eri mieltä maatalousyrittäjän työkyvystä, ne ratkaisisivat asian TyEL:n 108 §:n mukaisesti erikseen. Säännöksellä ei ole tarkoitus muuttaa nykyistä oikeuskäytäntöä. Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 37 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 34 §:ssä.

49 §. *Ennakkopäätös oikeudesta osatyökyvyttömyyseläkkeeseen.* Maatalousyrittäjällä olisi oikeus saada ennakkopäätös siitä, täytyvätkö osatyökyvyttömyyseläkkeen saamisen edellytykset. Tällainen ennakkopäätös sitoisi eläkelaitosta yhdeksän kuukauden ajan tai, jos maatalousyrittäjä ja eläkelaitos sopisivat sitä pidemmästä ajasta, tämän sopimuksen mukaisen ajan. Vastaava säännös on nykyisin TEL:n 19 e §:n 1 momentin 1-kohdassa ja 2 momentissa, joita sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vastaava säännös on TyEL:n 39 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 36 §:ssä.

50 §. *Työkyvyttömyyseläkeasian käsittely.* Pykälässä säädettäisiin keskeisistä työkyvyttömyyseläkeasian käsittelyä koskevista menettelytapasäännöksistä. Pykälän alussa olisi säännös eläkelaitoksen velvollisuudesta varmistaa ennen työkyvyttömyyseläkeasian ratkaisua, että maatalousyrittäjän mahdollisuudet kuntoutukseen on selvitetty, mikä vastaa voimassaolevista säännöksistä MYEL:n 19 §:n perusteella maatalousyrittäjiin sovellettavan TEL:n 4 §:n 5 momentin alussa olevaa säännöstä. Kuntoutusmahdollisuuksien selvittäminen ei olisi tarpeen, jos maatalousyrittäjän terveydentilan perusteella on selvää, ettei hän ole kuntoutettavissa työelämään. Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 36 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 33 §:ssä.

Pykälässä viitattaisiin TyEL:n 53 §:ään, jonka mukaan eläkelaitoksen tehtävänä olisi huolehtia siitä, että maatalousyrittäjälle annetaan tietoa muista kuntoutusmahdollisuuksista ja että hänet ohjataan hänen kuntoutustar-

vettaan vastaavaan muuhun kuntoutukseen tai muihin palveluihin, jos eläkehakemus tai työeläkekuntoutusta koskeva hakemus hylätään. Vastaava säännös on nykyisin MYEL:n 19 §:n perusteella sovellettavassa TEL:n 4 §:n 5 momentissa.

Lisäksi pykälässä viitattaisiin TyEL:n 40 §:ssä olevaan, eläkelaitoksen asiantuntijalääkärin asemaa koskevaan säännökseen. Vastaava säännös on nykyisin TEL:n 10 c §:n 2 momentissa, jota sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

51 §. *Työkyvyttömyyseläkkeen määrä.* Pykälä on ensimmäisen virkkeen osalta uusi. Siinä todettaisiin pääperiaatteet työkyvyttömyyseläkkeen määräytymisestä. Pykälän toisessa virkkeessä todettaisiin, että osatyökyvyttömyyseläke on puolet täydestä työkyvyttömyyseläkkeestä. Vastaava säännös on nykyisin TEL:n 5 b §:n 2 momentin viimeisenä virkkeenä, jota sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vastaava säännös on TyEL:n 38 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 35 §:ssä.

52 §. *Työkyvyttömyyseläkkeen alkaminen.* Pykälän 1 ja 2 momentteihin siirrettäisiin sanamuodoltaan tarkistettuna TEL:n 4 d §:n säännökset täyden työkyvyttömyyseläkkeen alkamisesta. TEL:n säännöstä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Muutosta nykykäytäntöön säännöksellä ei ole tarkoitus tehdä. Vastaava säännös on TyEL:n 41 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 38 §:ssä.

Pykälän 4 momentin mukaan osatyökyvyttömyyseläke alkaisi eläketapahtumaa seuraavan kuukauden alusta, kuten nykyisinkin, eikä SVL:n mukainen ensisijaisuusaika siis vaikuttaisi osatyökyvyttömyyseläkkeen alkamisaikaan. Päällekkäistä etuutta maatalousyrittäjä ei kuitenkaan saisi. Siltä osin kuin osatyökyvyttömyyseläke myönnettäisiin takautuvasti samalle ajalle, jolta maatalousyrittäjä on saanut SVL:n mukaista päivärahaa, takautuvasti myönnettyä osatyökyvyttömyyseläkettä maksettaisiin vain siltä osin kuin sen määrä ylittäisi SVL:n mukaisen päivärahan määrän. Tästä säädettäisiin 53 §:n 3 momentissa. Jos maatalousyrittäjälle olisi myönnetty SVL:n mukaista päivärahaa niin pitkälle ajalle eteenpäin, että osatyökyvyttömyyseläkettä tulisi maksettavaksi samalta

ajalta muutoinkin kuin takautuvasti, osatyökyvyttömyyseläke vähennetään sairauspäivärahaa sairausvakuutuslain 12 luvun 4 §:n mukaan. Nykyisin osatyökyvyttömyyseläkkeen alkamisesta säädetään TEL:n 4 §:n 6 momentin alussa, jota sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Muutosta nykykäytäntöön säännöksellä ei ole tarkoitus tehdä. Vastaava säännös on TyEL:n 42 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 39 §:ssä.

53 §. Työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen takautuvalla ajalta. Pykälän 1 momentin mukaan työkyvyttömyyseläkettä ei ilman pätevää syytä maksettaisi takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneen kuuden kuukauden ajalta. Voimassa olevan TEL:n 4 §:n 6 momentin mukaan, jota sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella, työkyvyttömyyseläkettä ei ilman pätevää syytä myönnetä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemista seuraavaa kuukautta edeltäneen vuoden ajalta. Käytännössä maatalousyrittäjä saa SVL:n mukaista päivärahaa noin vuoden ajalta ennen kuin hänellä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen. Siten maatalousyrittäjä hakee käytännössä eläkettä SVL:n päivärahaikauden päättyessä eikä eläkettä yleensä tule myönnettäväksi pitkälti takautuvalla ajalta. Jos eläke myönnetään takautuvalla ajalta, se useimmiten maksetaan jollekin viranomaiselle, joka on maksanut maatalousyrittäjälle samalta ajalta muuta etuutta tai korvausta.

Pykälän 2 momenttiin siirrettäisiin nykyisen TEL:n 4 d §:n 6 momentin säännös, jonka mukaan takautuvasti myönnettyä työkyvyttömyyseläkettä ei makseta samalta ajalta, jolta maatalousyrittäjä on saanut kuntoutusrahaa tai ansionmenetykskorvausta tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella. TEL:n säännöstä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Pykälän 3 momenttiin otettaisiin osin nykyistä TEL:n 4 d §:n 5 momentin säännöstä vastaava säännös tarkennettuna. TEL:n säännöstä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Takautuvasti myönnettyä osatyökyvyttömyyseläkettä maksettaisiin vain se osa, jonka osatyökyvyttömyyseläkkeen määrä ylittää päivärahan mää-

rän, jos maatalousyrittäjä olisi samalta ajalta saanut SVL:n mukaista päivärahaa tai osapäivärahaa. Samoin menetettäisiin silloin, kun maatalousyrittäjälle myönnettäisiin täysi työkyvyttömyyseläke 52 §:n 2 momentin mukaan.

Pykälän säännöksiä vastaavat säännökset ovat TyEL:n 43 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 40 §:ssä.

54 §. Työkyvyttömyyseläkkeen kestoajaksi. Työkyvyttömyyseläke myönnettäisiin joko toistaiseksi tai kuntoutustukena määräajaksi. Tämä todettaisiin 1 momentissa. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kuntoutustuen kestoajasta 3 momentissa ja eläkelaitoksen velvollisuudesta varmistaa kuntoutustukea myönnettäessä, että maatalousyrittäjälle on laadittu hoito- tai kuntoutussuunnitelma. Vastaavat säännökset ovat nykyisin TEL:n 4 §:n 6 ja 7 momentissa, joita sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Voimassa olevien säännösten sanamuotoa tarkennettaisiin siten, että pykälästä kävisi ilmi, että kuntoutustuki on tarkoitus myöntää ajaksi, jonka kuluessa työkyvyn arvioidaan palautuvan. Säännös vastaisi TyEL:n 44 §:ää ja ehdotetun YEL:n 41 §:ää.

55 §. Työkyvyttömyyseläkkeensaajan ilmoitusvelvollisuus. Pykälään siirrettäisiin täsmennettynä nykyisin TEL:n 17 b §:n 2 momentissa oleva säännös siltä osin kuin se koskee työkyvyttömyyseläkkeen saajan ilmoitusvelvollisuutta. TEL:n säännöstä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Nykyisessä säännöksessä puhutaan ansiotyöhön ryhtymisestä. Tämä on korvattu pykälässä maatalous- tai muun yrittäjätoiminnan tai muun ansiotyön aloittamisella tai lisäämisellä. Säännös vastaisi TyEL:n 45 §:ää ja ehdotetun YEL:n 42 §:ää.

56 §. Selvitys työkyvyttömyyden jatkumisesta. Työkyvyttömyyseläkkeen saaja olisi velvollinen käymään eläkelaitoksen määräyksestä työkyvyttömyyden jatkumisen selvittämistä varten tutkittavana eläkelaitoksen nimeämän laillistetun lääkärin luona tai eläkelaitoksen osoittamassa kuntoutus- tai tutkimuslaitoksessa. Asiasta on nykyisin säännös TEL:n 10 b §:n 3 momentissa, jota sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Pykälän sanamuotoa täsmennettäisiin nykyiseen nähden siten, että

eläkelaitoksen nimeämän lääkärin tulisi olla laillistettu lääkäri. Lisäksi sanamuotoa täsmennetään siten, että tällainen eläkelaitoksen määräys käydä työkyvyttömyyden jatkumisen selvittämiseksi tutkittavana tulisi kyseeseen vain poikkeuksellisissa tilanteissa. Määräys edellyttäisi, että eläkelaitoksella olisi perusteltua syytä olettaa, että eläkkeensaajan työkyky on palautunut. Nykyistä säännöstä vastaavasti säädettäisiin, että kun eläkelaitos määräisi tällaisen tutkimuksen, sen olisi korvattava eläkkeensaajalle tutkimuksesta ja mahdollisista matkoista aiheutuvat kohtuulliset kustannukset. Tutkimuksesta ja matkoista aiheutuviin kustannuksiin kuuluisi myös päiväraha, jos tutkimus tehtäisiin toisella paikkakunnalla. Vastaava säännös on myös TyEL:n 46 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 43 §:ssä.

57 §. Työkyvyttömyyseläkeoikeuden tarkistaminen. Jos työkyvyttömyyseläkettä saavan maatalousyrittäjän työkyky muuttuu, hänen oikeutensa työkyvyttömyyseläkkeeseen tarkistettaisiin joko hänen hakemuksestaan tai eläkelaitoksen aloitteesta. Vastaava säännös on nykyisin TEL:n 5 b §:n 3 momentissa, jota sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Pykälän 2 momenttiin siirrettäisiin täsmennettynä TEL:n 5 b §:n 5 momentin säännös niistä tilanteista, jolloin maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta työkyvyttömyyseläkkeeseen. TEL:n säännöstä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Eläkeoikeuden tarkistaminen tulee vireille, kun maatalousyrittäjä itse hakee työtulonsa tarkistamista tai vahvistamista yrittäjätoiminnan laajenemisen tai sen aloittamisen perusteella. Eläkkeensaajan työkyvyn muuttumista ja palautumista joudutaan arvioimaan uudelleen myös, jos eläkkeensaajalle aletaan maksaa palkkaa tai hänelle maksettava palkka nousee. Käytännössä työkyvyssä tapahtuneisiin muutoksiin ja niiden vaikutukseen maksussa olevaan eläkkeeseen joudutaan otamaan kantaa myös, kun eläkelaitos saa tietää, että eläkettä saavan maatalousyrittäjän työpanos yrityksessä on eläkkeen myöntämisen jälkeen lisääntynyt. Näissä tilanteissa työkyvyn muutokset eivät vielä ole vaikuttaneet työtuloon, minkä vuoksi arviointi on tehtävä työpanoksessa tapahtuneiden muu-

tosten pohjalta. Tämän vuoksi pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että arvioinnissa otettaisiin huomioon työansioiden lisäksi työpanoksessa tapahtuneet muutokset. Näissä tilanteissa arvioitaisiin samalla kertaa, onko eläkkeensaajalla enää oikeutta eläkkeeseen ja pitäisikö hänelle vahvistaa työtulo maatalous- tai muusta yrittäjätoiminnasta tai tarkistaa hänelle vahvistettua työtuloa.

Työkyvyttömyyseläkeoikeuteen liittyvä ansiotuloraja lasketaan kaikkien eläkettä edeltävien ansioiden perusteella. Palkkojen ja työtulojen pohjalta määritellään eläkkeensaajan työkyvyttömyyden alkamista edeltävä vakiintunut keskiansio, josta lasketaan 60 ja 40 prosentin raja, johon eläkkeensaajan eläkkeen rinnalla saamia työansioita verrataan. Jos eläkkeensaajalla on rinnakkaisia työansioita eläkkeellä ollessaan, kaikki ansiot lasketaan yhteen, minkä jälkeen arvioidaan ylittyykö ansiotuloraja ja onko eläkkeensaajalla edelleen oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen. Tilanteissa, joissa oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen tarkistetaan työpanoksessa tapahtuneiden muutosten pohjalta, eläkelaitos arvioi kuinka suuri työtulo maatalousyrittäjällä tulisi olla yritystoiminnasta saatujen tietojen perusteella. Näissä tilanteissa maatalousyrittäjän työpanoksen perusteella arvioitua työtuloa voitaisiin käyttää myös ansiotulorajatarkastelussa, vaikka päätöstä työtulosta ei ole vielä annettu. Työkyvyttömyyseläkeoikeuden tarkistamisesta säädetään TyEL:n 47 §:ssä ja ehdotetun YEL:n 44 §:ssä.

58 §. Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen ja lakkaaminen. Pykälässä viitattaisiin niihin TyEL:n pykäliin, joissa säädetään työkyvyttömyyseläkkeen määrän muuttamisesta, maksamisen keskeyttämisestä, takautuvasta tarkistamisesta ja työkyvyttömyyseläkkeen muuttumisesta vanhuuseläkkeeksi.

Viittauksella TyEL:n 48 §:ään mahdollistettaisiin osatyökyvyttömyyseläkkeen muuttuminen täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi ja päinvastoin TyEL:ssä säädettyjen periaatteiden mukaisesti.

Jos täyttä työkyvyttömyyseläkettä saavan maatalousyrittäjän työkyky muuttuu siten, ettei hänellä enää olisi oikeutta täyteen, vaan osatyökyvyttömyyseläkkeeseen, täysi työkyvyttömyyseläke muutettaisiin osatyökyvyttömyyseläkkeeksi muutosta seuraavan kuu-

kauden alusta lukien. Tilanteissa, joissa osatyökyvyttömyyseläkettä saava maatalousyrittäjä tulee täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi, täysi työkyvyttömyyseläke myönnettäisiin sairausvakuutuslain mukaisen ensisijaisuusajan jälkeen TyEL:ssä säädettyjä periaatteita noudattaen.

Viittaus TyEL:n 50 §:ään mahdollistaisi myös MYEL:n mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen maksamisen keskeyttämisen samojen periaatteiden mukaisesti, joita noudatetaan TyEL:n mukaisen eläkkeen osalta. Työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen voitaisiin keskeyttää, jos eläkkeensaaja olisi ansiotyössä ja ansioiden määrä olisi määräajan yli 60 prosenttia työkyvyttömyyden alkamista edeltävästä vakiintuneesta keskiansiosta. Vakiintuneella keskiansiolla tarkoitettaisiin pääsääntöisesti tulevan ajan ansiota. Joissakin tilanteissa tulevan ajan ansion käyttäminen tämän säännöksen yhteydessä voi johtaa väärään lopputulokseen. Tällainen tilanne on esimerkiksi silloin, kun työkyvyttömyyseläke myönnetään nuorelle henkilölle, jonka työhistoria hänen koulutustaan vastaavassa ammatissa on jäänyt lyhyeksi sitä edeltävän opiskelun vuoksi ennen työkyvyttömäksi tuloa. Tällöin tulevan ajan ansio voi olla olennaisesti pienempi kuin maatalousyrittäjän ansio hänen viimeisessä, ammattiaan vastaavassa työssä. Tämänkaltaisessa tilanteessa työkyvyttömyyden aikaisia ansioita voitaisiin verrata niihin ansioihin, jotka maatalousyrittäjälle ovat ennättäneet vakiintua hänen koulutustaan vastaavassa ammatissa ennen työkyvyttömäksi tuloa.

Eläkkeen maksaminen voitaisiin keskeyttää myös silloin, kun eläkkeensaaja ei noudattaisi eläkelaitoksen määräystä käydä työkyvyttömyyden jatkumisen selvittämiseksi tutkittavana eläkelaitoksen nimeämän lääkärin luona tai eläkelaitoksen osoittamassa kuntoutus- tai tutkimuslaitoksessa eikä kieltäytymiseen olisi hyväksyttävää syytä. Lisäksi eläkkeen maksaminen voitaisiin keskeyttää silloin, kun maatalousyrittäjä ei toimittaisi mainitun tutkimuksen tuloksia eläkelaitokselle tämän määräämässä kohtuullisessa ajassa. Edelleen eläkkeen maksaminen voitaisiin keskeyttää, jos eläkkeensaaja kieltäytyisi kuntoutuksesta tai koulutuksesta.

Viittaus TyEL:n 51 §:ään koskisi eläkkeen takautuvaa tarkistamista. Viittaussäännöksen perusteella myös MYEL:n mukainen työkyvyttömyyseläke voitaisiin lakkauttaa, sen määrä tarkistaa tai sen maksaminen keskeyttää enintään vuoden ajalta takautuvasti. Jos kuitenkin lakkautettavaksi tulisi työkyvyttömyyseläke, jonka maksaminen on jo keskeytetty, eläke voitaisiin lakkauttaa tai tarkistaa keskeyttämisaikankohdasta lukien.

Viittaus TyEL:n 52 §:ään koskisi työkyvyttömyyseläkkeen muuttumista vanhuuseläkkeeksi. Täysi työkyvyttömyyseläke muuttuisi vanhuuseläkkeeksi sitä seuraavan kuukauden alusta, jona maatalousyrittäjä täyttää 63 vuotta. Samasta ajankohdasta myös osatyökyvyttömyyseläke muuttuisi täyttä työkyvyttömyyseläkettä vastaavaksi vanhuuseläkkeeksi. Jos maatalousyrittäjä on työskennellyt työkyvyttömyyseläkkeensä aikana ja tästä työskentelystä on karttunut uutta eläketurvaa, eläke myönnettäisiin aikaisintaan 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Eläke myönnetään ja lasketaan vanhuuseläkkeenä, jos maatalousyrittäjä täyttää 63 vuotta ennen SVL:n mukaisen ensisijaisuusajan täyttymistä. Samoin menetellään siinä tilanteessa, että 63 vuotta täyttäneelle maatalousyrittäjälle ei vahvisteta SVL:n 12 luvun 3 §:n perusteella ensisijaisuusaikaa.

59 §. Työkyvyttömyyseläkkeen lakkauttaminen. Jos eläkkeensaajan työkyky palautuu siinä määrin, ettei hän enää täytä eläkkeen saamisen edellytyksiä, työkyvyttömyyseläke lakkautettaisiin työkyvyn palautumista seuraavan kalenterikuukauden alusta. Vastaava säännös on nykyisin TEL:n 5 b §:n 4 momentissa ja sitä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Kun työkyvyttömyyseläke lakkautetaan tai kuntoutustuki päättyy, sitä voitaisiin työhön paluun tukemiseksi jatkaa osatyökyvyttömyyseläkkeen suuruisena kuntoutustukena vuotta lyhyemmältäkin ajalta. Vastaava säännös on nykyisin TEL:n 5 b §:n 8 momentissa ja sitä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 49 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 46 §:ssä.

Perhe-eläke

60 §. Perhe-eläke ja perhe-eläkkeen saajat. Pykälässä määriteltäisiin edunjättäjä ja edunsaaja. Edunjättäjä olisi maatalousyrittäjä, jolle olisi karttunut maatalousyrittäjän eläkelain mukaista eläkettä ja jonka kuoleman jälkeen maksettaisiin perhe-eläkettä. Edunsaaja olisi henkilö, jolla olisi oikeus saada perhe-eläkettä edunjättäjän jälkeen. Edunsaajia olisivat jäljempänä tarkemmin säädetyin edellytyksin leski, edunjättäjän sekä lesken lapset ja edunjättäjän entinen puoliso. Perhe-eläkkeeseen ei olisi oikeutta henkilöllä, joka on rikoksella tahallaan aiheuttanut edunjättäjän kuoleman. Voimassa olevassa TEL:ssä säädetään edunsaajista TEL:n 4 a §:n 1 momentissa. Pykälän 4 momentin säännöstä vastaava säännös on TEL:n 4 a §:n 6 momentissa. Edellä mainittuja TEL:n säännöksiä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vastaava säännös on TyEL:n 54 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 51 §:ssä.

61 §. Lesken eläkeoikeus. Leskellä olisi oikeus leskeneläkkeeseen, jos hän on solminut avioliiton edunjättäjän kanssa ennen kuin tämä oli täyttänyt 65 vuotta ja leskellä ja edunjättäjällä on tai on ollut yhteinen lapsi. Pykälän 1 momentin säännöstä vastaava säännös on nykyisin TEL:n 4 a §:n 1 momentin 1 kohdassa ja 2 momentin 1 kohdassa ja niitä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin lesken oikeudesta leskeneläkkeeseen tilanteessa, jossa leskellä ja edunjättäjällä ei ole eikä ole ollut yhteistä lasta. Vastaavat säännökset ovat nykyisin TEL:n 4 a §:n 1 momentin 1 kohdassa ja 2 momentin 2 kohdassa ja niitä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Pykälän 3 momenttiin otettaisiin nykyisin MYEL:n 19 §:n perusteella sovellettavan TEL:n 4 a §:n 5 momentin ensimmäisessä virkkeessä oleva säännös, jonka mukaan leskellä ei olisi oikeutta leskeneläkkeeseen yhteisen lapsen perusteella, jos lesken ja edunjättäjän yhteinen lapsi on annettu perheen ulkopuolelle ottolapseksi ennen edunjättäjän kuolemaa. Leskeneläkeoikeutta ei olisi myöskään sellaisen edunjättäjän lapsen pe-

rusteella, jonka leski on ottanut ottolapsekseen vasta edunjättäjän kuoltua.

Pykälän 4 momenttiin siirrettäisiin MYEL:n 19 §:n perusteella sovellettavassa TEL:n 4 a §:n 5 momentin toisessa virkkeessä oleva säännös, jonka mukaan leskellä olisi oikeus perhe-eläkkeeseen vain yhden edunjättäjän jälkeen.

Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 55 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 52 §:ssä.

62 §. Lapsen eläkeoikeus. Alle 18-vuotiaalla lapsella olisi oikeus perhe-eläkkeeseen. Perhe-eläkeoikeus olisi edunjättäjän lapsen lisäksi sellaisella lesken lapsella, joka asui edunjättäjän kuollessa tämän ja lesken kanssa samassa taloudessa. Vastaava säännös on nykyisin TEL:n 4 a §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa ja sitä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Lapseneläkettä maksettaisiin aina ensisijaisesti oman vanhemman jälkeen eikä lapsella voisi olla oikeutta lapseneläkkeeseen useamman kuin kahden edunjättäjän jälkeen samanaikaisesti. Jos lapsi jo saisi lapseneläkettä kahden edunjättäjän jälkeen silloin, kun hänelle tulisi myönnettäväksi perhe-eläke oman vanhemman jälkeen, muun edunjättäjän jälkeen myönnetty perhe-eläke lakkaisi siitä ajankohdasta, josta oman vanhemman jälkeen myönnettävä perhe-eläke alkaisi. Tästä säädettäisiin 2 momentissa. Vastaava säännös on nykyisin TEL:n 4 a §:n 4 momentissa, jota sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella ja MYEA:n 16 §:n 2 momentissa.

Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 56 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 53 §:ssä.

63 §. Entisen puolison eläkeoikeus. Edunjättäjän entisellä puolisollla olisi oikeus perhe-eläkkeeseen ainoastaan silloin, kun edunjättäjä oli kuollessaan velvollinen maksamaan hänelle määrääjain elatusapua tuomioistuimen lainvoimaisen päätöksen tai tuomion perusteella taikka sosiaalilautakunnan vahvistaman sopimuksen perusteella. Vastaava säännös on nykyisin TEL:n 4 a §:n 1 momentin 4 kohdassa ja sitä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vastaava säännös on TyEL:n 57 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 54 §:ssä.

64 §. Perhe-eläkkeen alkaminen, maksami-

nen ja lakkaaminen. Pykälässä viitattaisiin niihin TyEL:n pykäliin, joissa säädetään perhe-eläkkeen alkamisesta ja takautuvasta maksamisesta, perhe-eläkkeen lakkaamisesta ja sen myöntämisestä määräajaksi sekä leskeneläkkeen maksamisesta kertosuorituksena.

Viittaus TyEL:n 58 §:ään koskisi perhe-eläkkeen alkamista ja takautuvaa maksamista. Perhe-eläke alkaisi edunjättäjän kuolemaa seuraavan kalenterikuukauden alusta. Kuitenkin lapselle, joka syntyy vasta edunjättäjän kuoleman jälkeen, maksettaisiin perhe-eläkettä syntymää seuraavan kuukauden alusta. Ilman pätevää syytä perhe-eläkettä ei maksettaisi takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneen kuuden kuukauden ajalta. Voimassaolevien säännösten mukaan perhe-eläkettä ei suoriteta ilman erityistä syytä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemista seuraavaa kuukautta edeltäneen vuoden ajalta. Eläkkeen takautuva haku-aika yhdenmukaisestiin työkyvyttömyyseläkkeen takautuvan hakuajan kanssa 6 kuukauteen.

Viittaus TyEL:n 60 §:ään koskisi eläkkeen lakkaamista. Lesken perhe-eläke lakkaisi, jos hän solmii uuden avioliiton ennen kuin hän on täyttänyt 50 vuotta. Lapsen eläke lakkaisi, kun lapsi täyttää 18 vuotta. Lisäksi lapsen eläke lakkaisi, kun lapsi annetaan ottolapseksi muulle kuin edunjättäjän leskelle tai lesken uudelle puolisolle.

Viittauksella TyEL:n 61 §:ään mahdollistettaisiin perhe-eläkkeen myöntäminen määräajaksi samoin periaattein kuin TyEL:n mukainen perhe-eläke. Perhe-eläke voitaisiin myöntää määräajaksi, vaikka edunjättäjän kuolemasta ei voida esittää selvitystä, jos edunjättäjän kuolema olisi todennäköistä hukkumisen, muun onnettomuuden tai muun niihin rinnastettavan syyn takia. Myöntäessään eläkkeen eläkelaitos arvioisi edunjättäjän kuolinhetken. Tätä arvioitua kuolinhetkeä noudatettaisiin tätä lakia sovellettaessa, vaikka tuomioistuim vahvistaisi edunjättäjän kuolinhetkeksi muun myöhemmän päivän. Edunjättäjän työeläke lakkautettaisiin perhe-eläkkeen alkamispäivään niissä tilanteissa, joissa perhe-eläke on myönnetty arvioidun kuolinpäivän perusteella. Samalta ajalta ei ole perusteltua maksaa perhe-eläkettä edun-

jättäjän edunsaajille ja edunjättäjän omaa eläkettä. Kuten perhe-eläkkeen alkamisaikaa, myöskään edunjättäjän oman eläkkeen lakkauttamisaikaa ei myöhemmin muutettaisi, vaikka tuomioistuim vahvistaisi edunjättäjän kuolinpäiväksi muun myöhemmän päivän kuin sen päivän, jota eläkelaitos on käyttänyt perhe-eläkettä määräaikaaisesti myöntäessään.

Viittaus TyEL:n 62 §:ään koskee tilanteita, joissa leski menee uudelleen naimisiin alle 50-vuotiaana. Tällaisessa tilanteessa leskeneläke lakkautetaan, mutta leskelle maksetaan kertosuorituksena leskeneläke kolmen vuoden ajalta. Maksun perusteena olisi viimeksi maksetun kuukausieläkkeen määrä. Menettely pysyisi muutoin ennallaan, mutta lakkautetun eläkkeen palauttaminen uuden avioliiton purkautumisen vuoksi ei olisi enää mahdollista.

65 §. Ilmoitusvelvollisuus. Pykälään siirretäisiin MYEL:n 19 §:n perusteella maatalousyrittäjiin sovellettavan TEL:n 17 b §:n 5 momentin säännös sellaisenaan. Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 59 §:ssä ja ehdotussa YEL:n 56 §:ssä.

Ryhmähenkivakuutus

66 §. Oikeus ryhmähenkivakuutuksen vakuutussummaan. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin maatalousyrittäjien ryhmähenkivakuutuksen korvausperusteista. Säännöksen mukaan ryhmähenkivakuutuksen vakuutussumman saamisen edellytykset samoin kuin ryhmähenkivakuutuskorvaukseen oikeutettujen edunsaajien piiri määräytyisivät sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön vahvistamien vakuutusehtojen mukaisesti. Ehdotetun lain 11 §:ssä todetaan, että sanotun ministeriön vahvistamien ehtojen tulee maatalousyrittäjätyön luonteesta johtuvia vähäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta olla kulloinkin voimassa olevien työntekijäin ryhmähenkivakuutuksen ehtojen mukaiset.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi menettelytavasta niitä tapauksia varten, joissa ryhmähenkivakuutuskorvaus on maksettu MYEL:n mukaan ja myöhemmin ilmenee, että korvaus olisi pitänyt maksaa jostakin muusta järjestelmästä. Tällaisissa tilanteissa edunsaajan oikeus korvaussummaan siirtyisi Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle

siltä osin kuin korvaukset vastaavat toisiaan.

6 luku. Eläkkeen määräytyminen

Eläkkeen karttuminen

67 §. Eläkkeen karttuman perusteet. Pykälä on osin uusi. Siinä säädettäisiin kokoavasti se, mistä tämän lain mukaista eläkettä karttuu. Työeläkettä karttuisi 1 momentin 1 kohdan mukaan maatalousyrittäjän 18–67 vuoden iässä harjoitetun maatalousyrittäjätoiminnan kokonaistyötulosta. Eläkkeeseen ei kuitenkaan oikeuttaisi 2 momentin mukaan työkyvyttömyyden alkamisvuoden kokonaistyötulo, jos työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä tuleva aika on luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi. Vastaava säännös on nykyisin TEL:n 6 §:n 1 momentissa, jota sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan eläkettä karttuisi palkattomilta ajoilta. Palkaton aika – sanontaa ei käytetä voimassa olevassa laissa, mutta muilta osin vastaava säännös on TEL:n 6 a §:ssä ja sitä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Lisäksi uutta eläkettä karttuisi työkyvyttömyyseläkkeellä ja osaaika-eläkkeellä oloajalta. Tästä säädettäisiin 1 momentin 3 kohdassa.

Säännökset vastaavat TyEL:n 63 §:ää ja ehdotetun YEL:n 60 §:ää.

68 §. Eläkkeen karttuminen kokonaistyötulosta. Pykälässä säädettäisiin eläkkeen karttumisesta kokonaistyötulosta silloin, kun maatalousyrittäjä ei saa samanaikaisesti eläkettä. Eläkkeen karttumisprosentit ovat nykyisin TEL:n 5 §:n 1 momentissa, eikä niihin ehdoteta muutosta. TEL:n säännöstä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Pykälän 2 momenttiin nostettaisiin MYEA:n 6 §:n 3 momentin säännös. Siinä säädetään eläkkeen karttuman laskemisesta silloin, kun eläkkeen karttumisprosentti muuttuu kalenterivuoden aikana. Säännös poikkeaa TyEL:n säännöksestä, jossa käytetään keskimääräistä karttumisprosenttia. Maatalousyrittäjien kohdalla eläkelaitoksella on työntekijöitä tarkemmat tiedot MYEL-vakuuttamisen alkamis- ja päättymispäivästä

sekä työtulon muutoksesta. Tämän vuoksi karttuma pystytään laskemaan TyEL:ssä säädettyä tarkemmin.

Pykälän 3 momentti on uusi. Siinä säädettäisiin teoreettisen eläkkeen laskemisesta. EY:n sosiaaliturva-asetus edellyttää muissa ETA-maissa tehdyn työn rinnastamista Suomessa tehtyyn työhön myös eläkkeen karttumisesta määrättäessä. Siksi myös teoreettisen eläkkeen laskemisessa otettaisiin huomioon 1 momentin mukainen 1,5 prosentin karttumaa suurempi karttuma sen jälkeen, kun maatalousyrittäjä täyttää 53 tai 63 vuotta. Tämä toteutettaisiin siten, että 1,5 prosentin karttumalla laskettuun teoreettiseen eläkkeeseen lisättäisiin suurempien karttumisprosenttien ja 1,5 prosentin mukaisen karttumisprosentin erotuksesta laskettu erillinen lisä. Erillinen lisä laskettaisiin Suomessa vakuutetun maatalousyrittäjätoiminnan perusteella. Vastaava säännös on myös TyEL:n 64 §:n 3 momentissa ja ehdotetussa YEL:n 61 §:n 3 momentissa.

69 §. Eläkkeen karttuminen eläkkeen aikana tehdystä työstä. Eläkettä karttuisi 1,5 prosenttia vuodessa kokonaistyötulosta työkyvyttömyyseläkkeellä, vanhuuseläkkeellä tai niitä vastaavalla ulkomailta maksettavalla eläkkeellä oloajalta. Vanhuuseläkkeen osalta edellytettäisiin, että maatalousyrittäjä on ottanut vapaaehtoisen vakuutuksen. Eläkettä karttuisi 1,5 prosenttia myös sellaisesta vuosiansiosta, joka on ansaittu maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990) mukaisen eläkkeen, maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain (1330/1992) mukaisen luopumiskorvauksen, maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain mukaisen luopumistuen (1293/1994) tai maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) mukaisen luopumistuen aikana. Tästä säädettäisiin maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulon jälkeen, koska muut edellä mainitut eläkkeet ovat poistuvia tai vain määräajaksi voimassa olevia. Eläkettä karttuisi tämän pykälän mukaan myös niissä tilanteissa, joissa työkyvyttömyyseläkkeen saajan työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen olisi keskeytetty 58 §:n 2 kohdan perusteella, koska keskeytysaika katsottaisiin eläkeajaksi. Jos keskeytetty työkyvyttömyyseläke tulisi myöhemmin

lakkauttavaksi keskeyttämisajankohdasta lukien, myös eläkettä karttuisi lakkauttamisajankohdasta lukien siten kuin 68 §:ssä säädetään. Eläkkeen karttumisesta eläkeajalta säädetään TEL:n 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa ja sitä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vastaava säännös on TyEL:n 67 §:ssä ja ehdotetun YEL:n 64 §:ssä.

70 §. *Eläkkeen karttuminen palkattomilta ajoilta ja eläkkeen määräytyminen tulevalta ajalta.* Pykälän 1 momentin mukaan eläkettä karttuisi 1,5 prosenttia vuodessa 74 §:ssä tarkemmin määritellyiltä palkattomilta ajoilta. Nykyisin eläkkeen karttumisesta näistä etuuksista säädetään ehdotettua säännöstä vastaavasti TEL:n 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa, jota sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vastaava säännös on TyEL:n 65 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 62 §:ssä.

Pykälän 2 ja 3 momenteissa säädettäisiin tulevan ajan eläkkeen määräytymisestä. Työkyvyttömyyseläkkeen tulevalla ajalla tarkoitetaan aikaa, joka lasketaan sen kalenterivuoden alusta, jona maatalousyrittäjä on tullut työkyvyttömäksi, sen kalenterikuukauden loppuun, jona maatalousyrittäjä täyttää 63 vuotta. Työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi luettaisiin tuleva aika, jos maatalousyrittäjällä on työkyvyttömyyden alkamisvuoden ja sitä edeltäneen kymmenen kalenterivuoden aikana työeläkeläisten mukaisia työansioita yhteensä vähintään 12 566,70 euroa. Säännös vastaa vuoden 2005 alusta voimaantullutta TEL:n 7 c §:n 1 momenttia, jota sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 7 §:n perusteella.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tulevan ajan eläkkeen karttumisprosentit. Tulevan ajan eläke laskettaisiin jäljempänä 76 §:ssä 1 momentissa tarkoitettusta tulevan ajan perusteena olevasta ansiosta 1,5 prosentin karttumalla vuotta kohden siltä osin, kuin eläkkeeseen luetaan tuleva aika 50 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun. Tulevan ajan eläkkeen karttumisprosentti olisi 50 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta 63 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun 1,3 vuotta kohden. Tulevan ajan karttumisprosentista säädetään nykyisin TEL:n 5 §:n 2 momentissa ja sitä sovelletaan

nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Pykälän 2 ja 3 momenttia vastaavat säännökset ovat TyEL:n 66 §:ssä ja ehdotetun YEL:n 63 §:ssä.

71 §. *Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta.* Tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen ajalta karttuisi eläkettä, kuten nykyisinkin. Karttuvan eläkkeen perusteena käytettäisiin työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansiota. Nykyisin asiasta on säännös TEL:n 7 e §:n 1 momentin alussa ja sitä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Työkyvyttömyyseläkkeestä karttuu uutta eläkettä, vaikka työeläkettä ei ole jäänyt ensisijaisen tapaturmavakuutuslain ja liikennevakuutuslain mukaisen eläkkeen vähentämisen jälkeen maksettavaksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin työkyvyttömyyseläkeajalta karttuvan eläkkeen karttumisprosentista. Eläkettä karttuisi työkyvyttömyyden alkamisvuoden alusta eläkkeen päättymiskuukauden loppuun. Karttuma olisi 1,5 prosenttia vuodessa siltä osin kuin eläkkeeseen luetaan aika 50 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun. Sen jälkeen eläkettä karttuisi 1,3 prosenttia vuodessa 63 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun. Vastaava säännös on TEL:n 5 §:n 3 momentissa ja sitä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tulevan ajan ansion määräytymisestä, jos maatalousyrittäjä sai työkyvyttömyyseläkettä myös muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisena. Tällöin tämän lain mukainen tulevan ajan ansio saataisiin laskemalla sama suhteellinen osuus maatalousyrittäjän saaman eläkkeen tulevan ajan ansiosta kuin tämän kokonaistyötulon osuus on työeläkeläisten mukaisten ansioiden yhteismäärästä työkyvyttömyyden alkamisvuotta edeltäneiden viiden kalenterivuoden aikana. Voimassa olevassa laissa asiasta on säännös TEL:n 7 e §:n 1 momentin lopussa ja sitä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Pykälän 4 momenttiin otettaisiin säännös, jonka mukaan eläkkeeseen ei edellä kuvatus-
ta huolimatta oikeuttaisi työkyvyttömyyseläke-
aika, jos maatalousyrittäjä olisi saanut työ-
kyvyttömyyseläkettä aiheuttomasti. Vastaava

säännös on TEL:n 7 e §:n 1 momentissa, jota sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 68 §:ssä ja ehdotetun YEL:n 65 §:ssä.

72 §. Eläkkeen karttumisen osa-aikatyöstä ja osa-aikaeläkkeen ajalta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin osa-aikaeläkkeen rinnalla tehtävästä osa-aikatyöskentelystä karttuvasta eläkkeestä. Osa-aikatyöstä sekä osa-aikatyöskentelyn aikaiselta palkattomalta ajalta karttuisi eläkettä samoin kuin sellaisesta työskentelystä, jota ei ole tehty minkään eläkkeen rinnalla. Asiasta säädetään nykyisin TEL:n 5 §:n 6 momentissa ja sitä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädettäisiin vanhuuseläkkeen ja työkyvyttömyyseläkkeen kartumisesta osa-aikaeläkkeen ajalta. Karttuman perusteena olisi vakiintuneen työansion ja osa-aikatyöskentelystä saatavien työansion erotus, toisin sanoen ansion alenema. Vanhuuseläkettä karttuisi tästä ansion alenemasta 0,75 prosenttia vuodessa ja työkyvyttömyyseläkettä 1,5 prosenttia vuodessa. Jos työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä osa-aikaeläkkeen rinnalla tehtävästä osa-aikatyöstä karttuvaan eläkkeeseen luettaisiin mukaan tuleva aika, tuleva aika laskettaisiin myös ansion alenemaan. Nykyisin asiasta säädetään TEL:n 5 §:n 7 momentissa ja sitä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 69 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 66 §:ssä.

Eläkkeen perusteena oleva kokonaistyötulo ja eläkkeeseen oikeuttavat etuudet

73 §. Eläkkeen perusteena oleva kokonaistyötulo. Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n 8 i §:n 1 ja 3 momentin ja MYEA:n 6 §:n säännös kokonaistyötulon laskemisesta täydennettynä kahdella uudella säännöksellä, jolloin pykälä sisältäisi erilaiset kokonaistyötulon määräytymistä koskevat tilanteet kattavasti. Uusina säännöksinä 1 momenttiin lisättäisiin virke vajaan kalenterivuoden kokonaistyötulon laskennasta ja 2 momenttiin virke, joka määrittelee, mikä on maatalousyrittäjän kokonaistyötulo sellaiselta

kalenterivuodelta, jolta maatalousyrittäjällä on maksamattomia työeläkevakuutusmaksuja ja joiden saamiseen eläkelaitos ei ole 29 §:n perusteella menettänyt oikeuttaan. Molemmat uudet säännökset perustuvat nykyiseen soveltamiskäytäntöön.

74 §. Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat. Eläkettä karttuisi työansioiden lisäksi palkattomilta ajoilta. Palkattomalta ajalta karttuvan eläkkeen perusteena olisivat palkattomalta ajalta saadun etuuden perusteena olevat tulot. Pykälässä viitattaisiin työntekijän eläkelain 74 §:ään, jossa luetellaan tässä tarkoitetut palkattomat etuudet samoin kuin se, millä edellytyksillä ja miltä osin sosiaalivakuutusetuuden perusteena oleva tulo kartuttaa eläkettä. Maatalousyrittäjälle maksettusta aikuiskoulutustuen perusteena olevista ansioista karttuisi eläkettä kuitenkin 523,61 euron suuruisen laskennallisen kuukausiansion perusteella. Maatalous- ja muilla yrittäjillä aikuiskoulutustuki määräytyy minimin suuruisena, joten sen vuoksi sen pohjalla olevien ansioiden mukaan sitä ei voida myöntää. Asiasisällöltään ehdotettua pykälää vastaava säännös on vuoden 2005 alusta voimaantulleessa TEL:n 6 a §:ssä, jota sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella, sekä MYEL:n 8 i §:n 4 ja 5 momentissa. Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 74 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 68 §:ssä.

75 §. Eläkeote ja sen tarkistaminen. Säännös on uusi ja se vastaa suurelta osin TyEL:n 75 §:ssä olevaa säännöstä ja ehdotettua YEL:n 69 §:ssä olevaa säännöstä. Eläkelaitoksen velvollisuus selvittää maatalousyrittäjän eläkeoikeuteen vaikuttavia tietoja rajattaisiin takautuvalta ajalta kuluvaan ja viiteen sitä edeltävään vuoteen. Sitä aikaisemmalta ajalta tietojen oikeellisuutta ei selvitetäisi eikä niitä muutettaisi muutoin kuin maatalousyrittäjän antaman riidattoman näytön perusteella.

Eläkelaitos, jossa maatalousyrittäjä on vakuutettu otteen lähettämistä edeltävän kalenterivuoden lopussa tai viimeksi sitä ennen, lähettäisi maatalousyrittäjälle vuosittain eläkeotteen. Eläkeote sisältäisi tiedot maatalousyrittäjän eläkelain mukaan vakuutetusta maatalousyrittäjätoiminnasta ja sen kokonaistyötulosta. Maksamattomia vakuutusmaksuja ei vähennettäisi, koska ne vanhentu-

vat viiden vuoden kuluessa, eivätkä siten ehdi vanhentua siihen mennessä, kun ote lähetetään. Lisäksi otteella olisivat tiedot sellaisista maatalousyrittäjän palkattomilta ajoilta saamien etuuksien perusteena olevista tuloista, joiden perusteella maatalousyrittäjälle karttuu eläkettä ja tiedot perusteesta ja ajasta, jolta maatalousyrittäjälle karttuu etuutta valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaan. Otteella olisi lisäksi tiedot maatalousyrittäjän mahdollisista muista työansioista työnantajittain TyEL:n mukaisesti. Eläkeotteella nämä tiedot olisivat viideltä tiedon lähettämivuotta edeltävältä vuodelta. Tämän lisäksi eläkeotteella olisi tieto otteen lähettämivuotta edeltävän vuoden loppuun mennessä karttuneen eläkkeen määrästä. Tiedot voitaisiin toimittaa maatalousyrittäjälle kirjallisena asiapaperina tai sähköisessä muodossa.

Jos maatalousyrittäjä on maatalousyrittäjätoiminnan lopettamisen jälkeen vakuutettu esimerkiksi TyEL:n mukaan, eläkeotteen lähettäisi TyEL:n 75 §:ssä tarkoitettu eläkelaitos, jolloin ote sisältää TyEL:ssä säädettyjen tietojen lisäksi myös tiedot maatalousyrittäjätoiminnasta. Maatalousyrittäjä, jolla on ollut sekä maatalousyrittäjätoimintaa että työsuhteita saisi näin ollen yhden otteen vuodessa. Jos maatalousyrittäjällä olisi rinnakkain otteen lähettämistä edeltävän vuoden lopussa sekä maatalousyrittäjätoimintaa että TyEL:n mukaan vakuutettua työskentelyä, otteen lähettäisi hänet TyEL:n mukaan vakuuttanut eläkelaitos. Jos maatalousyrittäjällä on rinnakkain MYEL:n ja YEL:n mukaan vakuutettua yrittäjätoimintaa otteen lähettämistä edeltävän vuoden lopussa, otteen lähettäisi maatalousyrittäjän YEL:n mukaan vakuuttanut eläkelaitos.

Jos maatalousyrittäjä toteaisi puutteen palkattomia aikoja tai alle kolmivuotiaan lapsen hoitoaika tai opiskeluaikaa koskevissa tiedoissa, otteen toimittaneen eläkelaitoksen olisi maatalousyrittäjän vaatimuksesta selvitettävä tietojen oikeellisuus. Tarvittaessa maatalousyrittäjän olisi esitettävä vaatimuksensa perusteista sellainen selvitys kuin häneltä kohtuudella voidaan edellyttää, kun otetaan huomioon myös eläkelaitoksen mahdollisuus hankkia selvitys. Maatalousyrittäjällä

olisi oikeus saada päätös vaatimuksensa perusteella selvitetystä tiedoista sekä niistä tiedoista, jotka maatalousyrittäjän riidattoman selvityksen perusteella muutetaan yli viisi vuotta takautuen. Päätöksen antaisi eläkeotteen lähettänyt eläkelaitos tai Eläketurvakeskus. Päätöksen antava eläkelaitos pyytäisi tarvittaessa lausunnon palkattomista ajoista Eläketurvakeskukselta. Silloin, kun asian selvittäminen liittyisi Eläketurvakeskuksessa käsiteltävänä olevaan soveltamisasiaan, päätöksen tiedoista antaisi Eläketurvakeskus.

Otteella olevista MYEL-vakuutusta ja työtuloa koskevista tiedoista maatalousyrittäjä ei voisi pyytää erillistä päätöstä. Eläkelaitos on antanut työtulon vahvistamisesta päätöksen vakuutuksen alkaessa ja työtuloa muutettaessa. Maatalousyrittäjälle ei annettaisi uutta päätöstä enää otteen toimittamisen jälkeen, jotta maatalousyrittäjä ei saisi samasta asiasta kahta päätöstä.

Karttuneen eläkkeen määrää koskevia tietoja eläkelaitokset eivät tässä vaiheessa selvitäisi, vaan karttuneen eläkkeen määrästä maatalousyrittäjä saisi aikanaan eläkepäätöksen, johon hän voi hakea muutosta.

Säännöksessä mainittu viiden vuoden aika tulisi voimaan portaittain siten, että vuonna 2013 toimitettavassa eläkeotteessa tiedot olisivat viideltä otteen toimittamisvuotta edeltävältä vuodelta. Ensimmäinen ote lähetettäisiin maatalousyrittäjille vuonna 2008. Sen jälkeen aika, jolta takautuvat tiedot otteella on, lyhenisi vuoden kerrallaan. Kun ote ensimmäisen kerran toimitettaisiin vuonna 2008, otteella olisivat tiedot vuosilta 1998–2007. Koska palkattomat ajat ja opiskelu sekä alle kolmivuotiaan lapsen hoito kartuttavat eläkettä vuoden 2005 alusta lukien, näitä etuuksia koskevia tietoja ei otteelle olisi aikaisemmalta ajalta kuin vuodesta 2005 lukien. Eläkelaitoksella tai Eläketurvakeskuksella olisi velvollisuus selvittää otteella mahdollisesti olevat puutteet samalta ajalta kuin otteella on tietoja. Vuonna 2013 otteella olisivat tiedot viideltä vuodelta takautuvasti, toisin sanoen vuosilta 2008–2012.

Työkyvyttömyyseläkkeen määrään vaikuttavat muut seikat

76 §. Tulevan ajan eläke. Pykälässä viitat-

taisiin niihin TyEL:n pykäliin, joissa säädetään tulevan ajan eläkkeestä ja sen määräytymisestä eri tilanteissa.

Pykälän 1 momentissa viitattaisiin tulevan ajan eläkkeen perusteena olevien ansioiden määrittelyssä huomioon otettavien työansioiden sekä palkattomilta ajoilta saatujen etuuksien samoin kuin tarkasteluajan määräytymisen osalta TyEL:n vastaaviin säännöksiin. Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat työansiot määrättäisiin niiden maatalousyrittäjän saamien työeläkelakien mukaisten työansioiden ja palkattomilta ajoilta saamien etuuksien perusteena olevien tulojen perusteella, joita maatalousyrittäjällä on ollut tarkasteluajana. Tarkasteluajaksi olisi eläketapahtumavuotta edeltävät viisi kalenterivuotta.

Pykälän 2 momentissa oleva viittaus TyEL:n 77 §:ään mahdollistaisi eläkkeen perusteena olevien ansioiden tarkistamisen vaikiintunutta ansiotasoa vastaavaksi, jos ansiot säännönmukaisen tarkasteluajan aikana ovat olleet tavanomaista alhaisemmat lapsen hoidon vuoksi.

Pykälän 2 momentissa oleva viittaus TyEL:n 78 §:ään mahdollistaisi tulevan ajan ansioiden määräämisen pääsäännöstä poiketen alle viiden vuoden ansioiden perusteella samoin periaattein kuin TyEL:ssä. Tällainen menettely olisi mahdollista, jos maatalousyrittäjällä on ollut tulevan ajan määräytymisessä huomioon otettavia työansioita ainoastaan työkyvyttömyyden alkamisvuonna tai sitä edeltävänä vuonna. Tällaisessa tilanteessa huomioon otettaisiin myös työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot sen kuukauden loppuun asti, jona maatalousyrittäjä on tullut työkyvyttömäksi. Niin ikään, jos maatalousyrittäjä tulee työkyvyttömäksi ennen sen kalenterivuoden päättymistä, jona hän täyttää 23 vuotta, pidettäisiin tarkasteluajana tällöin 18 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alkamisen ja työkyvyttömyyden alkamiskauden päättymisen välistä aikaa. Tulevan ajan ansio olisi tänä tarkasteluajana saatujen työansioiden summa jaettuna samaan ajanjaksoon sisältyvien kuukausien lukumäärällä.

Lisäksi pykälän 2 momentin 3 kohdassa viitattaisiin TyEL:n 79 §:ään, joka koskee tulevan ajan ansioiden jakautumista eri eläkelakien osalle. Jos maatalousyrittäjän eläkkeeseen tulisi tuleva aika useamman eri työelä-

kelain perusteella, MYEL:n mukainen tulevan ajan ansio olisi työeläkelakien mukaisesti tulevan ajan ansioiden yhteismäärästä yhtä suuri osa kuin mikä on tarkasteluajana MYEL:n mukaisten kokonaistyötulojen osuus yksityisten ja julkisten alojen eläkelakien mukaisten ansioiden yhteismäärästä. Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 76—79 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 70—73 §:ssä.

77 §. Eläkkeen myöntäminen entisin perustein ja eläkkeen kertakorotus. Pykälässä viitattaisiin niihin TyEL:n pykäliin, joissa säädetään eläkkeen määräytymisestä entisin perustein ja työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotuksesta.

Viittaus TyEL:n 80 §:ään koskisi tilanteita, joissa kuntoutusrahaa tai työkyvyttömyyseläkettä saaneelle maatalousyrittäjälle myöhemmin myönnetään työkyvyttömyyseläke. Työkyvyttömyyseläke myönnettäisiin aina entisin perustein kahden vuoden ajan kuntoutusrahan päättymisestä lukien. Aikaa ei voitaisi pidentää, vaikka kysymyksessä olisi sama sairaus. Niin ikään työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä uusi työkyvyttömyyseläke myönnettäisiin kahden vuoden ajan aina entisin perustein ja sen jälkeenkin, jos myöhemmin maksettavaksi tuleva työkyvyttömyyseläke perustuu samaan sairauteen, vikaan tai vammaan kuin aikaisempi eläke. Myös vanhuuseläke myönnettäisiin samoin perustein kuin aikaisempi työkyvyttömyyseläke, jos se alkaa ennen kuin työkyvyttömyyseläkkeen päättymisestä on kulunut kaksi vuotta.

Viittaus TyEL:n 81 §:ään tarkoittaisi työkyvyttömyyseläkkeiden korottamista kertaluonteisesti samoin periaattein kuin TyEL:ssä. Korotus tehtäisiin työkyvyttömyyseläkkeeseen sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä eläkkeen alkamisesta on kulunut viisi kalenterivuotta. Jos eläkkeen maksamisessa on välillä katkoja, mutta eläke myönnetään uudelleen entisin perustein, katkot eivät katkaisisi pykälän tarkoittaman viiden kalenterivuoden kulumista. Säännös tulisi sovellettavaksi ensimmäisen kerran vuonna 2010. Voimaanpanolain mukaan säännöstä sovellettaisiin myös ennen tämän lain voimaantuloa alkaneisiin työkyvyttömyyseläkkeisiin sen korotusprosentin mukaisena, joka vastaa työkyvyttömyyseläkkeensaajan ikää vuoden 2010 alussa. Vastaavat säännök-

set ovat TyEL:n 80 ja 81 §:ssä sekä ehdotetussa YEL:n 74 ja 75 §:ssä.

Elinaikakerroin

78 §. *Eläketurvan sopeuttaminen yleiseen eliniän muutokseen.* Pykälässä säädettäisiin vanhuuseläkkeen määrään vaikuttavasta elinaikakertoimesta. Eläketurva sopeutettaisiin eliniän odotteen muutokseen siten, että vanhuuseläkkeen alkaessa eläke muunnettaisiin maatalousyrittäjän 62 vuoden iän täyttämivuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella. Lain voimaantulolain mukaisesti tätä säännöstä sovellettaisiin ensimmäisen kerran 2010 myönnettäviin eläkkeisiin. Vastaava säännös on TEL:n 7 h §:n 1 momentissa ja sitä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vanhuuseläkkeen muuntamisesta elinaikakertomella silloin kun työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi 63 vuoden iässä. Tällöinkin käytettäisiin maatalousyrittäjän 62 vuoden iän täyttämivuodelle vahvistettua elinaikakerrointa. Vastaava säännös on TEL:n 7 h §:n 2 momentissa ja sitä sovellettaisiin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Pykälän 3 momentissa olisi viittaus TyEL:n 83 §:ään, jossa säädetään elinaikakertoimen antamisesta. Antamisesta ei olisi tarpeen säätää useassa eläkelaisissa.

Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 82 ja 83 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 76 §:ssä.

Perhe-eläkkeen määräytyminen

79 §. *Perhe-eläkkeen peruste.* Perhe-eläkkeen perusteesta säädetään voimassa olevan TEL:n 7 i §:n 1 momentissa ja sitä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Osin vastaavat säännökset ehdotetaan otettavaksi 79 §:n 1 ja 2 momenttiin. Niissä tilanteissa, joissa edunjättäjä olisi kuollessaan saanut tämän lain mukaista vanhuuseläkettä tai täyttä työkyvyttömyyseläkettä, perhe-eläke määrättäisiin tämän eläkkeen perusteella kuitenkin niin, että perhe-eläkkeen perusteena olevana vanhuuseläkkeenä pidetään sellaista vanhuuseläkettä, jota ei ole muunnettu 78 §:n mukaisel-

la, maatalousyrittäjän 62 vuoden iän täyttämivuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella. Vastaava säännös on myös TyEL:n 84 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 77 §:ssä. Jos edunjättäjä olisi työskennellyt eläkkeellä ollessaan, perhe-eläkkeen perusteeksi laskettavaan eläkkeeseen lisättäisiin työskentelystä karttunut uusi eläke.

Jos edunjättäjä ei olisi kuollessaan ollut eläkkeellä, perhe-eläkkeen perusteeksi laskettaisiin sellainen työkyvyttömyyseläke, joka edunjättäjälle olisi myönnetty, jos hän olisi tullut kuolinpäivänään työkyvyttömäksi. TEL:n 7 i §:n mukaan perhe-eläkkeen perusteeksi voidaan määritellä myös sellainen työkyvyttömyyseläke, joka edunjättäjälle olisi myönnetty, jos hän olisi tullut aikaisemmin kuin kuolinpäivänään työkyvyttömäksi, jos edunsaaja esittää selvityksen aikaisemmasta työkyvyttömäksi tuloajasta. Säännös on turvannut sen, että edunjättäjän eläkkeeseen on tullut tulevan ajan eläke siinäkin tapauksessa, että edunjättäjä ei kuollessaan enää sairauden takia ollut työssä. Tulevan ajan eläkkeen laskeminen on muuttunut vuoden 2005 alusta voimaantulleiden lainmuutosten perusteella siten, että tulevan ajan eläke lasketaan perhe-eläkkeeseen edunjättäjän kuolemaa edeltäneiden viiden kalenterivuoden ansioiden perusteella. Siten tulevan ajan eläkeoikeus säilyy selvästi pidempään kuin aikaisemmin, eikä mainitulle säännökselle enää ole tarvetta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotuksen huomiioon ottamisesta perhe-eläkettä määrättäessä. Säännöksen sanamuotoa on täsmennetty, mutta sisällöllisesti säännös vastaa TEL:n 7 g §:n 2 momenttia, jota sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vastaava säännös on TyEL:n 84 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 77 §:ssä.

Kun kertakorotus lisättäisiin perhe-eläkkeen perusteena olevaan työkyvyttömyyseläkkeeseen tai laskennalliseen työkyvyttömyyseläkkeeseen, perhe-eläkkeen määrä tarkistettaisiin. Perhe-eläkkeen tarkistamisesta säädettäisiin 81 §:ssä.

80 §. *Lesken ja entisen puolison eläkkeen sekä lapseneläkkeen määrä.* Pykälä sisältäisi viittaukset niihin TyEL:n säännöksiin, joissa säädetään lesken, entisen puolison ja lapseneläkkeen määristä. Leskeneläkkeen määrä

olisi ilman ensisijaisten etuuksien vähentämistä ja lesken omien ansioiden aiheuttaman vähennyksen vaikutusta puolet edunjättäjän eläkkeestä, jos edunsaajana on leski tai leski ja yksi lapsi. Kun edunsaajana olevien lasten lukumäärä nousee, leskeneläkkeen määrä vähenee. Lapseneläkkeen määrä riippuisi edunsaajina olevien lasten lukumäärästä. Myös entiselle puolisolle maksettavan eläkkeen osalta noudatettaisiin samoja periaatteita kuin TyEL:n mukaisen eläkkeen osalta. Menettely vastaisi nykyistä käytäntöä. Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 85 ja 86 §:ssä sekä ehdotetussa YEL:n 78 ja 79 §:ssä.

81 §. Perhe-eläkkeen tarkistaminen. Perhe-eläkkeen määrä ja sen jakautuminen edunsaajien kesken tarkistettaisiin muutosta seuraavan kalenterikuukauden alusta, kun edunsaajien lukumäärä muuttuu. Siten esimerkiksi lesken eläkkeen määrä suurenee, kun lapseneläkettä saavien lasten lukumäärä pienee. Kun perhe-eläkkeen perusteena olevaan edunjättäjän eläkkeeseen lisätään kertakorotus, perhe-eläkkeen määrä tarkistettaisiin samasta ajankohdasta kuin kertakorotus lisätään. Nykyisin voimassa olevaa TEL:n 7 i §:n 5 momentin säännöstä tarkennettaisiin kertakorotuksen lisäämisen osalta. TEL:n säännöstä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vastaava säännös on TyEL:n 87 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 80 §:ssä.

82 §. Leskeneläkkeen vähentäminen. Pykälässä säädettäisiin lesken tulojen huomioon ottamisesta leskeneläkettä määrättäessä. Nykyisin asiasta säädetään TEL:n 8 c §:ssä, jota sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Voimassa olevassa laissa asia on nimetty eläkesovituksiksi. Eläkesovitus-sana ei kerro selvästi sitä, että kyseessä on lesken eläkkeen vähentäminen lesken omien työeläkkeiden perusteella. Koska ehdotettavalla lailla pyritään selkeyttämään työeläkejärjestelmää ja tekemään sitä läpinäkyvämmäksi, teknisestä eläkesovitus-sanasta ehdotetaan luovuttavaksi. Vastaava muutos on tehty myös TyEL:n 88 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 81 §:ssä.

Voimassa olevia säännöksiä on tarkennettu ulkomailta saatujen etuuksien huomioon ottamisen osalta. Voimassa olevan lain mukaan ulkomailta maksettavien etuuksien huomioon

ottaminen eläkevähennyksessä on ehdollisessa muodossa, eli tällainen etuus voidaan ottaa huomioon. Lisäksi kansainvälisen järjestön ja EY:n toimielimen palveluksessa maksettavaa eläkettä tai etuutta ei voimassa olevassa laissa mainita lainkaan. Nyt nämä etuudet ehdotetaan otettavaksi huomioon aina, jotta eläkevähennyksen alkuperäinen tarkoitus toteutuisi. Tällainen jatkuva etuus olisi perusteltua ottaa huomioon myös sen vuoksi, että lesket olisivat samanlaisessa asemassa riippumatta siitä, onko maatalousyrittäjä työskennellyt ainoastaan Suomessa vai onko hän työskennellyt myös ulkomailla tai kansainvälisen järjestön taikka EY:n toimielimen palveluksessa. Jos tällainen etuus myönnettäisiin kertakorvauksena, etuus otettaisiin huomioon 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Vastaava säännös on myös TyEL:n 88 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 81 §:ssä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tilanteesta, jossa leski saa omaa eläkettä. Leskeneläkettä määrättäessä otettaisiin huomioon lesken ansiotyönsä perusteella saamat työeläkelakeihin ja niihin rinnastettaviin lakeihin perustuvat eläkkeet. Lesken saamat työeläkkeet otettaisiin huomioon ennen 83 §:ssä tarkoitettua ensisijaisten etuuksien vähennystä. Tästä säädetään nykyisin TEL:n 8 d §:n 3 momentissa ja sitä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Lisäksi osatyökyvyttömyyseläke otettaisiin huomioon täyden työkyvyttömyyseläkkeen määrällisenä. Mainittua eläkettä vastaava ulkomailta tai Euroopan yhteisöjen toimielimen tai kansainvälisen järjestön palveluksen perusteella leskelle maksettava etuus otettaisiin myös huomioon.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tilanteesta, jossa leski ei vielä saa omaa työeläkettä. Tällöin leskeneläkettä vähennettäisiin lesken laskennallisen eläkkeen perusteella.

Lesken omat työeläkkeet tai hänen laskennallinen työeläkkeensä vähentää myös julkisten alojen työeläkelakien mukaan myönnettävää leskeneläkettä. Kun leski työskentelee tai on työskennellyt yksityisten alojen työeläkelakien mukaisissa töissä, julkisten alojen eläkelaitokset voivat pyytää yksityisten alojen eläkelaitokselta tiedon lesken laskennallisen eläkkeen määrästä. Leskellä ei voimassa olevien säännösten mukaan ole mah-

dollisuutta saada tästä laskennallisen eläkkeensä määrästä valituskelpoista päätöstä. Muutoksenhakuasteet ovat lisäksi todenneet, ettei tällainen yksityisten alojen työeläkelaitoksen antama laskelma lesken laskennallisesta eläkkeestä tule osaksi julkisten alojen eläkelaitoksen antamaa päätöstä, eikä tästä laskelmasta siten voi valittaa samassa yhteydessä kun haetaan muutosta julkisten alojen eläkelaitoksen antamaan leskeneläkettä koskevaan päätökseen. Siten voimassa olevien säännösten mukaan leskellä ei ole mahdollisuutta hakea muutosta yksityisten alojen työeläkelakien mukaisen laskennallisen työeläkkeensä määrään, vaikka se vaikuttaa hänen julkisten alojen työeläkelakien mukaan myönnettävään perhe-eläkkeensä suuruuteen. Tämän epäkohdan korjaamiseksi pykälän 3 momenttiin ehdotetaan uutta säännöstä, jonka mukaan leskellä on oikeus saada päätös siitä laskennallisen työeläkkeensä määrästä, jonka eläkelaitos ilmoittaa julkisten alojen työeläkelakien toimeenpanosta huolehtivalle eläkelaitokselle lesken hakiessa julkisten alojen työeläkelakien mukaista leskeneläkettä. Päätös annettaisiin lesken pyynnöstä. Pyyntönä saada päätös laskennallisesta eläkkeestä pidettäisiin myös sitä, että leski hakee muutosta julkisten alojen työeläkelakien mukaisen perhe-eläkkeen määrään. Laskennallisen eläkkeen määrää koskevaan päätökseen leski voisi hakea muutosta siten kuin tämän lain 9 luvussa säädetään. Pykälän 1, 2 ja 3 momentissa olevat säännökset vastaavat TyEL:n 88 §:ää ja ehdotetun YEL:n 81 §:ää.

Pykälän 4 momentissa viitattaisiin TyEL:n säännöksiin, jotka koskevat eläkkeen vähentämisen ajankohtaa, eläkkeen vähennyksen perustetta ja määrää sekä eläkkeen vähentämistä eräissä erityistilanteissa. Viittaus TyEL:n 89 §:ään mahdollistaisi lesken eläkkeen vähentämisen samasta ajankohdasta kuin TyEL:n mukaisen eläkkeen vähentämisen. Vähentämisen ajankohta määräytyisi nykyisten säännösten mukaisesti. Viittaus TyEL:n 90 §:ään koskisi leskeneläkkeen vähentämisen perustetta ja määrää. Leskeneläkettä vähennettäisiin, jos lesken ansiotyöhön perustuvat eläkkeet ylittävät tietyn rajamäärän, joka määräytyy edunjättäjän eläkkeen määrän perusteella. Vähennyksen suuruus määräytyisi samoin perustein kuin TyEL:ssä.

Lisäksi 4 momentissa olisi viittaus TyEL:n 91:ään, joka sisältää säännökset leskeneläkkeen vähentämisestä silloin, kun leskellä ei ole oikeutta saada työeläkettä tai kun leski saa osatyökyvyttömyyseläkettä ja hänen laskennallinen eläkkeensä poikkeaa merkittävästi hänen saamistaan keskimääräisistä tuloista ja niihin perustuvista etuuksista. Eläkettä voitaisiin vähentää tässä tarkoitetulla tavalla, jos leski tekee asiasta hakemuksen viiden vuoden kuluessa edunjättäjän kuolemasta tai silloin, kun lesken eläkettä vähennetään ensimmäisen kerran. Tässä ehdotetulla tavalla vähennettyä leskeneläkettä maksettaisiin toistaiseksi. Kun lesken olosuhteet muuttuisivat siten, etteivät tämän kohdan mukaiset edellytykset enää täyttyisi, leskeneläkkeen määrä tarkistettaisiin. Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 89–91 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 82 - 84 §:ssä.

Ensisijaisten etuuksien vähentäminen eläkkeestä

83 §. *Eläkkeen määrään vaikuttavat etuudet sekä eläkelaitoksen takautumisoikeus.* Pykälä sisältäisi viittaukset TyEL:n säännöksiin, jotka koskevat eläkkeestä vähennettäviä etuuksia, ulkomailta saatavan etuuden vähentämistä, ensisijaisen etuuden muutoksen vaikutusta eläkkeen määrään ja takautumisoikeutta.

Viittaus TyEL:n 92 §:ään koskisi työeläkkeen yhteensovittamista tapaturmavakuutus-, liikennevakuutus- ja sotilasvammalain mukaisten korvausten kanssa. Nämä korvaukset ovat ensisijaisia työeläkkeisiin nähden siten, että ne maksetaan työeläkkeen määrästä riippumatta täysimääräisesti. Työeläkettä maksetaan näiden korvausten kanssa yleensä samanaikaisesti vain siltä osin kuin työeläkkeen määrä ylittää näiden ensisijaisten etuuksien määrän. Ensisijainen etuus vähennettäisiin aina valmiiksi lasketusta eläkkeestä. Tältä osin nykyistä soveltamiskäytäntöä muutettaisiin lain toimeenpanon selkeyttämiseksi. Jos ensisijainen etuus vähentää työeläkettä ja työeläkettä myönnetään kahden tai useamman työeläkelain mukaan, vähennys jaetaan näiden peruseläkkeiden suhteessa.

Viittaus TyEL:n 93 §:ään tulisi sovellettavaksi niissä tilanteissa, joissa ulkomailta

maksetaan eläkettä vastaavaa etuutta. Tällainen ulkomailta maksettava etuus rinnastettaisiin ensisijaiseen etuuteen.

Viittaus TyEL:n 94 §:ään koskisi niitä tilanteita, joissa eläkkeensaajalle myönnetään uusi ensisijainen etuus tai sen määrä muuttuu työeläkkeen maksamisen aikana. Näissä tilanteissa työeläkkeen määrä tarkistettaisiin. Eläkkeen määrä tarkistettaisiin myös, jos tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuisi tai jos eläkkeensaajalle myönnettäisiin uusi työeläke ja tämän lain mukaisesta eläkkeestä olisi vähennetty ensisijainen etuus. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennettäisi päivärahaa, joka perustuu osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana sattuneeseen tapaturmaan. Eläkkeen määrä tarkistettaisiin siitä ajankohdasta, jolloin muutos tapahtuu. Eläkkeen määrää ei tarkistettaisi, jos eläkkeensaajalle myönnettäisiin uusi ensisijainen etuus tai sen määrä muuttuisi lyhyemmäksi ajaksi kuin neljäksi kuukaudeksi.

Viittaus TyEL:n 95 §:ään mahdollistaisi sen, että eläkelaitos voisi maksaa eläkettä vähentämättömänä kunnes ensisijaisen etuuden määrä olisi lopullisesti ratkaistu. Jos ensisijainen etuus olisi vähentänyt eläkettä, oikeus ensisijaiseen etuuteen siirtyisi eläkelaitokselle vähennystä vastaavalta osin. Viittaus koskisi myös perhe-eläkettä. Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 92 – 95 §:ssä sekä YEL:n 85 – 88 §:ssä.

Palkka- ja hintatason muutosten huomioon ottaminen

84 §. Ansiorajojen, rahamäärien ja kokonaistyötulon tarkistaminen palkkakertomella. Laissa olevat ansiorajat, rahamäärät ja rajamäärät tarkistetaan samalla palkkakertomella kuin työntekijöillä. Tämän vuoksi tässä pykälässä viitattaisiin TyEL:n säännöksiin. Vastaava säännös on vuoden 2005 alusta voimaantulleen TEL:n 7 b §:n ensimmäisessä virkkeessä ja sitä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Lain ansiorajat ja rahamäärät vastaisivat palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004. Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 96 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 89 §:ssä.

85 §. Eläkkeiden indeksitarkistus. Maksussa olevan eläkkeen määrä tarkistettaisiin

kunkin kalenterivuoden alussa samalla työeläkeindeksillä kuin työntekijöillä. Tämän vuoksi tässä pykälässä viitattaisiin TyEL:n säännöksiin. Vastaava säännös on vuoden 2005 alusta voimaantulleen TEL:n 9 §:n ensimmäisessä virkkeessä ja sitä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 98 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 90 §:ssä.

7 luku. **Eläkkeen hakeminen ja päätökset**

86 §. Eläkehakemus. Pykälän 1 momenttiin siirrettäisiin tarkennettuna nykyisin TEL:n 10 b §:n 1 momentissa oleva säännös eläkehakemuksesta, jota sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Lomakkeella tarkoitettaisiin myös sähköisessä muodossa olevaa lomaketta. Vastaava säännös on TyEL:n 101 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 91 §:ssä.

87 §. Työkyvyttömyyseläkkeenhakijan terveydentilaselvitys. Pykälään siirrettäisiin täsmennettynä voimassa olevan TEL:n 10 b §:n 2 ja 3 momenttien säännös työkyvyttömyyseläkkeenhakijan terveydentilaselvityksestä. TEL:n säännöstä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Voimassa olevia vastaavia säännöksiä täsmennettäisiin siten, että eläkelaitoksen nimeämän lääkärin tulisi olla laillistettu lääkäri. Vastaava säännös on TyEL:n 102 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 92 §:ssä.

88 §. Eläkkeen hakeminen maatalousyrittäjän puolesta. Eläkettä voisi maatalousyrittäjän puolesta hakea ja muutoinkin puhevaltaa eläkeasiassa käyttää eläkelaitoksen hyväksymä maatalousyrittäjän lähiomainen tai maatalousyrittäjästä huolehtinut henkilö, ellei maatalousyrittäjällä ole edunvalvojaa ja maatalousyrittäjä ei iän, vamman, sairauden tai muun syyn takia itse kykenisi hakemaan eläkettä tai hoitamaan sitä koskevia asioitaan. Vastaava säännös on voimassa olevan TEL:n 19 b §:n 1 momentissa ja sitä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Säännös vastaa TyEL:n 103 §:ää ja ehdotetun YEL:n 93 §:ää.

89 §. Eläkehakemuksen vireilletulo. Pykälään siirrettäisiin sanamuodoltaan täsmennet-

tynä voimassa olevan TEL:n 10 b §:n 4 momentin säännökset eläkehakemuksen vireilletulosta. TEL:n säännöstä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Eläkehakemus katsottaisiin tehdyksi sinä päivänä, jona se on saapunut yksityisten tai julkisten alojen eläkejärjestelmän mukaiselle eläkelaitokselle, Eläketurvakeskukselle tai Eläketurvakeskuksen taikka eläkelaitoksen valtuuttamalle asiamiehelle. Eläketurvakeskuksen valtuuttamana asiamiehenä toimii tällä hetkellä Kansaneläkelaitos. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on asiamiehiä, jotka voivat toimia myös eläkehakemuksen vastaanottajina tässä tarkoitettulla tavalla. Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 104 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 94 §:ssä.

90 §. Päätös ja sen tiedoksianto. Pykälässä todettaisiin, että oikeus tämän lain mukaiseen eläkkeeseen ja eläkkeen määrä ratkaistaan eläkelaitoksen antamalla päätöksellä. Lisäksi pykälässä todettaisiin, että toimivaltaisen eläkelaitoksen on ratkaistava eläkehakemus viipymättä. Pykälän 2 momenttiin otettaisiin nykyisin TEL:n 19 f §:ssä oleva säännös, jonka mukaan eläkelaitos ja Eläketurvakeskus antavat päätöksensä tiedoksi kirjeellä lähettämällä sen vastaanottajalle hänen ilmoittamaansa osoitteeseen. TEL:n säännöstä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Kirjeellä tarkoitettaisiin myös sähköistä päätöksen tiedoksi antamista. Vastaava säännös on TyEL:n 105 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 95 §:ssä.

91 §. Toimivaltainen eläkelaitos. Eläkehakemuksen käsittelevä eläkelaitos määräytyy TyEL:n 106—111 §:n ja TyEL:n perusteella annettavan valtioneuvoston asetuksen mukaan. Maatalousyrittäjän eläkelaiissa viimeisellä eläkelaitoksella tarkoitettaisiin TyEL:ssä määriteltyä viimeistä eläkelaitosta. Viimeinen eläkelaitos myöntää ja maksaa eläkkeen. Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 106—111 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 96 §:ssä.

8 luku. **Eläkkeen maksaminen, viivästyskorotus ja takaisinperintä**

92 §. Eläkkeen maksaminen. Pääsääntö olisi, että tämän lain mukainen eläke maksetaan

eläkkeensaajalle. Vastaava säännös on nykyisin TEL:n 19 b §:n 2 momentissa ja sitä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Jos maatalousyrittäjällä olisi edunvalvoja, eläkkeen maksamisessa noudatettaisiin holhoustoimesta annetun lain (442/1999) säännöksiä.

Pykälän 2 momenttiin siirrettäisiin tarkennettuna nykyisin MYEA:n 14 §:ssä oleva säännös eläkkeen maksupaikasta ja -ajasta. Eläke maksettaisiin kuukausittain siten, että eläke olisi eläkepäätöksessä ilmoitettuna eräpäivänä nostettavissa eläkkeensaajan ilmoittamalla tililtä Suomessa toimivassa rahalaitoksessa. Säännökseen lisättäisiin maininta mahdollisuudesta maksaa eläke myös eläkkeensaajan ulkomailla olevalle tilille.

Vastaava säännös on TyEL:n 112 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 97 §:ssä.

93 §. Maksamisen alkaminen, päättäminen, keskeyttäminen ja lakkauttaminen. Pykälä on osin uusi. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tämän lain mukaisen eläkkeen maksamisen alkamisesta ja maksamisen päättymisestä. Eläkkeensaajan kuoltua eläke lakkautetaan tämän momentin perusteella. Nykyisin eläkkeen maksamisen päättymisestä säädetään MYEA:n 16 §:n 1 momentissa. Vastaava säännös on TyEL:n 113 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 98 §:ssä.

Pykälän 2 momentti on uusi. Sen mukaan eläkkeen maksaminen voitaisiin keskeyttää, jos eläkelaitoksella olisi syytä epäillä, ettei eläkkeensaaja enää täytä eläkkeen saamisen edellytyksiä. Edellytyksenä keskeyttämiselle olisi, ettei eläkkeensaaja eläkelaitoksen ilmoittamassa kohtuullisessa ajassa esittäisi eläkelaitoksen pyytämää selvitystä siitä, että hän edelleen täyttää eläkkeen maksamisen edellytykset. Säännöksen avulla pyrittäisiin estämään niitä tilanteita, joissa eläkettä maksetaan pitkältikin ajalta aiheetta esimerkiksi sen vuoksi, ettei tieto eläkkeensaajan kuolemasta esimerkiksi ulkomailta ole välittynyt eläkelaitokselle. Vastaava säännös on TyEL:n 113 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 98 §:ssä.

Pykälän 3 momentti on uusi. Jos eläkkeensaajan kuolemasta ei voitaisi esittää selvitystä, mutta olisi todennäköistä, että hän on kuollut hukkumisen, muun onnettomuuden tai muun niihin rinnastettava syyn vuoksi,

eläkelaitos voisi lakkauttaa eläkkeen eläkkeensaajan katoamispäivään. Kun henkilö julistetaan kuolleeksi, kuolinpäiväksi määrätään viimeistään se päivä, jona on kulunut viisi vuotta siitä, kun henkilö on ollut tietävästi viimeksi elossa. Jotta työeläkettä ei tulisi maksaa tällaisessa tilanteessa aiheetta näiltä viideltä vuodelta, eläkelaitoksella olisi mahdollisuus lakkauttaa eläke siihen päivään, jolloin on todennäköistä, että eläkkeensaaja on kuollut. Vastaava säännös on TyEL:n 113 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 98 §:ssä.

94 §. Eläke kertasuorituksena. Pykälään siirrettäisiin osin muutettuna TEL:n 19 b §:n 5 ja 6 momentin säännökset eläkkeen kertasuorituksesta. Näitä säännöksiä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Kertasuoritettavan eläkkeen rajamäärää ehdotetaan nostettavaksi nykyisestä 12,72 eurosta. Vanhuuseläke, perhe-eläke tai täysi työkyvyttömyyseläke voitaisiin maksaa kertasuorituksena, jos sen määrä ennen ensisijaisen etuuden vähentämistä olisi pienempi kuin 20 euroa kuukaudessa. Lisäksi ehdotetaan, että eläke voitaisiin maksaa kertasuorituksena myös silloin, kun sen määrä on vähintään 20 euroa, mutta enintään 50 euroa kuukaudessa ennen ensisijaisen etuuden vähentämistä. Tällöin kertasuorituksen edellytyksenä olisi, että eläkkeensaajalle olisi ilmoitettu esimerkiksi eläkepäätöksen yhteydessä eläkkeen maksamisesta kertasuorituksena, ja hän ei sitä vastusta. Jos eläkkeensaaja vastustaisi vähintään 20 euron kuukausieläkkeen maksamista kertasuorituksena, eläkettä ei voitaisi maksaa kertasuorituksena.

Kertasuorituksena maksettu, toistaiseksi myönnetty työkyvyttömyyseläke sisältäisi sen jälkeen myönnettävän vanhuuseläkkeen. Jos eläkkeensaaja työskentelisi työkyvyttömyyseläkkeensä tai vanhuuseläkkeen aikana, tästä uudesta työskentelystä karttuisi uutta eläkettä. Eläkkeensaajalla ei olisi saman eläketapahtuman vuoksi oikeutta eläkkeeseen niiden ansioiden perusteella, joihin kertasuoritus perustui. Jos kuntoutustuki maksettaisiin kertasuorituksena, eläkkeensaajalle voitaisiin kuitenkin myöntää eläke siltä ajalta, jonka hänen työkyvyttömyytensä määrääjän jälkeen jatkuu.

Pykälän 4 momenttiin siirrettäisiin osin

nykyisin TEL:n 4 d §:n 7 momentissa oleva säännös, jota sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Sen mukaan kertasuorituksena maksettua eläkettä ei maksettaisi sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin samalta ajalta on maksettu SVL:n mukaista päivärahaa. Sen sijaan ehdotetaan poistettavaksi nykyisin voimassa oleva säännös, jonka mukaan työkyvyttömyyseläkkeen ensisijaisuusajaa ei noudateta maksettaessa eläke kertasuorituksena. Eläkettä ei vastaisuudessa nykyisestä poiketen myöskään maksettaisi kertasuorituksena siltä takautuvalla ajalta, jolta maatalousyrittäjä saa työeläkelakien tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaista kuntoutusrahaa tai ansionmenetykskorvausta tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella. Kertasuorituksena maksettavan eläkkeen maksuaika yhdenmukaistettaisiin näin kuukausittain suoritettavan eläkkeen maksuajan kanssa. Vastaavat muutokset on tehty myös TyEL:iin ja ehdotettu tehtäväksi myös YEL:iin.

Pykälän 5 momenttiin siirrettäisiin nykyisen TEL:n 19 b §:n 8 momentissa oleva säännös, jonka mukaan sitä, mitä tässä pykälässä säädetään kertamaksamisesta, sovelletaan myös viimeisen eläkelaitoksen järjestelmää sovellettaessa annettavaan päätösyhdistelmän yhteismäärään kuukaudessa. TEL:n säännöstä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Kertasuoritus laskettaisiin, kuten nykyisinkin, sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien vakuutusmatemaattisten perusteiden mukaan. Tämä todettaisiin pykälän 6 momentissa.

Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 114 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 99 §:ssä.

95 §. Viivästyskorotus. Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan TEL:n 19 d §:n 1, 4 ja 5 momenteissa olevat säännökset viivästyneelle etuudelle maksettavasta viivästyskorotuksesta. TEL:n säännöksiä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vastaava säännös on TyEL:n 115 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 100 §:ssä.

96 §. Aika, jolta viivästyskorotus lasketaan. Pykälään siirrettäisiin TEL:n 19 d §:n 2 ja 3 momentissa olevat säännökset viivästyskoro-

tusajasta. TEL:n säännöstä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vastaava säännös on TyEL:n 116 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 101 §:ssä.

97 §. Maksamatta jääneiden vakuutusmaksujen vähentäminen eläkkeestä. Pykälään siirretään täsmennettynä voimassa olevien MYEL:n 12 §:n 5 momentin ja MYEA:n 13 §:n säännökset maksamatta jääneiden vakuutusmaksujen vähentämisestä. Maksamattomien työeläkevakuutusmaksujen lisäksi eläkkeestä voitaisiin kuitata myös 23 §:ssä tarkoitettu ryhmähenkivakuutusmaksu ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981; MATA) mukaiset vakuutusmaksut.

Maksamattomia vakuutusmaksuja voitaisiin kuitata vain MYEL:n mukaisesta eläkkeestä, joka on karttunut maatalousyrittäjätoiminnasta. Maksuja ei kuitattaisi palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeestä, koska Maatalousyrittäjien eläkelaitos ei ole kustannustenjaossa suoraan vastuussa tästä eläkkeen osasta. Siten kuittauksen yleisenä edellytyksenä oleva saamisten vastakkaisuus ei täyty. Tulevan ajan eläkkeessä olevasta MYEL:n mukaisesti palkattomien aikojen osuudesta Maatalousyrittäjien eläkelaitos on vastuussa, joten sen vuoksi kuittaus voidaan kohdistaa koko MYEL:n mukaiseen tulevan ajan eläkkeen osaan. Vastaava säännös on ehdotetussa YEL:n 102 §:ssä.

98 §. Kuntoutusetuuden ja eläkkeen maksaminen muulle kuin etuuden saajalle itselleen. Maatalousyrittäjän eläke kuntoutuskorotuksineen tai kuntoutusraha maksetaan työnantajalle, jos hän on sellaisessa työkokeilussa tai työhön valmistuksessa, josta hän saa työnantajalta palkkaa. Niin ikään maatalousyrittäjän eläke maksetaan tietyissä tilanteissa sairausvakuutusrahastolle, kunnalle, sosiaalihuoltolaissa tarkoitettulle toimielimelle, Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskasalle. Sairausvakuutusrahastolle voi tulla maksettavaksi myös kuntoutusetuus. Menetely on mainituissa asioissa samanlainen maatalousyrittäjillä ja työntekijöillä. Tämän vuoksi tässä laissa ei säädettäisi erikseen näistä eläkkeen maksamista koskevista säännöksistä vaan tältä osin viitattaisiin TyEL:n säännöksiin. Työntekijän eläkelain säännökset perustuvat nykyisen TEL:n pykäliin, jotka

koskevat nykyisin maatalousyrittäjiä MYEL:n 19 §:n perusteella. Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 117–123 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 103 ja 104 §:ssä.

99 §. Eläkkeen siirtäminen tai panttaaminen. Pykälään ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan tämän lain mukaista etuutta ei voi siirtää toiselle henkilölle. Voimassa oleva TEL:n 19 b §:n 3 momentti sallii eläkkeen siirtämisen toiselle, jos eläkelaitos suostuu siihen. TEL:n säännöstä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Käytännössä tällaisia eläkkeen siirtoja toiselle ei ole tehty, joten eläkkeen siirtokiello ehdotetaan säädettäväksi ehdottomana ja siten tarkennettuna, että se koskee eläkkeen siirtämistä toiselle henkilölle. Vastaava muutos on tehty myös TyEL:n 124 §:ään ja ehdotettuun YEL:n 105 §:ään. Henkilöllä tarkoitettaisiin sekä luonnollisia henkilöitä että oikeushenkilöitä. Voimassa olevan lain mukaisesti eläkettä ei voisi myöskään pantata eikä tämän lain mukaista kustannusten korvausta voitaisi ulosmitata. Kustannusten korvauksella tarkoitettaisiin esimerkiksi niitä kustannusten korvauksia, joita eläkelaitos maksaa työkyvyttömyyseläkkeen hakijalle tai -saajalle sen vuoksi, että on velvoittanut tämän käymään tutkittavana nimeämänsä laillistetun lääkärin luona tai osoittamassaan kuntoutustai tutkimuslaitoksessa.

100 §. Eläkkeen vanhentuminen. Pykälään otettaisiin nykyisin TEL:n 19 b §:n 9 momentissa oleva säännös eläkelaitoksen päätöksen perustuvan etuuden vanhentumisesta muutettuna. TEL:n säännöstä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Tällainen saatava vanhentuisi nykyisen kymmenen vuoden sijasta viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jolloin se olisi pitänyt maksaa, jos vanhentumista ei olisi sitä ennen katkaistu. Vanhentuminen katkeaisi vanhentumislain 10 §:n mukaisesti esimerkiksi jos etuuden saaja vaatisi maksua tai muutoin muistuttaisi eläkelaitosta siitä. Saatavan vanhentuminen katkeaisi myös vanhentumislain 11 §:n mukaisilla oikeudellisilla keinoilla. Kun vanhentuminen olisi katkaistu, sen katkaisemista alkaisi kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Vastaava muutos on tehty myös TyEL:n 125 §:ään ja ehdotettuun YEL:n 106 §:ään.

Säännös ei nykyisen oikeuskäytännön mukaisesti estäisi eläkelaitosta maksamasta eläkettä pidemmältäkin ajalta takautuvasti. Säännös tulisi voimaan siten kuin TyEL:ssä asteittain siten, että vanhentumisaika olisi vuonna 2007 ja 2008 vielä kymmenen vuotta ja aika lyhenyisi vuosittain vuoden kerrallaan siten, että vuonna 2013 vanhentumisaika olisi viisi vuotta.

101 §. Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä. Pykälään otettaisiin TEL:n 18 §:n 1, 2, 4 ja 5 momenttien säännökset aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperinnästä. Näitä TEL:n säännöksiä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin takaisin perinnän vanhentumisesta. Tältä osin säännöstä muutettaisiin nykyisestä. Aiheettomasti maksettu eläke olisi perittävä takaisin nykyisen kymmenen vuoden sijaan viiden vuoden kuluessa sen maksupäivästä lukien. Kun takaisinperintäpäätös olisi tehty, saatava olisi perittävä viiden vuoden kuluessa päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista olisi sitä ennen katkaistu. Vanhentumisajan katkaisemisesta alkaisi kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Säännös tulisi voimaan asteittain siten, että vuonna 2007 ja 2008 aiheetta maksetun eläkkeen voisi periä takaisin kymmeneltä vuodelta. Aika lyhenisi vuosittain vuodelta siten, että vuonna 2013 aiheetta maksetun eläkkeen voisi periä takaisin viideltä vuodelta.

Vastaava säännös on myös TyEL:n 126 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 107 §:ssä.

102 §. Aiheettomasti maksetun eläkkeen kuittaus. Aiheettomasti maksettu eläke voitaisiin periä takaisin kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista eläke-eristä. Kulloinkin maksettavasta eläke-erästä ei kuitenkaan saisi ilman eläkkeensaajan suostumusta vähentää enempää kuin kuudnesosan. Kun kyseessä olisi viimeisen eläkelaitoksen maksama eläkkeiden yhteismäärä, tällaisena eläke-eränä pidettäisiin mainittua eläkkeiden yhteismäärää. Voimassa olevassa TEL:ssä asiasta on säännökset 18 §:n 3 momentissa ja 4 momentin lopussa ja niitä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Pykälässä on huomioitu rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun

lain muutos (1149/2005) eikä pykälässä enää mainita lähdeveroa.

9 luku. Muutoksenhaku

103 §. Muutoksen hakeminen. Pykälään ehdotetaan säännöstä, jonka 1 momentissa todettaisiin muutoksenhakuasteet. Lisäksi 1 momentissa säädettäisiin työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan työelämän olosuhteita ja maatalousyrittäjätoimintaa tuntevien jäsenten määrästä ja nimittämisestä. Säännös vastaa nykyistä TEL:n 20 §:n 1 momenttia, jota sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Muilta osin työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta säädettäisiin työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetulla lailla (677/2005).

Pykälän 2 momentissa todettaisiin, että asianosainen voi hakea muutosta eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen päätökseen kirjallisella valituksella työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalta. Asianosaisella tarkoitettaisiin sitä luonnollista tai oikeushenkilöä, jonka edusta, oikeudesta tai velvollisuudesta asiassa olisi päätetty tai jonka oikeudellisiin tai taloudellisiin etuihin ratkaisu välittömästi vaikuttaisi. Se, kuka on asianosainen, vaihtelee sen mukaan, mistä asiasta päätöksellä päätetään. Myös eläkelaitokset ovat joissakin asioissa asianosaisia.

Pykälän 3 momentissa olisi säännös asianosaisen oikeudesta hakea muutosta työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan päätökseen vakuutus oikeudelta. Asiasisällöltään ehdotettuja 2 ja 3 momentin säännöksiä vastaavat säännökset ovat voimassa olevan TEL:n 20 §:n 2 ja 3 momenteissa, joita sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vastaavat säännökset ovat TyEL:n 128 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 124 §:ssä.

104 §. Muutoksen hakeminen viimeisen eläkelaitoksen päätösyhdistelmään ja EU-päätösten yhteenvetoon. Eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään sovellettaisiin samoja säännöksiä kuin päätöksiinkin. Siten muutoksenhakua, päätöksen täytäntöönpanoa ja päätöksen oikaisua sekä poistamista koskevat säännökset koskisivat myös päätösyhdistelmää, jonka

yksityisten alojen eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena antaa. Kun eläkelaitoksen päätös sisältyy julkisten alojen eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haettaisiin muutosta ja valitusasia käsiteltäisiin siten kuin kyseisen julkisen alan eläkelaisissa säädetään. Asiasta on säädetty TyEL:n 129 §:n 1 momentissa. Vastaava säännös on nykyisin TEL:n 21 §:n 2 momentissa ja sitä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Lainkohdan 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi viittaus TyEL:n 129 §:n 1 momenttiin.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi viittaus TyEL:n 129 §:n 2 momenttiin, jossa on nykyistä TEL 21 §:n 3 momenttia vastaava säännös siitä, että työkyvyttömyyseläkkeen hylkäämistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta odottamatta yhteenvetopäätöstä. TEL:n nykyistä säännöstä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Lainkohdan 1 ja 2 momenttiin ehdotetut säännökset ovat myös ehdotetussa YEL:n 125 §:ssä.

105 §. Muutoksenhakuajasta. Pykälään siirrettäisiin TEL:n 20 §:n 2 momentissa ja 21 §:n 1 momentissa olevat säännökset muutoksenhakuajasta. TEL:n säännöksiä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vastaava säännös on TYEL:n 130 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 126 §:ssä.

106 §. Perustevalitus maksuunpanosta. Pykälään siirrettäisiin TEL:n 22 §:n säännös maksuunpanon perustevalituksesta. TEL:n säännöstä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Pykälän 2 momentin mukaan, jos perustevalitus tehdään ulosmittauksen takia, olisi lisäksi voimassa, mitä verojen ja maksujen perustevalituksesta säädetään. Näin perustevalituksen tekijä voi hakea täytäntöönpanon keskeytystä. Keskeytyslakemus toimitetaan ulosottomiehelle, joka toimittaa asiakirjat työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalle. Vastaava säännös on TyEL:n 131 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 127 §:ssä.

107 §. Valituskirjelmän jättäminen. Pykälään siirrettäisiin TEL:n 21 a §:n 1 momentissa oleva säännös valituskirjelmän jättöpai- kasta. TEL:n säännöstä sovelletaan maatalo- usyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vas- taava säännös on TYEL:n 132 §:ssä ja

YEL:n 128 §:ssä.

108 §. Päätöksen oikaisu muutoksenhaun yhteydessä. Valitusasia käsiteltäisiin aina ensin itseoikaisuasiana valituksenalaisen päätöksen antaneessa eläkelaitoksessa tai Eläke- turvakeskuksessa. Jos vaatimukset voitaisiin kaikilta osin hyväksyä, eläkelaitos tai Eläke- turvakeskus antaisi asiasta oikaisupäätöksen. Päätöksen oikaisemiseen sovellettaisiin, mitä TyEL:n 133 §:n 1—3 momentissa säädettäi- siin päätöksen oikaisusta muutoksenhaun yh- teydessä. TyEL:n 133 §:n 1 momentin mu- kaan oikaisupäätökseen saa hakea muutosta. TyEL:n 133 §:n 2 momentissa on säädetty menettelystä silloin, kun kyse olisi viimeise- nä eläkelaitoksena toimineen eläkelaitoksen antamasta päätösyhdistelmästä. Yksityisten alojen eläkelaitoksen olisi aina viimeisenä eläkelaitoksena pyydettävä ennen asian käsit- telyä lausunto julkisten alojen eläkelaitoksel- ta, jos valitus koskisi julkisten alojen eläke- laitoksen hoitamaa eläketurvaa. Jos kyse olisi yksinomaan työkyvyn arviosta, lausuntoa ei kuitenkaan tarvitsisi pyytää. Jos kaikki ne eläkelaitokset, joiden päätöksiä valitus kos- kee, hyväksyvät muutoksenhakijan vaati- mukset, viimeinen eläkelaitos antaisi uuden, oikaistun päätösyhdistelmän. Myös silloin, kun valitus koskee yksinomaan työkyvyn ar- viointia ja viimeinen eläkelaitos hyväksyy valituksessa esitetyt vaatimukset, viimeinen eläkelaitos antaisi uuden oikaistun päätösyh- distelmän. Tällaiseen oikaistuun päätösyhdis- telmään asianosaisella olisi muutoksenhaku- oikeus. Nykyisin vastaavat säännökset ovat TEL:n 21 a §:n 5—7 momentissa ja niitä so- velletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vastaavat säännökset ovat myös ehdotetun YEL:n 129 §:n 1—3 momentissa.

Jos eläkelaitos tai Eläketurvakeskus ei oi- kaisisi valituksenalaista päätöstä 1 momen- tissa tarkoitettulla tavalla, sen olisi siirrettävä valitus ja sitä koskeva lausuntonsa työeläke- asioiden muutoksenhakulautakunnalle. Vali- tuksella tarkoitettaisiin paitsi varsinaista muutoksenhakukirjelmää, myös valitukseen liittyviä asiakirjoja. Vastaava säännös on ny- kyisin TEL:n 21 a §:n 3 momentissa ja sitä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Valituksen siirtämiseen so- vellettaisiin TyEL:n 134 §:n 1, 3 ja 4 mo- mentissa olevia säännöksiä valituksen siirros-

ta muutoksenhakuelimelle. Mainittujen säännösten mukaan, jos eläkelaitos tai Eläketurvakeskus ei hyväksyisi muutoksenhakijan vaatimuksia kaikilta osin, asia olisi siirrettävä työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalle tai jos valitus koskee työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan päätöstä, vakuutusosikeudelle 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä. Eläkelaitos tai Eläketurvakeskus voisi poiketa 1 momentissa mainitusta 30 päivän määräajasta, jos valituksen käsittelyssä tarvittavan lisäselvityksen hankkiminen edellyttäisi sitä. Valituskirjelmä ja lausunto olisi kuitenkin aina toimitettava muutoksenhakuelimelle viimeistään 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä. Nykyisin vastaava säännös on TEL:n 21 a §:n 4 momentissa ja sitä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella.

Koska viimeisen eläkelaitoksen tulee muissa kuin pelkästään työkyvyn arviointia koskeissa asioissa pyytää ennen asian käsittelemistä lausunto julkisen alojen eläkelaitoksilta siltä osin kuin valitus koskee julkisten alojen eläkelaitoksen hoitamaa eläketurvaa, viimeisellä eläkelaitoksella olisi aikaa käsitellä tällaista asiaa 60 päivää. Jos jokin lausunnon antaneista julkisen alan eläkelaitoksista ei oikaisisi päätöstään muutoksenhakijan vaatimalla tavalla, valituskirjelmä ja siitä annetut lausunnot olisi toimitettava muutoksenhakuelimelle 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä. Vastaava säännös on nykyisin TEL:n 21 a §:n 6 momentin lopussa ja sitä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Ehdotetun 2 momentin säännökset vastaavat ehdotetun YEL:n 130 §:n 1, 3 ja 4 momenttia.

109 §. Väliaikainen päätös. Jos eläkelaitos tai Eläketurvakeskus hyväksyisi vaatimukset vain osin, se antaisi asiasta väliaikaisen päätöksen. Väliaikaiseen päätökseen ei saisi hakea muutosta. Nykyisin vastaava säännös on TEL:n 21 a §:n 2 ja 3 momentissa ja niitä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tilanteesta, jossa eläkelaitos tai Eläketurvakeskus hyväksyisi valittajan vaatimukset sen jälkeen kun valituskirjelmä olisi toimitettu muutoksenhakuelimelle. Siltä osin, kuin eläkelaitos tai Eläketurvakeskus hyväksyisi esitetyt vaatimukset, se voisi antaa väliaikai-

sen päätöksen. Antamastaan väliaikaisesta päätöksestä eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen olisi ilmoitettava viipymättä muutoksenhakuelimelle. Tällaiseen väliaikaiseen päätökseen ei voisi hakea erikseen muutosta. Nykyisin vastaava säännös on TEL:n 21 a §:n 3 momentin lopussa ja sitä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Ehdotetun lainkohdan säännökset vastaavat TyEL:n 133 §:n 4 momenttia ja 134 §:n 2 momenttia sekä ehdotetun YEL:n 129 §:n 4 momenttia ja 130 §:n 2 momenttia.

110 §. Muutoksenhakuajan jälkeen tullut valitus. Valitus voitaisiin ottaa tutkittavaksi, vaikka se olisi saapunut määräajan jälkeen, jos myöhästymiselle olisi ollut painava syy. Nykyisin vastaava säännös on TEL:n 21 c §:ssä ja sitä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vastaava säännös on TyEL:n 135 §:ssä ja ehdotetun YEL:n 131 §:ssä.

111 §. Päätöksen täytäntöönpano. Pykälään siirrettäisiin täsmennettynä voimassa olevan TEL:n 21 b §:n 1 ja 2 momentin säännökset päätöksen täytäntöönpanosta, joita sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vastaava säännös on TyEL:n 136 §:ssä ja ehdotetun YEL:n 132 §:ssä.

112 §. Päätöksen korjaaminen ja oikaisu. Lainkohdassa ehdotetaan säädettäväksi päätösvirheen korjaamisessa sekä uuden selvityksen perusteella tehtävän oikaisun osalta noudatettavasta menettelystä. Päätös voitaisiin korjata kirjoitus- ja laskuvirheen johdosta siten kuin TyEL:n 137 §:ssä säädetään. Säännös kirjoitus- tai laskuvirheen oikaisemisesta vastaa sisällöltään nykyistä TEL:n 21 e §:n 2 momenttia. TEL:n säännöstä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Säännös vastaa myös ehdotetun YEL:n 133 §:ää.

Eläkelaitos tai Eläketurvakeskus voisi oikaista lainvoimaisessa päätöksessä olevan asiavirheen siten kuin TyEL:n 138 §:ssä säädetään. Asiavirhe olisi kysymyksessä, jos päätös perustuisi selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen, ilmeisen väärään lain soveltamiseen tai päätöstä tehtäessä olisi tapahtunut menettelyvirhe. Päätöstä ei kuitenkaan voisi muuttaa asianosaisen vahingoksi ilman hänen suostumustaan. Pykälää

voidaan soveltaa myös työtulon vahvistamista koskeviin päätöksiin. Asiavirheen korjaamista koskeva säännös vastaisi TEL:n 21 e §:n 1 momentissa olevaa säännöstä asiavirheen korjaamisesta. TEL:n säännöstä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Eläkelaitoksen olisi tutkittava lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu asia uudelleen siten kuin TyEL:n 139 §:ssä säädetään, jos asiassa ilmenee uutta selvitystä. Vastaava säännös on nykyisin TEL:n 21 d §:n 2 momentissa ja sitä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vastaava säännös on myös ehdotetun YEL:n 135 §:ssä.

113 §. Lainvoimaisen päätöksen poistaminen. Lainkohdassa säädettäisiin eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen päätöksen poistamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta voisi poistaa lainvoimaisen eläkelaitoksen päätöksen tai päätösyhdistelmän ja Eläketurvakeskuksen päätöksen. Nykyisin tämä toimivalta on vakuutusvoimalla. Vakuutusvoimalla käsiteltäväksi tulee vuosittain yhteensä noin 2 500 poistohakemusta, joista vakuutusvoima hyväksyy noin 80 prosenttia. Suuri osa poistohakemusten hylkäämisestä johtuu siitä, että päätös olisi voitu oikaista päätöksen antaneessa eläkelaitoksessa hakematta päätöksen poistamista. Prosessitaloudellisista syistä olisi tarkoituksenmukaista, että eläkelaitosten ja Eläketurvakeskuksen poistohakemukset käsiteltäisiin ensimmäisessä muutoksenhakuasteessa eli työeläkeasiain muutoksenhakulautakunnassa. Asianosaisten oikeusturvan varmistamiseksi muutoksenhakulautakunnan poistovaatimukseen antamaan päätökseen saisi hakea muutosta vakuutusvoimalla.

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta voisi poistaa lainvoimaisen päätöksen, jos se olisi perustunut virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka olisi ilmeisesti lainvastainen. Päätöksen poistamista koskevan vaatimuksen voisi tehdä eläkelaitos tai asianosainen. Päätöksen poistamista olisi haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Erityisen painavista syistä päätös voitaisiin kuitenkin poistaa myös silloin, kun hakemus on tehty yli viiden vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Ennen pää-

töksen tekoa muutoksenhakulautakunnan olisi varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuuluksi. Vastaava säännös vakuutusvoimalla osalta on nykyisin TEL:n 21 d §:n 1 momentissa ja sitä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Edellä ehdotettua vastaava säännös on TyEL:n 140 §:n 1 ja 2 momentissa sekä ehdotetun YEL:n 136 §:n 1 ja 4 momentissa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan päätöksen poistamisesta. Asianosainen voisi hakea vakuutusvoimalla muutoksenhakulautakunnan päätöksen poistamista samoilla edellytyksillä kuin eläkelaitoksen päätöksen poistamista muutoksenhakulautakunnalta. Näin muutoksenhakulautakunta ei ratkaisisi oman päätöksensä poistamista koskevaa vaatimusta, vaan asian ratkaisisi työeläkeasioiden ylin muutoksenhakuelin vakuutusvoima. Vastaava säännös on ehdotetun YEL:n 136 §:n 2 momentissa.

Pykälän 3 momentin mukaan, jos eläkelaitos tekisi päätöksen poistamista koskevan vaatimuksen, se voisi keskeyttää eläkkeen maksamisen tai maksaa sitä esityksensä mukaisena siihen saakka, kunnes asia uudelleen ratkaistaan. Vastaava säännös on nykyisin TEL:n 21 d §:n 1 momentissa ja sitä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vastaava säännös on TyEL:n 140 §:n 3 momentissa ja ehdotetun YEL:n 136 §:n 3 momentissa.

IV OSA Maatalousyrittäjien eläkelaitos

10 luku. Eläkelaitoksen tehtävät

114 §. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tehtävät. Eläkelaitoksen tehtävistä säädetään voimassa olevan MYEL:n 16 §:ssä. Pykälän säädökset siirrettäisiin uuteen maatalousyrittäjien eläkelakiin. Eläkelaitoksen tehtäviin 1 momentin 2 kohtaan ehdotetaan siirrettäväksi säännös siitä, että maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen tehtävistä huolehtii Maatalousyrittäjien eläkelaitos. Eläkelaitoksen tehtäviin, pykälän 1 momentin 6 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain rinnalle laki maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta (612/2006). Lisäksi ehdotetaan

pykälän 1 momentin 10 kohtaan otettavaksi viittaus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslakiin. Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen (HE 132/2006 vp) MATA:n muuttamisesta siten, että Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle ehdotetaan uutta tapaturmavakuutusmaksujärjestelmän vakuutusmaksualennuksen toimeenpanoon sekä maatalousyrittäjien työterveyshuollon tilakäytien toteuttamiseen liittyvää tehtävää.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan uutta säännöstä, jolla selvennettäisiin, että Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on ensisijainen vastuu neuvonnasta silloin, kun maatalousyrittäjä tarvitsee tietoja 1—8 kohdassa mainittujen lakien soveltamisalaan kuuluvista asioista. Vastaava säännös on myös TyEL:n 211 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 153 §:ssä.

Eläkelaitoksen päätösvallan käyttämisestä sekä valtuuskunnan ja hallituksen kokoonpanosta säädetään voimassa olevassa MYEL:n 16 b §:ssä. Säännös päätösvallan käyttämisestä siirrettäisiin tämän pykälän 3 momenttiin.

115 §. Maatalousyrittäjien työterveyshuoltoon liittyvät tehtävät. Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n 16 a §:n säännös Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen maatalousyrittäjien työterveyshuoltoon liittyvistä tehtävistä.

11 luku. **Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen hallintoa koskevat säännökset**

116 §. Valtuuskunta. Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n 16 b §:n Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen valtuuskunnan asettamista ja kokoonpanoa koskevat säännökset. Valtuuskunnan asettamisesta ja kokoonpanosta säädetään tarkemmin voimassa olevassa valtioneuvoston asetuksessa, joka sisältää Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ohjesäännön (501/1969).

Erityisenä kelpoisuusehtona valtuuskunnan puheenjohtajalta tai varapuheenjohtajalta ehdotetaan vaadittavaksi voimassa olevaa lakia muuttaen hyvää työeläkevakuutustoiminnan tuntemusta. Voimassa oleva laki edellyttää riittävää tuntemusta. Ehdotus vastaa työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin hallituksen esityksessä 76/2006 ehdotettuja muu-

toksia.

117 §. Valtuuskunnan tehtävät ja päätöksenteko. Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n 16 c §:n valtuuskunnan tehtäviä koskevat säännökset.

118 §. Hallitus. Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n 16 b §:n Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen hallituksen kokoonpanoa koskevat säännökset. Hallituksen asettamisesta ja kokoonpanosta säädetään tarkemmin voimassa olevassa valtioneuvoston asetuksessa, joka sisältää Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ohjesäännön.

Erityisenä kelpoisuusehtona hallituksen puheenjohtajalta tai varapuheenjohtajalta ehdotetaan vaadittavaksi voimassa olevaa lakia muuttaen hyvää työeläkevakuutustoiminnan tuntemusta. Lisäksi hallituksessa olisi ehdotuksen mukaan jatkossa oltava hyvä sijoitusasioiden asiantuntemus. Voimassa oleva laki edellyttää molemmissa kohdissa riittävää tuntemusta. Ehdotus vastaa työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin hallituksen esityksessä 76/2006 ehdotettuja muutoksia.

119 §. Hallituksen tehtävät ja päätöksenteko. Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n 16 c §:n Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen hallituksen ja jaostojen tehtäviä ja päätöksentekoa koskevat säännökset. Hallituksen ja jaostojen tehtävistä, päätöksenteosta ja Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen nimenkirjoitusoikeudesta säädetään voimassa olevassa valtioneuvoston asetuksessa, joka sisältää Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ohjesäännön.

120 §. Toimitusjohtaja. Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n 16 b ja 16 c §:n Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen toimitusjohtajaa koskevat säännökset. Erityisenä kelpoisuusehtona toimitusjohtajalta ehdotetaan vaadittavaksi voimassa olevaa lakia muuttaen hyvää työeläkevakuutustoiminnan, eläkelaitoksen 114 §:ssä tarkoitetun muun toiminnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemusta. Voimassa oleva laki edellyttää riittävää tuntemusta. Ehdotus vastaa työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin hallituksen esityksessä 76/2006 ehdotettuja muutoksia.

121 §. Varajäsenet ja toimitusjohtajan sijainen. Pykälään siirrettäisiin täsmennettyinä voimassa olevan MYEL:n 16 b §:n 1 ja 5

momentin säännökset valtuuskunnan tai hallituksen varajäsenestä ja toimitusjohtajan sijaisesta. Täsmennyksenä pykälässä ehdotetaan lueteltaviksi ne lain kohdat, joiden osalta varajäsenten ja toimitusjohtajan sijaisen toiminta rinnastetaan varsinaisen jäsenen ja toimitusjohtajan toimintaan.

122 §. Muut kelpoisuusehdot. Pykälässä säädettäisiin valtuuskunnan ja hallituksen jäsenen sekä toimitusjohtajan kelpoisuusehdoista. Säännös vastaisi pääosin voimassa olevan MYEL:n 16 b §:n 6 momenttia. Ehdotuksessa on otettu huomioon holhoustoimesta annetusta laista (442/1999) johtuvat muutokset, minkä vuoksi säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että henkilöä, joka on alle 18-vuotias tai jolle on määrätty edunvalvoja tai jonka toimintakelpoisuutta on rajoitettu ei voitaisi valita edellä mainittuihin tehtäviin.

123 §. Tarkemmat säännökset. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen hallinnon järjestämisestä. Pykälässä ehdotetaan luetteloitaviksi ne Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen hallintoon liittyvät asiakokonaisuudet, joista valtioneuvosto voi asetuksella tarkemmin säätää. Näitä ovat valtuuskunnan ja hallituksen asettaminen, kokoonpano, tehtävät ja päätöksentekomenettelyt sekä toimitusjohtajan ja hallituksen asettamien jaostojen tehtävät ja Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen nimenkirjoitusoikeuksien antaminen. Näistä seikoista säädetään voimassa olevassa valtioneuvoston asetuksessa, joka sisältää Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ohjesäännön.

124 §. Sijoitustoiminta. Pykälään siirrettäisiin MYEL:n 17 §:n säännökset sijoitustoiminnasta sellaisina kuin ne ehdotetaan muutettavaksi hallituksen esityksessä 79/2006 laeiksi eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuvelan kattamisesta sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Lisäksi 3 momenttia muutettaisiin siten, että määräysvalta määriteltäisiin viittaamalla kirjanpitolakiin osakeyhtiölain sijaan. Nykyisen MYEL 17 §:n 3 momentti, jossa käsitellään vastuuvelkaa, siirtyisi ehdotetun lain 125 §:n 2 momenttiin.

125 §. Vastuovelka ja vastuuvelan kate. Pykälän 1 momenttiin siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n vastuuvelkaa koskeva 10 §:n 4 momentin säännös.

Pykälän 2 momenttiin siirrettäisiin

MYEL:n vastuuvelan kattamista koskeva 17 §:n 3 momentin säännös sellaisena kuin se ehdotetaan muutettavaksi hallituksen esityksessä 79/2006.

126 §. Kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus. Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskeva 17 b § kokonaisuudessaan.

127 §. Kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevat tarkemmat määräykset. Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n 17 g § kokonaisuudessaan.

128 §. Tilintarkastus. Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n tilintarkastusta koskevan 17 c § kokonaisuudessaan.

129 §. Tilintarkastajan määrääminen. Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n tilintarkastajan määräämistä koskevan 17 d § kokonaisuudessaan.

130 §. Tilintarkastajan ilmoitusvelvollisuus. Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n tilintarkastajan ilmoitusvelvollisuutta koskeva 17 e § kokonaisuudessaan.

131 §. Eläkelaitoksen toiminnasta annettavat selvitykset. Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n eläkelaitoksen toiminnasta annettavia selvityksiä koskeva 17 f § kokonaisuudessaan.

132 §. Poikkeusoloihin varautuminen. Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n poikkeusoloihin varautumista koskeva 17 h § kokonaisuudessaan.

133 §. Vahingonkorvausvelvollisuus. Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n vahingonkorvausvelvollisuutta koskeva 20 a § kokonaisuudessaan.

134 §. Vakuutusmatemaatikko. Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n vakuutusmatemaatikkoa koskeva 17 a § kokonaisuudessaan.

12 luku. Kustannusten jako

135 §. Eläkelaitoksen ja valtion vastuu eläkkeistä ja muista etuuksista. Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n eläkelaitoksen ja valtion vastuuta eläkkeistä ja muista etuuksista koskeva 13 §:n 1—5 momentti.

136 §. Eläkelaitoksen vastuu palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta ja Eläketurvakeskuksen kustannuksista. Pykälän 1

momentissa todettaisiin, että palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta eläkelaitokset vastaisivat siten kuin TyEL 178 §:ssä säädetään. Nykyisin säännös on TEL:n 12 §:n 1 momentin 6 kohdassa, johon on viittaus MYEL:n 19 §:ssä. Vastaava säännös on ehdotetussa YEL:n 139 §:n 3 momentissa.

Pykälän 2 momentissa todettaisiin, että Eläketurvakeskuksen kustannuksista eläkelaitokset vastaavat siten kuin TyEL:n 180 §:ssä säädetään. Nykyisin säännös on TEL:n 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, johon on viittaus MYEL:n 19 §:ssä sekä TEA 17 §:n 1 momentissa, johon on viittaus MYEA 19 §:n 2 momentissa. Vastaava säännös on ehdotetussa YEL:n 141 §:n 1 momentissa.

137 §. Kustannusten selvittely ja päätös kustannusten jakamisesta. Pykälässä viitataan TyEL:n 182-184 §:ien säännöksiin kustannusten selvittelyn ja niistä annettavan päätöksen antamisen osalta. Nykyisin kustannusten selvittelystä säädetään TEL:n 14 §:n 1 momentin 3 kohdassa ja TEL:n 12 d §:ssä, joita sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Päätöksen antamista koskeva säännös on uusi, mutta perustuu vakiintuneeseen käytäntöön.

Vastaava säännös on ehdotetussa YEL:n 142 §:ssä.

V OSA Erinäiset säännökset

13 luku. Tietojen antaminen, saaminen ja salassapito

138 §. Sovellettavat säännökset. Pykälään siirrettäisiin kielellisesti täsmennettynä, mutta sisällöltään muuttamattomana TEL:n 17 d §:n 1 ja 2 momentin säännökset asiakirjojen ja toiminnan julkisuuteen sovellettavista laeista. TEL:n säännöstä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen asiakirjojen ja toiminnan julkisuuteen sovellettaisiin pääsääntöisesti viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999; julkisuuslaki) silloin, kun eläkelaitos tai Eläketurvakeskus käyttää julkista valtaa. Poikkeuksista säädetäisiin erikseen lailla. Pykälän 2 momentissa säädetäisiin niistä julkisuuslain säännöksistä, joita sovellettaisiin eläkelaitok-

sessä ja Eläketurvakeskuksessa tämän lain toimeenpanoon liittyviä tehtäviä hoidettaessa silloinkin, kun eläkelaitos tai Eläketurvakeskus ei käytä julkista valtaa. Vastaava säännös on TyEL:n 191 §:n 1 ja 2 momentissa ja ehdotetun YEL:n 146 §:n 1 ja 2 momentissa.

Siltä osin kuin eläkelaitoksen toiminnassa ei olisi kysymys eläketurvan toimeenpanosta, eläkelaitoksen toimintaan sovellettaisiin soveltuvin osin vakuutuslainsäädäntöä (1164/1992) 165, 165 a–165 c §:ää. Säännös vastaa nykyistä MYEL:n 19 §:n 5 momenttia.

Lain 13 luvussa säädetäisiin niistä maatalousyrittäjää koskevista tietojen antamista, saamista ja salassapitoa koskevista säännöksistä, jotka koskevat maatalousyrittäjää itseään. Eläkelaitosten ja viranomaisten välistä tietojen antamista ja saamista ei olisi tarpeen säätää erikseen tässä laissa niiltä osin kuin säännökset ovat samansisältöiset TyEL:n säännösten kanssa. Tämän vuoksi tällaisten pykälien osalta laissa viitattaisiin TyEL:n säännöksiin. Vastaava sääntelytekniikka on ehdotetun YEL:n 13 luvussa.

139 §. Maatalousyrittäjän taloudellista asemaa koskevat tiedot. Julkisuuslaissa säädetään salassa pidettäväksi yksityisen liike- ja ammattisalaisuuden sisältävät asiakirjat. Julkisuuslain hallituksen esityksen perustelujen mukaan liike- ja ammattisalaisuuden käsite on varsin suppea. Muuta vastaavaa yksityistä elinkeinotoimintaa koskevaa seikkaa koskevat asiakirjat ovat salassa pidettäviä vain, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi elinkeinon harjoittajalle taloudellista vahinkoa. Julkisuuslain perusteella maatalousyrittäjää koskevat muut kuin liike- ja ammattisalaisuuden sisältävät tiedot, jotka eläkelaitos saa maatalousyrittäjän eläkelain toimeenpanon yhteydessä, olisivat siten lähtökohtaisesti julkisia. Maatalousyrittäjän eläkelain toimeenpanon yhteydessä saatujen maatalousyrittäjän taloudellista asemaa koskevien tietojen kohdalla ei kuitenkaan ole yleistä julkisuustarvetta. Sen vuoksi pykälän 1 momenttiin siirrettäisiin kielellisesti täsmennettynä, mutta sisällöltään muuttamattomana TEL:n 17 d §:n 3 momentissa oleva säännös, jonka mukaan salassa pidettäviä olisivat myös sellaiset tämän lain toimeenpanoon perustuvat asiakirjat ja tiedot, jotka koskevat työnantajan taloudellista asemaa. TEL:n

säännöstä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vastaava säännös on ehdotetun YEL:n 147 §:n 1 momentissa.

140 §. *Maatalousyrittäjän ja eläkkeenhakijan oikeus saada tietoja.* Pykälän 1 momenttiin siirrettäisiin sanamuodoltaan täsmennettynä TEL:n 17 e §:n 1 momentin säännös maatalousyrittäjän tietojen saantioikeudesta. Pykälän 2 momenttiin siirrettäisiin täsmennettynä TEL:n 17 j §:ssä oleva säännös eläkelaitoksen velvollisuudesta antaa eläkkeenhakijalle etukäteen tieto siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan säännönmukaisesti luovuttaa. Tieto voitaisiin antaa eläkehakemuslomakkeella tai muulla vastaavalla tavalla. Edellä mainittuja TEL:n säännöksiä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vastaava säännös on TYEL:n 193 §:n 1 ja 2 momentissa ja ehdotetun YEL:n 148 §:ssä.

141 §. *Maatalousyrittäjän velvollisuus antaa tietoja.* Pykälän 1 momenttiin siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n 19 a §:n 1 ja 2 momentin säännös maatalousyrittäjän tietojen antovelvollisuudesta.

Pykälän 2 momenttiin siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n 19 a §:n 2 momentin säännös siitä, että eläkelaitos voi vaatia maatalousyrittäjältä selvityksen vakuuttamiseen liittyvistä seikoista. Vastaava säännös on ehdotetun YEL:n 149 §:ssä.

142 §. *Selvitys eläkkeensaajalta eläkkeen määrään sekä eläkeoikeuteen liittyvistä seikoista.* Pykälään siirrettäisiin MYEL:n 19 §:n perusteella maatalousyrittäjiin sovellettava TEL:n 17 b §:n 6 momentin yleissäännös eläkelaitoksen oikeudesta vaatia selvitys eläkkeen määrään ja eläkeoikeuteen vaikuttavista seikoista. Vastaava säännös on TYEL:n 196 §:ssä ja ehdotetun YEL:n 150 §:ssä. Siitä, minkälaisista muutoksista eläkkeensaajan olisi ilmoitettava eläkelaitokselle, säädettäisiin 5 luvussa kyseisiä eläkelajeja koskevissa kohdissa.

143 §. *Eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen oikeus saada tietoja tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi.* Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n 19 b §:n 2 ja 3 momentti.

144 §. *Maatalousyrittäjien työterveyshuol-*

lon tilakäyntirekisteri. Pykälään siirrettäisiin asiallisesti voimassa olevan MYEL:n 19 d ja 19 e §:n säännökset uudelleen järjestettynä. Pykälän 1 - 3 momentti vastaa nykyistä MYEL:n 19 d §:n 2 - 4 momenttia ja pykälän 4 ja 5 momentti MYEL:n 19 d §:n 1 momenttia ja 19 e §:ää.

145 §. *Eläkelaitoksen oikeus käyttää muissa asioissa annettuja tietoja.* Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n 19 b §:n 1 momentti.

146 §. *Eläkelaitoksen velvollisuus antaa tietoja.* Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n 19 c §:n 1 ja 2 momentin säännös eläkelaitoksen tietojen antovelvollisuudesta Kansaneläkelaitokselle, verohallinnolle ja liikennevakuutuslain 19 §:ssä mainituille vakuutusyhtiöille sekä Liikennevakuutuskeskukselle ja Valtiokonttorille sen vuosityöansion määräämistä varten, jota tarvitaan liikennevahingon korvausta laskettaessa.

14 luku. Erinäisiä määräyksiä

147 §. *Eläkelaitosten yhteistyö.* Pykälä on uusi. Siinä säädettäisiin eläkelaitosten velvollisuudesta tehdä yhteistyötä tilastotietojen kokoamisessa ja muissa yksityisten alojen työeläkelakien toimeenpanoon liittyvissä asioissa. Eläketurvan sisältöä ja sen toimeenpanoa säädellään työeläkelainsäädännössä, mutta sen toimeenpano on hajautettu useaan eri eläkelaitokseen. Yhtenäinen soveltamiskäytäntö on tärkeää eläkkeenhakijoiden ja eläkkeensaajien oikeusturvan kannalta. Sen vuoksi eläkelaitoksilla olisi velvollisuus tehdä yhteistyötä lakien soveltamiseen ja täytäntöönpanoon liittyvissä asioissa sekä tilastotietojen kokoamisessa. Vastaava säännös on TyEL:n 212 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 154 §:ssä.

148 §. *Korvaus erityisistä palveluista.* Pykälä on uusi. Sen perusteella eläkelaitos voisi harkintansa mukaan periä maatalousyrittäjältä korvauksen maatalousyrittäjän pyynnöstä antamistaan tämän lain toimeenpanon erityisjärjestelyihin liittyvistä kustannuksista. Tällaisia erityisiä palveluita olisivat esimerkiksi sellaiset eläkelaitoksen tekemät ylimääräiset laskelmat ja todistukset, joilla ei ole merkitystä eläketurvan ja vakuutuksen hoitamisen kannalta. Laskelmia maatalousyrittäjä voi

pyytää esimerkiksi vertaillakseen jälkikäteen maksujen ja eläkkeen määrän suhdetta. Todistuksia pyydetään useisiin erilaisiin tarkoituksiin. Maatalousyrittäjien eläkelaitos voisi tehdä tällaisia erityistehtäviä ainoastaan siinä laajuudessa kuin tämän lain säännökset sallivat. Vastaava säännös on TyEL:n 213 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 155 §:ssä.

149 §. Päätös teoreettisen eläkkeen määrästä. Pykälä on uusi. Kansaneläkettä laskettaessa sitä vähentävänä otetaan huomioon EU- tai ETA-maassa työskennelleen maatalousyrittäjän Suomen työeläke teoreettisena eläkkeenä. Tämä teoreettinen eläke lasketaan kaikkien EU- ja ETA-maassa työskentelyaikojen perusteella. Näin myös EU- tai ETA-maassa työskentely pienentää kansaneläkkeen määrää samoin kuin Suomessa tehdyn työn perusteella karttunut eläkekin pienentää. Työeläkelaitos laskee maatalousyrittäjän teoreettisen eläkkeen määrän ja ilmoittaa sen Kansaneläkelaitokselle. Vaikka teoreettisen eläkkeen määrä pienentää kansaneläkkeen määrää, voimassa olevat säännökset eivät oikeuta maatalousyrittäjää saamaan teoreettisesta eläkkeestä erillistä päätöstä. Myöskään kansaneläkettä koskevan muutoksenhaun yhteydessä teoreettisen eläkkeen määrää ei tutkita, koska se ei ole Kansaneläkelaitoksen laskema. Tämän epäkohdan poistamiseksi ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan maatalousyrittäjällä olisi oikeus pyynnöstä saada eläkelaitokselta valituskelpoinen päätös siitä teoreettisen eläkkeen määrästä, jonka työeläkelaitos ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle maatalousyrittäjän kansaneläkkeen laskemista varten. Vastaava säännös on TyEL:n 214 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 156 §:ssä.

150 §. Eläkeoikeuden siirtäminen Euroopan yhteisöihin. Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEL:n 21 a §:n säännös eläkeoikeuden siirtämisestä Euroopan yhteisöihin. Vastaava säännös on TyEL:n 215 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 157 §:ssä.

151 §. Virka-apu. Eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella olisi oikeus asian selvittämiseksi kuulusteluttaa todistajia käräjäoikeudessa. Kuulusteluttaminen tapahtuisi joko eläkelaitoksen aloitteesta tai asianosaisen pyynnöstä. Vastaava säännös on nykyisin TEL:n 16 §:ssä ja sitä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vas-

taava säännös on TyEL:n 216 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 158 §:ssä.

152 §. Esteellisyys. Pykälään siirrettäisiin sellaisenaan nykyisin TEL:n 10 c §:n 1 momentissa oleva erityinen esteellisyys-säännös tämän lain täytäntöönpanoon kuuluvassa asiassa. TEL:n säännöstä sovelletaan maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vastaava säännös on TyEL:n 217 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 159 §:ssä.

153 §. Asiakirjojen säilyttäminen. Pykälässä todettaisiin, että eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen on säilytettävä eläketurvan järjestämiseen sekä eläke- ja ryhmähenkivakuutusasiaan liittyvät asiakirjat siten kuin arkistolaisissa ja työntekijän eläkelaisissa säädetään. Koska asiakirjoja tulee säilyttää samalla tavalla maatalousyrittäjien ja työntekijöiden osalta, viitataan pykälässä TyEL:iin. Nykyisin asiakirjojen säilyttämistä koskeva säännös on MYEA 22 a §:ssä. Vastaava säännös on TyEL:n 218 §:ssä ja ehdotetussa YEL:n 160 §:ssä.

154 §. Ajanjaksojen pituuksien laskeminen. Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan MYEA:n 5 §:n 1 momentin säännös ajanjaksojen pituuksien laskemisesta. Tarkempia säännöksiä ajanjaksojen pituuksien laskemisesta annettaisiin valtioneuvoston asetuksella. Vastaava säännös on ehdotetussa YEL:n 161 §:ssä.

155 §. Lain voimaantulo. Tämän lain voimaantulosta säädettäisiin erillisellä lailla.

1.2. Maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulolaki

1 §. Pykälän 1 momentissa säädetään maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulosta ja sen soveltamisesta. Maatalousyrittäjän eläkelaki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007. Sitä sovelletaan sen soveltamisalaan kuuluvaan maatalousyrittäjätoimintaan lain voimaantulosta lukien. Lain täytäntöönpano edellyttää rekisteri- ja tietojärjestelmämuutoksia Maatalousyrittäjien eläkelaitoksessa ja Eläketurvakeskuksessa. Sen vuoksi ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin. Vastaava säännös on TyEL:n voimaantulolain 32 §:n 1 momentissa ja ehdotetun YEL:n voimaantulolain 1 §:n 1 momentissa.

Maatalousyrittäjän eläkelain 5 §:n soveltamisala muuttuu siten, että osakeyhtiömuotoista toimintaa vakuutettaessa avopuolisoita pidetään perheenjäseninä riippumatta siitä, onko heillä yhteinen lapsi. Eläkelaitosten rekistereissä ei ole tietoa siitä, ketkä ovat avopuolisoita. Eläkelaitos ei siten pysty tiedottamaan lainmuutoksesta suoraan niille, joita se koskee. Tämän vuoksi moni saattaa vakuuttaa itsensä tietämättään väärän lain mukaisesti. Koska eläketurva on järjestetty, ei ole tarpeen muuttaa eläkejärjestelyä takautuvasti. Siksi säännöksessä todettaisiin, että tällaisia väärinvakuuttamisia ei takautuvasti korjattaisi. Jos henkilö olisi vakuutettu samasta työstä työntekijän eläkelain mukaisesti, alkaisi hänen MYEL-vakuutuksensa vakuutushakemuksen saapumista seuraavan kuukauden alusta ja TyEL-vakuutus jatkuisi siihen saakka. Näin eläketurvaan ei syntyisi aukkoja.

Maatalousyrittäjän eläkelakia sovelletaan myös ennen sen voimaantuloa myönnettyihin maatalousyrittäjien eläkelain mukaisiin eläkkeisiin lain voimaantulosta lukien. Siten maatalousyrittäjän eläkelain säännökset eläkkeen maksamisesta, takaisinperinnästä, viivästyskorosta, tarkistamisesta, lakkauttamisesta, muutoksenhausta sekä eläkkeen saajan ilmoitusvelvollisuudesta koskevat myös maatalousyrittäjien eläkelain mukaan myönnettyjä maksussa olevia eläkkeitä. Tämän mukaisesti esimerkiksi maatalousyrittäjien eläkelain mukaan karttunut eläke voidaan maksaa kertasuorituksena, jos maatalousyrittäjän eläkelaisissa säädetyt edellytyksen eläkkeen kertasuoritukselle täyttyvät.

Maatalousyrittäjien eläkelain mukaisen eläkkeen määräytyminen ja eläkettä koskevat useat säännökset muuttuivat 1 päivänä tammikuuta 2005 voimaantulleilla lainmuutoksilla. Näiden lainmuutosten voimaantulosäännösten mukaan muutoksia sovelletaan eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen. Sellaisiin eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on ennen vuotta 2005, sovelletaan pääsääntöisesti edelleen ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olevia säännöksiä. Lisäksi vuoden 2005 alusta voimaantulleiden lakien voimaantulosäännöksissä sekä voimaantulosäännösten muuttamisesta annetuissa laeissa

säädetään tilanteista, joissa eläkkeeseen sovelletaan ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olevia säännöksiä, vaikka eläketapahtuma on 1 päivän tammikuuta 2005 jälkeen. Voimaantulosäännösten mukaan muun muassa työkyvyttömyys-, työttömyys- ja perhe-eläke määräytyvät ennen 1 päivänä tammikuuta 2005 voimassa olevien säännösten mukaan, jos niiden eläketapahtuma sattuu vuonna 2005.

Vuoden 2005 alusta voimaantulleella lainmuutoksella ei muutettu eläkkeen maksamista, takaisinperintää, viivästyskorotusta, tarkistamista, lakkauttamista, muutoksenhakua tai eläkkeensaajan ilmoitusvelvollisuutta koskevia säännöksiä, vaan ne siirtyvät pääsääntöisesti samansisältöisinä maatalousyrittäjän eläkelakiin. Näitä maatalousyrittäjän eläkelain säännöksiä sovelletaan myös sellaisiin eläkkeisiin, joiden eläketapahtuma sattuu ennen vuotta 2005. Sen sijaan siltä osin kuin vuoden 2005 alusta voimaantulleiden muutosten voimaantulosäännöksissä säädetään, ennen vuotta 2005 voimassa olevien säännösten mukaisesti myönnettyihin eläkkeisiin sovelletaan edelleen ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olevia säännöksiä. Esimerkiksi sellainen työkyvyttömyyseläke, joka on myönnetty ennen 1 päivänä tammikuuta 2005 voimassa olevien säännösten mukaan, muuttuu vanhuuseläkkeeksi maatalousyrittäjän 65 vuoden iässä, eikä 63 vuoden iässä, kuten maatalousyrittäjän eläkelaisissa säädetään. Tämän vuoksi 3 momentissa todetaan, että jos ennen 1 päivää tammikuuta 2007 myönnettyyn maatalousyrittäjien eläkelain mukaiseen eläkkeeseen on sovellettu ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olevia säännöksiä, noudatetaan, mitä maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta annettujen lakien (637/2003 ja 893/2004) voimaantulosäännöksissä ja lain 637/2003 voimaantulosäännöksen muuttamisesta annetussa laissa (894/2004) säädetään. Voimaanpanolain 1 §:n 1 momentti vastaisi sisällöltään TyEL:n voimaanpanolain 1 §:n 1 momenttia ja ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 1 §:n 1 momenttia sekä 2 ja 3 momentti ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 1 §:n 2 ja 3 momenttia.

2 §. Maatalousyrittäjän eläkelaki korvaa ja kumoo maatalousyrittäjien eläkelain. Useis-

sa laeissa, asetuksissa ja alemman asteisissa määräyksissä viitataan maatalousyrittäjien eläkelakiin. Sen vuoksi 2 momentissa on yleinen viittaussäännöksiä koskeva soveltamissäännös. Sen mukaan viittauksen maatalousyrittäjien eläkelakiin on katsottava tarkoittavan maatalousyrittäjän eläkelakia. Vastaava säännös on TyEL:n voimaantulolain 2 §:ssä ja ehdotetun YEL:n voimaantulolain 2 §:ssä.

3 §. Maatalousyrittäjän eläkelaki ja maatalousyrittäjien eläkelaki ovat siinä määrin samankaltaisia nimiä, että ne sotketaan helposti. Koska pykälissä on useissa kohdin mainittava sekä maatalousyrittäjän eläkelaki että maatalousyrittäjien eläkelaki, tässä laissa käytetään selkeyden vuoksi maatalousyrittäjien eläkelaista nimikettä MYEL-laki.

4 §. Maatalousyrittäjien eläkelain mukaisen vakuutuksen ei ole tarkoitus katketa maatalousyrittäjän eläkelain voimaantullessa. Tämän vuoksi voimaantulolaisissa säädettäisiin siitä, että maatalousyrittäjien eläkelain mukainen vakuutus muuttuisi automaattisesti maatalousyrittäjän eläkelain 10 §:ssä tarkoitetuksi vakuutukseksi. Maatalousyrittäjien eläkelain 11 §:n mukaisen vapaaehtoisen vakuutuksen ottaneilla maatalousyrittäjillä on vakuutus sopimus Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kanssa. Maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulon ei ole tarkoitus katkaista myöskään vapaaehtoista MYEL-vakuutusta. Sen vuoksi pykälän mukaan myös maatalousyrittäjien eläkelain 11 §:n mukainen vakuutus muuttuisi automaattisesti maatalousyrittäjän eläkelain 13 §:n mukaiseksi vakuutukseksi maatalousyrittäjän eläkelain voimaantullessa. Vastaava säännös on ehdotetun YEL:n voimaantulolain 4 §:n 1 momentissa.

5 §. Pykälään siirrettäisiin täsmennettynä maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta annetun lain (637/2003 ja 893/2004) voimaantulosäännöksen 7 ja 8 momentin säännökset 18 ja 68 ikävuosien rajojen soveltamisesta. Ennen vuotta 2005 vakuuttamisvelvollisuus alkoi 18-vuotispäivästä ja jatkui 65-vuotispäivään sakka. Nykyisin vakuuttamisvelvollisuus alkaa 18 vuoden täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta ja päättyy sen kalenterikuukauden lopussa, jona maatalousyrittäjä täyttää 68 vuotta. Koska maata-

lousyrittäjän eläkelaisissa tarkoitettun vakuutuksen voi ottaa kolmelta vuodelta takautuvasti, tarvitaan ikärajojen soveltamisesta voimaantulosäännös. Myös eläkkeen karttumisen ikäraja aleni vuoden 2005 alusta 23 ikävuodesta 18 ikävuoteen. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä indeksistä, jota käytetään ennen vuotta 2005 vahvistettuun tötuloon. Vastaava säännös on ehdotetun YEL:n voimaantulolain 5 §:ssä.

6 §. Vakuuttamisvelvollisuudesta vapautamista koskevat säännökset olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2001 saakka. Vapautuksen edellytyksenä oli, että maatalousyrittäjän eläketurva oli jo riittävä. Myönnetty vapautus jatkuu voimaantulosäännöksen (1282/2001) mukaan niin kauan kuin sen perusteet ovat olemassa.

Vakuuttamatta jättämisestä koskevat säännökset tulivat voimaan, kun vakuuttamisvelvollisuudesta vapauttamista koskevat säännökset kumottiin 1 päivänä tammikuuta 2002. Myös vakuuttamatta jättämisestä koskevat säännökset on sittemmin kumottu 1 päivänä tammikuuta 2005 alkaen. Kumoaamista koskevassa voimaantulosäännöksessä (637/2003 ja 894/2004) on todettu, että myönnetty vakuuttamatta jättämissä päätös on voimassa 31 päivään joulukuuta 2006 saakka, jos sen perusteet säilyvät siihen asti ennallaan. Tässä yhteydessä ei kuitenkaan säädetty mitään vakuuttamisvelvollisuudesta vapautetuista maatalousyrittäjistä, vaikka vapautusten perusteet eivät ole enää voimassa siksi, että yhteensovitusäännökset on kumottu, ja koska vuoden 2005 alusta eläkettä kertyy kaikesta ansiotyöstä.

Ennen vuoden 2005 työeläkeuudistusta työeläketurvan kokonaismäärää rajoitettiin yhteensovitusäännöksillä. Tällöin oli perusteltua, ettei henkilöä, jolle ei yhteensovitusäännösten vuoksi esimerkiksi sivutoimisen maatalousyrittäjyyden johdosta voinut karttua lisää eläkettä, velvoitettu ottamaan MYEL-vakuutusta. Työeläkeuudistuksen jälkeen periaatteena kuitenkin on, että kaikista työansioista kertyy työeläkettä eikä työeläkkeen enimmäismäärää rajoiteta. Siten vapautamisen ja vakuuttamatta jättämisen perusteet ovat poistuneet. Jos siirtymäsäännöksen perusteella voimassa oleva MYEL-vapautus jäisi voimaan pysyvänä, asettaisi se saman-

laista maatalousyrittäjätoimintaa harjoittavat henkilöt erilaiseen asemaan. Tämä olisi kilpailuneutraliteetin kannalta ongelmallista. Toisaalta henkilö on voinut ansaita jo suuren osan eläketurvastaan aiemmin voimassa olleen lainsäädännön aikana. Tämän vuoksi ehdotetaan, että voimassa oleva vakuuttamisvelvollisuudesta vapauttaminen lakautettaisiin 31 päivään joulukuuta 2006. Vakuutetut, jotka ovat syntyneet ennen 1 päivänä tammikuuta 1961, voisivat säilyttää voimassa olevan vapautuksensa edellyttäen, että vapauttamisen edellytykset jatkuvat 31 päivänä joulukuuta 2001 voimassa olleen lainsäädännön mukaisesti.

Niillä, joiden vakuuttamisvelvollisuudesta vapautus ja vakuuttamatta jättäminen päättyvät, olisi otettava vakuutus 30 päivänä kesäkuuta 2007 mennessä. Vakuutus alkaisi kuitenkin 1 päivänä tammikuuta 2007 alkaen, jos muut vakuuttamisen edellytykset tällöin täyttyvät. Vastaava säännös on ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 6 §:ssä.

7 §. Nykyisin maatalousyrittäjä ei ole maatalousyrittäjätoiminnasta vakuuttamisvelvollinen, jos hän saa MYEL:n mukaista vanhuuseläkettä. Maatalousyrittäjän eläkelain 7 §:n 1 momentin 3 kohdassa ehdotetaan, että työeläkelakien mukaista vanhuuseläkettä saavalla maatalousyrittäjällä ei olisi maatalousyrittäjätoiminnasta vakuuttamisvelvollisuutta. Jos maatalousyrittäjä on muun kuin MYEL:n mukaisella vanhuuseläkkeellä ja hän on ottanut MYEL-vakuutuksen vanhuuseläkkeen aikaisen maatalousyrittäjätoimintansa vuoksi, hänen vakuuttamisvelvollisuutensa päättyy maatalousyrittäjän eläkelain tullessa voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007. Maatalousyrittäjän vakuutus päätettäisiin maatalousyrittäjän ilmoittamaan päivään tai ilmoituksen saapumispäivään, jos päätymispäivää ei ole ilmoituksessa määritelty. Vakuutusta ei päätettäisi takautuvasti. MYEL-vakuutus säilyisi pakollisena vakuutuksena sen päättämiseen asti ja siitä karttuisi eläkettä 1,5 % vuodessa. Maatalousyrittäjä saisi MYEL-vakuutuksesta karttuneen eläkkeen 68-vuotiaana. Vastaava säännös on ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 7 §:ssä.

8 §. Säännös siitä, että kokonaistyötuloa vähennetään maksamattomilla ja vanhentuneilla työeläkevakuutusmaksuilla tuli voi-

maan siten, että sitä sovellettiin ensimmäisen kerran vuoden 1993 työtuloihin. Lain 1003/1997 voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan vähennystä ei tehdä tätä aikaisempien vuosien työtuloihin. Vähentämistä koskevaa säännöstä muutettiin vuoden 2005 eläkeuudistuksen yhteydessä. Maatalousyrittäjien eläkeasetuksen muuttamisesta annetussa asetuksen (1422/2004) voimaantulosäännöksen 3 momentin mukaan uutta säännöstä sovelletaan ensimmäisen kerran vuoden 2005 työtuloihin. Ennen vuotta 2005 edeltävään aikaan kohdistuva työtulon vähentäminen tapahtuu siten 31 päivänä joulukuuta 2004 voimassa olleiden säännösten mukaisesti. Lainkohdassa todettaisiin, että vuosille 1993 - 2004 vahvistetusta työtulosta vähentäminen tapahtuisi kertomalla kalenterivuoden kullekin ajanjaksolle vahvistettu työtulo samalta ajanjaksolta saatujen vakuutusmaksujen ja samalle ajanjaksolle määrättyjen vakuutusmaksujen suhteella ja vuodesta 2005 lukien maatalousyrittäjän eläkelain 73 §:n 2 momentin mukaisesti siten, että kokonaistyötulo saadaan kertomalla mainittu työtulo maatalousyrittäjien maksamien ja hänelle määrättyjen työtulojen osamäärällä. Vastaava säännös on ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 9 §:ssä.

9 §. Pykälässä säädetään viimeisen eläkelaitoksen periaatetta koskevien lainkohtien soveltamisesta. Viimeisen eläkelaitoksen periaate on tullut voimaan vuoden 2004 alusta. Sitä sovelletaan tilanteissa, joissa eläkehakemus tulee vireille 1 päivänä tammikuuta 2004 tai sen jälkeen. Viimeisen eläkelaitoksen periaatetta koskevien säännösten soveltamista on kuitenkin rajoitettu siten, että sitä ei sovelleta, jos eläkkeenhakija uutta eläkettä hakiessaan jo saa tai hänellä on oikeus saada ennen 1 päivänä tammikuuta 2004 vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työtai virkasuhteeseen taikka maatalousyrittäjätoimintaan perustuvaa yksityisten alojen työeläkelakien, kunnallisen eläkelain, valtion eläkelain tai evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukaista eläkettä tai Kansaneläkelaitoksen toimeisuude-eläkettä. Viimeisen eläkelaitoksen periaatetta ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen 1 päivänä tammikuuta 2004 myönnetty eläke on ollut keskeytettynä ja sitä ryhdytään uudelleen maksamaan, riip-

pumatta siitä, milloin uudelleen maksaminen alkaa. Lisäksi perhe-eläkettä myönnettäessä viimeisen eläkelaitoksen periaatetta ei sovelleta, jos perhe-eläke perustuu edunjättäjän kuollessaan saamaan sellaiseen eläkkeeseen, johon viimeisen eläkelaitoksen periaatetta ei ollut sovellettu. Rajoitukset viimeisen eläkelaitoksen periaatteen soveltamisesta koskevat myös sellaisia eläkehakemuksia, jotka tulevat vireille maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulon jälkeen. Sen vuoksi asiasta säädetään 9 §:ssä. Samassa yhteydessä aikaisempaa voimaantulosäännöstä muutetaan toimeenpanon selkeyttämiseksi siten, että eläkkeenhakijan aikaisempi, ennen 1 päivää tammikuuta 2004 vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnetty eläke estää viimeisen eläkelaitoksen periaatteen soveltamisen myöhempää eläkettä myönnettäessä riippumatta siitä, minkä lain mukainen aikaisempi eläke on. Viimeisen eläkelaitoksen määräytymisestä säädetään tarkemmin TyEL:ssä ja TyEL:n voimaanpanolain 7 §:ssä ja ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 10 §:ssä.

10 §. Maatalousyrittäjän eläkelain 75 §:ään ehdotetun säännöksen mukaan maatalousyrittäjälle lähetetään vuosittain tieto hänen eläkkeessä perusteena olevista tiedoista otteen lähettämistä edeltävältä viideltä vuodelta. Jos maatalousyrittäjä havaitsee tiedoissaan puutteen tai virheen, eläkelaitoksen on maatalousyrittäjän hakemuksesta selvitettävä tietojen oikeellisuus. Tietojen oikeellisuutta ei kuitenkaan selvitetä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin viideltä otteen lähettämismuutosta edeltävältä kalenterivuodelta. Vastaava säännös on TyEL:n voimaanpanolain 8 §:n 1 momentissa ja ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 11 §:n 1 momentissa.

Eläkeotteen lähettäminen edellyttää, että otteeseen tulevat tiedot saadaan yhdestä rekisteristä ja että ne ovat ajantasaiset. Otteen aikaansaamiseksi ja lähettämiseksi tarvittavat tietotekniset muutokset saadaan tehtyä loppuun vuoden 2007 aikana. Sen vuoksi pykälän 1 momentissa säädetään, että eläkeote lähetetään ensimmäisen kerran vuonna 2008. Vastaava säännös on TyEL:n voimaanpanolain 8 §:n 2 momentissa ja ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 11 §:n 2 momentissa.

Maatalousyrittäjän eläkelain 75 §:n 1 ja 2 momentissa mainittu viiden vuoden määräaika on uusi. Tämän vuoksi viiden vuoden määräaika tulee voimaan asteittain siten, että viiden vuoden aikaa sovelletaan vuonna 2013 ja sen jälkeen. Vuoden 2008 aikana vireille tulleen selvittämiskaavan perusteella eläkeoikeuteen vaikuttavat tiedot tulee selvittää takautuvasti kymmeneltä kalenterivuodelta. Takautuvan ajan pituus lyhenee vuoden kerrallaan niin, että vuonna 2009 aika on yhdeksän vuotta, vuonna 2010 kahdeksan vuotta, vuonna 2011 seitsemän vuotta ja vuonna 2012 kuusi vuotta. Palkattomilta ajoilta ja opiskelun tai lapsen hoidon ajalta karttuu työeläkettä vuoden 2005 alusta lukien. Sen vuoksi näitä etuuksia koskevia tietoja ei ilmoitettaisi eläkeotteella takautuvalla ajalla pidemmältä kuin vuodesta 2005 lukien. Vastaava säännös on TyEL:n voimaanpanolain 8 §:n 3 momentissa ja ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 11 §:n 3 momentissa.

11 §. Maatalousyrittäjän eläkelain 100 §:n mukaan oikeus saada tämän lain mukaista eläkettä vanhentuu viiden vuoden kuluttua siitä päivästä lukien, jona eläke olisi pitänyt maksaa, jollei vanhentumisesta ole sitä ennen katkaistu. Vastaavasti myös aiheettomasti maksettu eläke on 101 §:n 4 momentin mukaan perittävä takaisin viiden vuoden kuluessa sen maksupäivästä lukien. Lisäksi maatalousyrittäjän eläkelain 30 §:n mukaan aiheettomasti maksetun vakuutusmaksun palautusvaatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua vakuutusmaksun maksupäivästä lukien, jollei saatavan vanhentumisaikaa ole sitä ennen katkaistu. Näillä säännöksillä lyhennetään voimassa olevan TEL:n mukaisia mainittujen saatavien vanhentumisaikoja TEL:n mukaisesta kymmenestä vuodesta viiteen vuoteen. TEL:n säännöksiä on sovellettu nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Viiden vuoden määräaika tulisi voimaan asteittain siten, että vuosina 2007 ja 2008 tämä vanhentumisaika on kymmenen vuotta. Vanhentumisaika lyhenisi vuoden kerrallaan niin, että lakiin ehdotettua viiden vuoden vanhentumisaikaa sovelletaan vuoden 2013 alusta lukien. Myös maatalousyrittäjän eläkelain 75 §:n 3 ja 4 momentissa mainittu viiden vuoden määräaika eläkelaitoksen velvollisuudelle selvittää eläkeottees-

sa olevien tietojen oikeellisuutta sekä 4 momentissa mainittu määräaika riidattoman näytön esittämiselle eläkkeeseen oikeuttavista työansioista tulisi voimaan vastaavalla tavalla asteittain siten, että viiden vuoden määräaika sovellettaisiin vuoden 2013 alusta lukien. Vanhentumisaikoja laskettaessa otettaisiin huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Vastaava säännös on TyEL:n voimaanpanolain 9 §:ssä ja ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 12 §:ssä.

12 §. Vuoden 2005 alusta voimaantulleen säännöksen mukaan työkyvyttömyyseläkettä korotetaan sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä työkyvyttömyyseläkettä tai kuntoutustukea on maksettu yhteensä viideltä täydeltä kalenterivuodelta. Kyseisiä lainmuutoksia sovelletaan eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuu vuonna 2006 tai sen jälkeen. Mainittujen lakien voimaantulosäännöksen mukaan myös sellaista työkyvyttömyyseläkettä korotetaan, jonka eläketapahtuma on sattunut ennen lain voimaantuloa. Tällöin kertakorotus tehdään yhteensovitettuun eläkkeeseen sen korotusprosentin mukaan, joka vastaa eläkkeensaajan ikää vuoden 2010 alussa. Myös silloin, kun perhe-eläke määrätään ennen vuotta 2005 voimassa olevien säännösten mukaan, korotetaan yhteensovitettua perhe-eläkettä. Mainittu säännös tulee sovellettavaksi myöhemmin kuin maatalousyrittäjän eläkelaki tulee voimaan. Sen vuoksi vastaava säännös otettaisiin 12 §:ään. Vastaava säännös on TyEL:n voimaanpanolain 10 §:n 1 ja 2 momentissa ja ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 13 §:ssä.

13 §. Vuoden 2005 alusta voimaantulleen säännöksen mukaan eläketurva sopeutetaan eliniän odotteen muutokseen siten, että vanhuuseläkkeen alkaessa vanhuuseläke muunnetaan vakuutetun 62 vuoden iän täyttämivuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella. Muunto elinaikakertoimella on rajattu koskemaan 1 päivänä tammikuuta 2010 tai sen jälkeen alkavia eläkkeitä. Koska säännös tulee sovellettavaksi myöhemmin kuin maatalousyrittäjän eläkelaki tulee voimaan, asiasta säädettäisiin 13 §:ssä. Pykälän 2 momentissa olisi säännös siitä, miten elinaikakerrointa sovelletaan, jos vanhuuseläke myönnetään ennen sitä vuotta, jona maatalousyrittäjä täyttää 62 vuotta. Näin voi tapahtua silloin, kun

perusturvan mukainen vanhuuseläke myönnetään samasta ajankohdasta kuin lisäeläke.

Voimaanpanolain 13 §:n 1 momentti vastaisi sisällöltään TyEL:n voimaanpanolain 11 §:ää ja ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 14 §:n 1 momenttia. Voimaanpanolain 13 §:n 2 momentti vastaisi sisällöltään ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 14 §:n 2 momenttia.

14 §. Maatalousyrittäjän eläkelain 113 §:ään ehdotetaan uutta säännöstä, jonka mukaan eläkelaitoksen lainvoimaisen päätöksen poistamista koskevat asiat siirrettäisiin vakuutusoikeudelta työeläke-asoiden muutoksenhakulautakunnalle. Säännöstä sovellettaisiin sellaisiin poistohakemuksiin, jotka tulevat vireille maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulon jälkeen. Ne poistohakemukset, jotka ovat vakuutusoikeudessa vireillä 31 päivänä joulukuuta 2006, tulisi käsitellä vakuutusoikeudessa. Vastaava säännös on TyEL:n voimaanpanolain 12 §:ssä ja ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 15 §:ssä.

15 §. Tulevan ajan ansion määrittämistä muutettiin vuoden 2005 alusta voimaantulleella muutoksella. Muutossäännösten voimaantulosäännöksessä säädetään tulevan ajan määrittelystä, jos eläketapahtuma on vuosina 2006–2009. Koska säännöksellä säädetään maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulon jälkeisestä ajasta, asiasta säädettäisiin 15 §:ssä.

Tulevan ajan voimaantulosäännös koskisi myös osa-aikaeläkkeen saamisen edellytyksenä olevaa työtulon puolittamista enintään 71 kuukauden pituisesta MYEL-jaksosta. Mainittu 71 kuukauden aika olisi voimassa vasta, kun tulevan ajan tarkastelujakso on täysi viisi vuotta ja eläkkeen alkamisvuodelta tulee otettavaksi huomioon 11 kuukautta. Vuonna 2007 puolitus tehdään enintään 47 kuukauden pituisesta MYEL-jaksosta ja vuonna 2008 59 kuukauden pituisesta MYEL-jaksosta. Vastaava säännös on TyEL:n voimaanpanolain 13 §:ssä ja ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 16 §:ssä.

16 §. Eläkkeen ulkomaille maksamista rajoittava säännös on kumottu vuoden 2003 alusta lukien (1011/2002). Kumoamista koskevan lain voimaantulosäännöksellä eläkkeen maksamista ulkomaille on rajoitettu niissä tilanteissa, joissa hakemus eläkkeen maksamisesta ulkomaille oli ennen säännök-

sen kumoamista jo hylätty. Tällaisissa tilanteissa eläkkeestä maksetaan ulkomaille uuden maksamista koskevan hakemuksen saapumisen jälkeiset erät, jos uusi maksamista koskeva hakemus on tehty myöhemmin kuin kahden vuoden kuluessa kyseisen lainmuutoksen voimaantulosta. Maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulon jälkeenkin voidaan tehdä hakemus eläkkeen maksamisesta ulkomaille edellä kuvatuslaisessa tilanteessa. Sen vuoksi vastaava rajoitus otettaisiin 16 §:ään. Vastaava säännös on TyEL:n voimaanpanolain 16 §:ssä ja ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 17 §:ssä.

17 §. SVL:n mukainen päiväraha muutettiin ensisijaiseksi korvaukseksi työeläkkeisiin nähden 1 päivänä tammikuuta 1982 voimaantulleella TEL-lain muutoksella (472/1981). Lain voimaantulosäännöksen mukaan lakia ei sovelleta aikaisemmin myönnettyyn työkyvyttömyyseläkkeeseen, joka keskeytyksettä jatkuu lain voimaantulon jälkeen. Jos lain voimaantulosäännöksen tarkoittama osatyökyvyttömyyseläkkeenä maksettava työkyvyttömyyseläke muuttuu täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi, täysi työkyvyttömyyseläke alkaa ilman SVL:n mukaista ensisijaisuusaikaa. Koska tällaisia osatyökyvyttömyyseläkkeitä voidaan edelleen maksaa, 1 päivänä tammikuuta 1982 voimaan tulleen lain voimaantulosäännöstä vastaava säännös otettaisiin 17 §:ään. Vastaava säännös on TyEL:n voimaanpanolain 17 §:ssä ja ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 18 §:ssä.

18 §. Ennen 1 päivää heinäkuuta 1990 voimassa olevan säännöksen mukaan sellaisella pitkäaikaisesti työkyvyttömällä lapsella, joka oli edunjättäjän kuollessa alle 21-vuotias, on oikeus saada perhe-eläkettä, jos työkyvyttömyys on alkanut ennen lapsen 18 vuoden ikää. Tällainen perhe-eläke ei lakkaa lapsen täytettyä 18 vuotta, vaan eri hakemuksesta eläkkeen maksaminen jatkuu niin kauan kuin työkyvyttömyys yhdenjaksoisesti jatkuu. Perhe-eläkejärjestelmän kokonaisuudistuksen yhteydessä TEL:sta poistettiin työkyvyttömän lapsen oikeus perhe-eläkkeeseen 18 vuoden iän jälkeen (laki TEL:n muuttamisesta 100/1990). TEL:n säännöstä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n viittaussäännöksen perusteella. Mainittu lain

muutos tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1990, mutta sen voimaantulosäännöksen mukaan sitä sovelletaan, jos edunjättäjä on kuollut lain tultua voimaan. Siten pitkäaikaisesti työkyvyttömän lapsen oikeus saada perhe-eläkettä 18 vuoden iän jälkeenkin säilyy niissä tilanteissa, joissa edunjättäjä on kuollut ennen heinäkuuta 1990. Lain 18 §:n säännöksellä turvataan mainitun edellytyksen täyttävälle edunsaajalle maksettavan perhe-eläkkeen jatkuminen myös maatalousyrittäjän eläkelain tultua voimaan.

Maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulon yhteydessä ehdotetaan poistettavaksi mahdollisuus saada lapsen eläkkeeseen täysorvon lisä. Jos tällainen täysorvon lisä on jo myönnetty ja se sisältyy lapseneläkkeeseen, oikeus täysorvon lisään ennen maatalousyrittäjän eläkelain voimaantuloa voimassa olevien säännösten mukaisena säilyisi myös silloin, kun lapsen eläkkeen määrä tulisi tarkistettavaksi maatalousyrittäjän eläkelain tultua voimaan. Vastaava säännös on TyEL:n voimaanpanolain 18 §:ssä ja ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 19 §:ssä.

19 §. Perhe-eläkejärjestelmän kokonaisuudistuksen yhteydessä vuonna 1990 asetettiin lisäedellytyksenä leskeneläkeoikeudelle muun muassa se, että avioliiton tulee olla solmittu ennen kuin leski on täyttänyt 50 vuotta. Tämä edellytys koskee tilanteita, joissa puolisoilla ei ole ollut yhteistä lasta. Mainitun lain muutoksen voimaantulosäännöksen mukaan oikeus leskeneläkkeeseen kuitenkin säilyy sellaisella leskellä, joka on syntynyt 1 päivänä heinäkuuta 1950 tai sitä ennen, jos hän on ollut 1 päivästä heinäkuuta 1990 tai sitä aikaisemmasta ajasta lukien avioliitossa edunjättäjän kanssa, avioliitto on solmittu ennen kuin edunjättäjä oli täyttänyt 65 vuotta ja avioliitto on edunjättäjän kuollessa jatkunut vähintään kolme vuotta. Näitä leskiä ei koske heinäkuun alusta 1990 voimaantullut vaatimus siitä, että avioliitto on tullut solmia ennen kuin leski täytti 50 vuotta. Maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulon yhteydessä ei ole tarkoitus muuttaa voimassa olevia leskeneläkeoikeutta koskevia säännöksiä. Sen vuoksi vuoden 1990 perhe-eläkeuudistuksen yhteydessä otettu voimaantulosäännös otettaisiin myös tämän lain 19 §:ään. Vastaava säännös on TyEL:n voi-

maanpanolain 19 §:ssä ja ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 20 §:ssä.

20 §. Maatalousyrittäjän eläkelain voimaantumisen yhteydessä ehdotetaan poistettavaksi säännös, jonka mukaan lesken solmiman uuden avioliiton takia lakkautettua leskeneläkettä voitaisiin ryhtyä maksamaan uudelleen, jos uusi avioliitto purkautuu viiden vuoden kuluessa sen solmimisesta. Tämän vuoksi pykälässä säädettäisiin, että lesken eläkettä voidaan ryhtyä maksamaan uudelleen ennen maatalousyrittäjän eläkelain voimaantuloa voimassa olevien säännösten mukaisesti, jos uusi avioliitto on purkautunut ennen maatalousyrittäjän eläkelain voimaantuloa. Edellytyksenä kuitenkin olisi, että leski toimittaa hakemuksen leskeneläkkeen uudelleen maksamisesta eläkelaitokseen kuuden kuukauden kuluessa maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulosta. Vastaava säännös on TyEL:n voimaanpanolain 20 §:ssä ja ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 21 §:ssä.

21 §. Maatalousyrittäjän eläkelain 42 §:n mukaan kuntoutusoikeuden edellytyksenä olisi muun muassa, että maatalousyrittäjän työansiot ovat vähintään 25 133,40 euroa. Jos kuntoutuksen hakija saa työkyvyttömyyseläkettä sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, jonka eläketapahtuma on sattunut ennen vuotta 2006, hänen työkyvyttömyyseläkkeensä tuleva aika on määräytynyt ennen vuotta 2005 voimassa olevien säännösten mukaisesti. Pykälän mukaan tällaisenkin maatalousyrittäjän osalta ammatillisen kuntoutuksen edellytyksenä oleva työansioedellytys täytyisi, jos hänelle ennen vuotta 2005 myönnetty työkyvyttömyyseläkkeensä sisältää tulevan ajan. Vastaava säännös on TyEL:n voimaanpanolain 21 §:ssä ja ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 22 §:ssä.

22 §. Jos maatalousyrittäjä työskentelee muussa EU- tai ETA-maassa kuin Suomessa 53 vuotta täytettyään, teoreettiseen eläkkeeseen lisätään erillinen lisä, joka lasketaan maatalousyrittäjän eläkelain 68 §:n mukaisen karttumisprosenttien perusteella. Jos maatalousyrittäjä ei ole työskennellyt Suomessa 31 päivänä joulukuuta 2004 jälkeen, tämä erillinen lisä laskettaisiin sen kokonaistyötulon perusteella, jonka perusteella ennen 1 päivänä tammikuuta 2005 myönnettävää eläkettä määrättäessä olisi otettava huomioon

tuleva aika tai sitä vastaava ansio ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olevien säännösten perusteella. Vastaava säännös on TyEL:n voimaanpanolain 22 §:ssä ja ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 23 §:ssä.

23 §. Työntekijän eläkelailta kumotaan TEL:n 8 §:n 6 momentin säännös, jonka mukaan eläkkeitä yhteensovittaessa ei oteta huomioon tapaturmavakuutuslakiin, liikennevakuutuslakiin tai sotilasvammalakiin perustuvaa sellaista korvausta, jota työntekijä on saanut vähintään kolmen vuoden ajan välittömästi ennen eläketapahtumaa siltä osin kuin korvaus ei ylitä eläketapahtumaa edeltänyttä tasoa vastaavaa korvausta eikä tällaiseen korvaukseen perustuvaa perhe-eläkettä. TEL:n säännöstä on sovellettu nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vastaavaa säännöstä ei ehdoteta otettavaksi myöskään maatalousyrittäjän eläkelakiin. Pykälän 1 momenttiin ehdotetun säännöksen mukaan mainittua TEL:n 8 §:n 6 momentin mukaista säännöstä kuitenkin sovellettaisiin sellaiseen maatalousyrittäjän eläkelain voimaantumisen jälkeenkin myönnettävään eläkkeeseen, jonka eläketapahtuma on ennen maatalousyrittäjän eläkelain voimaantuloa. Säännöksen perusteella tällaista etuutta ei otettaisi huomioon ensisijaisena etuutena myöskään silloin, kun tällaisen eläkkeen määrä tulisi tarkistettavaksi maatalousyrittäjän eläkelain voimaantumisen jälkeen.

Pykälän 2 momentin mukaan myöskään maatalousyrittäjän eläkelain mukaista eläkettä vähentävänä etuutena ei otettaisi huomioon sellaista sotilasvammalain mukaista korvausta, joka perustuu vuosien 1939—1945 sodissa saatuun vammaan. Vastaava säännös on nykyisin TEL:n 8 §:n 6 momentissa ja sitä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Vastaava säännös on TyEL:n voimaanpanolain 23 §:ssä ja ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 24 §:ssä.

24 §. Lesken ansiotyöhön perustuvana eläkkeenä otetaan huomioon voimassa olevan lain mukaan myös lesken mahdollisesti saama sukupolvenvaihdoseläke, luopumiskorvaus tai luopumistuki. Lisäksi mainittu eläke ja luopumiskorvaus tai luopumistuki otetaan huomioon voimassa olevan lain mukaan määriteltäessä sitä osuutta, joka maksetaan MYEL:n mukaan silloin, kun vakuute-

tulla on oikeus saada sekä eläkettä useamman eri lain mukaan että ensisijaista etuutta. Tämän vuoksi pykälään ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan mainitut luopumiskorvaus, luopumistuki ja sukupolvenvaihdoseläke otetaan huomioon näitä maatalousyrittäjän eläkelain säännöksiä sovellettaessa. Lisäksi lainkohdassa säädettäisiin siitä, että Maatalousyrittäjien eläkelaitosta pidettäisiin viimeisenä eläkelaitoksena silloinkin kun edellä mainittua eläkettä tai korvausta saavalle myönnettäisiin vanhuuseläke. Vastaava säännös on TyEL:n voimaanpanolain 24 §:ssä ja ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 25 §:ssä.

25 §. Maatalousyrittäjän eläkelaisissa ei tehdä olennaisia muutoksia eläkkeen määräytymiseen MYEL:n ja TEL:n vuoden 2006 lopussa voimassa oleviin säännöksiin nähden. Siten maatalousyrittäjän eläkelain soveltamista ei ehdoteta sidottavaksi eläketapahtumaan. Eläke, joka alkaa maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulon jälkeen, myönnettäisiin maatalousyrittäjän eläkelain mukaisena riippumatta siitä, milloin eläketapahtuma on sattunut, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Eläkkeen määräytyminen muuttui olennaisesti MYEL:n ja TEL:n muuttamisesta annetuilla laeilla, jotka tulivat voimaan vuoden 2005 alusta. Näitä muutoksia sovelletaan pääsääntöisesti sellaisiin eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on lakien voimaantulon jälkeen tai työkyvyttömyys-, työttömyys- ja perhe-eläkeasioissa sellaisiin eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on vuonna 2006. Koska vielä maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulon jälkeen voi tulla myönnettäväksi eläkkeitä, joihin tulee vuoden 2005 alusta voimaantulleiden säännösten perusteella soveltaa ennen vuotta 2005 voimassa olevia säännöksiä, pykälässä säädettäisiin näistä maatalousyrittäjän eläkelain soveltamisen poikkeuksista.

Pykälän 1 momentin mukaan silloin, kun eläketapahtuma on ennen vuotta 2005, maatalousyrittäjän eläkelain voimassa ollessakin myönnettävä eläke määräytyisi ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olevien MYEL:n ja TEL:n säännösten mukaan, jollei vuoden 2005 alusta voimaantulleiden MYEL:n ja TEL:n muuttamisesta annettavien lakien voimaantulosäännöksistä tai näiden

voimaantulosäännösten muuttamisesta annetuista laeista muuta johdu.

Vuoden 2005 alusta voimaantulleen MYEL:n ja TEL:n muutosten voimaantulosäännöksissä säädetään, että sellaiseen työkyvyttömyys-, työttömyys- ja perhe-eläkkeeseen, jonka eläketapahtuma on vuonna 2005, sovelletaan ennen mainittuja muutoksia voimassa olleita säännöksiä. Tästä poiketaan kuitenkin muun muassa silloin, kun maatalousyrittäjä on täyttänyt 63 vuotta ennen työkyvyttömyyden alkamista. Tällöin maatalousyrittäjälle myönnetään työkyvyttömyyseläkkeen sijasta vanhuuseläke ansaitun suuruisena. Myös niissä tilanteissa, joissa maatalousyrittäjä täyttää 63 vuotta ennen SVL:n mukaisen ensisijaisuusajan päättymistä, eläke lasketaan ja myönnetään työkyvyttömyyseläkkeen sijasta vanhuuseläkkeenä 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Koska maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulon jälkeen voidaan hakea eläkettä, jonka eläketapahtuma on vuonna 2005, pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi vuoden 2005 lainmuutosten voimaantulosäännöstä vastaavaa säännös.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin perhe-eläkkeen yhteensovituksesta. Jos perhe-eläke määräytyy sellaisen edunjättäjän saaman eläkkeen perusteella, joka on yhteensovitettu ennen vuoden 2005 alusta voimaan tulleita lainmuutoksia voimassa olevien MYEL:n ja TEL:n säännösten mukaan, myös perhe-eläke yhteensovitettaisiin mainittujen säännösten mukaisesti, vaikka perhe-eläkkeen eläketapahtuma on vuoden 2005 jälkeen. Tällöin yhteensovitusrajaa laskettaessa ei kuitenkaan vähennettäisi perhe-eläkelain mukaan suoritettavaa lapsen eläkkeen perusmäärää tai leskeneläkkeen perusmäärää. Vastaava säännös on TyEL:n voimaanpanolain 26 §:ssä ja ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 26 §:ssä.

Pykälän 4 momentissa säädetään siitä, että ennen vuotta 2005 harjoitetusta maatalousyrittäjätoiminnasta eläke lasketaan ennen vuotta 2005 voimassa olleiden säännösten perusteella. Nykyisin säännös on MYEL:n vuoden 2005 alusta voimaan tulleiden muutosten voimaantulosäännöksissä. Vastaava säännös on YEL:n voimaanpanolain 26 §:n 4 momentissa.

26 §. Pykälässä säädettäisiin ennen vuotta

1947 syntyneen maatalousyrittäjän oikeudesta osa-aikaeläkkeeseen. Ennen vuotta 1947 syntyneen vakuutetun osa-aikaeläkkeen määräytymistä ei tässä laissa muutettaisi siitä, miten se määräytyy ennen maatalousyrittäjän eläkelain voimaantuloa voimassa olevien MYEL:n ja TEL:n säännösten sekä niiden muuttamisesta annettujen lakien voimaantulosäännösten mukaan. Tällä yrittäjryhmällä säilyisi oikeus osa-aikaeläkkeeseen 56 vuoden iässä. Ansion alenemasta karttuisi heille eläkettä 1,5 prosenttia vuodessa ja osa-aikatyöstä eläkettä karttuisi 1,5 prosenttia vuodessa 60 vuoden ikään saakka ja 2,5 prosenttia vuodessa 60 vuoden iän täyttämistä 65 vuoden ikään saakka. Maatalousyrittäjällä olisi oikeus saada hakemuksesta vanhuuseläke ansaitun suuruisena 63-vuotiaana. Vanhuuseläkettä ei yhteensovittaisi muiden työeläkkeiden kanssa. Jos maatalousyrittäjä ei hakisi vanhuuseläkettä 63-vuotiaana, osa-aikaeläke muuttuisi 65 vuoden iässä saman suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi ja sen jälkeiseltä ajalta osa-aikatyöstä karttuu uutta eläkettä 1,5 prosentin vuotuisen karttuman mukaan siihen saakka, kunnes maatalousyrittäjä täyttää 68 vuotta.

Jos tähän yrittäjryhmään kuuluva maatalousyrittäjä tulisi työkyvyttömäksi tai työttömäksi, työkyvyttömyyseläke ja työttömyyseläke määräytyisivät vuoden 2005 alusta voimaantulleiden säännösten mukaan. Siten työkyvyttömyyseläkkeen ja työttömyyseläkkeen tuleva aika laskettaisiin 63 vuoden ikään saakka ja karttumisprosentti on 1,3. Tulevan ajan ansio määräytyisi viiden vuoden tarkasteluajan ansioiden perusteella. Vastaava säännös on TyEL:n voimaantulolain 27 §:ssä ja ehdotetun YEL:n voimaantulolain 27 §:ssä.

27 §. Työttömyyseläkeoikeutta ei ole vuonna 1950 ja sen jälkeen syntyneillä. Koska työttömyyseläke on poistuva eläkemuoto, siitä olisi tarkoituksenmukaista säätää maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulolaissa.

Työttömyyseläkettä koskevia säännöksiä on muutettu muun muassa vuosina 1996, 2001 ja 2005 voimaan tulleilla lain muutoksilla. Näiden lakien voimaantulosäännöksillä on taattu tietyille ikäluokille oikeus työttömyyseläkkeeseen ennen lainmuutoksia voimassa olevien säännösten mukaan. Sen

vuoksi pykälän 1 momentissa todettaisiin, että ennen vuotta 1950 syntyneellä pitkäaikaisesti työttömällä maatalousyrittäjällä olisi oikeus työttömyyseläkkeeseen siten kuin edellä mainituissa säännöksissä, niiden voimaantulosäännöksissä ja näiden voimaantulosäännösten muuttamisesta annetuissa laeissa säädetään.

Pykälän 1 momentin mukaan työttömyyseläkkeeseen ja sen saajaan sovellettaisiin myös muilta osin, mitä työttömyyseläkkeestä maatalousyrittäjän eläkelain voimaantullessa voimassa olevan TEL:n 4 c §:ssä, 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa ja 3 momentissa sekä 17 b §:ssä säädetään. Näitä säännöksiä sovelletaan nykyisin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Tämän mukaisesti työttömyyseläkkeen maksaminen voitaisiin keskeyttää ja sen maksamista jatkaa samoin säännösin kuin nykyisinkin ja maatalousyrittäjän eläkelain aikaan myönnetyn työttömyyseläkkeen aikaisesta työskentelystä karttuisi uutta eläkettä ja työttömyyseläkkeellä oloajalta karttuu uutta eläkettä. Edelleen työttömyyseläkkeen saajan olisi ilmoitettava oleskelustaan ulkomailla tai muusta syystä, minkä vuoksi hän ei voi ottaa vastaa työtä, ryhtymisestäään ansiotyöhön ja kieltäytymisestäään vastaanottamasta hänelle osoitettua vähintään kuukauden jatkuvaa työtä.

Pykälän 2 momentin mukaan maatalousyrittäjän oikeus tulevan ajan eläkkeeseen määräytyisi samalla tavoin kuin se määräytyisi, jos työttömyyseläkkeen eläketapahtuma olisi 31 päivänä joulukuuta 2006. Edellä mainittuna päivänä voimassa olevien MYEL:n ja TEL:n mukaan työttömyyseläkkeen tuleva aika määräytyy 2004 voimassa olleiden säännösten perusteella. Siten työttömyyseläkkeen tulevan ajan eläkepalkka laskettaisiin työttömyyseläkettä myöhemminkin myönnettäessä vuoden 2004 MYEL:n ja TEL:n säännösten perusteella vuoden 2006 lopun tilanteen mukaisena, eivätkä vuonna 2007 ja sen jälkeen tehdystä työstä saadut ansiot muuttaisi työttömyyseläkkeen tulevan ajan palkkaa tai tulevan ajan eläkettä. Vuonna 2007 tai sen jälkeen tehdyn työn perusteella saaduista ansioista karttuisi eläkettä 1,9 prosenttia vuodessa, joka lisätään edellä kerrotulla tavalla laskettavaan työttömyyseläkkeeseen. Vastaava säännös on TyEL:n voi-

maanpanolain 28 §:ssä ja ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 28 §:ssä.

28 §. Pykälässä annettaisiin Eläketurvakeskukselle oikeus saada eläkkeen tulevan ajan oikeuden määrittelyä ja työeläkelisän laske- mista varten tarvittavat tiedot sellaisten eläkkeiden laskemista varten, joissa eläke mää- räytyy ennen vuotta 2005 voimassa olevien säännösten perusteella. Tulevan ajan oikeu- den ja työeläkelisän laskemista varten tarvit- tavia tietoja ovat tiedot vuoden 2004 lopussa voimassa olevan TEL:n 6 a §:n 2 momentissa ja 7 f §:n 1 momentissa tarkoitetuista etuuk- sista. Näitä TEL:n säännöksiä sovelletaan nykyisiin maatalousyrittäjiin MYEL:n 19 §:n perusteella. Tällaiset tiedot Eläketurvakes- kuksella olisi oikeus saada mainittujen etujen maksajilta. Vastaava säännös on TyEL:n voimaanpanolain 31 §:ssä ja ehdotetun YEL:n voimaanpanolain 31 §:ssä.

29 §. Pykälään siirrettäisiin täsmennettynä maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta annetun lain (637/2003) voimaantulosään- nöksen 10 momentin säännös ennen vuotta 1947 syntyneen maatalousyrittäjän oikeudes- ta lapsikorotukseen. Vastaava säännös on eh- dotetun YEL:n voimaanpanolain 32 §:ssä.

30 §. Pykälään siirrettäisiin täsmennettynä maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta annetun lain (893/2004) voimaantulosään- nöksen 3 momentin säännös luottovakuutus- yhtiön osakkeiden mahdollisesta myynnistä saatujen tuottojen huomioon ottamisesta.

31 §. Pykälässä säädetään lain voimaantu- losta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007.

1.3. Laki maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta

Lain 3, 5, 7, 9, 10, 16, 18 – 21, 28 – 30, 38, 41 – 44, 54, 55, 61, 69, 73 ja 78 §:n viittauk- set maatalousyrittäjien eläkelakiin ehdotetaan muutettavaksi uuden maatalousyrittäjän elä- kelain mukaisiksi.

1.4. Laki maatalousyrittäjien luopumis- tuesta

Lain 2, 24 – 27, 31, 37 ja 40 §:n viittaukset maatalousyrittäjien eläkelakiin ehdotetaan muutettavaksi uuden maatalousyrittäjän elä-

kelain mukaisiksi.

Lain 26 §:ssä on säännökset luopumistuen perusmäärän muuttumisesta samansuuruisek- si vanhuuseläkkeeksi 65 vuoden iässä. Jos henkilölle on myönnetty uinuva luopumistuki vuosina 2003 - 2006 tapahtuneen luopumisen perusteella, on mahdollista, että hänelle on karttunut tai karttuu uutta eläkettä TyEL 74 §:ssä tarkoitetuista palkattomien aikojen etuuksista vuonna 2005 voimaan tulleiden säännösten mukaisesti. Uinuvalla luopumistuella oleva henkilö voidaan myös MYEL- vakuuttaa perheenjäsenenä tehdystä työstä aina siihen saakka kunnes luopumistuen maksaminen aloitetaan. Lain 26 §:n 2 mo- menttiin ehdotetaan otettavaksi säännös edel- lä mainittujen uinumisaikana karttuneiden eläkkeen osien lisäämisestä 65-vuotiaana myönnettävään MYEL-vanhuuseläkkeeseen, joka muutoin on samansuuruinen kuin luopumistuen saajalle maksettu luopumistuen perusmäärä. Vastaava säännös on laissa maatalouden harjoittamisesta luopumisen tuke- misesta.

Lain 31 §:n 2 momentissa on huomioitu rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain muutos (1149/2005), eikä pykä- lässä enää mainita lähdeveroa.

1.5. Laki maatalousyrittäjien sukupol- venvaihdoseläkkeestä

Lain 22, 23, 26, 29, 30, 35, 40, 41 ja 43 §:n viittaukset maatalousyrittäjien eläkelakiin ehdotetaan muutettavaksi uuden maatalous- yrittäjän eläkelain mukaisiksi.

Lain 30 §:n 2 momentissa on huomioitu rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain muutos (1149/2005), eikä pykä- lässä enää mainita lähdeveroa.

Lisäksi lain 35 §:n 1 momenttiin sisältyvät viranomaisten nimikkeet ehdotetaan muutet- taviksi muutunutta lainsäädäntöä vastaavaksi.

1.6. Luopumiseläkelaki

Lain 8, 14, 22 ja 24 §:n viittaukset maata- lousyrittäjien eläkelakiin ehdotetaan muutet- tavaksi uuden maatalousyrittäjän eläkelain mukaisiksi.

Lisäksi lain 14 §:n 1 momenttiin sisältyvät

viranomaisten nimikkeet ehdotetaan muutettaviksi muuttunutta lainsäädäntöä vastaavaksi.

1.7. Laki maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta

Lain 23—27, 32, 35 ja 37 §:n viittaukset maatalousyrittäjien eläkelakiin ehdotetaan muutettavaksi uuden maatalousyrittäjän eläkelain mukaisiksi.

Lain 27 §:n 2 momentissa huomioitu rajoitettusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain muutos (1149/2005), eikä pykälässä enää mainita lähdeveroa.

1.8. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaki

Lain 2, 3, 7, 11–13, 15–18, 21, 22 ja 24 pykälässä olevat viittaussäännökset maatalousyrittäjien eläkelakiin muutettaisiin ehdotetun maatalousyrittäjän eläkelain mukaisiksi. Lain 2 §:ään ehdotetaan tehtäväksi ehdotetun maatalousyrittäjän eläkelain 114 §:n 1 momentin 2 kohdasta johtuva muutos. Mainitun lainkohdan mukaan maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen tehtävistä huolehtii Maatalousyrittäjien eläkelaitos. Asiasta on nykyisin säädetty voimassa olevan maatalousyrittäjien tapaturmavakuutusasetuksen (375/1982) 1 §:ssä, joka ehdotetaan samalla kumottavaksi lain voimaantulosäännöksessä. Lisäksi säädöksiin ehdotetaan tehtäväksi muita teknisiä tarkistuksia. Lain 13 §:n 2 momentissa oleva viittaus työntekijäin eläkelain indeksitarkistussäännökseen ehdotetaan muutettavaksi viittauksiksi TyEL:n vastaaviin indeksitarkistussäännöksiin. Lain 18 §:ssä on säännökset maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain mukaisista vakuutusmaksuista ja niihin sovellettavista maatalousyrittäjien eläkelain ja maatalousyrittäjien eläkeasetuksen säännöksistä. Maatalousyrittäjän eläkelakiin on osin siirretty säännöksiä maatalousyrittäjien eläkeasetuksesta. Lainkohdan asiasisältö on muutettu siten, että viittaukset kohdistuvat vastaaviin maatalousyrittäjän eläkelain mukaisiin säännöksiin ja samalla muutettu lainkohdan rakennetta edellä mainituista syistä. Lakiesityksen 13 §:n ja 17 §:ää käsiteltäessä on otettava huomioon

eduskunnalle annettu hallituksen esitys 132/2006 maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain muuttamisesta, jossa on myös ehdotettu muutettavaksi edellä mainittuja lainkohtia.

Lain 22 §:n 1 ja 2 momentissa olevat viittaussäännökset TEL:n 19 §:ssä oleviin säännöksiin ehdotetaan muutettaviksi viittauksiksi ehdotettuun maatalousyrittäjän eläkelakiin, koska ehdotetussa maatalousyrittäjän eläkelain 28 ja 30 §:ssä säädettäisiin vastaavista asioista. Viittaukset ehdotetaan otettavaksi lain 18 §:ään, jossa ovat myös muut tapaturmavakuutusmaksua ja sen perintää koskevat säännökset.

1.9. Sairausvakuutuslain mukaisen omavastuujan korvaamisesta maatalousyrittäjille annettu laki

Lain 2 §:ssä ja 5 §:n 1 momentissa olevat viittaussäännökset maatalousyrittäjien eläkelakiin muutettaisiin viittauksiksi ehdotettuun maatalousyrittäjän eläkelakiin.

1.10. Maatalousyrittäjien lomituspalvelulaki

3 §. Maatalousyrittäjän määritelmä. Pykälän 1 momentin 1 kohdassa oleva viittaus maatalousyrittäjien eläkelakiin muutettaisiin vastaamaan ehdotettua uutta maatalousyrittäjän eläkelakia.

9 §. Yleinen johto, ohjaus ja valvonta sekä toimeenpano. Pykälän 2 momentissa oleva viittaus maatalousyrittäjien eläkelakiin muutettaisiin vastaamaan ehdotettua uutta maatalousyrittäjän eläkelakia.

27 §. Sijaisavusta perittävät maksut. Pykälässä oleva viittaus maatalousyrittäjien eläkelakiin muutettaisiin vastaamaan ehdotettua uutta maatalousyrittäjän eläkelakia.

27 a §. Korotettu sijaisapumaksu. Pykälän 1 kohdassa oleva viittaus yrittäjien eläkelakiin muutettaisiin vastaamaan ehdotettua uutta yrittäjän eläkelakia.

45 §. Tietojen saantioikeus. Pykälässä säädettäisiin paikallisyksikön ja Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tietojen saantioikeudesta viranomaisilta sekä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen oikeudesta avata tekninen käyttöyhteys paikallisyksikölle.

Pykälän 1 momenttiin siirrettäisiin kielellisesti täsmennettynä ja pääosin sisällöltään muuttamattomana nykyisen 45 §:n 1 ja 2 momentti. Säännös koskisi kaikkia viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain soveltamisalaan kuuluvia viranomaisia.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan uutta säännöstä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen oikeudesta sen lisäksi, mitä tietojen antamisesta teknisellä käyttöyhteydellä säädetään julkisuuslain 29 §:n 3 momentissa, avata paikallisyksikölle tekninen käyttöyhteys lain toimeenpanossa välttämättömiin tietoihin. Paikallisyksiköt tarvitsevat lomituspalveluja koskevia päätöksiä tehdessään ajantasaisia tietoja MYEL-vakuutuksesta ja eläkkeistä. Teknisen käyttöyhteyden avulla on tarkoitus siirtää nykyistä vastaavat tiedot.

Koska edellä mainitut tiedot ovat salassa pidettäviä, ehdotetaan pykälän uuteen 3 momenttiin otettavaksi viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentin mukainen säännös siitä, että sanotut tiedot voidaan hakea myös ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ehdotus vastaa TyEL:n teknistä käyttöyhteyttä koskevaa sääntelyä.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Maatalousyrittäjän eläkelakia koskevassa esityksessä ehdotetaan, että valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä maan jakamisesta kolmeen alueeseen viljelmän maatalousmaahan sisältyvän metsän pinta-alaa laskettaessa (6 §), työeläkevakuutusmaksun eräpäivistä (22 §), eläkkeen hakemiseen tarvittavista lomakkeista (86 §), eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen päätöksestä ja sen allekirjoittamisesta (90 §), valtion osuuden ja ennakon suorittamisesta (135 §) sekä ajanjaksojen pituuksien laske- misesta (154 §).

Esityksen mukaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annettaisiin tarkemmat määräykset maatalousyrittäjän eläkelain mukaisen eläkkeen muuntamisesta vastaamaan 62 vuotta alemppaa eläkeikää kun maatalousyrittäjä jää merimieseläkelain mukaiselle vanhuuseläkkeelle ennen 62 vuoden ikää (31 §), vastuuvelkaan rinnastettavista ja vähen-

nettävistä eristä (125 §) sekä kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä (127 §). Sosiaali- ja terveysministeriö antaisi asetuksella vuosittain työeläkevakuutusmaksun perusprosentin (22 §), elinaikakertoimen (78 §) sekä kertosuoritus- kertoimet kun eläke maksetaan kertosuorituksena (94 §).

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007.

4. Säättämisjärjestys

Esityksessä ei ehdoteta voimassa olevaan lainsäädäntöön nähden sellaisia muutoksia, joilla olisi merkitystä arvioitaessa esitystä perustuslain kannalta. Kyseessä on pääosin tekninen, lainsäädäntöä selkeyttävä ehdotus, jolla ei ehdoteta olennaisia muutoksia maatalousyrittäjän asemaan.

Esityksessä on otettu huomioon perustuslain 80 §:ään sisältyvä säännös, jonka mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Tämän vuoksi useita aikaisemmin maatalousyrittäjien eläkeasetuksessa tai sitä alemmanasteisissa vakuutusehdoissa tai laskuperusteissa olleita määräyksiä on siirretty lakiin.

Vakuuttamisvelvollisuudesta vapautukset lakkaavat ja myös vapautetut tulevat vakuuttamisvelvollisiksi. Kuitenkin ennen 1961 syntyneet voisivat säilyttää voimassa olevan vapautuksensa. Vakuuttamisvelvollisuudesta vapautuksen lakkauttaminen on mahdollista tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä, koska siihen ehdotetaan siirtymäaikaa. Perustuslakivaliokunnan aiemman käytännön mukaisesti eläke-etuuksia koskevia säännöksiä voidaan muuttaa ajassa eteenpäin, kun muutoksen voimaantuloon on varattu kohtuullinen aika.

Ehdotetut lait voidaan käsitellä tavallisena lakina perustuslain 72 §:n mukaisessa järjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Maatalousyrittäjän eläkelaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

I OSA

Yleiset säännökset

1 luku

Lain tarkoitus

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään maatalousyrittäjän oikeudesta vanhuuseläkkeeseen, osaaikaeläkkeeseen, kuntoutukseen ja työkyvyttömyyseläkkeeseen sekä maatalousyrittäjän edunsaajan oikeudesta perhe-eläkkeeseen ja ryhmähenkivakuutuskorvaukseen.

Suomessa asuvan ja toimivan maatalousyrittäjän on vakuutettava itsensä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksessa vanhuuden, työkyvyttömyyden ja kuoleman varalta siten kuin tässä laissa säädetään. Suomessa asumista ei kuitenkaan edellytetä, jos maatalousyrittäjä asuu EU- tai ETA-maassa.

2 §

Keskeiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *eläkelaitoksella* Maatalousyrittäjien eläkelaitosta sekä työntekijän eläkelain (395/2006) 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua eläkelaitosta silloin, kun ne käsittelevät tämän lain mukaista eläkeasiaa;

2) *toimivaltaisella ja viimeisellä eläkelaitoksella* työntekijän eläkelain 107 §:ssä tarkoitettua viimeistä eläkelaitosta tai tämän

lain 91 §:ssä tarkoitettua toimivaltaista eläkelaitosta;

3) *työeläkelaillla* työntekijän eläkelain 3 §:ssä tarkoitettuja lakeja;

4) *työeläkkeellä* työeläkelakien mukaista eläkettä;

5) *työtulolla* maatalousyrittäjälle 14 §:n mukaisesti vahvistettua vuotuista tuloa;

6) *kokonaistyötulolla* 73 §:ssä tarkoitettua eläkkeen perusteena olevaa tuloa, jossa on otettu huomioon työeläkevakuutusmaksun maksamatta jättäminen;

7) *työansioilla* tässä laissa ja yrittäjän eläkelaisissa (/2006) tarkoitettuja kokonaistyötuoloja sekä muiden työeläkelakien mukaisia työansioita;

8) *palkattomalla ajalla* työntekijän eläkelain 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua aikaa;

9) *ansaitulla eläkkeellä* tässä laissa tarkoitettua kokonaistyötulon ja 8 kohdassa tarkoitettujen palkattomien aikojen perusteella karttunutta eläkettä sekä valtion varoista suorittavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) perusteella karttunutta etuutta;

10) *ensisijaisella etuudella* työntekijän eläkelain 92 ja 93 §:ssä tarkoitettua etuutta, joka maksetaan työeläkkeen määrästä riippumatta täysimääräisesti ja vähennetään tämän lain mukaisesta etuudesta;

11) *EY:n sosiaaliturva-asetuksella* neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71 sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä;

12) *EU- ja ETA-maalla* maita, joissa sovelletaan EY:n sosiaaliturva-asetusta;

13) *sosiaaliturvasopimuksella* Suomea sitovaa kansainvälistä, sosiaaliturvaa koskevaa sopimusta; ja

14) *teoreettisella eläkkeellä* laskennallista eläkettä, jota määrättäessä työeläkelakien alainen ja EU- ja ETA-maan työskentelyaika luetaan tämän lain mukaiseksi työskentelyajaksi.

Tässä laissa *eläketapahtumalla* tarkoitetaan:

1) vanhuuseläkkeen saamisen edellytysten täyttymistä;

2) osa-aikaeläkkeen saamisen edellytysten täyttymistä 36 §:n mukaisesti;

3) työkyvyttömyyden alkamista 47 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla; tai

4) edunjäntäjän kuolemaa.

2 luku

Lain soveltamisala

3 §

Maatalousyrittäjä

Maatalousyrittäjällä tarkoitetaan:

1) maatilatalouden harjoittajaa, joka omaan tai yhteiseen lukuun itse työhön osallistuen harjoittaa maatilataloutta vähintään viisi hehtaaria maatalousmaata käsittävällä viljelmällä;

2) kalastajaa, joka olematta työsuhteessa harjoittaa ammattimaista kalastusta;

3) poronomistajaa, joka omaan, perheenjäsenensä tai paliskunnan lukuun tekee poronhoitotyötä;

4) henkilöä, joka tekee 1, 2 tai 3 kohdassa mainittua työtä maatalousyrittäjän perheenjäsenenä;

5) henkilöä, joka tekee 1, 2 tai 3 kohdassa mainittua työtä ja jatkuvasti elää 1, 2 tai 3 kohdassa tai 5 §:n 2 momentissa tarkoitetun maatalousyrittäjän kanssa yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa (*avopuoliso*); ja

6) henkilöä, joka harjoittaa 1, 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua toimintaa osakeyhtiössä tai muussa yhteisössä siten kuin 5 §:ssä säädetään.

4 §

Maatalousyrittäjän perheenjäsen

Maatalousyrittäjän perheenjäsenellä tarkoitetaan henkilöä, joka:

1) elää vakinaisesti 3 §:n 1, 2 tai 3 kohdassa tai 5 §:n 2 momentissa tarkoitetun maatalousyrittäjän taloudessa ja on tälle tai tämän aviopuolisolle sukua suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa taikka on tässä tarkoitetun henkilön aviopuoliso;

2) asuu viljelmällä, jolla maatilatalouden harjoittaja asuu, ja on 1 kohdassa tarkoitettu sukulainen tai aviopuoliso taikka maatilatalouden harjoittajan tai tämän vanhemman veli tai sisar taikka maatilatalouden harjoittajan veljen tai sisaren lapsi; tai

3) asuu viljelmällä tai sen läheisyydessä ja tekee viljelmällä maatilatalouden työtä säännöllisesti ja pääasiallisesti ja on maatilatalouden harjoittajan lapsi tai vanhempi taikka tällaisen henkilön aviopuoliso.

5 §

Maatalousyrittäjä osakeyhtiössä tai muussa yhteisössä

Maatalousyrittäjänä pidetään myös maatilataloutta, kalastusta tai poronhoitoa harjoittavan osakeyhtiön sellaista osakasta, joka:

1) olematta työsuhteessa tekee yrityksessä tässä laissa tarkoitettua työtä ja on osakeyhtiön toimitusjohtaja tai hallituksen jäsen;

2) omistaa yksin tai yhdessä avio- tai avopuolisonsa tai samassa taloudessa asuvan osakkaalle sukua suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa olevan henkilön kanssa yli 50 prosenttia osakepääomasta tai osakkeiden tuottamasta äänimäärästä tai jolla muuten on vastaava määräämisvalta yhtiössä; ja

3) omistaa itse vähintään yhden osakkeen.

Maatalousyrittäjänä pidetään myös maatilataloutta, kalastusta tai poronhoitoa harjoittavan avoimen yhtiön yhtiömiestä tai muun yhteisön tai yhtymän sellaista osakasta tai yhtiömiestä, joka on henkilökohtaisesti vastuussa yhteisön tai yhtymän velvoitteista ja sitoumuksista.

6 §

Viljelmä

Tässä laissa viljelmällä tarkoitetaan sellaista yhden tai useamman tilan tai tilanosan muodostamaa maatilatalouden harjoittamiseen tarkoitettua yksikköä, jota hallitaan yhtenä kokonaisuutena.

Tätä lakia sovellettaessa pidetään maatalousmaana viljelmään sisältyvän tilan tai tilanosan peltoa ja puutarhaa (*viljelty maatalousmaa*) lisättyinä, jos tila tai tilanosa sijaitsee Etelä-Suomessa, 1/10 sen kasvullisesta metsämaasta tai, jos se sijaitsee Keski-Suomessa, 1/15 tai, jos se sijaitsee Pohjois-Suomessa, 1/20 siitä. Tässä tarkoitettujen alueiden rajoista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tätä lakia sovellettaessa viljellyn maatalousmaan ja kasvullisen metsämaan pinta-ala lasketaan hehtaarin tarkkuudella. Jos pyöritys on mahdollinen molempiin suuntiin, se suoritetaan ylöspäin.

7 §

Lain soveltamisalan ulkopuolelle jäävä maatalousyrittäjätöiminta

Tämä laki ei koske:

1) maatalousyrittäjän toimintaa ennen 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alkua eikä toimintaa, joka jatkuu sen kalenterikuukauden jälkeen, jona maatalousyrittäjä täyttää 68 vuotta;

2) maatalousyrittäjän toimintaa, joka ei ole jatkunut 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun jälkeen yhdenjaksoisesti vähintään neljää kuukautta;

3) maatalousyrittäjän toimintaa, joka on alkanut tai jatkunut sen jälkeen, kun hän on siirtynyt työeläkelakien mukaiselle vanhuuseläkkeelle;

4) maatalousyrittäjää, jonka työtulo tässä laissa tarkoitettua maatalousyrittäjätöiminnasta on arvioitava pienemmäksi kuin 2 752,07 euroa vuodessa;

5) maatilatalouden, kalastuksen tai poronhoidon yhteydessä harjoitettua toimintaa, jota on pidettävä eri yrityksenä;

6) ansiotyötä, jonka perusteella maatalousyrittäjällä on oikeus eläkkeeseen muun työeläkelain mukaan; eikä

7) maatalousyrittäjää, johon ei sovelleta Suomen lainsäädäntöä EY:n sosiaaliturvasetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen sovellettavaa lainsäädäntöä koskevien määräysten perusteella.

8 §

Maatalousyrittäjätöiminta ulkomailla

Tämä laki koskee myös sellaista ulkomailla työskentelevää maatalousyrittäjää, johon sovelletaan Suomen lainsäädäntöä EY:n sosiaaliturvasetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen sovellettavaa lainsäädäntöä koskevien määräysten perusteella, jos tämän lain soveltamisalaan kuulumisen edellytykset muuten täyttyvät.

Tämän lain mukaisesti vakuutettu ja enintään vuoden muussa kuin EU-, ETA- tai sosiaaliturvasopimusmaassa maatalousyrittäjätöimintää harjoittava maatalousyrittäjä voi pitää tässä laissa tarkoitettua vakuutuksen voimassa sanotun ajan, jos hän asuu Suomessa.

9 §

Ratkaisu lain soveltamisesta

Eläketurvakeskus ratkaisee työn teettäjän, työn suorittajan tai eläkelaitoksen hakemuksesta, sovelletaanko työhön tätä lakia.

II OSA

Vakuuttamista koskevat säännökset

3 luku

Eläketurvan järjestäminen*Vakuuttaminen ja vakuuttamisen valvonta*

10 §

Vakuuttaminen

Maatalousyrittäjä on velvollinen ottamaan

1 §:ssä tarkoitetun vakuutuksen kuuden kuukauden kuluessa tässä laissa tarkoitetun maatalousyrittäjätoiminnan alkamisesta. Maatalousyrittäjä liitetään samalla myös maatalousyrittäjien ryhmähenkivakuutukseen.

Vakuutus alkaa tässä laissa tarkoitetun maatalousyrittäjätoiminnan alkamisesta lukien. Vakuutusta ei voi ottaa takautuvasti pidemmältä ajalta kuin kulumassa olevalta ja sitä välittömästi edeltäneeltä kolmelta kalenterivuodelta. Jos vakuuttamisvelvollisuus on laiminlyöty tätä aikaisemmalta ajalta, oikeus tämän lain mukaiseen eläkkeeseen on tältä osin menetetty. Maatalousyrittäjän avopuoliso vakuutetaan kuitenkin vasta hakemusta seuraavasta päivästä.

Vakuutuksen voimassaolo päättyy, jos maatalousyrittäjän ilmoituksen tai muun selvityksen perusteella käy ilmi, että maatalousyrittäjä on lopettanut tässä laissa tarkoitetun maatalousyrittäjätoimintansa tai jos hän ei enää muuten ole vakuuttamisvelvollinen. Maatalousyrittäjien eläkelaitos voi selvityksen saatuaan päättää vakuutuksen takautuvasti siihen ajankohtaan jolloin vakuuttamisen edellytykset eivät enää täyty.

11 §

Ryhmähenkivakuutuksen vakuutusehdot

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa maatalousyrittäjien ryhmähenkivakuutuksen ehdot Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen esityksestä ja niiden tulee olla kulloinkin voimassa olevien työntekijäin ryhmähenkivakuutuksen ehtojen mukaiset. Ministeriö voi kuitenkin ehtoja vahvistaessaan poiketa työntekijäin ryhmähenkivakuutuksen ehdoista, jos poikkeama on vähäinen ja johtuu maatalousyrittäjätoiminnan erityisestä luonteesta.

12 §

Eläkelaitoksen valvontavelvollisuus ja pakkovakuuttaminen

Maatalousyrittäjien eläkelaitos valvoo, että maatalousyrittäjä täyttää tämän lain mukaisen vakuuttamisvelvollisuutensa ja että maatalousyrittäjä, joka on vakuutettu tämän lain perusteella täyttää tämän lain mukaiset il-

moittamis- ja vakuuttamisvelvoitteensa. Maatalousyrittäjä on velvollinen antamaan eläkelaitokselle tietoja siten kuin 141 §:ssä säädetään.

Jos maatalousyrittäjä on laiminlyönyt tämän lain mukaisen vakuutuksen ottamisen, eläkelaitoksen on kehotettava maatalousyrittäjää korjaamaan laiminlyöntinsä. Jos maatalousyrittäjä ei eläkelaitoksen asettamassa määräajassa korjaa laiminlyöntiään, eläkelaitos vakuuttaa maatalousyrittäjän tämän lain mukaisesti (*pakkovakuuttaminen*).

Kun maatalousyrittäjä pakkovakuutetaan, vakuutuksen alkamiseen ja eläkeoikeuteen takautuvalta ajalta sovelletaan mitä 10 §:n 2 momentissa säädetään. Pakkovakuuttamisen yhteydessä eläkelaitos vahvistaa maatalousyrittäjälle työtulon hankitun selvityksen tai sen puuttuessa arvion perusteella ja perii työeläkevakuutusmaksun. Työtulo vahvistetaan maatalousyrittäjätoiminnan alkamisesta lukien, ei kuitenkaan pakkovakuuttamista aikaisemmalta ajalta.

Kun eläkelaitos vakuuttaa maatalousyrittäjän 2 momentin perusteella, eläkelaitoksella on oikeus periä maatalousyrittäjältä korotettu työeläkevakuutusmaksu laiminlyönnin ajalta siten kuin 24 §:ssä säädetään.

13 §

Vakuutus maatalousyrittäjälle, jolla vakuuttamisen alaraja ei täyty sekä maatalousyrittäjälle, joka on vanhuuseläkkeellä

Maatalousyrittäjällä, jonka viljelmä on pienempi kuin viisi hehtaaria maatalousmaata tai jonka työtulo on pienempi kuin 2 752,07 euroa vuodessa, mutta joka muuten täyttää tässä laissa tarkoitetut edellytykset, on oikeus saada hakemuksesta sosiaali- ja terveysministeriön määräämin ehdoin tässä laissa tarkoitettu vakuutus.

Työeläkelakien mukaisella vanhuuseläkkeellä olevalla henkilöllä, joka muuten täyttää tässä laissa tarkoitetut edellytykset ja joka samanaikaisesti harjoittaa tässä laissa tarkoitettua maatalousyrittäjätoimintaa, on oikeus saada hakemuksesta 1 momentissa tarkoitettu vakuutus.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös maatilatalouden työhön osallistu-

vaan maatalousyrittäjän perheenjäsenen, jolle ei makseta palkkaa.

Jos 10 §:n mukaisesti vakuutetun maatalousyrittäjän viljelmän pinta-ala on vakuutuksen alkamisen jälkeen jäänyt alle viisi hehtaaria maatalousmaata ja maatalousyrittäjä olisi voinut vakuuttaa itsensä 1 momentin mukaan, 10 §:n mukainen vakuutus voidaan pitää voimassa siihen ajankohtaan saakka, josta 1 momentissa tarkoitettu vakuutus on mahdollista myöntää.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitettua vakuutusta ei myönnetä takautuvasti. Maatalousyrittäjää, joka vakuutetaan 1—3 momentin perusteella, ei liitetä maatalousyrittäjien ryhmähenkivakuutukseen.

Työtulo

14 §

Työtulon vahvistaminen ja tarkistaminen

Maatalousyrittäjien eläkelaitos vahvistaa vakuutuksen alkaessa maatalousyrittäjälle vuotuisen työtulon. Maatalousyrittäjälle vahvistetaan se työtulo, jonka voidaan kohtuudella arvioida jatkuvasti vastaavan hänen työpanostaan tämän lain piiriin kuuluvassa toiminnassa.

Jos työtuloon vaikuttavat seikat myöhemmin olennaisesti muuttuvat, se tarkistetaan hakemuksesta. Eläkelaitos voi myös omasta aloitteestaan tarkistaa työtulon. Työtuloa ei saa muuttaa takautuvasti.

15 §

Viljelmän työtulo

Maatilataloudessa viljelmän vuotuinen työtulo on viljellyn maatalousmaan ja kasvullisen metsämaan perusteella määriteltujen vuotuisten työtulojen yhteismäärä.

16 §

Viljellyn maatalousmaan työtulo

Viljellyn maatalousmaan vuotuista työtuloa määriteltäessä pidetään perustyötulona hehtaarilta:

	euroa
ensimmäisiltä 12 hehtaarilta	1175,30
seuraavilta 10 hehtaarilta	477,48
seuraavilta 10 hehtaarilta	321,34
seuraavilta 30 hehtaarilta	101,00
lopuilta hehtaareilta	18,34

Työtulon normaalialue on enintään 130 prosenttia ja vähintään 85 prosenttia perustyötulosta. Jos maatilatalouden harjoittajia, joille työtuloa määritellään, on yksi, ovat sanotut prosenttiluvut 115 ja 70.

Viljellyn maatalousmaan vuotuinen työtulo on maatilatalouden harjoittajien 2 momentissa tarkoitettua normaalialueelta esittämä työtulo. Jos sanottua työtuloa ei esitetä tai esitetty määrä on ilmeisessä ristiriidassa viljelmän tosiasiallisten olosuhteiden kanssa, työtulo on perustyötulon suuruinen.

Viljellyn maatalousmaan vuotuinen työtulo voidaan vahvistaa 1—3 momentin säännöksistä poiketen korkeammaksi tai alemmaksi, jos viljely- tai muu tuotantotapa, viljelmällä työhön osallistuvien maatilatalouden harjoittajien tai heidän perheenjäsentensä tai viljelmälle palkattujen työntekijöiden määrä, viljelmän tuottavuus tai muu näihin verrattava syy niin edellyttää.

17 §

Kasvullisen metsämaan työtulo

Kasvullisen metsämaan vuotuista työtuloa määriteltäessä pidetään perustyötulona hehtaarilta:

	euroa
Etelä-Suomessa ensimmäisiltä 120 hehtaarilta	45,93
seuraavilta 280 hehtaarilta	22,93
Keski-Suomessa ensimmäisiltä 150 hehtaarilta	36,69
seuraavilta 350 hehtaarilta	18,34
Pohjois-Suomessa ensimmäisiltä 200 hehtaarilta	27,52
seuraavilta 500 hehtaarilta	13,76

Kasvullisen metsämaan työtulo määritellään 1 momentissa tarkoitettua perustyötuloa suuremmaksi, jos maatilatalouden harjoittaja

osallistuu tavanomaista suuremmissa määrin metsän hakkuutöihin, on erikoistunut metsätalouden harjoittamiseen, panostaa tavanomaista enemmän metsänhoitoon, jos maatilatalouden harjoittajan työpanos viljelmän metsätaloudessa muuten on tavanomaista suurempi tai muu näihin verrattava syy niin edellyttää.

Työtulo määritellään 1 momentissa tarkoitettua perustyötuloa pienemmäksi, jos metsän hoitotyöt on sopimuksella tai muuten annettu muiden tehtäviksi, maatilatalouden harjoittaja tekee työtä metsässä epäsäännöllisesti, maatilatalouden harjoittaja asuu kaukana tilalta, metsä sijaintinsa vuoksi on erittäin huonotuottoinen tai muu näihin verrattava syy niin edellyttää.

18 §

Viljelmän työtulon jako

Avio- tai avopuolisoiden yhteisestä työtulosta katsotaan kummallekin puolisolle kuuluvan yksi kolmasosa. Muilta osin työtulo jaetaan heidän keskenään siten kuin he ovat esittäneet tai jos esitystä ei ole tehty, kummallekin tasan. Erityisestä syystä työtulon voi jakaa puolisoitten kesken toisin. Viljelmän työtulo jaetaan muiden maatilatalouden harjoittajien kuin puolisoitten kesken siinä suhteessa kuin he osallistuvat työhön viljelmällä.

19 §

Maatalousyrittäjän perheenjäsenen työtulo

Maatilatalouden työhön osallistuvan maatalousyrittäjän perheenjäsenen työtulona pidetään hänelle maksettavaa palkkaa.

20 §

Poronomistajan työtulo

Poronomistajan vuotuinen työtulo on 22,06 euroa hänen omistamaltaan poronhoitolain (848/1990) 5 §:ssä tarkoitettulta lukuporolta lisättynä 44,11 eurolla jokaiselta hänen työpäivältään tämän lain piiriin kuuluvassa poronhoitotyössä. Poronomistajan työtuloon li-

sätään palkkiot hänen poronhoitolaissa tarkoitettuna paliskunnan poroisäntänä tai paliskunnan rahastonhoitajana tekemästään työstä.

21 §

Työkyvyttömyys- tai osa-aikaeläkkeellä olevan maatalousyrittäjän työtulo

Työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeutetun maatalousyrittäjän työtuloksi vahvistetaan eläketapahtumasta alkaen työtulo, joka vastaa hänen tässä laissa tarkoitettua maatalousyrittäjätoimintaansa.

Osa-aikaeläkettä saavan maatalousyrittäjän työtulo on puolet tämän lain 36 §:n 4 momentin 1 kohdassa tarkoitettua vakiintuneesta työtulosta, jos maatalousyrittäjä tämän lain mukaisella osa-aikaeläkkeellä ollessaan jatkaa maatalousyrittäjätoimintaa.

4 luku

Vakuutusmaksut

22 §

Työeläkevakuutusmaksu

Tämän lain mukaisen eläketurvan kustantamiseksi maatalousyrittäjä on velvollinen suorittamaan työtulon perusteella lasketun työeläkevakuutusmaksun.

Työeläkevakuutusmaksu on alennetun prosentin mukainen siltä osin kuin työtulo on enintään 19 282,24 euroa, väliprocentin mukainen siltä osin kuin työtulo ylittää 19 282,24 euroa, mutta on enintään 30 300,71 euroa, ja perusprosentin mukainen työtulon 30 300,71 euroa ylittävältä osalta. Työeläkevakuutusmaksun eräpäivistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa asetuksella vuosittain työeläkevakuutusmaksun perusprosentin, joka on sama kuin se prosenttimäärä, jonka voidaan arvioida vastaavan työntekijän eläkelain mukaisen vakuutuksen keskimääräistä työeläkevakuutusmaksua prosentteina palkoista, kun sanotun lain 153 §:ssä tarkoitettua 53 vuotta täyttäneiden

työntekijöiden korotetun työeläkevakuutusmaksun osuutta ei oteta huomioon.

Maatalousyrittäjän 53 ikävuoden täyttämistä seuraavan kalenterivuoden alusta lukien työeläkevakuutusmaksun perusprosentiksi vahvistetaan kuitenkin 3 momentissa tarkoitettu perusprosentti lisättyinä yhtä monella prosenttiyksiköllä kuin työntekijän eläkelain 153 §:ssä tarkoitettu 53 vuotta täyttäneiden eläkemaksu ylittää sitä nuorempien eläkemaksun.

Alennettu prosentti on 49 prosenttia työeläkevakuutusmaksun perusprosentista. Väliprocentti on alennettu prosentti kerrottuna luvulla, joka saadaan, kun 0,51-kertaisen työtulon ja 964,13 euron summa jaetaan 10 798,13 eurolla. Väliprocenttia laskettaessa työtulo otetaan huomioon enintään 30 300,71 euroon saakka.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen esityksestä työeläkevakuutusmaksun tarkemmat laskeperusteet.

Sen estämättä, mitä 3—5 momentissa säädetään, työntekijän eläkelain mukaisen vakuutuksen keskimääräisessä työeläkevakuutusmaksussa ei oteta huomioon työntekijän eläkelain 181 §:n mukaisten kulujen rahoittamista varten perittäviä työeläkevakuutusmaksun osia, kun työeläkevakuutusmaksun perusprosenttia vahvistetaan.

23 §

Ryhmähenkivakuutusmaksu

Maatalousyrittäjä, jota tarkoitetaan 10 §:ssä, on velvollinen ryhmähenkivakuutusta varten suorittamaan vakuutusmaksun, jonka perusteet sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen esityksestä. Maksu lasketaan vuotuisena tasamaksuna siten, että maksujen yhteismäärän tulee kattaa kaksi kolmannesta ryhmähenkivakuutuksen korvausmenoista. Tässä pykälässä tarkoitettuihin vakuutusmaksuihin sovelletaan muuten soveltuvien osin, mitä 22 §:n mukaisista työeläkevakuutusmaksuista säädetään.

24 §

Laiminlyöntikorotus

Eläkelaitos voi määrätä maatalousyrittäjälle enintään kaksinkertaiseksi korotetun, kohtuullisena pidettävän työeläkevakuutusmaksun, jos maatalousyrittäjä ei ota vakuutusta kuuden kuukauden kuluessa vakuuttamisvelvollisuuden alkamisesta lukien.

Korotettua työeläkevakuutusmaksua määrätessä laiminlyönnin ajalta huomioon otetaan laiminlyöntiajan pituus, laiminlyönnin toistuvuus ja muut näihin rinnastettavat laiminlyönnin moitittavuuden arviointiin liittyvät seikat. Eläkelaitoksen on annettava maatalousyrittäjälle tämän pyynnöstä valituskelppoinen päätös korotetusta työeläkevakuutusmaksusta.

25 §

Työeläkevakuutusmaksun viivästyskorko

Jos maatalousyrittäjä on laiminlyönyt työeläkevakuutusmaksun suorittamisen, eläkelaitoksella on oikeus periä sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko.

26 §

Maatalousyrittäjän vastuu työeläkevakuutusmaksusta

Maatalousyrittäjä vastaa henkilökohtaisesti tässä laissa tarkoitettua työeläkevakuutusmaksusta.

Edellä 3 §:n 1 momentin 1—3 tai 6 kohdassa tarkoitettu maatalousyrittäjä vastaa samassa yrityksessä vakuutetun avio- tai avopuolisonsa ja perheenjäsenensä työeläkevakuutusmaksuista niin kuin omasta velastaan. Tässä tarkoitettua vastuuta toisen henkilön työeläkevakuutusmaksuista ei kuitenkaan ole sellaisella 3 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettulla maatalousyrittäjällä, joka ei harjoita maatalousyrittäjätoimintaa omistus- tai vuokraoikeuden perusteella hallitsemassaan yrityksessä.

Jos tämän lain mukaista maatalousyrittäjä-

toimintaa harjoitetaan yhtymänä, avoimena yhtiönä, kommandiittiyhtiönä, osakeyhtiönä tai osuuskuntana, myös se vastaa tähän toimintaan perustuvista osakkaitensa työeläkevakuutusmaksuista niin kuin omasta velastaan.

Eläkelaitoksen on pyydettyessä annettava 2 ja 3 momentissa tarkoitettulle henkilölle, yhtymälle, avoimelle yhtiölle, kommandiittiyhtiölle, osakeyhtiölle ja osuuskunnalle 2 ja 3 momentissa tarkoitettuun vastuuseen vaikuttavat tiedot.

27 §

Työeläkevakuutusmaksun perinnän keskeyttäminen

Jos maatalousyrittäjä hakee muutosta tämän lain perusteella annettuun päätökseen, eläkelaitos voi keskeyttää työeläkevakuutusmaksun perinnän, kunnes muutoksenhaku on käsitelty, jos muutoksenhakuelimen ratkaisulla voi olla vaikutusta työeläkevakuutusmaksuun. Jos maatalousyrittäjä hakee eläkettä, eläkelaitos voi niin ikään keskeyttää työeläkevakuutusmaksun perinnän, kunnes eläkehakemus on ratkaistu, jos ratkaisulla voi olla vaikutusta työeläkevakuutusmaksuun.

28 §

Työeläkevakuutusmaksun ulosottokelpoisuus

Eläkelaitoksen tämän lain perusteella määräämä työeläkevakuutusmaksu ja 12 §:n 4 momentissa sekä 24 §:ssä tarkoitettu korotettu työeläkevakuutusmaksu saadaan viivästykskorkoineen ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

29 §

Työeläkevakuutusmaksun vanhentuminen

Työeläkevakuutusmaksu on perittävä maatalousyrittäjältä tai 26 §:ssä tarkoitettulta muulta maksuvelvolliselta viimeistään maksunpanovuotta välittömästi seuraavan viiden kalenterivuoden kuluessa. Jos työeläke-

vakuutusmaksua ei ole sanotun ajan kuluessa maksettu, työeläkevakuutusmaksu on vanhentunut.

30 §

Aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun palautuksen vanhentuminen

Aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun palautus vanhentuu viiden vuoden kuluttua työeläkevakuutusmaksun maksupäivästä lukien, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kuluu uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Viiden vuoden vanhentumisaika voi pidentyä siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 11 §:n 3 momentissa säädetään.

III OSA

Eläkkeitä, kuntoutusta ja ryhmähenkivakuutusta sekä niiden toimeenpanoa koskevat säännökset

5 luku

Eläke- ja kuntoutusetuudet sekä ryhmähenkivakuutuskorvaus

Vanhuuseläke

31 §

Oikeus vanhuuseläkkeeseen

Maatalousyrittäjällä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 63 - 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, varhennetulle vanhuuseläkkeelle 62 vuotta täytettyään tai lykätylle vanhuuseläkkeelle 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden jälkeen. Maatalousyrittäjällä on oikeus saada vanhuuseläkettä siitä riippumatta, jatkaako hän tässä laissa tarkoitettua maatalousyrittäjätoimintaansa.

Jos maatalousyrittäjä jää merimieseläkelain (/) mukaiselle vanhuuseläkkeelle ennen 62 vuoden ikää, hänellä on oikeus jäädä tässä

laissa tarkoitettulle vanhuuseläkkeelle merimieseläkelaiissa tarkoitettussa eläkeiässä. Tällöin tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muunnetaan vakuutusmatemaattisesti vastaamaan maatalousyrittäjän eläkkeellesiirtymiskä. Tarkemmat säännökset eläkkeen määrän muuntamisesta ja muuntamisessa käytettävistä kertoimista annetaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella.

32 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Jos vanhuuseläke alkaa 63—68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, vanhuuseläkkeen määrä on eläkkeen alkamisajankohtaan mennessä ansaittu eläke.

Vanhuuseläkettä varhennettaessa eläkettä vähennetään pysyvästi 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkettä varhennetaan ennen 63 vuoden iän täyttämiskuukautta seuraavan kuukauden alkua (*varhennusvähennys*). Varhennusvähennys lasketaan eläkkeen alkamisajankohtaan mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Varhennusvähennystä ei tehdä, jos maatalousyrittäjällä on muun työeläkelain perusteella oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 momentissa säädetyn työttömyyspäivärahan lisäpäiväoikeuden vuoksi.

Vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta (*lykkäyskorotus*). Lykkäyskorotus lasketaan 68 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

33 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien, jona eläkettä on haettu. Eläke myönnetään takautuvasti enintään eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta tai pätevistä syistä tätä pidemmältä ajalta. Eläkkeen takautuva

myöntäminen edellyttää, että maatalousyrittäjän tässä laissa tarkoitettu vakuutus on päättynyt ennen eläkkeen alkamista.

Vanhuuseläkkeen aikana harjoitetusta maatalousyrittäjätoiminnasta 13 §:ssä tarkoitettua vakuutuksen perusteella kertynyt eläke myönnetään hakemuksesta aikaisintaan 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta.

34 §

Vanhuuseläkkeen lakkauttaminen

Maatalousyrittäjä voi hakea vanhuuseläkkeensä lakkauttamista, jos hänelle on myönnetty kuntoutustuki sellaisen määräaikaisen työkyvyttömyyden perusteella, jonka on kuntoutustukea myönnettäessä arvioitu jatkuvan sen jälkeen, kun maatalousyrittäjä täyttää 63 vuotta. Vanhuuseläkkeen lakkauttamista on haettava kuukauden kuluessa arvioitua työkyvyttömyyden päättymisestä lukien ja vanhuuseläke lakkautetaan arvioitua työkyvyttömyyden päättymiseen.

Osa-aikaeläke

35 §

Osa-aikaeläkkeeseen liittyviä käsitteitä

Osa-aikaeläkeoikeutta ratkaistaessa tässä laissa tarkoitetaan:

1) ansiotyöllä työeläkelakien perusteella vakuutettavaa työskentelyä;

2) kokoaikatyöllä tämän lain mukaan vakuutettua maatalousyrittäjätoimintaa, jonka vahvistettu työtulo on vähintään 5 504,14 euroa vuodessa.

Jäljempänä 36, 37 ja 40 §:ssä mainitulla osa-aikatyöllä tarkoitetaan työeläkelakien perusteella vakuutettavaa työtä, jota maatalousyrittäjä tekee osa-aikaeläkkeellä ollessaan. Tällaiseen osa-aikatyöhön rinnastetaan osa-aikatyö, jota tehdään EU- tai ETA-maassa.

Jäljempänä 36 §:n 5 momentissa ja 37 §:ssä tarkoitettua vakiintuneella ansiolla tarkoitetaan sitä työntekijän eläkelain 76 §:ssä tarkoitettua tulevan ajan ansiota, jonka perusteella maatalousyrittäjän työkyvyttömyyseläke laskettaisiin, jos maatalous-

yrittäjä osa-aikaeläkkeen alkamishetkellä olisi tullut työkyvyttömäksi.

36 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 58—67-vuotiaalla maatalousyrittäjällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos:

1) hän on osa-aikaeläkkeen alkamista välittömästi edeltäneiden 18 kuukauden aikana ollut työeläkelakien mukaisessa kokoaikatyössä vähintään 12 kuukautta;

2) hänellä on osa-aikaeläkkeen alkamista välittömästi edeltäneiden 15 kalenterivuoden aikana työeläkelakien tai niihin rinnastettavien lakien alaisia työansioita vähintään lukua 60 vastaava määrä; mainittu määrä saadaan jakamalla kunkin kalenterivuoden työansiot 41,89 euron 25-kertaisella määrällä, pyöristämällä näin saatu osamäärä alaspäin lähimpään kokonaislukuun, joka voi olla enintään 12 ja laskemalla eri vuosien osamäärät yhteen;

3) hän ei saa muuta omaan työskentelyyn perustuvaa lakisääteistä eläkettä tai vastaavaa ulkomaista tai kansainvälisen järjestön tai Euroopan yhteisöjen toimielimen palvelukseen perustuvaa etuutta; ja

4) hänellä ei ole tässä laissa tarkoitettun maatalousyrittäjätoiminnan päättymisen jälkeen julkisten alojen työeläkelaeissa tarkoitettun kokoaikaisen palvelun perusteella oikeutta mainituissa laeissa tarkoitettuun osa-aikaeläkkeeseen.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun työhön rinnastetaan työ EU- tai ETA-maassa.

Jos maatalousyrittäjä on 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettun 18 kuukauden aikana saanut sairausvakuutuslaissa tarkoitettua sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, liikennevakuutuslaissa tarkoitettua ansionmenetykskorvausta tai tapaturmavakuutuslaissa tarkoitettua päivärahaa, tätä 18 kuukauden aikaa pidennetään vastaavasti, kuitenkin enintään kuusi kuukautta.

Osa-aikaeläkkeen edellyttämä osa-aikatyö täyttyy, jos:

1) maatalousyrittäjä lopettaa tässä laissa tarkoitettun maatalousyrittäjätoimintansa ko-

konaan tai puolittaa välittömästi ennen osa-aikaeläkkeen alkamista olleen, vähintään neljä kuukautta jatkuneen yhdenjaksoisen maatalousyrittäjätoiminnan keskimääräisen työtulon; tällöin työtulo otetaan huomioon täysiltä kalenterikuukausilta osa-aikaeläkkeen alkamisvuodelta ja välittömästi sitä edeltävän enintään 60 kuukauden ajalta;

2) hänen jatkaessaan maatalousyrittäjätoimintaansa jäljellä oleva työtulo on vähintään 2 752,07 euroa;

3) hän esittää eläkelaitokselle riittävän selvityksen työpanoksensa vähentymisestä; ja

4) hän ei ole yhtäjaksoisesti työstä poissa kuutta viikkoa pidempää aikaa; tähän poissaoloaikaan ei lueta aikaa, jolta maatalousyrittäjälle on maksettu sairausvakuutuslaissa tarkoitettua päivärahaa, liikennevakuutuslaissa tarkoitettua ansionmenetykskorvausta tai tapaturmavakuutuslaissa tarkoitettua päivärahaa siltä osin kuin maatalousyrittäjä on saanut mainittuja päivärahoja yhteensä enintään 12 kuukauden ajalta.

Jos maatalousyrittäjä lopettaa tai puolittaa tässä laissa tarkoitettun maatalousyrittäjätoiminnan 4 momentin 1-kohdan mukaisesti, osa-aikatyötä koskeva edellytys täyttyy, jos hänen työeläkelaeissa tarkoitettua osa-aikatyöstä saamansa työansiot ovat 35—70 prosenttia vakiintuneesta ansiosta ja työajassa ja työpanoksessa on tapahtunut vastaava muutos.

37 §

Osa-aikaeläkkeen määrä

Osa-aikaeläkkeen määrä on 50 prosenttia työeläkelakien alaisuuteen kuuluneen vakiintuneen ansion ja työeläkelakien alaisen osa-aikatyön ansion erotuksesta (*ansion alenema*).

Jos maatalousyrittäjä on ennen osa-aikatyötä ollut samanaikaisesti muussa työeläkelaeissa tarkoitettussa ansiotyössä, osa-aikaeläkkeen määrä on 50 prosenttia näiden kaikkien töiden vakiintuneen ansion ja osa-aikatyön ansion erotuksesta. Tällaisesta osa-aikaeläkkeestä tämän lain mukaisen osa-aikaeläkkeen osuus on yhtä suuri kuin tässä laissa tarkoitettun kokonaistyötulon osuus on vakiintuneessa ansiosta huomioon otetuista,

niissä laeissa tarkoitetuista työansioista, joiden perusteella osa-aikaeläke myönnetään.

Osa-aikaeläkkeen enimmäismäärä on kuitenkin 75 prosenttia maatalousyrittäjälle osa-aikaeläkkeen alkamisajankohtaan mennessä karttuneista, työeläkelakien mukaisista eläkkeistä ja valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain perusteella karttuneesta etuudesta. Jos eläkkeestä on vähennettävä ensisijainen etuus, osa-aikaeläkkeen enimmäismäärä lasketaan näin vähennyksestä eläkkeestä. Osa-aikaeläkkeen enimmäismäärä tarkistetaan, jos osa-aikaeläkkeen saajalle myönnetään ensisijainen etuus tai tällaisen etuuden määrä muuttuu.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuun eläkkeeseen rinnastetaan eläke, joka maatalousyrittäjälle on karttunut EU- tai ETA -maassa tai Suomen kanssa sosiaaliturvasopimuksen solmineessa maassa.

Jos maatalousyrittäjällä on oikeus saada osa-aikaeläkettä myös muun työeläkelain mukaan ja 3 momentissa mainittu 75 prosentin enimmäismäärä vähentää osa-aikaeläkkeen määrää, vähennys tehdään näiden lakien kesken vakiintuneessa ansiossa huomioon otettujen työansioiden suhteessa.

38 §

Osa-aikaeläkkeen alkaminen

Osa-aikaeläke alkaa sitä seuraavan kuukauden alusta lukien, jona maatalousyrittäjä täyttää 36 §:ssä tarkoitettut edellytykset, kuitenkin aikaisintaan hakemista seuraavan kuukauden alusta. Osa-aikaeläkettä ei myönnetä takautuvasti.

39 §

Osa-aikaeläkkeen saajan ilmoitusvelvollisuus

Osa-aikaeläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle:

- 1) maatalousyrittäjä- tai muun yrittäjätöiminnan taikka työsuhteen päättymisestä tai uuden alkamisesta;
- 2) muutoksista maatalous- tai muussa yrittäjätöiminnassa;

3) uuden työeläkkeen tai vastaavan ulkomailta myönnetyn etuuden alkamisesta;

4) yli kuuden viikon mittaisesta työn keskeytyksestä, ei kuitenkaan, jos keskeytys johtuu sellaisesta sairaudesta, jonka perusteella osa-aikaeläkkeen saaja saa sairausvakuutuslaissa tarkoitettua sairauspäivärahaa, liikennevakuutuslaissa tarkoitettua ansionmenetykskorvausta tai tapaturmavakuutuslaissa tarkoitettua päivärahaa enintään 12 kuukauden ajalta; ja

5) ensisijaisen etuuden alkamisesta tai sen muuttumisesta.

Työsuhteessa oleva osa-aikaeläkkeen saaja on lisäksi velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle:

- 1) työaikajärjestelyjensä muutoksista;
- 2) muista kuin työehtosopimusten mukaisista palkan tarkistuksista; ja
- 3) yli kuuden viikon mittaisesta työstä poissaolosta ellei poissaolo johdu 1 momentin 4 kohdassa mainituista syistä tai siitä, että hän saa sairausajan palkkaa.

40 §

Osa-aikaeläkkeen tarkistaminen

Osa-aikaeläkkeen määrä tarkistetaan, jos:

1) osa-aikaeläkkeen saajan osa-aikatyön aikaisissa työansioissa on tapahtunut pysyvä muutos, joka olennaisesti poikkeaa yleisestä palkkakehityksestä; tai

2) osa-aikaeläkkeen saaja saa oikeuden osa-aikaeläkkeeseen sellaisen työeläkelain mukaan, jonka perusteella hänellä ei aiemmin ole ollut oikeutta osa-aikaeläkkeeseen.

Tarkistaminen tehdään muutosta seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien tai, jos muutos tapahtuu kalenterikuukauden ensimmäisenä päivänä, tästä päivästä lukien.

Kun osa-aikaeläkkeen määrä tarkistetaan, vakiintuneena ansiotulona pidetään ansiotuloa, joka oli perusteena osa-aikaeläkettä ensimmäisen kerran määrättäessä.

41 §

Osa-aikaeläkkeen muuttuminen

Tätä lakia toimeenpantaessa osa-aikaeläkkeeseen sovelletaan lisäksi, mitä:

1) työntekijän eläkelain 21 §:ssä säädetään osa-aikaeläkkeen keskeyttämisestä;

2) työntekijän eläkelain 22 §:ssä säädetään osa-aikaeläkkeen lakkauttamisesta ja uudelleen alkamisesta;

3) työntekijän eläkelain 23 §:ssä säädetään työkyvyttömyyseläkkeestä osa-aikaeläkkeen jälkeen; ja

4) työntekijän eläkelain 24 §:ssä säädetään osa-aikaeläkkeen muuttumisesta vanhuuseläkkeeksi.

Työeläkekuntoutus

42 §

Oikeus työeläkekuntoutukseen

Alle 63-vuotiaalla maatalousyrittäjällä on oikeus saada työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi tarkoituksenmukaista ammatillista kuntoutusta, jos:

1) asianmukaisesti todettu sairaus, vika tai vamma todennäköisesti aiheuttaa sellaisen uhan, että hän tulee työkyvyttömäksi 47 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla;

2) hänellä on työskentelystä saatuja ansioita siten, että hänen 76 §:ssä tarkoitettujen tulevan ajan ansionsa ovat vähintään 25 133,40 euroa; ja

3) hänellä ei ole oikeutta kuntoutukseen tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella.

Kuntoutuksen tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa otetaan huomioon maatalousyrittäjän ikä, ammatti, aikaisempi toiminta, koulutus, vakiintuminen työelämään sekä se, jotta haettu ammatillinen kuntoutus todennäköisesti maatalousyrittäjän terveydentilalle sopivassa työssä jatkamiseen tai työhön palaamiseen. Lisäksi tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa otetaan huomioon, lykkääkö ammatillinen kuntoutus maatalousyrittäjän eläkkeelle jäämistä.

Työkyvyttömyyden uhkalla tarkoitetaan tilannetta, jossa on todennäköistä, että maatalousyrittäjälle lähivuosina ilman ammatillista kuntoutusta tulisi myönnettäväksi täysi tai osatyökyvyttömyyseläke, vaikka hoidon ja

lääkinnällisen kuntoutuksen toteutuksen mahdollisuudet otetaan huomioon.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen tulevan ajan ansiot määräytyvät samoin kuin silloin, jos maatalousyrittäjä olisi tullut työkyvyttömäksi kuntoutushakemuksen tullessa vireille. Ansioita määrittäessä ei kuitenkaan oteta huomioon palkattomilta ajoilta saatujen etuuksien perusteena olevia tuloja tai työntekijän eläkelain 76 §:n 4 momentissa tarkoitettuja tuloja.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös sellaisen maatalousyrittäjän kuntoutukseen, joka on 47 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla työkyvytön. Tällöin tulevan ajan ansiot määräytyvät samoin kuin hänen työkyvyttömyyseläkkeessään.

43 §

Ammatillisen kuntoutuksen sisältö ja kuntoutussuunnitelma

Ammatillisella kuntoutuksella tarkoitetaan työkokeilua, työhön valmennusta, työhön tai ammattiin johtavaa koulutusta ja tukea elinkeinotoiminnan aloittamiseen tai jatkamiseen. Maatalousyrittäjälle voidaan korvata ammatillisesta kuntoutuksesta aiheutuvat välttämättömät ja tarpeelliset kustannukset.

Ennen ammatillisen kuntoutuksen käynnistämistä maatalousyrittäjällä on oltava suunnitelma ammatillisesta kuntoutuksesta (*kuntoutussuunnitelma*), jonka laatimista eläkelaitos voi tukea.

44 §

Ennakkopäätös oikeudesta työeläkekuntoutukseen

Maatalousyrittäjällä on oikeus saada ennakkopäätös siitä, täytyvätkö työeläkekuntoutuksen saamisen edellytykset. Ennakkopäätös on eläkelaitosta sitova, jos maatalousyrittäjä toimittaa eläkelaitokselle kuntoutussuunnitelman yhdeksän kuukauden kuluessa siitä, kun ennakkopäätös on tullut lainvoimaiseksi.

45 §

Kuntoutusta koskevat muut säännökset ja kuntoutuksen ajalta maksettavat etuudet

Tätä lakia toimeenpantaessa kuntoutukseen sovelletaan, mitä:

- 1) työntekijän eläkelain 28 §:ssä säädetään kuntoutusrahasta;
- 2) työntekijän eläkelain 29 §:ssä säädetään osakuntoutusrahasta;
- 3) työntekijän eläkelain 30 §:ssä säädetään työkyvyttömyyseläkkeensaajan kuntoutuskorotuksesta;
- 4) työntekijän eläkelain 31 §:ssä säädetään kuntoutusavustuksesta;
- 5) työntekijän eläkelain 32 §:ssä säädetään kuntoutusrahan tai työkyvyttömyyseläkkeensaajan kuntoutuskorotuksen lakkauttamisesta; ja
- 6) työntekijän eläkelain 33 §:ssä säädetään eläkelaitoksen ilmoitusvelvollisuudesta.

Mitä tässä laissa säädetään työkyvyttömyyseläkkeen hakemisesta, määräytymisestä entisiin perusteisiin, kertakorotuksesta, palkka- ja hintatason muutosten huomioon ottamisesta, ensisijaisten etuuksien vähentämisestä, maksamisesta, työkyvyttömyyseläkkeen tarkistamisesta ja määrän muuttamisesta, viivästyskorotuksesta, takaisinperinnästä, tietojen antamisesta ja saamisesta, muutoksenhausta ja työkyvyttömyyseläkkeen saajan ilmoitusvelvollisuudesta, koskee kuntoutusrahaa ja kuntoutuskorotusta sekä niiden saajaa, jollei tässä laissa muuta säädetä.

Kuntoutusraha ja -korotus voidaan maksaa myös kuukautta lyhyemmältä ajalta. Sairausvakuutuslaissa tarkoitettu ensisijaisuusaika ei vaikuta kuntoutusrahan alkamisaikaan. Kuntoutusraha-ajalta ei kartu eläkettä 71 §:n mukaisesti eikä kuntoutusetuuksia oteta perheläkkeen perusteeksi. Kuntoutusraha-ajan aikaisesta työskentelystä karttuu uutta eläkettä 68 §:n mukaisesti.

46 §

Kuntoutusavustus työllistymisen tukemiseksi

Kuntoutusrahaa saaneelle voidaan maksaa enintään kuudelta kuukaudelta kuntoutusavustusta, jos tämä on hänen työllistymi-

sensä kannalta erityisen tarpeellista. Tällöin kuntoutusavustus määritellään kertasuorituksena ja se maksetaan yhdessä tai useammassa erässä. Kuntoutusavustusta ei kuitenkaan makseta ajalta, jolta maatalousyrittäjällä on oikeus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työttömyyspäivärahaan tai työmarkkinatukeen.

Työkyvyttömyyseläke

47 §

Oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen

Maatalousyrittäjällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänen työkykynsä arvioidaan olevan heikentynyt sairauden, vian tai vamman vuoksi vähintään kahdella viidesosalla yhtäjaksoisesti ainakin vuoden ajan. Työkyvyttömyyseläke myönnetään täytenä eläkkeenä, jos maatalousyrittäjän työkyky on heikentynyt vähintään kolmella viidesosalla. Muussa tapauksessa työkyvyttömyyseläke myönnetään osatyökyvyttömyyseläkkeenä.

Työkyvyn heikentymistä arvioitaessa otetaan huomioon maatalousyrittäjän jäljellä oleva kyky hankkia itselleen ansiotuloja sellaisella saatavissa olevalla työllä, jota maatalousyrittäjän voidaan kohtuudella edellyttää tekevän. Tällöin otetaan huomioon myös maatalousyrittäjän koulutus, aikaisempi toiminta, ikä, asuinpaikka ja muut näihin rinnastettavat seikat.

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, arvioitaessa 60 vuotta täyttäneen maatalousyrittäjän oikeutta työkyvyttömyyseläkkeeseen painotetaan työkyvyttömyyden ammatillista luonnetta.

48 §

Työkyvyttömyyseläke julkisten alojen työeläkelakien mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella

Maatalousyrittäjällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle tämän lain alaisen työskentelyn päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva työkyvyttömyyseläke:

1) valtion eläkelain (/2006) 35 §:n 1 momentin 2 kohdan;

2) kunnallisen eläkelain (549/2003) 24 §:n 1 momentin 2 kohdan;

3) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/1966) 1 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten; tai

4) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten perusteella.

Maatalousyrittäjällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen myös silloin, kun hänen yksityisten alojen työeläkelakien mukaisen eläkkeensä määrä kuukaudessa on enintään 688,02 euroa ja hänelle tämän lain alaisen työskentelyn päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva työkyvyttömyyseläke palvelussuhteen kestäessä alkaneen työkyvyttömyyden perustella:

1) valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan;

2) kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan;

3) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 1 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten; tai

4) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten mukaan.

49 §

Ennakkopäätös oikeudesta osatyökyvyttömyyseläkkeeseen

Maatalousyrittäjällä on oikeus saada ennakkopäätös siitä, täyttääkö hän 47 §:n 1 momentissa tarkoitettua osatyökyvyttömyyseläkkeen saamisen edellytykset. Ennakkopäätöksen antaa se eläkelaitos, joka olisi toimivaltainen ratkaisemaan eläkehakemuksen, jos maatalousyrittäjä hakisi ennakkopäätöksen sijasta eläkettä.

Ennakkopäätös on eläkelaitosta sitova, jos siihen perustuva eläkehakemus tehdään yhdeksän kuukauden tai maatalousyrittäjän ja eläkelaitoksen sopiman sitä pidemmän ajan kuluessa siitä, kun ennakkopäätös on tullut lainvoimaiseksi.

50 §

Työkyvyttömyyseläkeasian käsittely

Ennen kuin eläkelaitos tekee päätöksen työkyvyttömyyseläkkeestä, sen on varmistettava, että maatalousyrittäjän mahdollisuudet kuntoutukseen on selvitetty.

Jos työkyvyttömyyseläkettä tai työeläkekuntoutusta koskeva hakemus hylätään, eläkelaitoksen on huolehdittava siitä, että hakija ohjataan kuntoutukseen siten kuin työntekijän eläkelain 53 §:ssä säädetään.

Eläkelaitoksen asiantuntijalääkäriin on osallistuttava asioiden valmisteluun eläkelaitoksessa siten kuin työntekijän eläkelain 40 §:ssä säädetään.

51 §

Työkyvyttömyyseläkkeen määrä

Täyden työkyvyttömyyseläkkeen määrä on eläketapahtumavuotta edeltävän vuoden loppuun mennessä ansaitun eläkkeen ja 70 §:ssä tarkoitetun tulevan ajan eläkeosan yhteismäärä. Osatyökyvyttömyyseläke on puolet täydestä työkyvyttömyyseläkkeestä.

52 §

Työkyvyttömyyseläkkeen alkaminen

Täysi työkyvyttömyyseläke alkaa aikaisintaan sairausvakuutuslain 12 luvun 3 §:ssä tarkoitetun sairauspäivärahan ensisijaisuusajan päättymistä seuraavan kuukauden alusta.

Täysi työkyvyttömyyseläke alkaa kuitenkin työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta,

1) jos eläkehakemus on tehty ennen kuin Kansaneläkelaitos on vahvistanut sairauspäivärahan ensisijaisuusajan ja eläkehakemuksen tekemistä seuraavan toisen kalenterikuukauden loppuun mennessä ei ole myönnetty vähintään kuukauden ajalta yhdenjaksoisesti maksettavaa sairauspäivärahaa, joka kohdistuu työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiseen aikaan; tai

2) jos työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiseen aikaan kohdistuva sairauspäiväraha-hakemus on hylätty eikä maatalousyrittäjälle

ole myönnetty hylkäämisen jälkeiseen aikaan kohdistuvaa vähintään kuukaudelta yhdenjaksoisesti maksettavaa sairauspäivärahaa.

Jos maatalousyrittäjällä on oikeus saada sairausvakuutuslaissa tarkoitettua sairauspäivärahaa vastaavaa ulkomailta maksettavaa etuutta, se otetaan huomioon täyden työkyvyttömyyseläkkeen alkamisaikaa määrätessä samalla tavalla kuin sairausvakuutuslaissa tarkoitettu sairauspäiväraha, kuitenkin enintään sairausvakuutuslaissa tarkoitettuun enimmäissuoritus aikaan saakka.

Osatyökyvyttömyyseläke alkaa eläketapah-
tumaa seuraavan kuukauden alusta.

53 §

Työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen takau- tuvalta ajalta

Työkyvyttömyyseläkettä ei makseta ilman pätevää syytä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kuudelta kuukaudelta.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti, sitä ei makseta ajalta, jolta maatalousyrittäjä on saanut työeläkelaeissa tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetussa laissa tarkoitettua kuntoutusrahaa tai ansionmenetykskorvausta tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain tai liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain perusteella.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti osatyökyvyttömyyseläkkeenä tai täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä 52 §:n 2 momentin mukaan, ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslaissa tarkoitettua sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan tältä ajalta päivärahan määrän ylittävä osa.

54 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kesto aika

Työkyvyttömyyseläke myönnetään toistaiseksi tai kuntoutustukena määräajaksi.

Jos maatalousyrittäjän työkyky on heikentynyt määräajaisesti ainakin vuoden ajan, hänellä on oikeus saada kuntoutustukea työ-

kykynsä palauttamiseksi niin pitkältä ajalta kuin hänen arvioidaan olevan työkyvytön tässä laissa tarkoitettulla tavalla.

Kuntoutustukea myönnettäessä eläkelaitoksen on varmistettava, että maatalousyrittäjälle on laadittu hoito- tai kuntoutussuunnitelma. Kuntoutustuki voidaan myöntää työkyvyttömälle maatalousyrittäjälle myös hoito- tai kuntoutussuunnitelman valmistelun ajaksi.

55 §

Työkyvyttömyyseläkkeensaajan ilmoitusvel- vollisuus

Työkyvyttömyyseläkkeen saaja on velvol-
linen ilmoittamaan eläkelaitokselle työky-
kynsä palautumisesta, maatalous- tai muun
yrittäjätoiminnan tai muun ansiotyön aloit-
tamisesta tai lisäämisestä ja kuntoutuksen
keskeytymisestä.

56 §

Selvitys työkyvyttömyyden jatkumisesta

Jos eläkelaitoksella on perusteltua syytä olettaa, että eläkkeensaajan työkyky on pa-
lautunut, eläkkeensaaja on velvollinen käy-
mään eläkelaitoksen määräyksestä työkyvyt-
tömyyden jatkumisen selvittämistä varten
tutkittavana eläkelaitoksen nimeämän laillis-
tetun lääkärin luona tai eläkelaitoksen osoit-
tamassa kuntoutus- tai tutkimuslaitoksessa.
Eläkelaitoksen on tällöin korvattava tutki-
muksesta ja mahdollisista matkoista aiheutu-
vat kohtuulliset kustannukset.

57 §

Työkyvyttömyyseläkeoikeuden tarkistaminen

Jos työkyvyttömyyseläkkeen saajan työky-
ky muuttuu, hänen oikeutensa työkyvyttö-
myyseläkkeeseen tarkistetaan hänen hake-
muksestaan tai eläkelaitoksen aloitteesta.

Työkyvyttömyyseläkkeen saajan työkyvyn
muuttumista tai palautumista arvioitaessa
otetaan huomioon maatalousyrittäjän työan-
sioissa tai työpanoksessa tapahtuneet muu-
tokset. Maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta

täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen aikana, jolloin hänen työansionsa ovat enemmän kuin 40 prosenttia työkyvyttömyyden alkamista edeltävästä vakiintuneesta keskiansiosta eikä osatyökyvyttömyyseläkkeeseen aikana, jolloin hänen työansionsa ovat enemmän kuin 60 prosenttia mainitusta keskiansiosta, ellei ansiorajan ylitys ole tilapäistä.

58 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen ja lakkaaminen

Tätä lakia toimeenpantaessa työkyvyttömyyseläkkeeseen sovelletaan, mitä:

- 1) työntekijän eläkelain 48 §:ssä säädetään eläkkeen määrän muuttamisesta;
- 2) työntekijän eläkelain 50 §:ssä säädetään eläkkeen maksamisen keskeyttämisestä;
- 3) työntekijän eläkelain 51 §:ssä säädetään eläkkeen takautuvasta tarkistamisesta; ja
- 4) työntekijän eläkelain 52 §:ssä säädetään eläkkeen muuttumisesta vanhuuseläkkeeksi.

59 §

Työkyvyttömyyseläkkeen lakkauttaminen

Jos työkyvyttömyyseläkkeensaajan työkyky palautuu siinä määrin, ettei hän enää täytä eläkkeen saamisen edellytyksiä, työkyvyttömyyseläke lakkautetaan työkyvyn palautumista seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Jos työkyvyttömyyseläke lakkautetaan tai kuntoutustuki päättyy, eläkettä voidaan työhön paluun tukemiseksi jatkaa osatyökyvyttömyyseläkkeen suuruisena kuntoutustukena vuotta lyhyemmältäkin ajalta.

Perhe-eläke

60 §

Perhe-eläke ja perhe-eläkkeen saajat

Edunjättäjä on maatalousyrittäjä, jolle on karttunut eläkettä tämän lain mukaan ja jonka kuoleman jälkeen maksetaan perhe-eläkettä edunsaajille siten kuin jäljempänä säädetään.

Edunsaaja on henkilö, jolla on oikeus saada perhe-eläkettä edunjättäjän kuoleman jäl-

keen. Edunsaajia ovat jäljempänä säädetyin edellytyksin leski, edunjättäjän sekä lesken lapset ja edunjättäjän entinen puoliso.

Perhe-eläke maksetaan leskeneläkkeenä ja lapseneläkkeenä.

Perhe-eläkkeeseen ei ole oikeutta henkilöllä, joka on rikoksella tahallisesti aiheuttanut edunjättäjän kuoleman.

61 §

Lesken eläkeoikeus

Leskellä on oikeus leskeneläkkeeseen, jos hän on solminut avioliiton edunjättäjän kanssa ennen kuin tämä oli täyttänyt 65 vuotta ja hänellä on tai on ollut yhteinen lapsi edunjättäjän kanssa.

Leskeneläkkeeseen on oikeus myös sellaisella leskellä, jonka avioliitto on solmittu ennen kuin leski oli täyttänyt 50 vuotta ja edunjättäjä 65 vuotta ja avioliitto oli jatkunut vähintään viisi vuotta, jos:

1) leski on edunjättäjän kuollessa täyttänyt 50 vuotta; tai

2) leski sai edunjättäjän kuollessa työeläkelain tai kansaneläkelain (347/1956) mukaista työkyvyttömyyseläkettä, joka oli jatkunut vähintään kolmen vuoden ajan.

Leskellä ei ole oikeutta leskeneläkkeeseen 1 momentin mukaan, jos lapsi on annettu otolapiseksi perheen ulkopuolelle ennen edunjättäjän kuolemaa, eikä sellaisen edunjättäjän lapsen perusteella, jonka leski on ottanut otolapsekseen edunjättäjän kuoltua.

Jos leskellä on aikaisemman avioliiton perusteella oikeus saada työeläkelain mukaista perhe-eläkettä, hänellä ei ole oikeutta uuteen perhe-eläkkeeseen.

62 §

Lapsen eläkeoikeus

Lapseneläkkeeseen on oikeus edunjättäjän kuollessa alle 18-vuotiaalla:

- 1) edunjättäjän lapsella; ja
- 2) lesken lapsella, joka asui edunjättäjän kuollessa tämän ja lesken kanssa samassa taloudessa.

Lapseneläke myönnetään ensisijaisesti oman vanhemman jälkeen. Lapseneläkkeeseen

seen ei ole oikeutta useamman kuin kahden edunjättäjän jälkeen samanaikaisesti. Jos kahden edunjättäjän jälkeen lapseneläkettä saavalle lapselle myönnetään myöhemmin lapseneläke oman vanhemman jälkeen, muun edunjättäjän jälkeen ensiksi myönnetty lapseneläke lakkaa siitä ajankohdasta, josta oman vanhemman jälkeen myönnettävä lapseneläke alkaa.

63 §

Entisen puolison eläkeoikeus

Edunjättäjän entisellä puolisoilla on oikeus leskeneläkkeeseen, jos edunjättäjä oli kuollessaan tuomioistuimen lainvoimaisen päätöksen tai tuomion taikka sosiaalilautakunnan vahvistaman sopimuksen perusteella velvollinen määrääjään maksamaan hänelle elatusapua. Entisestä puolisoista ja hänen oikeudestaan leskeneläkkeeseen on voimassa, mitä leskestä ja lesken oikeudesta leskeneläkkeeseen säädetään.

64 §

Perhe-eläkkeen alkaminen, maksaminen ja lakkaaminen

Tätä lakia toimeenpantaessa perhe-eläkkeeseen sovelletaan, mitä:

1) työntekijän eläkelain 58 §:ssä säädetään eläkkeen alkamisesta ja sen takautuvasta maksamisesta;

2) työntekijän eläkelain 60 §:ssä säädetään eläkkeen lakkaamisesta;

3) työntekijän eläkelain 61 §:ssä säädetään eläkkeen myöntämisestä määrääjäksi; ja

4) työntekijän eläkelain 62 §:ssä säädetään leskeneläkkeen maksamisesta kertasuorituksena.

65 §

Ilmoitusvelvollisuus

Leskeneläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle solmimistaan avioliitosta.

Jos lapseneläkettä saava lapsi annetaan ot-

tolapseksi muulle kuin edunjättäjän leskelle tai tämän uudelle puolisolle, lapsen ottovanhemmat ovat velvolliset ilmoittamaan ottopapseksi ottamisesta eläkelaitokselle.

Ryhmähenkivakuutus

66 §

Oikeus ryhmähenkivakuutuksen vakuutussummaan

Edellä 10 §:ssä tarkoitetun maatalousyrittäjän kuoleman jälkeen, hänen edunsaajillaan on oikeus saada ryhmähenkivakuutuksen vakuutussumma tämän lain mukaisesti. Edunsaajat ja vakuutussumman saamisen edellytykset sekä vakuutussumman suuruus ja sen suorittaminen määräytyvät 11 §:ssä tarkoitettujen ehtojen mukaisesti.

Jos Maatalousyrittäjien eläkelaitos on maksanut tämän lain mukaisen vakuutussumman ja sittemmin ilmenee, että edunsaajalla on oikeus suoritukseen muusta ryhmähenkivakuutuksesta, edunsaajan oikeus suoritukseen siirtyy eläkelaitokselle tämän lain nojalla suoritettua korvausta vastaavalta osalta.

6 luku

Eläkkeen määräytyminen*Eläkkeen karttuminen*

67 §

Eläkkeen karttuman perusteet

Eläkettä karttuu:

1) 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun ja 68 vuoden iän täyttämiskuukauden lopun välisenä aikana tämän lain perusteella vakuutetun maatalousyrittäjätöiminnan kokonaistyötulosta;

2) palkattomilta ajoilta; ja

3) tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen ja osa-aikaeläkkeen ajalta.

Eläkkeeseen ei oikeuta työkyvyttömyyden alkamisvuoden kokonaistyötulo, jos työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä tuleva aika on luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi siten kuin työntekijän eläkelain 66 §:ssä säädetään.

68 §

Eläkkeen karttuminen kokonaistyötulosta

Eläkettä karttuu eläkkeen perusteena olevasta kokonaistyötulosta:

1) 1,5 prosenttia sen kalenterikuukauden loppuun, jona maatalousyrittäjä täyttää 53 vuotta;

2) 1,9 prosenttia sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona maatalousyrittäjä täyttää 53 vuotta, sen kalenterikuukauden loppuun, jona maatalousyrittäjä täyttää 63 vuotta;

3) 4,5 prosenttia sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona maatalousyrittäjä täyttää 63 vuotta sen kalenterikuukauden loppuun, jona maatalousyrittäjä täyttää 68 vuotta.

Kun 1 momentissa tarkoitettu karttumisprosentti muuttuu kalenterivuoden aikana, siltä kalenterivuodelta, jona maatalousyrittäjä täyttää 53 tai 63 vuotta, katsotaan ennen mainitun iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alkua saaduksi työtuloksi niin suuri osuus kalenterivuoden kokonaistyötulosta kuin ansiokuukausien määrä mainitun iän täyttämiskuukauden loppuun on ansiokuukausien määrästä kyseisenä vuonna. Tällöin ansiokuukaudeksi katsotaan kalenterikuukausi, jonka aikana vakuutus on voimassa.

Jos maatalousyrittäjä työskentelee muussa EU- tai ETA-maassa kuin Suomessa 53 vuotta täytettyään, teoreettiseen eläkkeeseen lisätään 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettua karttumisprosentin ja 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua karttumisprosentin erotuksen perusteella laskettu erillinen lisä. Erillinen lisä lasketaan tämän lain perusteella vakuutetun maatalousyrittäjätoiminnan kokonaistyötulon perusteella.

69 §

Eläkkeen karttuminen eläkkeen aikana tehdystä työstä

Eläkettä karttuu 1,5 prosenttia tämän lain perusteella vakuutetun maatalousyrittäjätoiminnan kokonaistyötulosta ajalta, jolta maatalousyrittäjä saa työeläkelakien mukaista

työkyvyttömyyseläkettä, vanhuuseläkettä tai niitä vastaavaa ulkomailta maksettua eläkettä.

70 §

Eläkkeen karttuminen palkattomilta ajoilta ja eläkkeen määräytyminen tulevalta ajalta

Eläkettä karttuu 1,5 prosenttia maatalousyrittäjän kunakin kalenterivuonna palkattomalta ajalta saaman 74 §:ssä tarkoitetun etuuden perusteena olevasta tulosta.

Työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttaa aika sen kalenterivuoden alusta, jona maatalousyrittäjä on tullut työkyvyttömäksi, sen kalenterikuukauden loppuun, jona maatalousyrittäjä täyttää 63 vuotta (*tuleva aika*). Tulevan ajan eläkkeen saamisen edellytyksenä on, että maatalousyrittäjällä on työansioita yhteensä vähintään 12 566,70 euroa työkyvyttömyyden alkamisvuotta edeltäneen kymmenen kalenterivuoden aikana.

Tulevan ajan eläke on 76 §:n 1 momentissa tarkoitettua tulevan ajan perusteena olevasta ansiosta:

1) 1,5 prosenttia vuodessa siltä osin kuin eläkkeeseen luetaan tuleva aika 50 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun;

2) 1,3 prosenttia vuodessa siltä osin kuin tuleva aika luetaan 50 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun ja 63 vuoden iän täyttämiskuukauden lopun väliseltä ajalta.

71 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta

Jos työkyvyttömyyseläkettä saaneelle maatalousyrittäjälle myöhemmin myönnetään vanhuuden tai työkyvyttömyyden perusteella uusin perustein eläke, eläkkeeseen oikeutavaksi luetaan myös aika, jona maatalousyrittäjä sai työkyvyttömyyseläkettä. Tältä ajalta eläkettä laskettaessa käytetään perusteena päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansiota.

Edellä 1 momentin perusteella eläkettä karttuu työkyvyttömyyden alkamisvuoden

alusta työkyvyttömyyseläkkeen päättymiskuukauden loppuun työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan eläkkeen perusteena olevasta ansiosta:

1) 1,5 prosenttia vuodessa siltä osin kuin eläkkeeseen luetaan aika 50 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun;

2) 1,3 prosenttia vuodessa siltä osin kuin eläkkeeseen luetaan 50 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun ja 63 vuoden iän täyttämiskuukauden lopun välisen aika.

Jos maatalousyrittäjä sai tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi muun työeläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus maatalousyrittäjän saamien työkyvyttömyyseläkkeiden tulevan ajan ansioista kuin tässä laissa tarkoitetun kokonaistyötulon osuus on työeläkelaeissa tarkoitettujen ansioiden yhteismäärästä työntekijän eläkelain 76 ja 78 §:ssä tarkoitettuna tarkasteluajana.

Jos maatalousyrittäjä on saanut työkyvyttömyyseläkettä aiheuttomasti, uutta eläkettä laskettaessa ei lueta eläkkeeseen oikeuttavaksi tätä eläkkeellä oloaikaa.

72 §

Eläkkeen karttuminen osa-aikatyöstä ja osaaika-eläkkeen ajalta

Osa-aika-eläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön ansioista sekä osa-aikatyön aikaisilta palkattomilta ajoilta saatujen työntekijän eläkelain 74 §:ssä tarkoitettujen etuuksien perusteena olevista tuloista karttuu eläkettä 68 §:n ja 70 §:n 1 momentin mukaisesti.

Osa-aika-eläkeajalta karttuu vanhuuseläkettä 0,75 prosenttia vuodessa siitä 37 §:n 1 momentissa tarkoitetusta ansion alenemasta, jonka perusteella maatalousyrittäjän osaaika-eläke on ensimmäisen kerran laskettu.

Kun työkyvyttömyyseläke lasketaan osaaika-eläkkeen aikana alkaneen työkyvyttömyyden perusteella, osa-aika-eläkeajalta karttuu eläkettä 1,5 prosenttia ansion alenemasta. Jos työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä osa-aika-eläkkeen rinnalla tehdystä osa-aikatyöstä karttuvaan eläkkeeseen luetaan

mukaan myös tulevan ajan eläke, eläke lasketaan tulevalta ajalta 70 §:n 3 momentissa tarkoitettujen karttumisprosenttien mukaan myös ansion alenemasta.

Eläkkeen perusteena oleva kokonaistyötulo ja eläkkeeseen oikeuttavat etuudet

73 §

Eläkkeen perusteena oleva kokonaistyötulo

Eläkkeen perusteena oleva kokonaistyötulo lasketaan kullekin kalenterivuodelle erikseen. Eläkkeen perusteena oleva kokonaistyötulo on sanottuna vuonna voimassa olleiden maatalousyrittäjän vahvistettujen työtulojen vakuutusaikojen mukaan painotettu keskimäärä. Maatalousyrittäjätoiminnan alkamis- ja päättymisvuotena kokonaistyötulo on maatalousyrittäjätoiminnan jatkumisaikaa vastaava osuus sanotun vuoden vuotuisesta työtulosta.

Jos maatalousyrittäjällä on maksamattomia työeläkevakuutusmaksuja, jotka eivät ole vanhentuneet, kokonaistyötulo tältä kalenterivuodelta on yhtä suuri kuin se työtulo, jonka perusteella maatalousyrittäjälle on määrätty työeläkevakuutusmaksut sanotulta kalenterivuodelta. Jos maksamattomat työeläkevakuutusmaksut ovat vanhentuneet, kokonaistyötulo saadaan kertomalla mainittu työtulo maatalousyrittäjän maksamien ja hänelle määrättyjen työeläkevakuutusmaksujen osamäärällä.

74 §

Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat

Palkattomat ajat oikeuttavat eläkkeeseen, jos maatalousyrittäjällä on ennen eläketapah- tumavuoden alkua työansioita vähintään 12 566,70 euroa. Tätä lakia toimeenpantaessa eläkkeeseen oikeuttaviin palkattomiin aikoihin sovelletaan mitä työntekijän eläkelain 74 §:ssä säädetään. Jos maatalousyrittäjä on saanut aikuiskoulutustuesta annetussa laissa (1276/2000) tarkoitettua aikuiskoulutustukea, eläkkeeseen oikeuttavana tulona otetaan kuitenkin huomioon 65 prosenttia 523,61 eurosta jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jolta maatalousyrittäjä on saanut mainittua tukea.

Jos eläkkeensaajalla on oikeus eläkkeeseen kahden tai useamman työeläkelain mukaan otetaan etuuksien perusteena olevat työ- ja ansiotulot huomioon vain kertaalleen.

75 §

Eläkeote ja sen tarkistaminen

Suomessa asuvalle 18—67-vuotiaalle maatalousyrittäjälle lähetetään vuosittain eläkeote, jossa ilmoitetaan:

1) tämän lain perusteella vakuutettu eläkkeeseen oikeuttava maatalousyrittäjätoiminta ja sen kokonaistyötulot;

2) eläkkeeseen oikeuttavilta palkattomilta ajoilta maksettujen etuuksien perusteena olevat tulot etuuslajeittain;

3) peruste ja aika, jolta etuutta karttuu valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain perusteella; ja

4) otteen lähettämistä edeltävän vuoden loppuun mennessä karttuneen eläkkeen määrä.

Eläkeote sisältää 1 momentin 1—3 kohdissa tarkoitettut tiedot viideltä tiedon lähettämivuotta edeltävältä kalenterivuodelta. Otteen lähettää maatalousyrittäjälle eläkelaitos, jossa maatalousyrittäjä on vakuutettu otteen lähettämivuotta edeltävän kalenterivuoden lopussa tai viimeksi sitä ennen. Jos maatalousyrittäjä on vakuutettu myös muun työeläkelain mukaan, eläkeotteen lähettää maatalousyrittäjän sanotun eläkelain mukaan viimeksi vakuuttanut eläkelaitos. Ote sisältää työntekijän eläkelaisissa säädettyjen tietojen lisäksi myös tiedot tämän lain mukaisesta maatalousyrittäjätoiminnasta.

Jos maatalousyrittäjä toteaa 1 momentin 2 ja 3 kohdissa tarkoitetuissa tiedoissaan puutteen tai virheen, otteen toimittaneen eläkelaitoksen on maatalousyrittäjän vaatimuksesta selvitettävä tietojen oikeellisuus. Maatalousyrittäjän on tarvittaessa esitettävä vaatimuksensa perusteista sellainen selvitys kuin häneltä kohtuudella voidaan edellyttää. Eläkelaitoksella ei ole velvollisuutta selvittää näitä tietoja takautuvasti pidemmältä ajalta kuin 2 momentissa tarkoitettua viideltä kalenterivuodelta.

Jos maatalousyrittäjä osoittaa riidattomasti, että hänellä on ollut edellä mainittua viittä vuotta aikaisemmin sellaisia eläkkeeseen oikeuttavia 1 momentin 2 ja 3 kohdissa tarkoitettuja etuuksia, joita ei ole otettu huomioon oikein eläkkeeseen oikeuttavina, eläkelaitos ottaa tiedot huomioon takautuvasti. Riidattomasti osoitetut palkattomilta ajoilta maksettujen etuuksien perusteena olevat tulot sekä alle kolmivuotiaan lapsen hoitoaika sekä opiskeluaika otetaan huomioon niiden vuosien ansioina, joihin etuusaika, lapsen hoitoaika tai opiskelu kohdistuu.

Maatalousyrittäjällä on oikeus saada päätös 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista eläkeoikeuteensa vaikuttavista tiedoista. Päätöksen antaa otteen toimittanut eläkelaitos. Jos 3 ja 4 momentissa tarkoitettut tiedot liittyvät Eläketurvakeskuksen käsiteltävänä olevaan 9 §:ssä tarkoitettuun soveltamisasiaan, päätöksen myös 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista tiedoista antaa Eläketurvakeskus.

Työkyvyttömyyseläkkeen määrään vaikuttavat muut seikat

76 §

Tulevan ajan eläke

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot (*tulevan ajan ansio*) määrätään niiden työansioiden sekä tämän lain 74 §:ssä tarkoitettujen palkattomilta ajoilta saatujen etuuksien perusteena olevien tulojen perusteella, jotka maatalousyrittäjällä on ollut työkyvyttömyyden alkamisvuotta edeltäneiden viiden kalenterivuoden aikana (*tarkasteluaika*) ja siten kuin työntekijän eläkelain 76 §:ssä tarkemmin säädetään.

Tätä lakia toimeenpantaessa eläkkeeseen sovelletaan lisäksi, mitä:

1) työntekijän eläkelain 77 §:ssä säädetään lapsenhoitoajan vaikutuksesta tulevan ajan eläkkeeseen;

2) työntekijän eläkelain 78 §:ssä säädetään tulevan ajan eläkkeen määräytymisestä alle viiden vuoden ansioiden perusteella; ja

3) työntekijän eläkelain 79 §:ssä säädetään sanotun lain mukaisesta osuudesta tulevan ajan ansioista.

77 §

Eläkkeen myöntäminen entisin perustein ja eläkkeen kertakorotus

Tätä lakia toimeenpantaessa työkyvyttömyyseläkkeeseen sovelletaan, mitä:

- 1) työntekijän eläkelain 80 §:ssä säädetään eläkkeen myöntämisestä entisin perustein; ja
- 2) työntekijän eläkelain 81 §:ssä säädetään työkyvyttömyyseläkkeeseen myönnettävästä kertakorotuksesta.

Elinaikakerroin

78 §

Eläketurvan sopeuttaminen yleiseen eliniän muutokseen

Eläketurva sopeutetaan eliniän odotteen muutokseen siten, että eläke muunnetaan maatalousyrittäjän 62 vuoden iän täyttämivuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella vanhuuseläkkeen alkaessa.

Kun työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi 63 vuoden iässä, eläke tarkistetaan maatalousyrittäjän 62 vuoden iän täyttämivuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa elinaikakertoimen asetuksella siten kuin työntekijän eläkelain 83 §:ssä säädetään.

Perhe-eläkkeen määräytyminen

79 §

Perhe-eläkkeen peruste

Perhe-eläke määrätään edunjättäjän kuollessaan saaman tämän lain mukaisen vanhuuseläkkeen tai täyden työkyvyttömyyseläkkeen perusteella. Kun perhe-eläkkeen perusteena on vanhuuseläke, se otetaan huomioon 78 §:ssä tarkoitetulla elinaikakertoimella muuntamattomana. Perhe-eläkkeen perusteeksi laskettavaan edunjättäjän eläkkeeseen lisätään edunjättäjän eläkkeellä ollessaan ansaitsema eläke.

Jos edunjättäjä ei kuollessaan saanut 1

momentissa tarkoitettua eläkettä, perhe-eläkkeen perusteeksi lasketaan eläke, jota edunjättäjä olisi saanut, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeutavassa määrin työkyvyttömäksi kuolinpäivänään.

Jos edunjättäjä oli kuollessaan työkyvyttömyyseläkkeellä, johon ei sisältynyt työntekijän eläkelain 81 §:ssä tarkoitettua kertakorotusta, perhe-eläkkeen perusteeksi laskettavaan edunjättäjän työkyvyttömyyseläkkeeseen lisätään kertakorotus sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä edunjättäjän työkyvyttömyyseläke ja sen perusteella myönnetty perhe-eläke yhdessä ovat jatkuneet viisi kalenterivuotta. Jos edunjättäjä ei ollut kuollessaan eläkkeellä, kertakorotus lisätään perhe-eläkkeen perusteeksi laskettavaan edunjättäjän työkyvyttömyyseläkkeeseen sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä perhe-eläke on jatkunut viisi kalenterivuotta. Kertakorotusprosentti määrätään työntekijän eläkelain 81 §:ssä tarkoitetulla tavalla sen mukaan, mikä edunjättäjän ikä olisi korotushetkellä.

80 §

Lesken ja entisen puolison eläkkeen sekä lapseneläkkeen määrä

Tämän lain mukaiseen lesken, entisen puolison ja lapsen eläkkeeseen sovelletaan, mitä työntekijän eläkelain 85 ja 86 §:ssä säädetään eläkkeen määrästä.

81 §

Perhe-eläkkeen tarkistaminen

Perhe-eläkkeen määrä ja sen jakautuminen edunsaajien kesken tarkistetaan, kun edunsaajien lukumäärä muuttuu. Tarkistaminen tehdään muutosta seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Perhe-eläkkeen määrä tarkistetaan myös, kun perhe-eläkkeen perusteena olevaan työkyvyttömyyseläkkeeseen lisätään 79 §:n 3 momentissa tarkoitettu kertakorotus. Tällöin perhe-eläke tarkistetaan samasta ajankohdasta kuin kertakorotus lisätään.

82 §

Leskeneläkkeen vähentäminen

Lesken ansiotyön perusteella saamat työeläkelakien ja niihin rinnastettavien lakien mukaiset eläkkeet vähentävät leskeneläkettä. Leskeneläkettä vähennettäessä lesken saamat eläkkeet otetaan huomioon vähentämättä ensisijaisia etuuksia ja lesken saama osatyökyvyttömyyseläke otetaan huomioon täyden työkyvyttömyyseläkkeen määräisenä. Lisäksi leskeneläkettä vähennettäessä otetaan huomioon edellä mainittua eläkettä vastaava etuus, joka on maksettava leskelle ulkomailta tai Euroopan yhteisöjen toimielimen taikka kansainvälisen järjestön palveluksen perusteella.

Jos leski ei saa 1 momentissa tarkoitettua eläkettä, lesken työeläkkeenä pidetään kuitenkin sitä laskennallista eläkettä, joka leskelle olisi myönnetty, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi edunjättäjän kuolinpäivänä (*lesken laskennallinen eläke*). Jos leski on työskennellyt ulkomailla tai Euroopan yhteisöjen toimielimen tai kansainvälisen järjestön palveluksessa, lesken työeläkkeenä pidetään sitä laskennallista eläkettä, joka leskelle olisi myönnetty, jos hänen ulkomailla, Euroopan yhteisöjen toimielimen tai kansainvälisen järjestön palvelukseen perustuvaan vakuutusajankohdastaan luettava työskentelynsä olisi tämän lain alaisista.

Jos eläkelaitos antaa lesken laskennallisen eläkkeen määrän julkisten alojen työeläkelakien toimeenpanosta huolehtivalle eläkelaitokselle julkisten alojen työeläkelakien mukaisen leskeneläkkeen määräämistä varten, leskellä on oikeus pyynnöstä saada eläkelaitokselta päätös laskennallisen eläkkeensä määrästä.

Tätä lakia toimeenpantaessa leskeneläkkeeseen sovelletaan lisäksi, mitä:

- 1) työntekijän eläkelain 89 §:ssä säädetään eläkkeen vähentämisen ajankohdasta;
- 2) työntekijän eläkelain 90 §:ssä säädetään eläkkeen vähennyksen perusteesta ja määrästä; ja
- 3) työntekijän eläkelain 91 §:ssä säädetään eläkkeen vähentämisestä erityistilanteissa.

Ensisijaisten etuuksien vähentäminen eläkkeestä

83 §

Eläkkeen määrään vaikuttavat etuudet sekä eläkelaitoksen takautumisoikeus

Tätä lakia toimeenpantaessa eläkkeeseen sovelletaan, mitä:

- 1) työntekijän eläkelain 92 §:ssä säädetään eläkkeestä vähennettävistä etuuksista;
- 2) työntekijän eläkelain 93 §:ssä säädetään ulkomailta saatavan etuuden vähentämisestä;
- 3) työntekijän eläkelain 94 §:ssä säädetään ensisijaisen etuuden muutoksen vaikutuksesta eläkkeen määrään; ja
- 4) työntekijän eläkelain 95 §:ssä säädetään takautumisoikeudesta.

Palkka- ja hintatason muutosten huomioon ottaminen

84 §

Ansiorajojen, rahamäärien ja kokonaistyötulon tarkistaminen palkkakertoimella

Tässä laissa tarkoitettut ansiorajat, rahamäärät ja rajamäärät tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta lukien työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettulla palkkakertoimella. Eläkettä laskettaessa kokonaistyötulon tarkistetaan palkkakertoimella eläkkeen alkamisvuoden tasoon.

Tässä laissa tarkoitettut ansiorajat, rahamäärät ja rajamäärät vastaavat 1 momentissa tarkoitettujen palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

85 §

Eläkkeiden indeksitarkistus

Maksussa oleva eläke tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta lukien työntekijän eläkelain 98 §:ssä tarkoitettulla työeläkeindeksillä.

7 luku

Eläkkeen hakeminen ja päätökset

86 §

Eläkehakemus

Eläkettä on haettava eläkelaitokselta Eläketurvakeskuksen sitä varten vahvistamalla lomakkeella. Hakemukseen on liitettävä eläkeasian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys.

Tarkemmat säännökset eläkkeen hakemiseen tarvittavista lomakkeista ja todistuksista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

87 §

Työkyvyttömyyseläkkeenhakijan terveydentilaselvitys

Työkyvyttömyyseläkkeenhakijan on toimitettava eläkelaitokselle terveydentilastaan laadittu lääkärinlausunto, joka sisältää hoito- tai kuntoutussuunnitelman. Eläkelaitos voi kuitenkin hyväksyä muunkinlaisen lääkärinlausunnon tai sitä vastaavan selvityksen. Eläkelaitos voi myös omalla kustannuksellaan hankkia lääkärinlausunnon, jos hakija on hoidettavana sairaalassa tai siihen on muu erityinen syy.

Työkyvyttömyyseläkkeen hakija on velvollinen eläkelaitoksen osoituksesta käymään työkyvyn heikentymisen selvittämistä varten tutkittavana eläkelaitoksen nimeämän laillistetun lääkärin luona tai eläkelaitoksen osoittamassa kuntoutus- tai tutkimuslaitoksessa. Jos hakija ilman hyväksyttävää syytä kieltäytyy tutkimuksesta, eläkehakemus voidaan ratkaista eläkelaitoksen käytettävissä olevan selvityksen nojalla.

Eläkelaitos on velvollinen korvaamaan työkyvyttömyyseläkkeenhakijalle 2 momentissa tarkoitettua tutkimuksesta ja mahdollisista matkoista aiheutuvat kohtuulliset kustannukset.

88 §

Eläkkeen hakeminen maatalousyrittäjän puolesta

Jos maatalousyrittäjä ei itse pysty hakemaan eläkettä tai muuten hoitamaan eläkettään koskevia asioita iän, vamman, sairauden tai muun syyn takia eikä hänellä ole edunvalvojaa, eläkelaitoksen hyväksymä maatalousyrittäjän lähiomainen tai maatalousyrittäjästä huolehtinut henkilö voi hakea maatalousyrittäjän puolesta eläkettä ja muutenkin käyttää puhevaltaa hänen puolestaan tämän lain mukaista eläkettä koskevassa asiassa.

89 §

Eläkehakemuksen vireilletulo

Eläkehakemus katsotaan tehdyksi sinä päivänä, jona se on saapunut työeläkelaeissa tarkoitettulle eläkelaitokselle tai Eläketurvakeskukselle tai eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen sitä varten valtuuttamalle asiamiehelle.

90 §

Päätös ja sen tiedoksianto

Oikeus tämän lain mukaiseen eläkkeeseen ja eläkkeen määrä ratkaistaan eläkelaitoksen antamalla päätöksellä. Toimivaltaisen eläkelaitoksen on ratkaistava eläkehakemus viipymättä, kun se on saanut tarpeelliset selvitykset.

Eläkelaitos ja Eläketurvakeskus antavat päätöksensä tiedoksi kirjeellä lähettämällä sen vastaanottajalle hänen ilmoittamaansa osoitteeseen.

Tarkemmat säännökset eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen päätöksen koneellisesta allekirjoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

91 §

Toimivaltainen eläkelaitos

Toimivaltainen eläkelaitos ja toimivaltaisen eläkelaitoksen tehtävät määräytyvät siten

kuin työntekijän eläkelain 106 - 111 §:ssä ja sanottua lakia koskevassa valtioneuvoston asetuksessa säädetään. Tällöin maatalousyrittäjä rinnastetaan sanotuissa säännöksissä tarkoitettuun työntekijään.

8 luku

Eläkkeen maksaminen, viivästyskorotus ja takaisinperintä

92 §

Eläkkeen maksaminen

Eläke maksetaan eläkkeensaajalle, jolle tässä luvussa muuta säädetä.

Eläke maksetaan kuukausittain siten, että eläke on eläkepäätöksessä ilmoitettuna eräpäivänä nostettavissa eläkkeensaajan ilmoittamalta tililtä Suomessa toimivassa rahalaitoksessa. Eläke voidaan maksaa myös eläkkeensaajan ulkomailla olevalle tilille.

93 §

Maksamisen alkaminen, päättäminen, keskeyttäminen ja lakkauttaminen

Eläkettä aletaan maksaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt, ellei 5 luvun säännöksistä muuta johdu. Eläkettä maksetaan sen kalenterikuukauden loppuun, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on lakannut.

Jos eläkelaitoksella on syytä epäillä, että eläkkeensaaja ei enää täytä eläkkeen saamisen edellytyksiä, eläkelaitos voi keskeyttää eläkkeen maksamisen. Edellytyksenä on, että eläkelaitos on pyytänyt eläkkeensaajalta selvityksen eläkkeen määrään tai eläkeoikeuteen liittyvistä seikoista, mutta eläkkeensaaja ei tällaista selvitystä eläkelaitoksen ilmoittamassa kohtuullisessa ajassa esitä.

Jos eläkkeensaajan kuolemasta ei voida esittää selvitystä, mutta on todennäköistä, että hän on kuollut hukkumisen, muun onnettomuuden tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi, eläkelaitos voi lakkauttaa eläkkeen eläkkeensaajan katoamispäivään.

94 §

Eläke kertasuorituksena

Jos vanhuuseläke, perhe-eläke tai täysi työkyvyttömyyseläke on ennen ensisijaisen etuuden vähentämistä pienempi kuin 20 euroa kuukaudessa, eläkelaitos voi maksaa sen kertasuorituksena.

Kun 1 momentissa tarkoitettun eläkkeen määrä on vähintään 20 euroa, mutta enintään 50 euroa kuukaudessa, eläkelaitos voi maksaa eläkkeen kertasuorituksena, jos eläkkeensaajalle on ilmoitettu eläkkeen maksamisesta kertasuorituksena eikä eläkkeensaaja ole vastustanut sitä eläkelaitoksen ilmoittamassa kohtuullisessa ajassa.

Toistaiseksi myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen kertasuoritus sisältää myös sen jälkeen myönnettävän vanhuuseläkkeen.

Kun työkyvyttömyyseläke maksetaan kertasuorituksena, takautuvaa eläkettä ei makseta sairausvakuutusrahastolle.

Kun eläke maksetaan viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn mukaisesti työntekijän eläkelain 107 §:ssä tarkoitettulla päätösyhdistelmällä, 1 ja 2 momentissa tarkoitettuna eläkkeen määrällä tarkoitetaan päätösyhdistelmään sisältyvien eläkkeiden yhteismäärää.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa asetuksella kertasuorituskerroimet, jotka tulee määrätä vakuutusmatemaattisten perusteiden mukaan.

95 §

Viivästyskorotus

Jos tämän lain mukaisen eläkkeen maksaminen viivästyy, eläkelaitoksen on maksettava viivästynyt eläke viivästysajalta korotettuna. Eläkkeen korotus on vuotta kohden laskettuna korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuna korkokannan mukainen. Velvollisuus maksaa eläke korotettuna koskee myös niitä eläkkeitä, jotka eläkelaitos maksaa viimeisenä eläkelaitoksena.

Velvollisuus maksaa eläke 1 momentin mukaan korotettuna ei koske sitä osaa eläkkeestä, joka maksetaan toiselle lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutus- tai eläkelaitokselle tai Kansaneläkelaitokselle tai työt-

tömyyskassalle tämän takautumisvaatimuksen vuoksi.

Viivästyskorotusta ei makseta, jos sen määrä on pienempi kuin 5,39 euroa.

96 §

Aika, jolta viivästyskorotus lasketaan

Eläkkeen korotus lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä, ei kuitenkaan ennen kuin kolme kuukautta on kulunut sen kalenterikuukauden päättymisestä, jonka aikana maatalousyrittäjä on esittänyt eläkelaitokselle vaatimuksensa sekä eläkkeen perustetta koskevan sellaisen selvityksen, joka häneltä voidaan kohtuudella vaatia ottaen huomioon myös eläkelaitoksen mahdollisuudet hankkia selvitys. Viivästyskorotus lasketaan eräpäivästä saman päätöksen perusteella myöhemmin maksettavalle eläke-erälle.

Jos eläkkeen maksaminen viivästyy eläkkeensaajasta johtuvasta syystä, eläkelaitos ei ole velvollinen maksamaan eläkettä korotettuna pidemmältä ajalta kuin siitä päivästä, jona eläkelaitos on saanut tietää esteen lakkaamisesta.

Jos eläkkeen maksaminen viivästyy lain säännöksen tai maksuliikenteen keskeytymisen tai muun sen kaltaisen yleisen esteen takia, eläkelaitos ei ole velvollinen maksamaan eläkettä korotettuna tällaisen esteen aiheuttamalta viivästysajalta.

97 §

Maksamatta jääneiden vakuutusmaksujen vähentäminen eläkkeestä

Eläkkeensaajan maksamatta jääneet tämän lain mukaiset työeläkevakuutusmaksut, 12 §:n 4 momentissa ja 24 §:ssä tarkoitettu korotettu työeläkevakuutusmaksu sekä maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaissa (1026/1981) tarkoitettu vakuutusmaksu voidaan viivästyskorkoineen vähentää hänen tässä laissa tarkoitettua maatalousyrittäjätoiminnasta karttuneesta eläkkeestä sekä tämän lain mukaisesta tulevan ajan eläkkeestä.

Vakuutusmaksuja ei peritä siitä eläkkeen osasta, joka on maksettava sairausvakuutusrahastolle. Muusta osasta eläkettä voidaan

peritä vakuutusmaksuja ilman eläkkeensaajan suostumusta enintään kolmannes kulloinkin maksettavan 1 momentin mukaisen eläkkeen määrästä. Tämä rajoitus ei kuitenkaan koske kertasuorituksena maksettavaa eläkettä.

Vakuutusmaksujen perinnästä johtuvan eläkkeen vähennyksen katsotaan kulloinkin koskevan vanhinta perimiskelpoista ja vielä maksamatta olevaa vakuutusmaksua.

98 §

Kuntoutusetuuden ja eläkkeen maksaminen muulle kuin etuuden saajalle itselleen

Tätä lakia toimeenpantaessa kuntoutusetuuden ja eläkkeeseen sovelletaan, mitä:

1) työntekijän eläkelain 117 §:ssä säädetään eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksamisesta työnantajalle;

2) työntekijän eläkelain 118 §:ssä säädetään eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksamisesta sairausvakuutusrahastolle;

3) työntekijän eläkelain 119 §:ssä säädetään eläkkeen maksamisesta kunnalle tai sosiaalihuoltolaissa tarkoitettulle toimielimelle;

4) työntekijän eläkelain 120 §:ssä säädetään eläkkeen maksamisesta Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle; ja

5) työntekijän eläkelain 122 §:ssä säädetään eläkkeen maksamisesta sosiaalihuoltolaissa tarkoitettulle toimielimelle eläkkeensaajan suostumuksen perusteella.

Sanottuja säännöksiä sovellettaessa maatalousyrittäjä rinnastetaan sanotuissa säännöksissä tarkoitettuun työntekijään.

Määräaika maksuvaatimuksen esittämiseksi määräytyy työntekijän eläkelain 121 §:n perusteella ja eläkkeen maksamisjärjestys sanotun lain 123 §:n perusteella.

99 §

Eläkkeen siirtäminen tai panttaaminen

Eläkettä ei saa siirtää toiselle henkilölle. Eläkkeen panttaamista tarkoittava sopimus on mitätön.

Tämän lain mukaan maksettavaa kustannusten korvausta ei saa ulosmitata.

100 §

Eläkkeen vanhentuminen

Oikeus saada eläkettä vanhentuu viiden vuoden kuluttua siitä päivästä lukien, jona eläke olisi pitänyt maksaa, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisaika voi pidentyä siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 11 §:n 3 momentissa säädetään.

101 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Jos eläkettä on maksettu enemmän kuin mihin sen saajalla on oikeus, eläkelaitoksen on perittävä aiheettomasti maksettu eläke takaisin.

Eläkelaitos voi luopua aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperimisestä kokonaan tai osittain, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi eikä eläkkeen maksamisen ole katsottava johtuneen eläkkeen saajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä. Eläkelaitos voi luopua aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperimisestä myös silloin, kun takaisin perittävä määrä on vähäinen.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun eläkelaitos on yksityisten alojen eläkelaitoksena tai viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen eläkelakien mukaista eläkettä aiheettomasti. Jos viimeinen eläkelaitos on maksanut aiheettomasti julkisten alojen eläkelakien mukaista eläkettä, takaisinperinnästä päättää asianomainen julkisten alojen eläkelaitos siten kuin sitä koskevassa laissa säädetään. Viimeinen eläkelaitos antaa takaisin perittävistä eläkkeistä päätösyhdistelmän ja perii takaisin perittävän määrän.

Päätös aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa eläkkeen maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen

antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisaajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Viiden vuoden vanhentumisaika voi pidentyä siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 11 §:n 3 momentissa säädetään.

102 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen kuittaus

Eläkelaitos voi periä aiheettomasti maksamansa eläkkeen myös kuittaamalla sen vastaisuudessa maksettavista eläke-eristä. Ilman eläkkeensaajan suostumusta kulloinkin maksettavasta eläke-erästä saa vähentää enintään kuudesosan siitä eläke-erän osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen, kun eläke-erästä on toimitettu ennakoperintälain (1118/1996) mukainen ennakonpidätys.

Jos viimeinen eläkelaitos perii takaisinperittävän määrän kuittaamalla, 1 momentissa tarkoitettuna eläke-eränä pidetään viimeisen eläkelaitoksen maksettavana olevien eläkeerien yhteismäärää.

9 luku

Muutoksenhaku

103 §

Muutoksen hakeminen

Muutoksenhakua varten on työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutus-oikeus. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta ja sen jäsenistä säädetään työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (677/2005) ja vakuutus-oikeudesta vakuutus-oikeuslaissa (132/2003). Valtioneuvosto nimittää työeläkeasioiden muutoksenhakulautakuntaan sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä viideksi vuodeksi kerrallaan kaksi työelämän olosuhteita tuntevaa jäsentä, jotka ovat perehtyneet maatalousyrittäjätoimintaan ja joista 116 §:n 1 momentissa mainitut järjestöt tekevät ehdotuk-

sen sosiaali- ja terveysministeriölle.

Asianosainen saa hakea valittamalla muu-
tosta eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen
tämän lain perusteella antamaan päätökseen
työeläkeasioiden muutoksenhakulautakun-
nalta siten kuin tässä laissa ja hallintolain-
käyttölaissa (586/1996) säädetään.

Asianosainen saa hakea valittamalla muu-
tosta työeläkeasioiden muutoksenhakulauta-
kunnan muutoksenhakuasiassa antamaan
päätökseen vakuutusosoikeudelta siten kuin
tässä laissa ja hallintolainkäyttölaissa sääde-
tään.

104 §

Muutoksen hakeminen viimeisen eläkelaitok- sen päätösyhdistelmään ja EU-päätösten yh- teenvetoon

Eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena
antamaan päätösyhdistelmään sovelletaan,
mitä työntekijän eläkelain 129 §:n 1 momen-
tissa säädetään.

Asianosainen, joka on ollut vakuutettuna
kahdessa tai useammassa EU-maassa ja joka
ei tyydy eläkelaitoksen tämän lain nojalla an-
tamaan päätökseen, voi hakea siihen muutos-
ta siten kuin työntekijän eläkelain 129 §:n 2
momentissa säädetään.

105 §

Muutoksenhakuaika

Muutoksenhakuaika on 30 päivää siitä päi-
västä, jona asianosainen on saanut tiedon
eläkelaitoksen, Eläketurvakeskuksen tai työ-
eläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan
päätöksestä. Asianosaisen katsotaan saaneen
päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen
päivän jälkeen, jona päätös on postitettu hän-
nen ilmoittamaansa osoitteeseen, jos muu-
toksenhaun yhteydessä ei muuta näytetä.

106 §

Perustevalitus maksuunpanosta

Asianosainen saa tehdä maksuunpanoa
koskevan perustevalituksen, jos hän katsoo,

että eläkelaitoksen tämän lain perusteella
määräämä maksuunpano on ollut lain tai so-
pimuksen vastainen. Perustevalitus on tehtä-
vä kirjallisesti ja se on toimitettava työeläke-
asioiden muutoksenhakulautakunnalle vii-
meistään kahden vuoden kuluessa sitä seu-
raavan vuoden alusta lukien, jona saaminen
on määrätty tai maksuunpanttu.

Jos perustevalitus tehdään ulosmittauksen
takia, on lisäksi voimassa, mitä verojen ja
maksujen perimisestä ulosottoihin anne-
tussa laissa säädetään perustevalituksesta.

107 §

Valituskirjelmän jättäminen

Asianosaisen on toimitettava valituskirjel-
mä muutoksenhakuajassa valituksenalaisen
päätöksen tehneelle eläkelaitokselle. Jos
muutosta haetaan Eläketurvakeskuksen an-
tamaan päätökseen, valituskirjelmä on toimi-
tettava Eläketurvakeskukselle. Työeläkeasi-
oiden muutoksenhakulautakunnan päätöksestä
tehty valituskirjelmä on toimitettava asias-
sa päätöksen antaneelle eläkelaitokselle tai
Eläketurvakeskukselle.

108 §

Päätöksen oikaisu muutoksenhaun yhteydes- sä

Eläkelaitos tai Eläketurvakeskus voi muu-
toksenhaun yhteydessä oikaista tämän lain
nojalla antamansa päätöksen. Päätöksen oi-
kaisemiseen sovelletaan, mitä työntekijän
eläkelain 133 §:n 1—3 momentissa sääde-
tään päätöksen oikaisusta muutoksenhaun
yhteydessä.

Jos eläkelaitos tai Eläketurvakeskus ei hy-
väksy muutoksenhakijan vaatimuksia kaikilta
osin, eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen
on siirrettävä valitus työeläkeasioiden muu-
toksenhaakulautakunnalle tai jos valitus kos-
kee työeläkeasioiden muutoksenhakulauta-
kunnan antamaa päätöstä, vakuutusosoikeudel-
le. Valituksen siirtämiseen sovelletaan, mitä
työntekijän eläkelain 134 §:n 1, 3 ja 4 mo-
mentissa säädetään.

109 §

Väliaikainen päätös

Jos eläkelaitos tai Eläketurvakeskus oikaisee päätöksensä vain osittain muutoksenhaun yhteydessä, sen on annettava asiasta väliaikainen päätös.

Jos eläkelaitos tai Eläketurvakeskus hyväksyy valituksessa esitetyt vaatimukset osin tai kokonaan sen jälkeen kun valituskirjelmä on siirretty muutoksenhakuelimelle, eläkelaitos tai Eläketurvakeskus voi antaa asiasta väliaikaisen päätöksen. Siitä on ilmoitettava viipymättä muutoksenhakuelimelle.

Eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen antamaan väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

110 §

Muutoksenhakuajan jälkeen tullut valitus

Jos työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalle tai vakuutusosikeudelle annettava valitus on saapunut asianomaiselle eläkelaitokselle tai Eläketurvakeskukselle tai työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalle tai vakuutusosikeudelle 105 §:ssä tai 106 §:ssä tarkoitetun määräajan jälkeen, valitus voidaan tästä huolimatta ottaa tutkittavaksi, jos myöhästymiseen on ollut painava syy.

111 §

Päätöksen täytäntöönpano

Eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on ratkaistu lainvoimaisella päätöksellä.

Eläkelaitoksen, Eläketurvakeskuksen ja työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan lainvoimainen päätös saadaan panna täytäntöön niin kuin riita-asiassa annettu lainvoimainen tuomio.

112 §

Päätöksen korjaaminen ja oikaisu

Tätä lakia toimeenpantaessa eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen tämän lain nojalla antaman virheellisen päätöksen korjaamiseen ja oikaisuun sovelletaan, mitä:

1) työntekijän eläkelain 137 §:ssä säädetään kirjoitus- tai laskuvirheen korjaamisesta;

2) työntekijän eläkelain 138 §:ssä säädetään asiavirheen korjaamisesta; ja

3) työntekijän eläkelain 139 §:ssä säädetään lainvoimaisen päätöksen oikaisusta uuden selvityksen perusteella.

113 §

Lainvoimaisen päätöksen poistaminen

Jos eläkelaitoksen tämän lain perusteella antama lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai se on ilmeisesti lain vastainen, työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta voi asianosaisen tai eläkelaitoksen vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Sama koskee asianosaisen tai Eläketurvakeskuksen vaatimuksesta Eläketurvakeskuksen tämän lain perusteella antamaa lainvoimaista päätöstä. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan on varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista. Tällaiseen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 103—105 §:ssä säädetään.

Jos työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan tai vakuutusosikeuden tämän lain perusteella antama lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai se on ilmeisesti lain vastainen, vakuutusosikeus voi asianosaisen tai eläkelaitoksen vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Vakuutusosikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista.

Jos eläkelaitos tekee päätöksen poistamista koskevan vaatimuksen, se voi keskeyttää eläkkeen maksamisen tai maksaa sen vaatimuksensa mukaisena siihen asti kunnes asia on uudelleen ratkaistu.

Päätöksen poistamista on haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Erityisen painavista syistä päätös voidaan poistaa määräajan jälkeenkin tehdystä hakemuksesta.

IV OSA

Maatalousyrittäjien eläkelaitos

10 luku

Eläkelaitoksen tehtävät

114 §

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tehtävät

Maatalousyrittäjien eläkelaitos huolehtii:

- 1) tässä laissa säädetystä eläketurvasta ja ryhmähenkivakuutuksesta;
- 2) maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen tehtävistä siten kuin maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaissa säädetään;
- 3) sukupolvenvaihdoseläkkeistä siten kuin maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetussa laissa (1317/1990) säädetään;
- 4) luopumiseläkkeistä siten kuin luopumiseläkelaisissa (16/1974) säädetään;
- 5) luopumiskorvauksista siten kuin maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetussa laissa (1330/1992) säädetään;
- 6) luopumistuista siten kuin maatalousyrittäjien luopumistuesta annetussa laissa (1293/1994) ja maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetussa laissa (612/2006) säädetään;
- 7) lopettamistukiasioista siten kuin kasvi- huonetuotannon ja omenanviljelyn lopettamistuesta annetussa laissa (1297/1994) ja maataloustuotannon lopettamistuesta annetussa laissa (1340/1996) säädetään;
- 8) maatalousyrittäjien toimeentuloturvasta siten kuin sairausvakuutuslain mukaisen omavastuun korvaamisesta maatalousyrittäjille annetussa laissa (118/1991) säädetään;
- 9) maatalousyrittäjien lomituspalveluista siten kuin maatalousyrittäjien lomituspalveluissa (1231/1996) säädetään; ja
- 10) työterveyshuoltolaissa (1383/2001) tarkoitettuun maatalousyrittäjien työterveys-

huoltoon liittyvistä tehtävistä siten kuin tässä laissa sekä maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaissa säädetään.

Ensisijainen vastuu 1 momentin 1—8 kohdassa mainittujen lakien soveltamisalaan kuuluvien asioiden neuvonnasta on Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen päätösvaltaa käyttävät valtuuskunta ja sen asettama hallitus.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos on Vakuutusvalvontaviraston valvonnan alainen.

115 §

Maatalousyrittäjien työterveyshuoltoon liittyvät tehtävät

Edellä 114 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitettujen Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tehtävät ovat:

- 1) ylläpitää maatalousyrittäjien työterveyshuollon tilakäyntirekisteriä tilakäyntien toteutumisen tehostamista ja seurantaan varten;
 - 2) edistää työterveyshuoltolaissa tarkoitettujen maatalouden asiantuntijoiden osallistumista työterveyshuollon toimintasuunnitelmien mukaisille tilakäynneille;
 - 3) pitää ja julkaista tilakäyntirekisterin tietojen perusteella tilastoja;
 - 4) laatia tilakäyntirekisterin tietojen perusteella selvityksiä maatalousyrittäjien työolojen terveysvaaroista ja toimenpiteistä, joilla terveysvaaroja voidaan ennaltaehkäistä; ja
 - 5) edistää maatalousyrittäjien työterveyshuoltotoiminnan tehokasta toteutumista.
- Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle 1 momentissa säädettyjen tehtävien hoitamisesta aiheutuvien kustannusten rahoittamisesta säädetään maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 13 §:ssä.

11 luku

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen hallintoa koskevat säännökset

116 §

Valtuuskunta

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen valtuus-

kunnan asettaa Eläketurvakeskus. Valtuuskunnassa on puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan ohella yksi maa- ja metsätalousministeriön, yksi sosiaali- ja terveysministeriön ja yksi valtiovarainministeriön nimeämä henkilö sekä tämän lain piiriin kuuluvien henkilöiden taloudellisia etuja valvovien edustavimpien järjestöjen edustus. Puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa lukuun ottamatta on kullekin valtuuskunnan jäsenelle nimettävä henkilökohtainen varajäsen.

Valtuuskunnan puheenjohtajalla tai varapuheenjohtajalla tulee olla hyvä työeläkevakuumustoiminnan tuntemus.

117 §

Valtuuskunnan tehtävät ja päätöksenteko

Valtuuskunnan tehtävänä on päättää eläkelaitoksen toiminnan yleisistä suuntaviivoista sekä valvoa eläkelaitoksen hallituksen toimintaa.

118 §

Hallitus

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen hallitukseen kuuluu Eläketurvakeskuksen valitsema puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, ja valtuuskunnan valitsevat jäsenet. Hallituksessa on puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan ohella yksi maa- ja metsätalousministeriön, yksi sosiaali- ja terveysministeriön ja yksi valtiovarainministeriön nimeämä henkilö sekä tämän lain piiriin kuuluvien henkilöiden taloudellisia etuja valvovien edustavimpien järjestöjen edustus. Puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa lukuun ottamatta on kullekin hallituksen jäsenelle nimettävä henkilökohtainen varajäsen.

Hallituksen puheenjohtajalla tai varapuheenjohtajalla tulee olla hyvä työeläkevakuumustoiminnan tuntemus. Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen.

Hallituksessa on oltava hyvä eläkelaitoksen 114 §:ssä tarkoitettun toiminnan tuntemus ja sijoitustoiminnan asiantuntemus.

Hallituksen jäseneltä on ennen nimeämistä tai valintaa saatava päivätty ja allekirjoitettu suostumus tehtävään.

119 §

Hallituksen tehtävät ja päätöksenteko

Hallitus huolehtii eläkelaitoksen hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä eläkelaitoksen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävästä sisäisestä valvonnasta ja riittävästä riskienhallintajärjestelmästä. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Hallitus voi asettaa 114 §:ssä mainittujen lakien toimeenpanoon kuuluvien asioiden ja sijoitusasioiden käsittelyä varten jaostoja. Hallituksella on oikeus siirtää mainitut asiat tai osa niistä jaoston, toimitusjohtajan tai muun toimihenkilön ratkaistavaksi.

120 §

Toimitusjohtaja

Hallitus valitsee Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen toimitusjohtajan.

Toimitusjohtajan on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava hyvä työeläkevakuutus-toiminnan, eläkelaitoksen 114 §:ssä tarkoitettun muun toiminnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemus. Toimitusjohtajalta on ennen nimitystä saatava päivätty ja allekirjoitettu suostumus tehtävään.

Toimitusjohtajan tulee hoitaa eläkelaitoksen hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan on huolehdittava siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

121 §

Varajäsenet ja toimitusjohtajan sijainen

Mitä 116, 118, 120, 122 ja 133 §:ssä tai valtioneuvoston asetuksessa, joka sisältää Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ohjesäännön, säädetään valtuuskunnan tai hallituksen jäsenestä taikka toimitusjohtajasta, sovelletaan vastaavasti valtuuskunnan tai hallituksen varajäsenen sekä toimitusjohtajan sijaiseen.

122 §

Muut kelpoisuusehdot

Valtuuskunnan tai hallituksen jäsenenä taikka toimitusjohtajana ei voi olla alaikäinen tai se, jolle on määrätty edunvalvoja tai jonka toimintakelpoisuutta on rajoitettu tai joka on konkurssissa. Liiketoimintakiellon vaikutuksesta kelpoisuuteen säädetään liiketoimintakiellosta annetussa laissa (1059/1985).

123 §

Tarkemmat säännökset Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen hallinnon järjestämisestä

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ohjesääntö annetaan valtioneuvoston asetuksella, jossa säädetään tarkemmin:

- 1) valtuuskunnan asettamisesta, kokoonpanosta, tehtävistä ja päätöksenteosta;
- 2) hallituksen asettamisesta, kokoonpanosta ja päätöksenteosta sekä hallituksen ja sen asettamien jaostojen tehtävistä;
- 3) toimitusjohtajan tehtävistä; sekä
- 4) Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen nimikirjoitusoikeudesta.

124 §

Sijoitustoiminta

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen sijoitustoiminnan on oltava itsenäistä ja sitä varten on oltava riittävä henkilöstö toiminnan luonne ja laajuus huomioon ottaen.

Eläkelaitoksen hallituksen on laadittava sijoitussuunnitelma noudattaen soveltuvin osin, mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 28 §:n 1 momentissa säädetään. Sijoitussuunnitelmasta on käytävä ilmi, missä määrin eläkelaitos ostaa varainhoitopalveluja, sijoitustoiminnan asiantuntijapalveluja, aputoimintoja tai niihin rinnastettavia muita palveluja.

Eläkelaitoksen varoja ei saa käyttää sen toiminnalle vieraaseen tarkoitukseen. Eläkelaitos ei saa ilman Vakuutusvalvontaviraston lupaa hankkia kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettua määräysvaltaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoitta-

vassa yhteisössä, jollei yhteisön toimintaa voida pitää eläkelaitoksen toimintaan liittyvänä ja tämän kannalta tarkoituksenmukaisena tai jollei kysymyksessä ole asunto- tai kiinteistöyhteisö.

Eläkelaitos ei saa yksin eikä yhdessä tytäryhteisönsä kanssa ilman Vakuutusvalvontaviraston lupaa omistaa yli kymmentä prosenttia osakkeista, jäsenosuuksista tai yhtiöosuuksista eikä yli kymmentä prosenttia kaikkien osakkeiden, jäsenosuuksien tai yhtiöosuuksien tuottamasta äänimäärästä julkisen valvonnan alaisessa luotto- tai rahoituslaitoksessa eikä niissä määräämisvaltaa käyttävässä luottolaitostoiminnasta annetun lain (1607/1993) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua omistusyhteisössä rahastoyhtiötä lukuun ottamatta.

Edellä 3 ja 4 momentissa tarkoitettuun omistukseen lasketaan myös sellaiset osakkeet ja niiden tuottama äänimäärä, jotka eläkelaitos voi optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjan nojalla merkitä.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarvittaessa määräykset 1 momentissa tarkoitettua sijoitustoiminnan itsenäisyydestä, 2 momentissa tarkoitettua sijoitussuunnitelmasta sekä sijoitustoimintaa täydentävien varojenhoitopalvelujen, sijoitustoiminnan asiantuntijapalvelujen, aputoimintojen ja näihin rinnastettavien palvelujen käytöstä.

125 §

Vastuuvelka ja vastuuvelan kate

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen on kirjattava sosiaali- ja terveystieteiden eläkelaitoksen hakemuksesta vahvistamien perusteiden mukaisesti vastuuvelkana tämän lain mukaisen eläketurvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen peittämiseen tarvittavat varat siihen määrään asti, johon eläkelaitoksen ne tulot, joita ei ole käytettävä muihin tarkoituksiin, riittävät mainittujen menojen peittämiseen.

Eläkelaitoksen on 1 momentissa tarkoitettua vastuuvelkaa sekä muita vastuuvelkaan rinnastettavia eriä katettaessa noudatettava soveltuvin osin vakuutusyhtiölain (1062/1979) 10 luvun 3 §:n 3 momentin 2, 3 ja 7 kohtaa. Tarkemmat säännökset vastuu-

velkaan rinnastettavista ja vähennettävistä eristä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

126 §

Kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kirjanpidossa, tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sekä konsernitilinpäätöksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia, jollei tämän lain kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevista säännöksistä muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän lain kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevista säännöksistä tai 127 §:n 1 momentissa tarkoitettua sosiaali- ja terveysministeriön asetukselta tai Vakuutusvalvontaviraston määräyksistä muuta johdu.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, eläkelaitoksen tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sovelletaan myös soveltuvin osin vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 5 ja 6 momenttia, 1 a—1 c §:ää, 4 ja 4 a §:ää, 4 b §:n 1 momentin 1 ja 3 kohtaa sekä 2 momenttia sekä 4 c §:ää.

Kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 1 momenttia, 2 luvun 4 §:n 2 momenttia, 3 luvun 1 §:ää, 2 §:n 2 momenttia sekä 6, 9 ja 11 §:ää, 4 luvun 1, 3 ja 4 §:ää, 5 §:n 5 momenttia ja 7 §:ää, 5 luvun 2, 2 a, 13, 16 ja 17 §:ää, 7 a luvun 2—5 §:ää sekä 8 luvun 6 §:ää ei sovelleta eläkelaitoksen tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimiseen.

Eläkelaitos on velvollinen laatimaan ja sisällyttämään tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöksen noudattaen soveltuvin osin, mitä säädetään vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 4 momentissa, 1 c §:n 1, 2, 4 ja 5 momentissa, 4 ja 4 a §:ssä, 4 b §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa sekä 2 momentissa, 4 c §:ssä, 11 §:n 1 momentin 2—4 virkkeessä sekä 3—5 ja 8 momentissa sekä 11 a ja 11 b §:ssä.

Kirjanpitolain 6 luvun 1 ja 2 §:ää, 7 §:n 6 momenttia, 7 a luvun 2—5 §:ää ja 8 luvun 6 §:ää ei sovelleta eläkelaitoksen konsernitilinpäätöksen ja emoyrityksenä olevan eläkelaitoksen toimintakertomuksen laatimiseen.

Tilinpäätös ja toimintakertomus on vii-

meistään tilikautta seuraavan maaliskuun loppuun mennessä annettava tilintarkastajille, joiden tulee seuraavan huhtikuun 15 päivään mennessä antaa hallitukselle tilintarkastuskertomuksensa.

127 §

Kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevat tarkemmat määräykset

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen harjoittaman vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat säännökset tase-, ja tuloslaskelmakaavoista, rahoituslaskelmasta, taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista, konsernitaseesta, konsernituloslaskelmasta ja konsernin rahoituslaskelmasta, konsernitaseen, konsernituloslaskelman ja konsernin rahoituslaskelman liitetiedoissa annettavista tiedoista sekä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Vakuutusvalvontavirasto antaa vakuutus-toiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset eläkelaitoksen ja sen konsernin tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän lain kirjanpitoa ja tilinpäätöstä sekä toimintakertomusta koskevien säännösten, sosiaali- ja terveysministeriön 1 momentissa tarkoitettua asetuksen sekä kirjanpitolain ja kirjanpitoasetuksen soveltamisesta eläkelaitokseen.

Eläkelaitoksen tuloslaskelma ja tase on laadittava 1 momentissa tarkoitettuja kaavoja yksityiskohtaisempina, jos se on tarpeen tilikauden tuloksen muodostumiseen vaikuttaneiden tekijöiden tai tase-erien selventämiseksi tai, jos se on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi eläkelaitoksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu asetus, määräys, ohje, lupa tai lausunto on kirjanpitolain tai kirjanpitoasetuksen yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen asetuksen, määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydettävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

Vakuutusvalvontavirasto voi erityisestä

syystä määrääjäksi myöntää yksittäistapauksissa poikkeuksia 126 §:n 4 momentista sekä vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 c §:n 5 momentista ja 11 a §:n 2 momentista, tuloslaskelman ja taseen laatimisessa noudatettavista kaavoista, liitetiedoista, toimintakertomuksen tarkemmasta sisällöstä, tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä sekä konsernituloslaskelman ja -taseen laatimisessa noudatettavista kaavoista ja liitetiedoista.

128 §

Tilintarkastus

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tilintarkastuksesta on voimassa, mitä tässä laissa ja tilintarkastuslaissa (936/1994) säädetään. Tässä laissa hyväksytyllä tilintarkastajalla tarkoitetaan tilintarkastuslain 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettua henkilöä tai yhteisöä.

Eläkelaitoksen kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta sekä hallintoa tarkastamaan valtuuskunnan on tilikaudeksi kerrallaan valittava vähintään kaksi hyväksyttyä tilintarkastajaa ja heille vastaavat kelpoisuusehdot täyttävät varatilintarkastajat. Vähintään yhden tilintarkastajan ja varatilintarkastajan on oltava Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja. Tilintarkastajan tehtävä päättyy tilikauden päätyttyä pidettävässä eläkelaitoksen valtuuskunnan varsinaisessa kokouksessa tai milloin uusi tilintarkastaja on valittu tämän tilalle.

Valtuuskunnan on nimettävä yksi tilintarkastaja valvontatilintarkastajana huolehtimaan eläkelaitoksen kirjanpidon ja hallinnon tehokkaasta valvonnasta tilikauden aikana. Lisäksi on nimettävä yksi tilintarkastaja tai varatilintarkastaja valvontatilintarkastajan sijaiseksi. Valvontatilintarkastajan ja tämän sijaisen on oltava Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja.

Tilintarkastajalta ja varatilintarkastajalta sekä valvontatilintarkastajalta ja tämän sijaiselta on ennen valintaa saatava päiväty ja allekirjoitettu suostumus tehtävään.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarvittaessa ohjeita eläkelaitoksen tilintarkastuksen suorittamisesta.

129 §

Tilintarkastajan määrääminen

Vakuutusvalvontaviraston on ilmoituksesta määrättävä Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle kelpoisuusehdot täyttävä tilintarkastaja, jos hyväksyttyä tilintarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai tilintarkastuslain mukaisesti tai tilintarkastajalla ei ole tilintarkastuslain 10 §:ssä tarkoitettua kelpoisuutta tai milloin tilintarkastaja ei ole tilintarkastuslain 23 ja 24 §:ssä tarkoitettulla tavalla riippumaton.

Ilmoituksen saa 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa tehdä kuka tahansa. Eläkelaitoksen hallitus on velvollinen tekemään ilmoituksen, jollei valtuuskunta viivytyksettä valitse kelpoisuusehdot täyttävää tilintarkastajaa.

Ennen kuin tässä pykälässä mainittu määräys annetaan, on eläkelaitoksen hallitusta kuultava. Määräys on voimassa siihen asti, kun eläkelaitokselle on säädettyssä järjestyksessä valittu tilintarkastaja Vakuutusvalvontaviraston määräämän tilintarkastajan tilalle.

130 §

Tilintarkastajan ilmoitusvelvollisuus

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle eläkelaitosta koskevista seikoista ja päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja joiden voidaan katsoa:

1) olennaisesti rikkovan eläkelaitoksen toiminnan harjoittamista koskevaa lainsäädäntöä;

2) vaarantavan eläkelaitoksen toiminnan jatkumisen; tai

3) johtavan tilintarkastuskertomuksessa muistutukseen tai tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamista koskevan kielteisen lausunnon esittämiseen.

Eläkelaitoksen tilintarkastaja on myös velvollinen ilmoittamaan Vakuutusvalvontavirastolle 1 momentissa mainituista seikoista ja päätöksistä, jotka hän saa tietoonsa suorittaessaan tehtävänsä yhteisössä, jossa eläkelaitoksella on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta.

Vilpittömässä mielessä toimineelle tilintarkastajalle ei aiheudu vastuuta tämän pykälän mukaisista toimenpiteistä mahdollisesti aiheutuneesta taloudellisesta vahingosta.

131 §

Eläkelaitoksen toiminnasta annettavat selvitykset

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tulee vuosittain kahden viikon kuluessa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamisesta toimittaa jäljennös tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja tilintarkastajien lausunnosta Vakuutusvalvontavirastolle sekä kertomus toiminnastaan ja tilastaan:

1) maatalousyrittäjän eläkelain alaisen muun toimintansa kuin ryhmähenkivakuutuksen osalta Eläketurvakeskukselle;

2) maatalousyrittäjien luopumisetuusia koskevien lakien alaisen toimintansa osalta maa- ja metsätalousministeriölle; sekä

3) koko toimintansa osalta Vakuutusvalvontavirastolle sen antamien ohjeiden mukaisesti.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöllä, Vakuutusvalvontavirastolla sekä valtiovarainministeriöllä on oikeus määräämässään kohtuullisessa ajassa saada muutakin kirjallista selvitystä eläkelaitoksen toiminnasta, ja ne voivat muullakin tavalla tarkastaa eläkelaitoksen toimintaa. Sama oikeus on Eläketurvakeskuksella 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen eläkkeiden ja muiden etuuksien sekä niiden perusteena olevien tietojen osalta sekä maa- ja metsätalousministeriöllä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun toiminnan osalta.

132 §

Poikkeusoloihin varautuminen

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tulee varmistaa tehtäviensä mahdollisimman häiriötön hoitaminen myös poikkeusoloissa osallistumalla vakuutusalan valmiussuunniteluun ja valmistelemalla etukäteen poikkeusoloissa tapahtuvaa toimintaa sekä muihin toimenpiteisiin.

Jos 1 momentista aiheutuvat tehtävät edel-

lyttävät sellaisia toimenpiteitä, jotka selvästi poikkeavat tavanomaisena pidettävästä eläkelaitoksen toiminnasta ja joista aiheutuu olennaisia lisäkustannuksia, tällaiset kustannukset voidaan korvata huoltovarmuuden turvaamisesta annetussa laissa (1390/1992) tarkoitetusta huoltovarmuusrahastosta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita 1 momentin soveltamisesta.

133 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Hallituksen ja valtuuskunnan jäsen, eläkelaitoksen toimitusjohtaja ja 120 §:n 2 momentissa mainittu hallitukseen kuulumaton henkilö on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttanut eläkelaitokselle. Sama koskee vahinkoa, joka tätä lakia, eläkelaitoksen ohjesääntöä, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston määräyksiä tai vakuutusta koskevia perusteita rikkomalla on aiheutettu eläkelaitoksen toimintapiiriin kuuluvalla tai kuuluneella henkilölle, eläkkeen tai muun etuuden saajalle tai muulle henkilölle. Vahingonkorvauksen sovitelusta sekä korvausvastuun jakautumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken on voimassa, mitä vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa säädetään.

Työntekijän asemassa olevan vahingonkorvausvastuuseen on kuitenkin sovellettava vahingonkorvauslain 4 luvun ja työsopimuslain (55/2001) 12 luvun 1 §:n 3 momentin säännöksiä työntekijän korvausvastuusta.

134 §

Vakuutusmatemaatikko

Vakuutuslaskelmien ja selvitysten laatimista varten Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oltava vakuutusmatemaatikko.

Vakuutusmatemaatikon tehtävistä ja kelpoisuusehdoista on vastaavasti voimassa, mitä vakuutusyhtiölain 18 luvun 8 §:ssä säädetään.

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja eroamisesta on Maatalousyrittäjien eläkelai-

toksen tehtävä ilmoitus Vakuutusvalvontavirastolle.

12 luku

Kustannusten jako

135 §

Eläkelaitoksen ja valtion vastuu eläkkeistä ja muista etuuksista

Tämän lain mukaisten eläkkeiden ja muiden etuuksien kustannuksista vastaavat Maatalousyrittäjien eläkelaitos ja valtio. Eläkelaitoksen kustannettava osuus muodostuu eläkelaitoksen saamista vakuutusmaksuista, joista on vähennetty eläkelaitoksen kohtuulliset hoitokulut, ja sijoitusten tuotoista. Valtio vastaa eläkkeiden ja muiden etuuksien kustannuksista muilta osin. Ryhmähenkivakuutuksen korvausmenoista valtion vastuulla on kuitenkin yksi kolmannes. Vakuutusmaksuina ei oteta huomioon niitä maksamatta jääneitä vakuutusmaksuja, jotka on jätetty ulosottotoimin perittäviksi tai valvottu konkurssissa. Vakuutusmaksuina ei myöskään oteta huomioon sellaisia maksamatta olevia vakuutusmaksuja, jotka sisältyvät yrityksen saneerauslaissa (47/1993) tarkoitettuun saneerausohjelmaan tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993) tarkoitettuun maksuohjelmaan taikka sellaiseen vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn, joka sisällöltään vastaa mainituissa laeissa säädettyjä periaatteita.

Tätä pykälää sovellettaessa ei oteta huomioon eläketurvaa, joka perustuu ennen 1 päivää tammikuuta 2001 voimassa olleeseen maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 11 §:n 1 momenttiin. Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin eläkkeisiin luetaan kuitenkin mainitun lainkohdan mukaisiin eläkkeisiin työntekijän eläkelain 98 §:n mukaisesti tulevat korotukset siltä osin kuin vastaavien sijoitusten tuotto ei niihin riitä.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen esityksestä ne perusteet, joiden mukaan lasketaan 1 momentissa tarkoitettujen kohtuulliset hoitokulut sekä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu sijoitusten tuotto. Ministeriö antaa myös tarkem-

mat ohjeet tämän pykälän soveltamisesta.

Valtion tulee suorittaa kunakin vuonna valtion osuuden ennakkona määrä, joka vastaa valtion 1 momentin mukaisena osuutena suoritettavaksi arvioitua määrää.

Valtion osuuden ja ennakon suorittamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Sen lisäksi, mitä edellä tässä pykälässä säädetään valtion osuudesta tämän lain mukaisten eläkkeiden ja muiden etuuksien kustannuksista, valtion tulee suorittaa eläkelaitokselle sellainen määrä varoja, että eläkelaitoksen maksuvalmius on kunakin ajankohtana riittävästi turvattu (*maksuvalmiussuoritus*).

136 §

Eläkelaitoksen vastuu palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta ja Eläketurvakeskuksen kustannuksista

Palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen eläkelaitokset vastaavat siten kuin työntekijän eläkelain 178 §:ssä säädetään.

Eläketurvakeskuksen kustannuksista 1 momentissa tarkoitettujen eläkelaitokset vastaavat siten kuin työntekijän eläkelain 180 §:ssä säädetään.

137 §

Kustannusten selvittely ja päätös kustannusten jakamisesta

Eläketurvakeskus selvittää 136 §:ssä tarkoitettujen kustannukset siten kuin työntekijän eläkelain 183 §:ssä säädetään. Kustannuksia selvittäessään ei kuitenkaan oteta huomioon työntekijän eläkelain 182 §:ssä tarkoitettua työttömyysvakuutusrahaston maksua.

Eläketurvakeskus antaa kustannusten jakamisesta päätöksen siten kuin työntekijän eläkelain 184 §:ssä säädetään.

V OSA

Erinäiset säännökset

13 luku

Tietojen antaminen, saaminen ja salassapito

138 §

Sovellettavat säännökset

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999; *julkisuuslaki*) sovelletaan eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen asiakirjojen ja toiminnan julkisuuteen siltä osin kuin eläkelaitos ja Eläketurvakeskus käyttävät julkisuuslain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua julkista valtaa, jollei tässä tai muussa laissa toisin säädetä.

Myös silloin, kun kysymys ei ole julkisuuslain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettun julkisen vallan käytöstä, sovelletaan eläkelaitoksessa ja Eläketurvakeskuksessa tämän lain toimeenpanoon liittyvissä asioissa julkisuuslain:

- 1) asiakirjasalaisuutta;
- 2) vaitiolovelvollisuutta;
- 3) hyväksikäyttökieltoa;
- 4) salassa pidettäviä asiakirjoja koskevia 22—24 §:ää; ja

5) rangaistussäännöksiä sisältävää 35 §:ää. Tietojen luovuttamisesta on tällöin voimassa, mitä salassapidosta poikkeamisesta ja sen lakkaamisesta säädetään julkisuuslain 7 luvussa.

Siltä osin kuin eläkelaitoksen toiminnassa ei ole kysymys eläketurvan toimeenpanosta, eläkelaitoksen toimintaan sovelletaan soveltuvin osin vakuutuskassalain (1164/1992) 165 ja 165 a—165 c §:ää.

Tätä lakia toimeenpantaessa sovelletaan tässä luvussa säädetyn lisäksi, mitä:

- 1) työntekijän eläkelain 195 §:ssä säädetään työnantajan velvollisuudesta antaa tietoa;
- 2) työntekijän eläkelain 198 §:ssä säädetään oikeudesta saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisääteisten tehtävien toimeenpanemiseksi;
- 3) työntekijän eläkelain 200 §:ssä säädetään eläkelaitoksen oikeudesta saada tietoja valvontaa varten;

4) työntekijän eläkelain 202 §:ssä säädetään tietojen maksuttomuudesta;

5) työntekijän eläkelain 204 §:ssä säädetään tietojen antamisesta vapaaehtoista ryhmäiseläketurvaa varten;

6) työntekijän eläkelain 205 §:ssä säädetään tietojen antamisesta rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi;

7) työntekijän eläkelain 206 §:ssä säädetään tietojen antamisesta viranomaisille ja luottotietotoimintaa harjoittavalle rekisterinpitäjälle;

8) työntekijän eläkelain 208 §:ssä säädetään tietojen luovuttamisesta eteenpäin;

9) työntekijän eläkelain 209 §:ssä säädetään tietojen eteenpäin luovuttajan vastuusta; ja

10) työntekijän eläkelain 210 §:ssä säädetään tietojen antamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla.

Työntekijän eläkelain 195 §:n ja 206 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdan säännöksiä sovellettaessa maatalousyrittäjä rinnastetaan mainitussa laissa tarkoitettuun työnantajaan.

139 §

Maatalousyrittäjän taloudellista asemaa koskevat tiedot

Sen lisäksi, mitä julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdassa säädetään elinkeinonharjoittajaa koskevien tietojen salassa pitämisestä, myös sellaiset tämän lain toimeenpanoon perustuvat asiakirjat ja tiedot, jotka koskevat maatalousyrittäjän taloudellista asemaa, ovat salassa pidettäviä.

140 §

Maatalousyrittäjän ja eläkkeenhakijan oikeus saada tietoja

Eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen on annettava maatalousyrittäjälle tämän pyynnöstä hallussaan olevat maatalousyrittäjän eläkeoikeutta koskevat tiedot. Asianosaisen tiedonsaantioikeudesta, oikeudesta saada tieto itseään koskevasta asiakirjasta sekä oikeudesta tarkastaa itsestään rekisteriin talletetut tiedot on muuten voimassa, mitä julkisuus-

laissa ja henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

Eläkelaitoksen on annettava eläkkeenhakijalle etukäteen eläkehakemuslomakkeella tai muulla vastaavalla tavalla tiedot siitä, mistä hänen tietojaan voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan säännönmukaisesti luovuttaa.

141 §

Maatalousyrittäjän velvollisuus antaa tietoja

Maatalousyrittäjä on velvollinen viipymättä antamaan Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle tiedot tämän lain mukaisen maatalousyrittäjätoimintansa alkamisesta sekä maatalousyrittäjätoimintansa laadussa, laajuudessa tai muodossa taikka maatalousyrittäjän työpanoksessa tapahtuvista olennaisista muutoksista. Niin ikään maatalousyrittäjä on velvollinen viipymättä ilmoittamaan eläkelaitokselle tässä laissa tarkoitettun maatalousyrittäjätoiminnan päättymisestä.

Maatalousyrittäjän 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusvelvollisuudesta riippumatta eläkelaitos voi vaatia maatalousyrittäjältä selvityksen 1 momentissa tarkoitetuista sekä muista vastaavista seikoista, jotka voivat vaikuttaa tämän lain mukaiseen vakuuttamisvelvollisuuteen, työeläkevakuutusmaksuun, vakuutuksen hoitoon ja työtuloon.

142 §

Selvitys eläkkeensaajalta eläkkeen määrään sekä eläkeoikeuteen liittyvistä seikoista

Eläkelaitos voi eläkkeensaajan ilmoitusvelvollisuudesta riippumatta vaatia eläkkeensaajalta selvityksen eläkkeen määrään ja eläkeoikeuteen vaikuttavista seikoista, jos on aihetta epäillä, että näissä seikoissa on tapahtunut muutoksia.

143 §

Eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen oikeus saada tietoja tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus salassapito-

säännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada:

1) veroviranomaiselta ja maaseutuelinkeinorekisteristä annetussa laissa (1515/1994) tarkoitettulta rekisteriviranomaiselta tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa; ja

2) Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetussa laissa (1139/1994) tarkoitettulta viranomaiselta tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädettyjen kalastusta koskevien tehtävien toimeenpanossa.

Eläketurvakeskuksella ja eläkelaitoksella on oikeus saada 1 momentissa tarkoitettut tiedot maksutta, jos ne on tarkoitettu käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi. Muussa tapauksessa tietojen pyytäjän on veroviranomaisen vaatimuksesta maksettava tietojen antamisesta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada paliskunnilta ja paliskuntain yhdistykseltä tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa. Nämä tiedot on annettava eläkelaitokselle vuosittain poronhoitovuoden päätyttyä siten kuin eläkelaitos tarkemmin määrää. Eläketurvakeskuksella ja eläkelaitoksella on oikeus tarvittaessa muulloinkin saada näitä tietoja paliskunnilta ja paliskuntain yhdistykseltä.

144 §

Maatalousyrittäjien työterveyshuollon tilakäyntirekisteri

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada työterveyshuoltolain 7 §:ssä tarkoitetuilta työterveyshuollon palvelujen tuottajilta 115 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädettyjen tehtävien hoitamista varten seuraavat tiedot:

1) maatalousyrittäjän nimi ja henkilötunnus;

2) maatilantoimintasuunta;

3) päivä, jolloin maatalousyrittäjä on liittynyt työterveyshuoltoon;

4) tieto suunnitellun tilakäynnin ajankohdasta ja tilakäynnille osallistuvista henkilöistä; ja

5) tieto tilakäynnin toteutumisesta ja tilakäynnille osallistuneista henkilöistä.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oikeus 115 §:n 1 momentin 4 kohdassa mainitun tehtävän hoitamiseksi saada työterveyshuoltolain 7 §:ssä tarkoitetuilta työterveyshuollon palvelujen tuottajilta tieto tilakäynnillä havaituista keskeisistä työolojen terveysvaaroista ja toimenpide-ehdotuksista sekä niiden toteuttamisesta, jos maatalousyrittäjä, jonka tiedoista on kysymys, on antanut tietojen luovuttamiseen suostumuksensa. Tietoja voidaan maatalousyrittäjän suostumuksella käyttää myös selvitetäessä maatalousyrittäjän tämän lain mukaista ammatillista kuntoutusta koskevaa asiaa.

Eläkelaitoksella on oikeus saada 1 ja 2 momentissa tarkoitettut tiedot maksutta.

Eläkelaitoksella on oikeus kerätä ja tallettaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettut tiedot tilakäyntirekisteriin 115 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamista varten. Tilakäyntirekisteriin sovelletaan henkilötietolakia, jollei tässä laissa toisin säädetä. Tilakäyntirekisterin henkilötietolaissa tarkoitettuna rekisterinpitäjänä toimii eläkelaitos. Eläkelaitoksella ei ole oikeutta kerätä ja tallettaa tilakäyntirekisteriin henkilötietolain 11 §:ssä tarkoitettuja arkaluonteisia tietoja. Tietojen luovuttamista varten työterveyshuollon palvelujen tuottajille voidaan avata tekninen käyttöyhteys eläkelaitoksessa olevaan tilakäyntirekisteriin. Tilakäyntirekisteriin talletettut tiedot on hävitettävä kymmenen vuoden kuluessa siitä, kun tilakäynti on toteutettu.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella ei ole oikeutta luovuttaa 115 §:ssä tarkoitettuun tilakäyntirekisteriin talletettuja tietoja, ellei siitä ole erikseen muualla laissa säädetty tai asianomainen, jonka tiedoista on kysymys, anna siihen suostumustaan. Tietoja voidaan luovuttaa tieteellistä tutkimusta varten siten kuin julkisuuslain 28 §:ssä säädetään.

145 §

Eläkelaitoksen oikeus käyttää muissa asioissa annettuja tietoja

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista asiaa käsitellessään muiden sille 114 §:ssä mainituissa laeissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamia tietoja, jos on ilmeistä, että nämä tiedot vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja eläkelaitoksella olisi oikeus saada nämä tiedot muutenkin erikseen. Etuuden hakijalle tulee ilmoittaa etukäteen mahdollisesta tietojen käytöstä.

146 §

Eläkelaitoksen velvollisuus antaa tietoja

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään eläkelaitoksen velvollisuudesta antaa tietoja, annettava tiedot:

1) Kansaneläkelaitokselle sairausvakuutuslaissa (1224/2004) tarkoitettujen etuuksien laskemista varten;

2) verohallinnolle sairausvakuutuslaissa tarkoitettun sairausvakuutusmaksun määrittämistä varten; ja

3) liikennevakuutuslain (279/1959) 19 §:ssä mainituille vakuutusyhtiöille sekä Liikennevakuutuskeskukselle ja Valtiokonttorille sen vuosityöansion määräämistä varten, jota tarvitaan liikennevahingon korvausta laskettaessa.

Jos eläkelaitos suorittaa vajaavaltaiselle 66 §:ssä tarkoitettun maatalousyrittäjien ryhmähenkivakuutuksen vakuutussumman, eläkelaitoksen tulee julkisuuslaissa säädetyn sallassapitovelvollisuuden ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä ilmoittaa vakuutussummasta sille holhousviranomaiselle, jonka toimialueella vajaavaltaisella on kotikuntalaisa (201/1994) tarkoitettu kotikunta.

14 luku

Erinäisiä määräyksiä

147 §

Eläkelaitosten yhteistyö

Työntekijän eläkelain 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen eläkelaitosten on toimittava yhteistyössä tilastotietojen kokoamisessa ja muissa työeläkelakien toimeenpanoon ja kehittämiseen liittyvissä asioissa.

148 §

Korvaus erityisistä palveluista

Eläkelaitos voi periä maatalousyrittäjältä korvauksen maatalousyrittäjän pyynnöstä antamistaan erityisistä palveluista.

149 §

Päätös teoreettisen eläkkeen määrästä

Jos maatalousyrittäjä on työskennellyt kahdessa tai useammassa EU- tai ETA-maassa ja hän hakee kansaneläkettä, hänellä on oikeus pyynnöstä saada päätös siitä teoreettisen eläkkeen määrästä, jonka eläkelaitos ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle hänen kansaneläkkeensä laskemista varten.

150 §

Eläkeoikeuden siirtäminen Euroopan yhteisöihin

Maatalousyrittäjällä on oikeus siirtää tässä laissa tarkoitettu eläkeoikeutensa Euroopan yhteisöihin siten kuin eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetussa laissa (165/1999) säädetään.

Euroopan yhteisöihin siirtyvään ja sieltä palautettavaan eläkeoikeuteen sovelletaan eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetun lain säännöksiä

siltä osin kuin sanotussa laissa on tämän lain säännöksistä poikkeavia säännöksiä.

151 §

Virka-apu

Eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus kuulusteluttaa todistajia käräjäoikeudessa omasta aloitteestaan tai asianosaisen pyynnöstä käsiteltävänä olevan asian selvittämistä varten.

152 §

Esteellisyys

Sen estämättä, mitä hallintolain (434/2003) 28 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa säädetään, eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen toimihenkilö ja hallituksen jäsen voivat käsitellä tämän lain täytäntöönpanoon kuuluvaa asiaa, joka koskee eläkelaitoksessa eläketurvan järjestänyttä maatalousyrittäjää.

153 §

Asiakirjojen säilyttäminen

Eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen on säilytettävä tämän lain mukaisen eläketurvan järjestämiseen sekä eläke- ja ryhmähenkivakuutusasiaan liittyvät asiakirjat siten kuin arkistolaisissa (831/1994) ja työntekijän eläkelain 218 §:ssä säädetään.

154 §

Ajanjaksojen pituuksien laskeminen

Laskettaessa ajanjaksojen pituuksia kalenterikuukauteen katsotaan sisältyvän 30 päivää, kun:

- 1) arvioidaan sovelletaanko maatalousyrittäjään tätä lakia;
- 2) määrätään tämän lain mukaista työeläkevakuutusmaksua;
- 3) lasketaan tämän lain mukaista eläkettä;
- ja
- 4) maksetaan kuntoutusrahaa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 1 momentissa tarkoitettujen ajanjaksojen laskemisesta.

155 §

Lain voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

2.

Laki**maatalousyrittäjän eläkelain voimaannpanosta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Maatalousyrittäjän eläkelaki (/) tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007. Sitä sovelletaan siinä tarkoitettuun maatalousyrittäjätoimintaan lain voimaantulosta lukien. Ennen maatalousyrittäjän eläkelain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Jos henkilö on vakuutettu maatalousyrittäjän eläkelain voimaantullessa työntekijän eläkelain (395/2006) mukaan samasta työskentelystä, joka maatalousyrittäjän eläkelain 5 §:n avopuolisoiota koskevan säännöksen perusteella olisi vakuutettava maatalousyrittäjän eläkelain mukaisesti, maatalousyrittäjä vakuutetaan maatalousyrittäjän eläkelain mukaisesti vakuutushakemuksen saapumista seuraavan kuukauden alusta ja henkilö vakuutetaan työntekijän eläkelain mukaan tähän saakka.

Maatalousyrittäjän eläkelakia sovelletaan myös ennen 1 päivänä tammikuuta 2007 myönnettyyn maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaiseen eläkkeeseen. Jos ennen 1 päivänä tammikuuta 2007 myönnettyä eläkettä määrättäessä kuitenkin on noudatettu maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta annettujen lakien (637/2003 ja 893/2004) sekä maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta annetun lain (894/2004) voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, noudatetaan, mitä edellä mainituissa laeissa säädetään.

2 §

Tällä lailla kumotaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annettu maatalousyrittäjien eläkelaki siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetussa säännöksessä viitataan maatalousyrittäjien

eläkelakiin, viittaus tarkoittaa maatalousyrittäjän eläkelain mukaisia vastaavia säännöksiä, jollei maatalousyrittäjän eläkelaista tai tästä laista muuta johdu.

3 §

Tässä laissa tarkoitetaan MYEL-lailta 14 päivänä heinäkuuta 1969 annettua maatalousyrittäjien eläkelakia siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

4 §

MYEL-lain mukaisen vakuutuksen katsotaan muuttuneen maatalousyrittäjän eläkelaislaissa tarkoitetuksi vakuutukseksi.

5 §

Maatalousyrittäjän eläkelain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua 18 vuoden ikärajaa sovelletaan vuoden 1986 jälkeen syntyneen maatalousyrittäjän mainitussa laissa tarkoitettuun maatalousyrittäjätoimintaan, joka jatkuu 1 päivänä tammikuuta 2005 tai alkaa sen jälkeen. Samassa lainkohdassa tarkoitettua 68 vuoden ikärajaa sovelletaan maatalousyrittäjän mainitussa laissa tarkoitettuun maatalousyrittäjätoimintaan, joka jatkuu 1 päivänä tammikuuta 2005 tai alkaa sen jälkeen ja joka jatkuu mainittua ajankohtaa edeltävä aika mukaan lukien yhdenjaksoisesti vähintään neljä kuukautta.

Maatalousyrittäjän eläkelain 73 §:n mukaan eläkkeen perusteena olevaa kokonaisyötuloa laskettaessa 23 vuoden iän täyttämistä edeltävälle ajalle vahvistettu työtulo otetaan huomioon 1 päivänä tammikuuta 2005 lukien. Siltä osin kuin maatalousyrittäjälle ennen 1 päivänä tammikuuta 2005 vahvistettu työtulo otetaan eläkkeen perusteena olevaa työtuloa laskettaessa huomioon, se korotetaan vuoden 2004 tasoon 31 päivänä

joulukuuta 2004 voimassa olleen työntekijäin eläkelain (395/1961, TEL) 9 §:ssä tarkoitettulla indeksillä, jossa palkkatason muutoksen painokerroin on 0,5 ja hintatason muutoksen painokerroin on 0,5, ja siitä laskentahetken tasoon maatalousyrittäjän eläkelain 84 §:ssä tarkoitettulla palkkakertoimella.

6 §

Maatalousyrittäjä, joka on vapautettu vakuuttamisvelvollisuudesta MYEL-lain 4 §:n perusteella sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2001 tai jätetty vakuuttamatta MYEL-lain 4 §:n ja TEL:n 8 §:n perusteella sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2004, on vakuuttamisvelvollinen 1 päivänä tammikuuta 2007 alkaen. Maatalousyrittäjän on otettava maatalousyrittäjän eläkelain mukainen vakuutus 30 päivään kesäkuuta 2007 mennessä.

Ennen 1 päivää tammikuuta 1961 syntynyt maatalousyrittäjä, joka on vapautettu vakuuttamisvelvollisuudesta 1 momentissa mainitun säännöksen perusteella, ei kuitenkaan ole vakuuttamisvelvollinen niin kauan kuin hän täyttää vapauttamiselle maatalousyrittäjän eläkelain voimaan tullessa voimassa olleen lain mukaan asetetut edellytykset.

7 §

Maatalousyrittäjä, jolla on MYEL-lain mukainen vakuutus, mutta joka maatalousyrittäjän eläkelain 7 §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella ei ole enää vakuuttamisvelvollinen, voi päättää vakuutuksensa maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulosta lukien. Vakuutusta ei päätetä takautuvasti.

8 §

Jos maatalousyrittäjän työeläkevakuutusmaksut ovat maatalousyrittäjän eläkelain 29 §:n perusteella vanhentuneet, kokonaistyötuolo lasketaan vuodelle 2005 ja sen jälkeisille kalenterivuosille vahvistetusta työtulosta sanotun lain 73 §:n 2 momentin mukaisesti. Vuosille 1993—2004 vahvistetuista työtuoloista vähentäminen tapahtuu kertomalla kalenterivuoden kullekin ajanjaksolle vahvistettu työtulo samalta ajanjaksolta saatujen vakuutusmaksujen ja samalle ajanjaksolle määrättyjen vakuutusmaksujen suhteella.

9 §

Mitä työntekijän eläkelain 37 ja 107—111 §:ssä säädetään viimeisen eläkelaitoksen järjestelystä, ei sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen 1 päivää tammikuuta 2004 vireille tulleeseen hakemuksen perusteella omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka maatalousyrittäjätoimintaan tai yrittäjätoimintaan perustuvaa eläkettä taikka maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990) mukaista eläkettä, maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain (1330/1992) mukaista luopumiskorvausta tai maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista luopumistukea ja hän hakee uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista. Mainittuja säännöksiä ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen 1 päivää tammikuuta 2004 vireille tulleeseen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen. Jos edunjäittäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu tämän pykälän ensimmäisessä virkkeessä mainittuja säännöksiä, niitä ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.

10 §

Maatalousyrittäjän eläkelain 75 §:ssä tarkoitettu eläkeote lähetetään maatalousyrittäjälle ensimmäisen kerran viimeistään vuonna 2008.

Maatalousyrittäjän eläkelain 75 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua viiden vuoden määräaikaa sovelletaan vuonna 2013 ja sen jälkeen.

Vuonna 2008 lähetettävällä maatalousyrittäjän eläkeotteella on tiedot maatalousyrittäjän eläkelain 75 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettua maatalousyrittäjätoiminnasta ja muista työansioista sekä etuuksista kymmeneltä eläkeotteen lähettämistä edeltävältä kalenterivuodelta, vuonna 2009 vastaavat tiedot ovat yhdeksältä, vuonna 2010 kahdeksalta, vuonna 2011 seitsemältä ja vuonna 2012 kuudelta eläkeotteen lähettämistä edeltävältä vuodelta. Maatalousyrittäjän eläkelain 75 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja tietoja ei kuitenkaan ilmoiteta eläkeot-

teella aikaisemmalta ajalta kuin vuodesta 2005 lukien.

11 §

Maatalousyrittäjän eläkelain 30 §:n, 75 §:n 3 ja 4 momentin, 100 §:n sekä 101 §:n 4 momentin tarkoitettua viiden vuoden vanhentumisaikaa sovelletaan vuoden 2013 alusta. Vuosina 2007 ja 2008 mainittu vanhentumisaika on kymmenen vuotta, vuonna 2009 yhdeksän, vuonna 2010 kahdeksan, vuonna 2011 seitsemän ja vuonna 2012 kuusi vuotta. Mainittuja vanhentumisaikoja laskettaessa otetaan huomioon myös ennen maatalousyrittäjän eläkelain voimaantuloa kulunut aika.

12 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus lisätään ensimmäisen kerran 1 päivänä tammikuuta 2010. Kertakorotus lisätään myös sellaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen, jossa eläketapahtuma on sattunut ennen 1 päivää tammikuuta 2006. Tällöin kertakorotus lisätään sen korotusprosentin mukaisesti, joka vastaa maatalousyrittäjän ikää vuoden 2010 alussa, edellyttäen, että työkyvyttömyyseläkkeen alkamisesta on tuolloin kulunut vähintään viisi kalenterivuotta.

Kun työkyvyttömyyseläkkeen eläketapahtuma on sattunut ennen 1 päivää tammikuuta 2006, kertakorotus lisätään ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleen TEL:n 8 ja 8 a §:n mukaisesti yhteensovitettuun eläkkeeseen. Jos perhe-eläke määrätään maatalousyrittäjän eläkelain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan, kertakorotus lisätään ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleiden TEL:n 8 ja 8 a §:n mukaan yhteensovitettuun perhe-eläkkeeseen.

13 §

Vuonna 2010 ja sen jälkeen alkavat vanhuuseläkkeet muunnetaan elinaikakertomella maatalousyrittäjän eläkelain 78 §:n mukaisesti. Elinaikakerroin vahvistetaan ensimmäisen kerran vuodelle 2009.

Vanhuuseläke muunnetaan vanhuuseläkkeen alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakertomella, jos vanhuuseläke alkaa ennen sitä vuotta, jona maatalousyrittäjä täyttää 62 vuotta. Vastaavasti, jos työkyvyttömyyseläke

muuttuu vanhuuseläkkeeksi ennen sitä vuotta, jona maatalousyrittäjä täyttää 62 vuotta, eläke tarkistetaan sille vuodelle vahvistetulla elinaikakertomella, jona maatalousyrittäjän eläke muuttui vanhuuseläkkeeksi.

14 §

Maatalousyrittäjän eläkelain 113 §:ää sovelletaan poistohakemuksiin, jotka tulevat vireille 1 päivänä tammikuuta 2007 tai sen jälkeen.

15 §

Jos eläketapahtuma sattuu vuosina 2006–2009, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan vuoden 2004 työansiona huomioon kokonaistyötulo, jonka perusteella tulevan ajan eläkeosuus olisi laskettu, jos maatalousyrittäjä olisi tullut työkyvyttömäksi 31 päivänä joulukuuta 2004, ja vuoden 2005 työansiot otetaan huomioon siten kuin maatalousyrittäjän eläkelain 76 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 1 ja 2 kohdissa säädetään. Tällöin tarkasteluaikana käytetään vastaavasti tulevan ajan ansion perusteena huomioon otettavien vuosien määrää. Jos eläketapahtuma sattuu vuonna 2010, otetaan vuoden 2005 työansiot huomioon siten kuin maatalousyrittäjän eläkelain 71 §:ssä, 76 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 1 ja 2 kohdissa sekä 77 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään ja tarkasteluaika määrätään vastaavasti vuosien 2005–2010 perusteella. Maatalousyrittäjän eläkelain 42 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua ansioedellytystä määrättäessä otetaan huomioon työansioita kuntoutushakemuksen vireille tuloa edeltävän viiden kalenterivuoden ajalta.

16 §

Jos maatalousyrittäjä, jonka hakemus eläkkeen maksamisesta ulkomaille on hylätty ennen 1 päivää tammikuuta 2003 voimassa olleen MYEL-lain 19 §:n ja TEL:n 9 a §:n perusteella, hakee eläkkeensä maksamista ulkomaille uudelleen, eläkkeestä maksetaan ulkomaille uuden hakemuksen saapumisen jälkeen eräntyneet erät.

17 §

Jos ennen 1 päivää tammikuuta 1982 alkunutta ja yhdenjaksoisesti jatkunutta osatyö-

kyvyttömyyseläkettä saavan maatalousyrittäjän työkyky muuttuu siten, että hänellä on oikeus saada täyttä työkyvyttömyyseläkettä ja muutoksen voidaan arvioida kestävän vähintään vuoden, osatyökyvyttömyyseläke muutetaan täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi muutosta seuraavan kuukauden alusta lukien.

18 §

Ennen 1 päivää heinäkuuta vuonna 1990 kuolleen edunjättäjän jälkeen perhe-eläkettä saavalla pitkäaikaisesti työkyvyttömällä lapsella on oikeus saada perhe-eläkettä niin kauan kuin työkyvyttömyys yhdenjaksoisesti jatkuu. Perhe-eläkkeen maksamisen jatkaminen sen jälkeen, kun lapsi täyttää 18 vuotta, edellyttää eri hakemusta.

Täysorvon lisää saavan perhe-eläkkeen saajan oikeus täysorvon lisään määräytyy ennen maatalousyrittäjän eläkelain voimaantuloa voimassa olleen TEL:n mukaisesti silloinkin, kun perhe-eläkkeen määrä tulee tarkistettavaksi maatalousyrittäjän eläkelain tultua voimaan.

19 §

Oikeus leskeneläkkeeseen on 1 päivänä heinäkuuta 1950 tai sitä ennen syntyneellä leskellä siten kuin työntekijän eläkelain voimaantulon (396/2006) 19 §:ssä säädetään.

20 §

Lesken uuden avioliiton takia lakkautettua leskeneläkettä aletaan maksaa lesken hakemuksesta uudelleen maatalousyrittäjän eläkelain voimaan tullessa voimassa olleiden MYEL-lain 19 §:n ja TEL:n 4 b §:n 2 momentin mukaisesti, jos lesken uusi avioliitto purkautuu ennen maatalousyrittäjän eläkelain voimaantuloa ja hakemus uudelleen maksamisesta toimitetaan eläkelaitokselle kuuden kuukauden kuluessa maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulosta.

21 §

Ammatillisen kuntoutuksen edellytyksenä oleva työansioedellytys täyttyy, kun maatalousyrittäjän eläkkeessä on otettu huomioon tuleva aika ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleiden MYEL-lain 7 §:n ja TEL:n 6 a ja 6 b §:n mukaisena.

22 §

Jos maatalousyrittäjä on harjoittanut maatalousyrittäjän eläkelaisissa tarkoitettua maatalousyrittäjätoimintaa ennen 1 päivää tammikuuta 2005, maatalousyrittäjän eläkelain 68 §:n 3 momentissa tarkoitettu teoreettiseen eläkkeeseen tuleva erillinen lisä lasketaan sen kokonaistyötulon perusteella, jonka perusteella ennen 1 päivää tammikuuta 2005 myönnettävää eläkettä määrättäessä olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleen MYEL-lain perusteella.

23 §

Eläkkeeseen, jonka eläketapahtuma on ennen 1 päivää tammikuuta 2007, sovelletaan ennen 1 päivää tammikuuta 2007 voimassa olevia MYEL-lain 19 §:ää ja TEL:n 8 §:n 6 momenttia myös maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulon jälkeen.

Maatalousyrittäjän eläkelain mukaisesta eläkkeestä ei vähennetä sellaista sotilasvammalain (404/1948) mukaista korvausta, joka perustuu vuosien 1939–1945 sodissa saatuun vammaan.

24 §

Jos maatalousyrittäjä saa maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain mukaista eläkettä, maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain mukaista luopumiskorvausta tai maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain tai maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) mukaista luopumistukea, edellä tarkoitettua sukupolvenvaihdoseläkkeen, luopumiskorvauksen ja luopumistuen perusmäärä otetaan huomioon:

- 1) eläkkeenä, jota saavalla ei ole oikeutta osa-aikaeläkkeeseen;
- 2) leskeneläkettä määrättäessä lesken ansiotyön perusteella saamana eläkkeenä;
- 3) maatalousyrittäjän eläkelain 83 §:ää sovellettaessa työntekijän eläkelain 92 §:n 2 momentissa tarkoitettuna eläkkeenä; ja
- 4) työntekijän eläkelain 74 §:n 5 momentissa tarkoitettuna eläkkeenä.

Maatalousyrittäjien eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena silloinkin, kun 1 momentissa tarkoitettulle eläkkeensaajalle myönnetään vanhuuseläke.

25 §

Eläke, jonka eläketapahtuma on ennen vuotta 2005, määräytyy ennen vuotta 2005 voimassa olleen MYEL-lain mukaisesti, jollei mainitun lain muuttamisesta annettujen lakien (637/2003 ja 893/2004) voimaantulosäännöksistä ja lain 637/2003 voimaantulosäännöksen muuttamisesta annetusta laista (894/2004) muuta johdu.

Sellaiseen työkyvyttömyys-, työttömyys- ja perhe-eläkkeeseen, jonka eläketapahtuma on vuonna 2005, sovelletaan 31 päivänä joulukuuta 2004 voimassa olleen MYEL-lain säännöksiä. Jos kuitenkin maatalousyrittäjä on täyttänyt 63 vuotta ennen työkyvyttömyyden alkamista, hänelle myönnetään työkyvyttömyyseläkkeen sijaan vanhuuseläke ansaitun suuruisena. Jos maatalousyrittäjä täyttää 63 vuotta ennen sairausvakuutuslain (1224/2004) 12 luvun 3 §:ssä säädetyn esisijaisuusajan täyttymistä, työkyvyttömyyseläkkeen sijaan eläke lasketaan ja myönnetään vanhuuseläkkeenä 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta.

Jos perhe-eläkkeen eläketapahtuma on vuoden 2005 jälkeen, mutta perhe-eläke määräytyy sellaisen edunjäntäjän saaman eläkkeen perusteella, joka on yhteensovitettu ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleen MYEL-lain mukaisesti, myös perhe-eläke yhteensovitetaan edellä tarkoitetun lain mukaisesti. Tällöin yhteensovitusrajaa laskettaessa ei kuitenkaan vähennetä perhe-eläkelain (38/1969) mukaan suoritettavaa lapsen eläkkeen perusmäärää tai leskeneläkkeen perusmäärää.

Ennen 1 päivänä tammikuuta 2005 harjoitetusta maatalousyrittäjätoiminnasta karttunut eläkeoikeus lasketaan 31 päivänä joulukuuta 2004 voimassa olleen MYEL-lain mukaan. Ennen 1 päivää tammikuuta 2005 alkanut ja sanottuna ajankohtana jatkuva maatalousyrittäjätoiminta katsotaan tällöin päättyneeksi 31 päivänä joulukuuta 2004. Eläke lasketaan erikseen myös sellaisen maatalousyrittäjäjaksos perusteella, joka on vuoden 2004 loppuun mennessä jatkunut vähemmän kuin neljä kuukautta, mutta kuitenkin vähintään kuukauden, jos kyseinen maatalousyrittäjäjakso jatkuu vuonna 2005 ja tämä aika mukaan lukien kestää vähintään neljä kuukautta. Karttunut eläkeoikeus korotetaan vastaamaan

eläkkeen laskentavuoden tasoa palkkaker-toimella.

26 §

Ennen vuotta 1947 syntyneen maatalousyrittäjän osa-aikaeläkkeeseen ja sen jälkeen myönnettävään vanhuuseläkkeeseen sovelletaan, mitä säädetään MYEL-lain 19 §:ssä sekä TEL:n 4 §:n 2 momentissa, 4 f §:n 1 momentin johdantokappaleessa, 4 g §:n 2 momentissa sekä 5 §:n 4 momentissa, sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2004, sekä MYEL-lain 19 §:ssä ja TEL:n 5 §:n 6 momentissa, sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2002. Tällaisella maatalousyrittäjällä on oikeus varhennettuun vanhuuseläkkeeseen 60 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Varhennusvähennys tehdään 65 vuoden iästä eläkkeen alkamiseen 31 päivänä joulukuuta 2004 voimassa olleiden MYEL-lain 19 §:n ja TEL:n 5 a §:n 2 momentissa mainittujen varhennuskertoimien mukaisesti.

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada vanhuuseläke vähentämättömänä 63 vuotta täytettyään. Jos kuitenkin maatalousyrittäjä jatkaa osa-aikatyössä 65 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muuttuu samansuuruiseksi vanhuuseläkkeeksi 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta. Tällöin työansioista karttuu eläkettä 1,5 prosenttia vuodessa 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun ja 68 vuoden iän täyttämiskuukauden lopun välisenä aikana. Jos osa-aikatyöstä karttunut vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, lykätty eläkkeen osaa korotetaan siten kuin maatalousyrittäjän eläkelain 32 §:n 4 momentissa säädetään. Mitä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan myös silloin, kun myönnetään uutta eläkettä sellaisen osa-aikaeläkkeen jälkeen, jonka eläketapahtuma on ollut ennen 1 päivää tammikuuta 2005.

27 §

Ennen vuotta 1950 syntyneellä pitkäaikaisesti työttömällä maatalousyrittäjällä on oikeus työttömyyseläkkeeseen siten kuin maatalousyrittäjän eläkelain voimaan tullessa voimassa olleissa MYEL-lain, sen muuttami-

sesta annettujen lakien voimaantulosäännöksissä ja mainittujen voimaantulosäännösten muuttamisesta annetuissa laeissa säädetään. Muilta osin työttömyyseläkkeeseen ja sen saajaan sovelletaan, mitä maatalousyrittäjän eläkelain voimaan tullessa voimassa olleissa MYEL-lain 19 §:ssä ja TEL:n 4 c §:ssä, 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa ja 3 momentissa, 10 d §:n 7 momentissa sekä 17 b §:n 3 momentissa säädetään.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, maatalousyrittäjän oikeus tulevan ajan eläkkeeseen määräytyy samalla tavoin kuin se määräytyisi, jos työttömyyseläkkeen eläketapahtuma olisi 31 päivänä joulukuuta 2006. Tällöin tulevan ajan eläkkeen perusteena olevaa palkkaa laskettaessa ansiot otetaan huomioon 31 päivään joulukuuta 2006 saakka.

28 §

Eläketurvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada 26 ja 27 §:ssä tarkoitetun eläkkeen laskemista varten MYEL-lain 19 §:n ja TEL:n 6 a §:ssä tarkoitetun eläkkeeseen oikeuttavan tulevan ajan oikeuden määrittelyä sekä mainitun lain 7 f §:ssä tarkoitetun työeläkelisän laskemista varten välttämättömät tiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen etuuksien myöntäjän tai maksajan on annettava tiedot Eläketurvakeskukselle sen määräämällä tavalla kultakin kalenterivuodelta seuraavan vuoden toukokuun loppuun tai muuhun Eläketurvakeskuksen kanssa sovittuun ajankohtaan mennessä.

29 §

Ennen vuotta 1947 syntyneellä maatalousyrittäjällä on oikeus lapsikorotukseen 31 päivänä joulukuuta 2004 voimassa olleiden säännösten mukaan.

30 §

Eläketurvakeskuksen hankkimien TEL:n 13 b §:n 5 momentissa, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2006, tarkoitetun luottovakuutusyhtiön osakkeiden mahdollisesta myynnistä 31 päivänä joulukuuta 2005 jälkeen saaman tuoton johdosta palautettavaa osaa ei oteta huomioon työntekijän eläkelain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräisessä työeläkevakuutusmaksussa.

31 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammiukuuta 2007.

3.

Laki**maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalouden harjoittamisen luopumisen tukemisesta 21 päivänä heinäkuuta 2006 annetun lain (612/2006) 3 §:n 1 momentin 5 kohta, 5 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta sekä 2 momentti, 7 §:n 1 momentti, 9 §:n 2 momentti, 10 §:n 2 kohta, 16 §:n 1 momentin 2 kohta, 18 §:n 1 momentin 2 kohta, 19 §:n 1 momentin 2 kohta, 20 §:n 1 momentin 2 kohta, 21 §:n 1 momentin 2 kohta, 28 §:n 2 momentti, 29 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 30 §, 38 §:n 1 momentin 7 kohta, 41 §, 42 §:n 1 momentti, 2 momentin 2 kohta, 4 ja 5 momentti, 43 §:n 2 momentti, 44 §:n 2 momentti, 54 §, 55 §:n 2 momentti, 61 §, 69 §:n 1 ja 3 momentti, 73 §:n 1 momentti ja 78 §:n 2 momentti seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) eläkelaitoksella maatalousyrittäjän eläkelaiassa (/) tarkoitettua Maatalousyrittäjien eläkelaitosta; ja

5 §

Maatalousyrittäjä

Tässä laissa tarkoitetaan maatalousyrittäjällä:

2) henkilöä, joka harjoittaa maataloutta avoimessa yhtiössä tai kommandiittiyhtiössä siten, että hän on vastuunalaisena yhtiömiehenä ottanut maatalousyrittäjän eläkelain 10 §:ssä säädetyn vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen; ja

3) henkilöä, joka harjoittaa maataloutta osakeyhtiön lukuun siten, että hän on ottanut maatalousyrittäjän eläkelain 10 §:ssä säädetyn vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen lain 3 §:n 6 kohdassa tarkoitettuna maatalousyrittäjänä.

Mitä tässä laissa säädetään maatalousyrittäjän aviopuolisosta, sovelletaan myös henki-

lön, jonka kanssa maatalousyrittäjä jatkuvasti elää avioliittoa solmimatta yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa ja joka on ottanut toiminnastaan maatalousyrittäjän eläkelain 10 §:ssä säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen.

7 §

Toimiminen maatalousyrittäjänä

Luopumistuen saamisen edellytyksenä on, että luopuja on luopumista edeltävän kymmenen vuoden ajan harjoittanut maataloutta 5 §:ssä tarkoitettuna maatalousyrittäjänä ja että hän on vähintään viiden vuoden ajan välittömästi ennen luopumista ollut vakuutettu maatalousyrittäjänä maatalousyrittäjän eläkelain nojalla. Tällöin vakuutuksen voimassaoloaikaan rinnastetaan aika, jona vakuutus on ollut keskeytettynä maatalousyrittäjän työkyvyttömyyden perusteella saaman kuntoutustuen vuoksi.

9 §

Luopuminen ennen vähimmäisiän saavuttamista

Jos luopujana on maatalousyrittäjän leski

tai maatalousyrittäjän eläkelain mukaista toistaiseksi myönnettyä täyttä työkyvyttömyyseläkettä saavan henkilön puoliso, luopujalla on oikeus luopumistukeen, jos luopuminen tapahtuu aikaisintaan viisi vuotta ennen kuin luopuja saavuttaa 8 §:ssä säädetyn iän.

10 §

Luopumistuen saamisen estävät eläkkeet

Oikeutta luopumistukeen ei ole luopujalla, joka luopumisen tapahtuessa saa:

2) maatalousyrittäjän eläkelain mukaista toistaiseksi myönnettyä täyttä työkyvyttömyyseläkettä, yksilöllistä varhaiseläkettä, työttömyyseläkettä, varhennettua vanhuuseläkettä tai osa-aikaeläkettä.

16 §

Luovutus lisäalueeksi maatalousyrittäjälle

Luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi tapahtua myös siten, että luopuja luovuttaa maatilan peltomaan osina tai kokonaan lisämaaksi maatalouden harjoittamista varten yhdelle tai useammalle luovutuksensaajalle:

2) joka on ottanut maatalousyrittäjän eläkelain 10 §:n säännösten mukaisesti sanotussa laissa säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen maatilatalouden harjoittajana;

18 §

Sukupolvenvaihdos henkilöyhtiössä

Jos luopujana on 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu maatalousyrittäjä, luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi tapahtua sellaisella sukupolvenvaihdosluovutuksella, jossa luopuja luovuttaa yhtiöosuutensa luopumisen kohteena olevan maatilan omistavassa avoimessa yhtiössä tai kommandiittiyhtiössä luovutuksensaajalle, joka:

2) täyttää luopumisen tapahduttua maatalousyrittäjän eläkelain 3 ja 7 §:ssä säädettyt vakuuttamisen edellytykset luopumisen kohteena olevalla maatilalla harjoittamansa maatilatalouden perusteella; ja

19 §

Sukupolvenvaihdos osakeyhtiölle

Kun luopujana on 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu maatalousyrittäjä, luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi tapahtua sukupolvenvaihdosluovutuksella siten, että luopumisen kohteena olevan maatilan omistavan osakeyhtiön kaikki osakkeet luovutetaan luovutuksensaajalle, joka:

2) täyttää luopumisen tapahduttua maatalousyrittäjän eläkelain 3 ja 7 §:ssä säädettyt vakuuttamisen edellytykset lain 3 §:n 6 kohdassa tarkoitettuna maatalousyrittäjänä luopumisen kohteena olevalla maatilalla harjoittamansa maatilatalouden perusteella; ja

20 §

Sukupolvenvaihdosluovutus henkilöyhtiölle

Luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi tapahtua myös siten, että luopuja luovuttaa maatilan peltomaan ja tuotantorakennukset sukupolvenvaihdosluovutuksella 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua maataloutta harjoittavalle avoimelle yhtiölle tai kommandiittiyhtiölle, jos:

2) 1 kohdassa tarkoitettut vastuunalaiset yhtiömiehet täyttävät luopumisen tapahduttua maatalousyrittäjän eläkelain 3 ja 7 §:ssä säädettyt vakuuttamisen edellytykset luopumisen kohteena olevalla maatilalla harjoittamansa toiminnan perusteella; ja

21 §

Sukupolvenvaihdosluovutus osakeyhtiölle

Luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi tapahtua myös siten, että luopuja luovuttaa maatilaa peltomaan ja tuotantorakennukset sukupolvenvaihdosluovutuksella 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua maataloutta harjoittavalle osakeyhtiölle seuraavin edellytyksin:

2) 1 kohdassa tarkoitettu maatalousyrittäjä luopumisen tapahduttua täyttää luopumisen kohteena olevalla maatilalla harjoittamansa toiminnan perusteella maatalousyrittäjän eläkelain 3 ja 7 §:ssä säädetty vakuuttamisen edellytykset lain 3 §:n 6 kohdassa tarkoitettuna maatalousyrittäjänä;

28 §

Luopumistuen osat

Luopumistuen perusmäärä perustuu maatalousyrittäjälle maatalousyrittäjän eläkelain nojalla vahvistettuun tuloon.

29 §

Perusmäärän määräytyminen

Luopumistuen perusmäärä on yhtä suuri kuin se maatalousyrittäjän eläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke, joka maatalousyrittäjälle olisi myönnetty, jos hänellä luopumisen tapahtuessa olisi ollut oikeus täyden työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen. Perusmäärää määrittäessä ei kuitenkaan oteta huomioon oikeutta eläkkeeseen työntekijän eläkelain 74 §:ssä luetelluista etuuksista eikä valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidosta tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) mukaista etuutta. Edellä mainittujen etuuksien perusteena olevia tuloja tai työntekijän eläkelain 76 §:n 4 momentissa tarkoitettuja laskennallisia tuloja ei oteta huomioon tulevan ajan eläkkeen perusteena olevissa ansioissa.

Perusmäärän suuruutta määrittäessä ei oteta huomioon sellaista oikeutta eläkkeeseen, joka perustuu maatalousyrittäjän työ- tai virkasuhteeseen taikka muuhun kuin maatalousyrittäjän eläkelaisissa tarkoitettuun yrittäjätoimintaan.

Luopumistuen perusmäärään sovelletaan, mitä työntekijän eläkelain 92—95 §:ssä säädetään ensisijaisten etuuksien vähentämisestä eläkkeestä sekä mitä lapsikorotuksesta säädetään maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulon jälkeen annetun lain (/) 29 §:ssä. Perusmäärä tarkistetaan yleisten palkka- ja hintatasossa tapahtuneiden muutosten mukaan siten kuin työntekijän eläkelain 98 §:ssä säädetään.

30 §

Osatyökyvyttömyyseläkettä saavan perusmäärä

Maatalousyrittäjän eläkelain mukaista osatyökyvyttömyyseläkettä saavan maatalousyrittäjän luopumistuen perusmäärä on yhtä suuri kuin se maatalousyrittäjän eläkelain mukainen täysi työkyvyttömyyseläke, joka maatalousyrittäjälle olisi myönnetty, jos hänen osatyökyvyttömyyseläkkeensä olisi luopumisen tapahtuessa muutettu täyden eläkkeen suuriseksi. Perusmäärää määrittäessä ei kuitenkaan oteta huomioon täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruisena työntekijän eläkelain 74 §:ssä luetelluista etuuksista tai valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidosta tai opiskelun ajalta annetun lain perusteella karttunutta eläkettä tai etuutta. Muilta osin perusmäärään sovelletaan, mitä 29 §:n 2 ja 4 momentissa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu maatalousyrittäjän eläkelain mukainen osatyökyvyttömyyseläke muutetaan luopumistuen perusmääräksi siitä ajankohdasta lukien, kun luopumistukea aletaan 38 §:n mukaisesti maksaa. Maatalousyrittäjän eläkelain mukaisen osatyökyvyttömyyseläkkeen maksaminen lakkaa edellä mainitusta ajankohdasta lukien.

38 §

Luopumistuen maksaminen

Luopumistukea suoritetaan asianomaista luopumistapaa koskevasta 4 §:n 3 momentissa tarkoitetusta luopumisajankohdasta; luopumistukea ei kuitenkaan suoriteta ennen kuin

7) edellä 18 — 21 §:ssä tarkoitetuissa luovutuksissa luovutuksensaaja on esittänyt selvityksen siitä, että hän toimii sanotuissa lainkohdissa tarkoitetuissa yhtiöissä vastuunalaisena yhtiömiehenä tai että hänellä on määräysvalta osakeyhtiössä ja että hän on ottanut maatalousyrittäjän eläkelain mukaisen vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen toiminnastaan luopumisen kohteena olevalla maatilalla;

41 §

Eläkkeen saaminen ja karttuminen luopumistukiajalta

Siltä ajalta, jolta luopujalle suoritetaan luopumistukea, ei sen saajalla ole oikeutta saada eläkettä maatalousyrittäjän eläkelaisissa tarkoitetun yrittäjätoiminnan perusteella. Luopumistuen saaminen ei kuitenkaan estä eläkeoikeuden syntymistä työ- tai virkasuhteen taikka muun kuin maatalousyrittäjän eläkelaisissa tarkoitetun yrittäjätoiminnan perusteella.

Luopuja ei voi kartuttaa eläkettä maatalousyrittäjän eläkelain nojalla siltä ajalta, jolta hänelle suoritetaan luopumistukea. Luopuja ei voi luopumisen tapahtumisen jälkeen kartuttaa eläketurvaa maatalousyrittäjän eläkelain 3 §:ssä tarkoitettuna maatilatalouden harjoittajana tai poronomistajana myöskään siltä ajalta, jolta luopumistuen suorittaminen ei ole vielä alkanut siitä syystä, etteivät 38 §:ssä säädetyt edellytykset tai jokin niistä täyty.

Kun luopumistukea on alettu suorittaa 38 §:n perusteella, luopumistuen saajalle karttuu muusta kuin maatalousyrittäjän eläkelain mukaisesta ansiotyöstä eläkettä sen mukaan, mitä säädetään työntekijän eläkelain

3 §:ssä tarkoitetuissa työeläkelaeissa eläkkeen aikana tehdystä työstä.

42 §

Luopumistuen perusmäärän muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Luopumistuen perusmäärä muuttuu samansuuruisiksi maatalousyrittäjän eläkelain mukaiseksi vanhuuseläkkeeksi sitä kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana luopumistuen saaja täyttää 63 vuotta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun vanhuuseläkkeeseen lisätään kuitenkin:

2) sellainen maatalousyrittäjän eläkelain nojalla karttunut eläke, jota ei ole luopumishetkellä tämän lain säännösten mukaan tullut ottaa huomioon luopumistuen perusmäärää määritettäessä.

Perusmäärän muuttuessa 1 momentissa tarkoitetulla tavalla vanhuuseläkkeeksi, eläkelaitos voi myöntää hakemuksesta eläkkeensaajalle työ- tai virkasuhteen tai muun kuin maatalousyrittäjän eläkelain perusteella harjoitetun yrittäjätoiminnan perusteella karttuneen vanhuuseläkkeen aikaisintaan 1 momentissa tarkoitetusta ajankohdasta lukien.

Jos luopuja ei ole lopettanut tai vähentänyt muita ansiotöitään niin, että luopumistuen perusmäärän maksaminen olisi aloitettu, 1 momentissa tarkoitetun maatalousyrittäjän eläkelain mukaisen vanhuuseläkkeen maksamisen aloittamista voidaan luopujan hakemuksesta lykätä, jos hakemus tehdään ennen kuin luopuja täyttää 63 vuotta. Tällöin maatalousyrittäjän eläkelain mukainen vanhuuseläke myönnetään erillisestä hakemuksesta. Vanhuuseläke määräytyy 1—4 momentissa tarkoitetuin tavoin hakemusta seuraavan kuukauden alusta.

43 §

Luopumistuen täydennysosan maksamisen lakkaaminen

Täydennysosaa maksetaan 42 §:ssä tarkoitetun maatalousyrittäjän eläkelain mukaisen

vanhuuseläkkeen lisäksi, jollei 3 ja 4 momentista muuta johdu.

44 §

Luopumistuen saajan kuolema

Määrättäessä perhe-eläkkeen suuruutta luopumistuen saajan jälkeen katsotaan, että edunjättäjällä oli kuolinhetkellään maatalousyrittäjän eläkelaisissa tarkoitetun yrittäjätoimintansa perusteella oikeus saada tämän lain 29 tai 30 §:n mukaisen perusmäärän suuruista täyttä työkyvyttömyyseläkettä.

54 §

Aiheettomasti maksetun osatyökyvyttömyyseläkkeen kuittaaminen

Jos luopujalle on suoritettu 30 §:n 2 momentin mukaan aiheetta maatalousyrittäjän eläkelain mukaista osatyökyvyttömyyseläkettä luopumisen jälkeen, voidaan aiheetta maksettu eläke kuitata kokonaisuudessaan luopujalle samalta ajanjaksolta maksettavaksi tulevasta luopumistuen perusmäärästä.

55 §

Aiheettomasti maksetun luopumistuen kuittaaminen

Samoin rajoituksin voidaan aiheettomasti maksettu luopumistuki periä takaisin kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista maatalousyrittäjän eläkelain mukaisista työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeen eristä.

61 §

Vakuutettujen edustajat

Maatalousyrittäjän eläkelain 103 §:n 1 momentin nojalla määrätyt työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan jäsenet toimivat maatalousyrittäjän eläkelain mukaan vakuutettujen edustajina myös tätä lakia sovellettaessa.

69 §

Eläkelaitoksen oikeus saada ja käyttää saamiaan tietoja

Eläkelaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saamista koskevien säännösten estämättä veroviranomaisilta, maaseutuelinkeinorekisteristä annetussa laissa (1515/1994) tarkoitetulta rekisteriviranomaiselta sekä paliskunnilta ja paliskuntain yhdistykseltä tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa siten kuin maatalousyrittäjän eläkelain 143 §:ssä säädetään.

Eläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista asiaa käsitellessään muiden maatalousyrittäjän eläkelain 114 §:ssä mainituissa laeissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamiaan tietoja siten kuin maatalousyrittäjän eläkelain 145 §:ssä säädetään.

73 §

Eläkelaitoksen oikeus ja velvollisuus antaa tietoja

Eläkelaitoksen on annettava tietoja liikennevakuutuslain (279/1959) 19 §:ssä tarkoitetulle vakuutusyhtiölle, Liikennevakuutuskeskukselle, Valtiokonttorille, Kansaneläkelaitokselle sekä verohallinnolle siten kuin maatalousyrittäjän eläkelain 146 §:n 1 momentissa säädetään.

78 §

Viittaukset muuhun lainsäädäntöön

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumistuesta on soveltuvin osin voimassa, mitä maatalousyrittäjän eläkelain 114, 116—124 §:ssä, 125 §:n 2 momentissa, 126—132 ja 134 §:ssä säädetään Maatalousyrittäjien eläkelaitoksesta ja 103 §:n 1 momentissa työ-

eläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan jäsenten määräämisestä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-

kuuta 2007. Tässä laissa maatalousyrittäjän eläkelain mukaisella yrittäjätoiminnalla ja maatalousyrittäjän eläkelain mukaisella eläkkeellä tarkoitetaan myös maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaista yrittäjätoimintaa ja eläkettä.

4.

Laki**maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalousyrittäjien luopumistuesta 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1293/1994) 2 §:n 1 momentin 5 kohta ja 2 momentti, 24 §, 25 §:n 3 momentti, 26 §:n 2 momentti, 27 §:n 2 momentti, 31 §:n 2 momentti, 37 §:n 2 momentti, 40 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat, 2 §:n 1 momentin 5 kohta ja 2 momentti laissa 1326/1999 sekä 24 §, 25 §:n 3 momentti, 37 §:n 2 momentti ja 40 §:n 1 momentti laissa 613/2006; sekä

lisätään 26 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) eläkelaitoksella maatalousyrittäjän eläkelaiassa (/) tarkoitettua Maatalousyrittäjien eläkelaitosta; ja

Mitä tässä laissa säädetään maatalousyrittäjän aviopuolisosta, sovelletaan myös henkilöön, jonka kanssa maatalousyrittäjä jatkuvasti elää avioliittoa solmimatta yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa ja joka on vakuutettu maatalousyrittäjän eläkelain 3 §:n 5 kohdan nojalla.

24 §

Siltä ajalta, jolta luopujalle suoritetaan luopumistukea, ei sen saajalla ole oikeutta saada eläkettä maatalousyrittäjän eläkelaiassa tarkoitettua yrittäjätoimintansa perusteella. Luopumistuen saaminen ei estä eläkeoikeuden syntymistä työ - tai virkasuhteen taikka muun kuin maatalousyrittäjän eläkelaiassa tarkoitettua yrittäjätoiminnan perusteella.

Luopuja ei voi kartuttaa eläkettä maatalousyrittäjän eläkelain nojalla siltä ajalta, jolta hänelle suoritetaan luopumistukea. Luopuja ei voi luopumisen tapahtumisen jälkeen kartuttaa eläkettä maatalousyrittäjän eläkelain 3 §:ssä tarkoitettuna maatilatalouden harjoittajana tai poronomistajana myöskään siltä ajalta, jolta luopumistuen suorittaminen ei ole vielä alkanut siitä syystä, etteivät 22 §:ssä säädetty edellytykset tai jokin niistä täyty.

Kun luopumistuen suorittaminen 22 §:n perusteella on alkanut, luopumistuen saajalle karttuu muusta kuin maatalousyrittäjän eläkelain mukaisesta ansiotyöstä eläkettä sen mukaan, mitä työntekijän eläkelain 3 §:ssä tarkoitetuissa työeläkelaeissa säädetään eläkkeen aikana tehdystä työstä.

25 §

Luopumistuen keskeyttämisestä ja takaisinperinnästä on voimassa, mitä säädetään vuoden 1961 työntekijäin eläkelain 4 c §:n 6 momentissa, sellaisena kuin se oli voimassa työntekijän eläkelain ja työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) voimaan tullessa. Luopumistuki voidaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista luopumistukieristä tai maatalousyrittäjän eläkelain mukaisen työkyvyttömyys- ja vanhuuseläkkeen eristä. Takaisinperintäsaattavan vanhentumiseen sovelletaan, mitä 31 §:n 3 momentissa säädetään.

26 §

Luopumistuen perusmäärä muuttuu samansuuruiseksi maatalousyrittäjän eläkelain mukaiseksi vanhuuseläkkeeksi 1 momentissa tarkoitettusta ajankohdasta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun vanhuuseläkkeeseen lisätään kuitenkin:

1) se eläke, johon luopumistuen saajalla on oikeus työntekijän eläkelain 74 §:ssä säädettyjen etuuksien nojalla, sekä etuus, joka on karttunut valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidosta tai opiskelun ajalta annetun lain perusteella; ja

2) sellainen maatalousyrittäjän eläkelain nojalla karttunut eläke, jota ei ole luopumishetkellä tämän lain säännösten mukaan tullut ottaa huomioon luopumistuen perusmäärää määritettäessä.

27 §

Määrättäessä perhe-eläkkeen suuruutta luopumistuen saajan jälkeen katsotaan, että edunjättäjällä oli kuolinhetkellään maatalousyrittäjän eläkelaisissa tarkoitetun yrittäjätoimintansa perusteella oikeus saada tämän lain 18 §:n mukaisen perusmäärän suuruista täyttä työkyvyttömyyseläkettä.

31 §

Aiheettomasti maksettu luopumistuki saadaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista luopumistukieristä. Kulloinkin suoritettavasta luopumistukierästä ei saa tuensaajan suostumuksetta kuitenkaan vähentää enempää kuin kuudesosa siitä luopumistukierän osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen kun luopumistukierästä on toimitettu ennakkoperintälain (1118/1996) mukainen ennakkopidätys. Samoin rajoituksin voidaan aiheettomasti maksettu luopumistuki periä takaisin kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista maatalousyrittäjän eläkelain mukaisista työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeen eristä.

37 §

Työeläkeasioiden muutoksenhakulauta-

kunnasta ja sen jäsenistä säädetään työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annettussa laissa (677/2005) ja vakuutusosoikeudesta vakuutusosoikeuslaissa (132/2003). Maatalousyrittäjän eläkelain 103 §:n 1 momentin nojalla määrätyt työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan jäsenet toimivat maatalousyrittäjän eläkelain mukaan vakuutettujen edustajina myös tätä lakia sovellettaessa.

40 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumistuesta on soveltuvin osin voimassa, mitä vuoden 1961 työntekijäin eläkelain 8 g §:ssä säädetään, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2006, sekä mitä työntekijän eläkelain 96—100 §:ssä, 103 §:ssä, 112 §:n 1 momentissa, 113 §:n 3 momentissa, 115 ja 116 §:ssä, 119 §:n 1 ja 2 momentissa, 120 §:n 2, 4 ja 5 momentissa, 121 ja 122 §:ssä, 124 §:n 1 momentissa, 125, 128, 130 ja 132 §:ssä, 133 §:n 1 ja 4 momentissa, 134 - 140 §:ssä, 180 ja 191 §:ssä, 192 §:n 1 momentissa, 193 §:n 2 momentissa, 195—196, 198, 202, 204 ja 205 §:ssä, 206 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 208 §:n 1 ja 3 momentissa, 209 §:ssä, 210 §:n 1, 3 ja 4 momentissa ja 216—218 §:ssä sekä maatalousyrittäjän eläkelain 103 §:n 1 momentissa, 114, 116—124 §:ssä, 125 §:n 2 momentissa, 126 - 132, 134, 143 ja 145 §:ssä sekä 146 §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammiukuuta 2007. Tässä laissa maatalousyrittäjän eläkelain mukaisella yrittäjätoiminnalla ja maatalousyrittäjän eläkelain mukaisella eläkkeellä tarkoitetaan myös maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaista yrittäjätoimintaa ja eläkettä.

5.

Laki**maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1317/1990) 22 §, 23 §, 26 §:n 1 momentti, 29 §:n 1 ja 2 momentti, 30 §:n 2 momentti, 35 §:n 1 momentti, 40 §:n 2 momentti, 41 § ja 43 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 23 § laissa 614 /2006, 35 §:n 1 momentti laissa 1471/1993, 40 §:n momentti ja 43 §:n 1 momentti mainitussa laissa 614/2006 seuraavasti:

22 §

Siltä ajalta, jolta sukupolvenvaihdoseläkettä maksetaan, ei sen saajalla ole oikeutta saada muuta eläkettä maatalousyrittäjän eläkelaisissa (/) tarkoitetun yrittäjätoimintansa perusteella.

23 §

Sukupolvenvaihdoseläkkeen saaminen ei estä eläkeoikeuden syntymistä työ- tai virkasuhteen taikka muun kuin maatalousyrittäjän eläkelaisissa tarkoitetun yrittäjätoiminnan perusteella.

Sukupolvenvaihdoseläkkeen saaja ei voi kartuttaa eläkettä maatalousyrittäjän eläkelain nojalla siltä ajalta, jolta hänelle suoritetaan sukupolvenvaihdoseläkettä.

Kun sukupolvenvaihdoseläkkeen suorittaminen on aloitettu 19 §:n perusteella, sukupolvenvaihdoseläkkeen saajalle karttuu muusta kuin maatalousyrittäjän eläkelain mukaisesta ansiotyöstä eläkettä sen mukaan, mitä työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainituissa työeläkelaeissa säädetään eläkkeen aikana tehdystä työstä.

26 §

Saatuaan tietää seikasta, jonka perusteella sukupolvenvaihdoseläkettä ei 24 tai 25 §:n mukaan saisi maksaa, eläkelaitos keskeyttää eläkkeen maksamisen seuraavasta mahdollisesta maksujaksosta alkaen, jos syy eläkkeen keskeyttämiseen on edelleen olemassa. Jos eläkettä ei 24 tai 25 §:n perusteella olisi saatu maksaa, eläkelaitos perii maksetun eläkkeen takaisin. Jos eläkettä ei ole perittävä takaisin

kolmea kuukautta pitemmältä ajalta, eläkelaitos voi erityisestä syystä luopua takaisinperinnästä. Eläke voidaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisista tämän lain mukaisista sukupolvenvaihdoseläkkeen eristä tai maatalousyrittäjän eläkelain mukaisista työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeen eristä.

29 §

Eläkkeensaajan täyttäessä 65 vuotta sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosa lakkaa ja perusmäärä muuttuu 15 §:n mukaisen perusmäärän suuruiseksi maatalousyrittäjän eläkelain mukaiseksi vanhuuseläkkeeksi.

Määrättäessä perhe-eläkkeen suuruutta sukupolvenvaihdoseläkkeen saajan jälkeen katsotaan, että edunjäntäjällä oli kuolinhetkellään maatalousyrittäjän eläkelaisissa tarkoitetun yrittäjätoimintansa perusteella oikeus saada tämän lain 15 §:n mukaisen perusmäärän suuruista täyttä työkyvyttömyyseläkettä.

30 §

Aiheettomasti maksettu eläke saadaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista tämän lain mukaisista sukupolvenvaihdoseläkkeen eristä tai maatalousyrittäjän eläkelain mukaisista työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeen eristä. Kulloinkin suoritettavasta eläke-erästä ei saa eläkkeensaajan suostumuksetta kuitenkaan vähentää enempää kuin kuudesosan siitä eläke-erän osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen kun eläke-

erästä on toimitettu ennakkoperintälain (1118/1996) mukainen ennakonpidätys.

35 §

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maa- ja metsätalousministeriö, työvoima- ja elinkeinokeskukset, kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset sekä maatalousyrittäjän eläkelaiassa tarkoitettu Maatalousyrittäjien eläkelaitos, jäljempänä eläkelaitos.

40 §

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta ja sen jäsenistä säädetään työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annettussa laissa (677/2005) ja vakuutusosoikeudesta vakuutusosoikeuslaissa (132/2003). Maatalousyrittäjän eläkelain 103 §:n 1 momentin nojalla määrättyt työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan jäsenet toimivat maatalousyrittäjän eläkelain mukaan vakuutettujen edustajina myös tätä lakia sovellettaessa.

41 §

Tämän lain mukaiset eläkemenot ja hoitokulut yhdistetään maatalousyrittäjän eläkelain mukaisiin vastaaviin kuluihin ja kustannetaan siten kuin maatalousyrittäjän eläkelain 135 §:ssä säädetään sanotun lain mukaisten eläkkeiden, muiden etuuksien ja hoitokulujen kustannuksista vastaamisesta.

Valtion tulee suorittaa kunakin vuonna kuukausittain enakkona määrä, joka vastaa

1 momentin mukaisesti valtion suoritettavaksi arvioitua määrää. Ennakot määrätään ja maksetaan yhdessä maatalousyrittäjän eläkelain 135 §:n 4 momentissa tarkoitettujen valtion ennakoiden kanssa.

43 §

Jollei tästä laista muuta johdu, sukupolvenvaihdoseläkkeestä on soveltuvin osin voimassa, mitä vuoden 1961 työntekijän eläkelain 8 g §:ssä säädetään, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2006 sekä mitä työntekijän eläkelain 96—100 §:ssä, 103 §:ssä, 105 §:n 2 momentissa, 112 §:n 1 momentissa, 113 §:n 3 momentissa, 115 ja 116 §:ssä, 119 §:n 1 ja 2 momentissa, 120 §:n 2, 4 ja 5 momentissa, 121 ja 122 §:ssä, 124 §:n 1 momentissa, 125, 128, 130 ja 132 §:ssä, 133 §:n 1 ja 4 momentissa, 134—140, 180 ja 191 §:ssä, 192 §:n 1 momentissa, 195, 196, 198, 202, 204 ja 205 §:ssä, 206 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 208 §:n 1 ja 3 momentissa, 209 §:ssä, 210 §:n 1, 3 ja 4 momentissa ja 216 - 218 §:ssä sekä maatalousyrittäjän eläkelain 103 §:n 1 momentissa, 114, 116—124 §:ssä, 125 §:n 2 momentissa, 126—132, 134, 143 ja 145 §:ssä sekä 146 §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammiukuuta 2007. Tässä laissa maatalousyrittäjän eläkelain mukaisella yrittäjätoiminnalla ja maatalousyrittäjän eläkelain mukaisella eläkkeellä tarkoitetaan myös maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaista yrittäjätoimintaa ja eläkettä.

6.

Laki**luopumiseläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä tammikuuta 1974 annetun luopumiseläkelain (16/1974) 8 §:n 2 momentin 2 kohta, 14 §:n 1 momentti, 22 §:n 1 momentti ja 24 §, sellaisina kuin ne ovat 8 §:n 2 momentin 2 kohta laissa 226/2002, 14 §:n 1 momentti laissa 1304/1990, 22 §:n 1 momentti laissa 1087/1985 ja 24 § laissa 615/2006 seuraavasti:

8 §

Täysi luopumiseläke muutetaan vähennyksi eläkkeeksi:

2) jollei 12 a §:stä muuta aiheudu, jos täyden luopumiseläkkeen saaja antamansa maataloustuotannosta luopumissitoumuksen tai pellon myyntirajoitussitoumuksen vastaisesti luovuttaa tai vuokraa vähintään viideksi vuodeksi tehdyllä vuokrasopimuksella sitoumuksen alaista peltomaata lisäalueeksi henkilölle, joka luovutusajankohtana harjoittaa maataloutta maatilalla siten, että hän on ottanut maatalousyrittäjän eläkelain (/) 10 §:n säännösten mukaisesti sanotussa laissa säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen, ja joka sitoutuu pitämään hallinnassaan ja viljelemään luovutettavaa tai vuokrattavaa aluetta vähintään viiden vuoden ajan;

14 §

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maa- ja metsätalousministeriö, työvoima- ja elinkeinokeskukset, kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset sekä maatalousyrittäjien eläkelaiissa tarkoitettu Maatalousyrittäjien eläkelaitos, jota jäljempänä sanotaan eläkelaitokseksi.

22 §

Luopumiseläkkeistä aiheutuneet kustannukset maksetaan valtion varoista. Tämän lain mukaisesta toiminnasta eläkelaitokselle aiheutuneet hoitokulut yhdistetään sen muun toiminnan hoitokuluihin ja korvataan eläkelaitokselle siten kuin maatalousyrittäjän eläkelain mukaisista hoitokuluista on säädetty.

24 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumiseläkkeestä on soveltuvin osin voimassa, mitä työntekijän eläkelain 98—100 §:ssä, 103 §:ssä, 105 §:n 2 momentissa, 112 §:n 1 momentissa, 113 §:n 3 momentissa, 115 ja 116 §:ssä, 119 §:n 1 ja 2 momentissa, 120 §:n 2, 4 ja 5 momentissa, 121 ja 122 §:ssä, 124 §:n 1 momentissa, 125—127, 128, 130 ja 132 §:ssä, 133 §:n 1 ja 4 momentissa, 134—140 ja 191 §:ssä, 192 §:n 1 momentissa, 196, 198, 202 ja 204—205 §:ssä, 206 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 208 §:n 1 ja 3 momentissa, 209 §:ssä, 210 §:n 1, 3 ja 4 momentissa ja 216—218 §:ssä sekä maatalousyrittäjän eläkelain 103 §:n 1 momentissa, 114, 116—124 §:ssä, 125 §:n 2 momentissa, 126—132, 134, 143 ja 145 §:ssä sekä 146 §:n 1 momentissa säädetään.

Sen estämättä, mitä työntekijän eläkelaiissa, maatalousyrittäjän eläkelaiissa ja yrittäjien eläkelaiissa (/) säädetään eläkelaitosten toimivallasta, huolehtii eläkehakemuksen

ratkaisemisesta, eläkkeen maksamisesta ja eläkkeeseen liittyvistä eläkelaitoksen muista tehtävistä Maatalousyrittäjien eläkelaitos, milloin eläkkeen hakija saa eläkettä hakiesaan luopumiseläkettä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2007.

7.

Laki

maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta 18 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1330/1992) 23 §, 24 §, 25 §:n 2 momentti, 26 §:n 1 ja 3 momentti, 27 §:n 2 momentti, 32 §:n 2 momentti, 35 §:n 1 momentti ja 37 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 25 §:n 2 momentti laissa 227/2002, 32 §:n 1 momentti ja 37 §:n 1 momentti laissa 616/2006 seuraavasti:

23 §

Siltä ajalta, jolta luopumiskorvauksen perusmäärää maksetaan, ei sen saajalla ole oikeutta saada eläkettä maatalousyrittäjän eläkelaisissa (/) tarkoitetun yrittäjätoimintansa perusteella.

24 §

Luopumiskorvausta ei pidetä eläkkeenä, jonka saaminen estää eläkeoikeuden syntyminen työ- tai virkasuhteen taikka muun kuin maatalousyrittäjän eläkelaisissa tarkoitetun yrittäjätoiminnan perusteella.

25 §

Jos 1 momentissa tarkoitettua toimintaa tai sitoumuksen laiminlyöntiä on pidettävä vähäisenä taikka jos tälle toiminnalle tai laiminlyönnille on ollut olemassa muu erityinen syy, voidaan luopumiskorvaus lakkauttaa määräajaksi taikka päättää, että luopumiskorvaus maksetaan entisen suuruisena. Luopumislisä voidaan lakkauttaa myös osaksi. Sitoumuksen laiminlyönnille on olemassa tässä momentissa tarkoitettu erityinen syy, jos sitoumuksen alaista maata on luovutettu tai vuokrattu vähintään viideksi vuodeksi tehdyllä vuokrasopimuksella maatalouden harjoittamista varten lisämaaksi henkilölle, joka luovutusajankohtana harjoittaa maataloutta maatilalla siten, että hän on ottanut maatalousyrittäjän eläkelain 10 §:n säännösten mukaisesti sanotussa laissa säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen.

Lisäksi edellytetään, että luovutuksensaaja on sitoutunut pitämään hallinnassaan ja viljelemään luovutettavaa tai vuokrattavaa aluetta vähintään viiden vuoden ajan. Tässä momentissa tarkoitettuna erityisenä syynä pidetään myös sitoumuksen alaisen maan luovuttamista käytettäväksi luonnonsuojelulaissa (1096/1996) tarkoitettuna luonnonsuojelu- tai maisema-alueena.

26 §

Luopumiskorvauksen saajan täyttäessä 65 vuotta luopumiskorvauksen luopumislisä lakkaa, jollei 2 momentista muuta johdu, ja perusmäärä muuttuu 13 §:n mukaisen perusmäärän suuruiseksi maatalousyrittäjän eläkelain mukaiseksi vanhuuseläkkeeksi.

Luopumiskorvauksen saajan kuollessa luopumiskorvaus lakkaa. Määrättäessä perhe-eläkkeen suuruutta luopumiskorvauksen saajan jälkeen katsotaan, että edunjättäjällä oli kuolinhetkellään maatalousyrittäjän eläkelaisissa tarkoitetun yrittäjätoimintansa perusteella oikeus saada tämän lain 13 §:n mukaisen perusmäärän suuruista täyttä työkyvyttömyyseläkettä.

27 §

Aiheettomasti maksettu luopumiskorvaus saadaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista korvauseristä. Kulloinkin suoritettavasta korvauserästä ei

saa korvauksensaajan suostumuksetta kuitenkin vähentää enempää kuin kuudesosa siitä korvauserän osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen kun korvauserästä on toimitettu ennakoperintälain (1118/1996) mukainen ennakonpidätys. Samoin rajoituksin voidaan aiheettomasti maksettu luopumiskorvaus perä takaisin kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista maatalousyrittäjän eläkelain mukaisista työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeen eristä.

32 §

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta ja sen jäsenistä säädetään työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (677/2005) ja vakuutusosoikeudesta vakuutusosoikeuslaissa (132/2003). Maatalousyrittäjän eläkelain 103 §:n 1 momentin nojalla määrättyt työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan jäsenet toimivat maatalousyrittäjän eläkelain mukaan vakuutettujen edustajina myös tätä lakia sovellettaessa.

35 §

Luopumiskorvauksesta aiheutuneet kustannukset maksetaan valtion varoista. Tämän lain mukaisesta toiminnasta eläkelaitokselle aiheutuneet hoitokulut yhdistetään sen muun toiminnan hoitokuluihin ja korvataan eläke-

laitokselle siten kuin maatalousyrittäjän eläkelain mukaisista hoitokuluista säädetään.

37 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumiskorvauksesta on soveltuvin osin voimassa, mitä työntekijän eläkelain 98—100 §:ssä, 103 §:ssä, 105 §:n 2 momentissa, 112 §:n 1 momentissa, 113 §:n 3 momentissa, 115 ja 116 §:ssä, 119 §:n 1 ja 2 momentissa, 120 §:n 2, 4 ja 5 momentissa, 121 ja 122 §:ssä, 124 §:n 1 momentissa, 125, 128, 130 ja 132 §:ssä, 133 §:n 1 ja 4 momentissa, 134—140, 180, ja 191 §:ssä, 192 §:n 1 momentissa, 196, 198, 202, 204 ja 205 §:ssä, 206 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 208 §:n 1 ja 3 momentissa, 209 §:ssä, 210 §:n 1, 3 ja 4 momentissa ja 216—218 §:ssä sekä maatalousyrittäjän eläkelain 103 §:n 1 momentissa, 114, 116—124 §:ssä, 125 §:n 2 momentissa, 126—132, 134, 143 ja 145 §:ssä sekä 146 §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2007. Tässä laissa maatalousyrittäjän eläkelain mukaisella yrittäjätoiminnalla ja maatalousyrittäjän eläkelain mukaisella eläkkeellä tarkoitetaan myös maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaista yrittäjätoimintaa ja eläkettä.

8.

Laki**maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 23 päivänä joulukuuta 1981 annetun maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) 2 §, 3 §, 7 §:n 1 momentin 1, 2 ja 4 kohta, 11 §:n 1 ja 2 momentti, 12 §:n 1 momentti, 13 §:n 2 ja 3 momentti, 15 §:n 1 ja 2 momentti, 16 §:n 1 momentti, 17 §:n 1—3 momentti, 18 § 21 §:n 1 ja 4 momentti ja 22 §:n 1 ja 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 3 § laissa 977/1993, 7 §:n 1 momentti 1 kohta laissa 1283/2001, 7 §:n 2 ja 4 kohta mainitussa laissa 977/1993, 11 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1070/1990, 12 §:n 1 momentti laissa 1644/1992, 13 §:n 2 momentti laissa 924/2003, 13 §:n 3 momentti laissa 1029/2004, 15 §:n 1 ja 2 momentti mainitussa laissa 924/2003, 17 §:n 1—3 momentti laissa 902/1996, 18 § laeissa 1274/1997 ja 936/2000, 21 §:n 1 momentti mainitussa laissa 977/1993, 21 §:n 1 momentti osaksi laissa 902/1996 ja 4 momentti laissa 1313/1989, 22 §:n 1 momentti mainitussa laissa 1029/2004 ja 22 §:n 2 momentti laissa 724/2002, seuraavasti:

2 §

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtii maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos, jonka tehtävät hoitaa maatalousyrittäjän eläkelaiassa (/) tarkoitettu Maatalousyrittäjien eläkelaitos.

3 §

Maatalousyrittäjällä tarkoitetaan maatalousyrittäjän eläkelain 3 §:ssä tarkoitettua maatilatalouden harjoittajaa, kalastajaa tai poronostajaa, sanotun lain 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettua maatalousyrittäjän kanssa yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa jatkuvasti elävää henkilöä sekä sanotun lain 4 §:ssä tarkoitettua perheenjäsentä.

Maatalousyrittäjätyönä pidetään maatalousyrittäjän tekemää maatalousyrittäjän eläkelain 3 §:ssä tarkoitettua työtä. Maatalousyrittäjätyöksi ei katsota sanotun lain 7 §:n 5 kohdassa tarkoitettua eri yrityksenä pidettävää toimintaa.

7 §

Tämän lain mukaista korvausta suoritetaan, jos työvahinko on sattunut:

1) maatalousyrittäjän eläkelain 3 §:n 1—4 tai 6 kohdassa tarkoitettulle henkilölle sellaisena aikana, jolle hän on velvollinen ottaamaan mainitun lain 10 §:n mukaisen vakuutuksen;

2) maatalousyrittäjän eläkelain 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettulle henkilölle aikana, jolle hänellä on voimassa sanotun lain mukainen vakuutus;

4) edellä 1 tai 2 kohdassa tarkoitettulle henkilölle, joka on tullut maatalousyrittäjän eläkelain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavasti työkyvyttömäksi, ja työvahinko on sattunut ennen kuin 30 päivää on kulunut siitä, kun hän sai tiedon eläkelaitoksen tai muutoksenhakulimen eläkkeen myöntämistä koskevasta päätöksestä.

11 §

Maatalousyrittäjän vuosityöansiona pidetään hänen maatalousyrittäjän eläkelain mukaista työtuloaan työvahingon sattumishetkellä.

Maatalousyrittäjälle, jolla ei työvahingon sattua ole voimassa maatalousyrittäjän eläkelain mukaista vakuutusta, määrätään vuosityöansio soveltuvien osin sanotussa laissa säädettyjä perusteita noudattaen.

12 §

Päivärahan suuruus on maatalousyrittäjätoiminnan osalta 1/360 11 §:ssä tarkoitettua vuosityöansiosta. Jos maatalousyrittäjä tai

hänen omaisensa osoittavat, että viimeisen vuoden aikana ennen työvahingon sattumista maatalousyrittäjän eläkelain 16 §:ssä tai 17 §:ssä tarkoitetuissa viljelmän työtuloon vaikuttavissa tekijöissä on tapahtunut muutos, joka korottaisi maatalousyrittäjän työtuloa sanotun lain säännösten mukaisesti, ja maatalousyrittäjä, mikäli hänet edelleen on vakuutettava, on tehnyt hakemuksen työtulonsa tarkistamiseksi, otetaan tässä tarkoitettu muutos vuosityöansiota määrättäessä huomioon. Muutoksen perustessa saman lain 16 §:n 4 momentissa tarkoitettuun viljelmän tuottavuuteen voidaan aikaisemminkin tapahtunut muutos ottaa huomioon, mikäli se olosuhteisiin nähden on kohtuullista. Tässä momentissa tarkoitettua korotettua vuosityöansiota käytetään päivärahaa määrättäessä kuitenkin vain siltä osin kuin päivärahaa myönnetään neljän kuukauden jälkeiselle ajalle työvahingon sattumisesta.

13 §

Tätä pykälää sovellettaessa ei oteta huomioon 21 §:n 5 momentin mukaista tapaturmaturvaa. Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin kokonaiskustannuksiin luetaan kuitenkin 21 §:n 5 momentin mukaisen vakuutuksen perusteella maksettaviin etuuksiin työntekijän eläkelain (395/2006) 98–100 §:n mukaisesti tulevat korotukset siltä osin kuin vastaavien sijoitusten tuotto ei niihin riitä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin kohtuullisiin hoitokuluihin luetaan myös maatalousyrittäjän eläkelain 115 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamisesta aiheutuvat kustannukset.

15 §

Kokonaiskustannukset rahoitetaan perusturvaosuudella, maatalousyrittäjien vakuutusmaksuosuudella, valtion osuudella ja sijoitusten tuotolla. Sijoitusten tuotto lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön maatalousyrittäjän eläkelain 135 §:n 4 momentin nojalla vahvistamien perusteiden mukaisesti. Kokonaiskustannuksista vähennetään ennen rahoitusosuuksien määräämistä perustekorkokannan ylittävä sijoitusten nettotuotto. Vastaa-

vasti jos sijoitusten tuotto ei saavuta perustekorkokannan mukaista tasoa, alitteen määrä lisätään kokonaiskustannuksiin.

Perusturvaosuuteen katsotaan kuuluvan kokonaiskustannuksista sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaisia päivärahakuluja 14,3 prosenttia ja sairaanhoitokuluja 6,8 prosenttia, kansaneläkelain (347/1956) mukaisia eläkekuluja tai niitä vastaavia kuluja 8,8 prosenttia, perhe-eläkelain (38/1969) mukaisia eläkekuluja 0,9 prosenttia sekä maatalousyrittäjän eläkelain mukaisia eläkekuluja 9,6 prosenttia.

16 §

Kansaneläkelaitos suorittaa vuosittain tapaturmavakuutuslaitokselle 15 §:n 2 momentissa mainittujen sairausvakuutuslain, kansaneläkelain ja perhe-eläkelain mukaisten kulujen yhteismäärän ja Maatalousyrittäjien eläkelaitos vastaavasti maatalousyrittäjän eläkelain mukaiset kulut. Valtio suorittaa vuosittain 15 §:n 3 momentissa mainitun valtion osuuden.

17 §

Maatalousyrittäjän, joka on velvollinen otamaan maatalousyrittäjän eläkelaisissa säädettyä vähimmäiseläketurvaa vastaavan vakuutuksen, on maksettava sanotun vakuutuksen ajalta vakuutusmaksu tämän lain mukaista työvahinkoturvaa varten.

Vakuutusmaksu muodostuu kaikille maatalousyrittäjille samansuuruisesta pohjaosasta ja maatalousyrittäjälle maatalousyrittäjän eläkelain mukaan vahvistetun työtulon perusteella määräytyvästä ansio-osasta. Vakuutusmaksun pohjaosan perusteena käytetään maatalousyrittäjien osuutta tämän lain perusteella korvattujen sairaanhoitokustannusten yhteismäärästä.

Vakuutusmaksua alennetaan 10 prosentilla jokaiselta vakuutusmaksun kohdentumisvuotta edeltäneeltä kalenterivuodelta, jonka aikana maatalousyrittäjän voimassa oleva maatalousyrittäjän eläkelain 10 §:n mukaista vähimmäiseläketurvaa koskeva vakuutus on jatkunut yhdenjaksoisesti, kuitenkin enintään viideltä kalenterivuodelta. Jokainen sanottuna aikana korvattu työvahinko pienentää täs-

sä tarkoitettua alennusta 10 prosentilla alentamattomasta vakuutusmaksusta laskettuna.

§:n säännöksiä soveltaen, mitä on pidettävä vakuutetun vuosityöansiona.

18 §

Mitä maatalousyrittäjän eläkelain 12 §:n 3 ja 4 momentissa sekä 24—30 §:ssä, 97 §:ssä sekä maatalousyrittäjän eläkelain nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa on säädetty sanotun lain mukaisesta vakuutusmaksusta, on vastaavasti sovellettava tämän lain mukaiseen maksuun. Tämän lain mukainen vakuutusmaksu peritään maatalousyrittäjän eläkelain mukaisen vakuutusmaksun yhteydessä.

Työvahinkokorvauksesta saadaan vähentää korvauksensaajan maksamatta jääneet tämän lain ja maatalousyrittäjän eläkelain mukaiset vakuutusmaksut noudattaen, mitä maatalousyrittäjän eläkelain 97 §:ssä säädetään.

21 §

Sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamin ehdoin ja 2 momentissa säädetyin maksuin voidaan tämän lain mukainen vakuutus myöntää maatalousyrittäjälle:

1) jonka viljelmä on maatalousyrittäjän eläkelain 3 §:n 1 kohdassa edellytettyä kokoa pienempi;

2) jonka vuosityöansio on maatalousyrittäjän eläkelain 7 §:n 4 kohdassa tarkoitettua määrää pienempi; tai

3) sellaisen työvahingon varalle, joka sattuu aikana, jolle maatalousyrittäjä ei ole velvollinen ottamaan maatalousyrittäjän eläkelain 10 §:ssä tarkoitettua vakuutusta.

Tapaturmavakuutuslaitoksen on vakuutuksen alkaessa ja olosuhteiden muuttuessa todettava maatalousyrittäjän eläkelain 14—21

22 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä maatalousyrittäjän eläkelain 114, 124 §:ssä ja 144 §:n 2 momentissa sekä tapaturmavakuutuslain 30 a ja 30 b §:ssä, 55 §:n 1 momentissa sekä 61 a, 63, 64 h ja 64 i §:ssä säädetään. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos on velvollinen osallistumaan tapaturmavakuutuslain 30 a ja 30 b §:ssä mainitun Tapaturmavakuutuslaitosten liiton toimintaan ja kustannuksiin siltä osin kuin ne liittyvät tämän lain toimeenpanoon. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen hakemuksesta ne perusteet, joiden mukaan tarkoitetut kustannukset lasketaan.

Tapaturmavakuutuslain 55 §:n 1 momentin säännöksiä sovellettaessa rinnastetaan maatalousyrittäjä sanotussa laissa tarkoitettuun työnantajaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007. Tässä laissa maatalousyrittäjän eläkelain mukaisella yrittäjätoiminnalla, vakuutusmaksulla ja eläkkeellä tarkoitetaan myös maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaista yrittäjätoimintaa, vakuutusmaksua ja eläkettä. Tämän lain 18 §:ssä olevaa viittausta maatalousyrittäjän eläkelain 30 §:ään sovelletaan noudattaen, mitä maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulon annettun lain (/) 11 §:ssä on säädetty.

Tällä lailla kumotaan 21 päivänä toukokuuta 1982 annetun maatalousyrittäjien tapaturmavakuutusasetuksen (375/1982) 1 §.

9.

Laki**sairausvakuutuslain mukaisen omavastuajan korvaamisesta maatalousyrittäjille annetun lain 2 ja 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain mukaisen omavastuajan korvaamisesta maatalousyrittäjille 17 päivänä tammikuuta 1991 annetun lain (118/1991) 2 § ja 5 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 5 §:n 1 momentti laissa 903/1996, seuraavasti:

2 §

Maatalousyrittäjällä tarkoitetaan henkilöä, jolla on työkyvyttömyyden alkaessa voimassa maatalousyrittäjän eläkelaisa (/) säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskeva vakuutus tai vireillä hakemus vakuutuksen saamiseksi.

5 §

Päivärahan suuruus on 1/514 maatalousyrittäjälle työkyvyttömyyden alkaessa vahvistettuna olleesta maatalousyrittäjän eläkelain mukaisesta työtulosta.

—————
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007.

10.

Laki**maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) 3 §:n 1 momentin 1 kohta, 9 §:n 2 momentti, 27 §, 27 a §:n 1 kohta ja 45 §, sellaisena kuin niistä ovat 27 § ja 27 a §:n 1 kohta laissa 1135/2001, seuraavasti:

3 §

Maatalousyrittäjän määritelmä

Maatalousyrittäjällä tarkoitetaan tässä laissa henkilöä, joka itse työhön osallistuen harjoittaa maataloutta ja:

1) joka on ollut velvollinen ottamaan maatalousyrittäjän eläkelaiissa (/) säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen ja jolla on voimassa mainittu vakuutus tai vireillä hakemus sen saamiseksi; tai

sa toisin säädetä. Maksu määrätään sen työtulon mukaan, joka sijaisavun saajalla oli voimassa sijaisavun alkamisvuoden ensimmäisenä päivänä. Jollei tällaista työtuloa ole, maksu määrätään sijaisavun saajan viimeksi voimassa olleen indeksillä korotetun työtulon mukaan. Jos sijaisavun saajalla ei ole ollut maatalousyrittäjän eläkelain mukaista vakuutusta, maksun perusteena on soveltuvin osin mainitussa laissa säädettyjä perusteita noudattaen arvioitu alkavan yrittäjän vuotuinen työtulo.

9 §

Yleinen johto, ohjaus ja valvonta sekä toimeenpano

Lomitustoiminnan toimeenpanosta vastaa maatalousyrittäjän eläkelaiissa tarkoitettu Maatalousyrittäjien eläkelaitos (eläkelaitos).

27 §

Sijaisavusta perittävät maksut

Sijaisavusta peritään palvelun saajalta tuntimaksu, joka ei saa ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia. Tuntimaksu on yksi euro lomitustunnilta lisätyn määrällä, joka saadaan jakamalla sijaisavun saajan maatalousyrittäjän eläkelain mukainen työtulo 5 000:lla, jollei jäljempänä tässä lais-

27 a §

Korotettu sijaisapumaksu

Sijaisavusta peritään 27 §:n mukainen maksu 50 prosentilla korotettuna:

1) kun sijaisavun saaja on sijaisavun alkajassa oikeutettu palkkaetuuksiin työ- tai virkasuhteen perusteella tai kun hänellä on voimassa yrittäjän eläkelaiissa (/) tarkoitettu vakuutus; sekä

45 §

Tietojen saantioikeus

Paikallisyksiköllä ja eläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada maksutta tässä laissa säädettyjen tehtäviensä toimeenpanossa välttämättömiä tietoja toisil-

taan sekä muilta viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999; *julkisuuslaki*) 4 §:ssä tarkoitetuilta viranomaisilta. Paikallisyksikön oikeus saada tietoja eläkelaitokselta rajoittuu niihin tietoihin, jotka koskevat maatalousyrittäjän eläkeläissa tarkoitettun vakuutuksen hakemista ja voimassaoloa sekä maksettuja eläkkeitä ja oikeutta eläkkeeseen.

Eläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä tietojen antamisesta teknisellä käyttöyhteydellä säädetään julkisuuslain 29 §:n 3 mo-

mentissa, avata paikallisyksikölle tekninen käyttöyhteys tämän lain toimeenpanossa välttämättömiin tietoihin.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassa pidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007.

Helsingissä 13 päivänä lokakuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Tuula Haatainen*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

3.

Laki

maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalouden harjoittamisen luopumisen tukemisesta 21 päivänä heinäkuuta 2006 annetun lain (612/2006) 3 §:n 1 momentin 5 kohta, 5 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta sekä 2 momentti, 7 §:n 1 momentti, 9 §:n 2 momentti, 10 §:n 2 kohta, 16 §:n 1 momentin 2 kohta, 18 §:n 1 momentin 2 kohta, 19 §:n 1 momentin 2 kohta, 20 §:n 1 momentin 2 kohta, 21 §:n 1 momentin 2 kohta, 28 §:n 2 momentti, 29 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 30 §, 38 §:n 1 momentin 7 kohta, 41 §, 42 §:n 1 momentti, 2 momentin 2 kohta, 4 ja 5 momentti, 43 §:n 2 momentti, 44 §:n 2 momentti, 54 §, 55 §:n 2 momentti, 61 §, 69 §:n 1 ja 3 momentti, 73 §:n 1 momentti ja 78 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) eläkelaitoksella maatalousyrittäjien eläkelaisissa (467/1969) tarkoitettua maatalousyrittäjien eläkelaitosta; ja

5 §

Maatalousyrittäjä

Tässä laissa tarkoitetaan maatalousyrittäjällä:

2) henkilöä, joka harjoittaa maataloutta avoimessa yhtiössä tai kommandiittiyhtiössä siten, että hän on vastuunalaisena yhtiömiehenä ottanut maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:n 2 momentissa säädetyn vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen; ja

3) henkilöä, joka harjoittaa maataloutta osakeyhtiön lukuun siten, että hän on otta-

Ehdotus

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) eläkelaitoksella *maatalousyrittäjän eläkelaisissa (/)* tarkoitettua Maatalousyrittäjien eläkelaitosta; ja

5 §

Maatalousyrittäjä

Tässä laissa tarkoitetaan maatalousyrittäjällä:

2) henkilöä, joka harjoittaa maataloutta avoimessa yhtiössä tai kommandiittiyhtiössä siten, että hän on vastuunalaisena yhtiömiehenä ottanut *maatalousyrittäjän eläkelain 10 §:ssä* säädetyn vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen; ja

3) henkilöä, joka harjoittaa maataloutta osakeyhtiön lukuun siten, että hän on otta-

nut maatalousyrittäjien eläkelaisissa säädetyn vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tarkoitettuna maatalousyrittäjänä.

Mitä tässä laissa säädetään maatalousyrittäjän aviopuolisosta, sovelletaan myös henkilöön, jonka kanssa maatalousyrittäjä jatkuvasti elää avioliittoa solmimatta yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa ja joka on ottanut toiminnastaan maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:n 2 momentissa säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen.

7 §

Toimiminen maatalousyrittäjänä

Luopumistuen saamisen edellytyksenä on, että luopuja on luopumista edeltävien kymmenen vuoden ajan harjoittanut maataloutta 5 §:ssä tarkoitettuna maatalousyrittäjänä ja että hän on vähintään viiden vuoden ajan välittömästi ennen luopumista ollut vakuutettu maatalousyrittäjänä maatalousyrittäjien eläkelain nojalla. Tällöin vakuutuksen voimassaoloaikaan rinnastetaan aika, jona vakuutus on ollut keskeytettynä maatalousyrittäjän työkyvyttömyyden perusteella saaman kuntoutustuen vuoksi.

9 §

Luopuminen ennen vähimmäisiän saavuttamista

Jos luopujana on maatalousyrittäjän leski tai maatalousyrittäjien eläkelain mukaista toistaiseksi myönnettyä täyttä työkyvyttömyyseläkettä saavan henkilön puoliso, luopujalla on oikeus luopumistukeen, jos luopuminen tapahtuu aikaisintaan viisi vuotta ennen kuin luopuja saavuttaa 8 §:ssä säädetyn iän.

nut *maatalousyrittäjän* eläkelain 10 §:ssä säädetyn vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen lain 3 §:n 6 kohdassa tarkoitettuna maatalousyrittäjänä.

Mitä tässä laissa säädetään maatalousyrittäjän aviopuolisosta, sovelletaan myös henkilöön, jonka kanssa maatalousyrittäjä jatkuvasti elää avioliittoa solmimatta yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa ja joka on ottanut toiminnastaan *maatalousyrittäjän* eläkelain 10 §:ssä säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen.

7 §

Toimiminen maatalousyrittäjänä

Luopumistuen saamisen edellytyksenä on, että luopuja on luopumista edeltävän kymmenen vuoden ajan harjoittanut maataloutta 5 §:ssä tarkoitettuna maatalousyrittäjänä ja että hän on vähintään viiden vuoden ajan välittömästi ennen luopumista ollut vakuutettu maatalousyrittäjänä *maatalousyrittäjän* eläkelain nojalla. Tällöin vakuutuksen voimassaoloaikaan rinnastetaan aika, jona vakuutus on ollut keskeytettynä maatalousyrittäjän työkyvyttömyyden perusteella saaman kuntoutustuen vuoksi.

9 §

Luopuminen ennen vähimmäisiän saavuttamista

Jos luopujana on maatalousyrittäjän leski tai *maatalousyrittäjän* eläkelain mukaista toistaiseksi myönnettyä täyttä työkyvyttömyyseläkettä saavan henkilön puoliso, luopujalla on oikeus luopumistukeen, jos luopuminen tapahtuu aikaisintaan viisi vuotta ennen kuin luopuja saavuttaa 8 §:ssä säädetyn iän.

10 §

Luopumistuen saamisen estävät eläkkeet

Oikeutta luopumistukeen ei ole luopujalla, joka luopumisen tapahtuessa saa:

2) maatalousyrittäjien eläkelain mukaista toistaiseksi myönnettyä täyttä työkyvyttömyyseläkettä, yksilöllistä varhaiseläkettä, työttömyyseläkettä, varhennettua vanhuuseläkettä tai osa-aikaeläkettä.

16 §

Luovutus lisäalueeksi maatalousyrittäjälle

Luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi tapahtua myös siten, että luopuja luovuttaa maatilaa peltomaan osina tai kokonaan lisämaaksi maatalouden harjoittamista varten yhdelle tai useammalle luovutuksensaajalle:

2) joka on ottanut maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:n säännösten mukaisesti sanotussa laissa säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen maatilatalouden harjoittajana;

18 §

Sukupolvenvaihdos henkilöyhtiössä

Jos luopujana on 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu maatalousyrittäjä, luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi tapahtua sellaisella sukupolvenvaihdosluovutuksella, jossa luopuja luovuttaa yhtiöosuuksensa luopumisen kohteena olevan maatilaa omistavassa avoimessa yhtiössä tai kommandiittiyhtiössä luovutuksensaajalle, joka:

2) täyttää luopumisen tapahduttua maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:ssä säädettyt vakuuttamisen edellytykset luopumisen kohteena olevalla maatilalla harjoittamansa maatilatalouden perusteella; ja

10 §

Luopumistuen saamisen estävät eläkkeet

Oikeutta luopumistukeen ei ole luopujalla, joka luopumisen tapahtuessa saa:

2) *maatalousyrittäjän* eläkelain mukaista toistaiseksi myönnettyä täyttä työkyvyttömyyseläkettä, yksilöllistä varhaiseläkettä, työttömyyseläkettä, varhennettua vanhuuseläkettä tai osa-aikaeläkettä.

16 §

Luovutus lisäalueeksi maatalousyrittäjälle

Luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi tapahtua myös siten, että luopuja luovuttaa maatilaa peltomaan osina tai kokonaan lisämaaksi maatalouden harjoittamista varten yhdelle tai useammalle luovutuksensaajalle:

2) joka on ottanut *maatalousyrittäjän* eläkelain 10 §:n säännösten mukaisesti sanotussa laissa säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen maatilatalouden harjoittajana;

18 §

Sukupolvenvaihdos henkilöyhtiössä

Jos luopujana on 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu maatalousyrittäjä, luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi tapahtua sellaisella sukupolvenvaihdosluovutuksella, jossa luopuja luovuttaa yhtiöosuuksensa luopumisen kohteena olevan maatilaa omistavassa avoimessa yhtiössä tai kommandiittiyhtiössä luovutuksensaajalle, joka:

2) täyttää luopumisen tapahduttua maatalousyrittäjän eläkelain 3 ja 7 §:ssä säädettyt vakuuttamisen edellytykset luopumisen kohteena olevalla maatilalla harjoittamansa maatilatalouden perusteella; ja

19 §

Sukupolvenvaihdos osakeyhtiössä

Kun luopujana on 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu maatalousyrittäjä, luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi tapahtua sukupolvenvaihdosluovutuksella siten, että luopumisen kohteena olevan maatilän omistavan osakeyhtiön kaikki osakkeet luovutetaan luovutuksensaajalle, joka

2) täyttää luopumisen tapahduttua maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:ssä säädetty vakuuttamisen edellytykset lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tarkoitettuna maatalousyrittäjänä luopumisen kohteena olevalla maatilalla harjoittamansa maatilatalouden perusteella; ja

20 §

Sukupolvenvaihdosluovutus henkilöyhtiölle

Luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi tapahtua myös siten, että luopuja luovuttaa maatilän peltomaan ja tuotantorakennukset sukupolvenvaihdosluovutuksella 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua maataloutta harjoittavalle avoimelle yhtiölle tai kommandiittiyhtiölle, jos:

2) 1 kohdassa tarkoitettujen vastuunalaiset yhtiömiehet täyttävät luopumisen tapahduttua maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:ssä säädetty vakuuttamisen edellytykset luopumisen kohteena olevalla maatilalla harjoittamansa toiminnan perusteella; ja

21 §

Sukupolvenvaihdosluovutus osakeyhtiölle

Luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi tapahtua myös siten, että luopuja luovuttaa maatilän peltomaan ja tuotantorakennukset sukupolvenvaihdosluovutuksella 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua maataloutta harjoittavalle avoimelle yhtiölle tai kommandiittiyhtiölle, jos:

19 §

Sukupolvenvaihdos osakeyhtiölle

Kun luopujana on 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu maatalousyrittäjä, luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi tapahtua sukupolvenvaihdosluovutuksella siten, että luopumisen kohteena olevan maatilän omistavan osakeyhtiön kaikki osakkeet luovutetaan luovutuksensaajalle, joka:

2) täyttää luopumisen tapahduttua maatalousyrittäjän eläkelain 3 ja 7 §:ssä säädetty vakuuttamisen edellytykset lain 3 §:n 6 kohdassa tarkoitettuna maatalousyrittäjänä luopumisen kohteena olevalla maatilalla harjoittamansa maatilatalouden perusteella; ja

20 §

Sukupolvenvaihdosluovutus henkilöyhtiölle

Luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi tapahtua myös siten, että luopuja luovuttaa maatilän peltomaan ja tuotantorakennukset sukupolvenvaihdosluovutuksella 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua maataloutta harjoittavalle avoimelle yhtiölle tai kommandiittiyhtiölle, jos:

2) 1 kohdassa tarkoitettujen vastuunalaiset yhtiömiehet täyttävät luopumisen tapahduttua maatalousyrittäjän eläkelain 3 ja 7 §:ssä säädetty vakuuttamisen edellytykset luopumisen kohteena olevalla maatilalla harjoittamansa toiminnan perusteella; ja

21 §

Sukupolvenvaihdosluovutus osakeyhtiölle

Luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi tapahtua myös siten, että luopuja luovuttaa maatilän peltomaan ja tuotantorakennukset sukupolvenvaihdosluovutuksella 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua maataloutta harjoittavalle avoimelle yhtiölle tai kommandiittiyhtiölle, jos:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kennukset sukupolvenvaihdosluovutuksella 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua maataloutta harjoittavalle osakeyhtiölle seuraavin edellytyksin:

2) 1 kohdassa tarkoitettu maatalousyrittäjä luopumisen tapahduttua täyttää luopumisen kohteena olevalla maatilalla harjoittamansa toiminnan perusteella maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:ssä säädetty vakuuttamisen edellytykset lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tarkoitettuna maatalousyrittäjänä;

kennukset sukupolvenvaihdosluovutuksella 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua maataloutta harjoittavalle osakeyhtiölle seuraavin edellytyksin:

2) 1 kohdassa tarkoitettu maatalousyrittäjä luopumisen tapahduttua täyttää luopumisen kohteena olevalla maatilalla harjoittamansa toiminnan perusteella *maatalousyrittäjän* eläkelain 3 ja 7 §:ssä säädetty vakuuttamisen edellytykset lain 3 §:n 6 kohdassa tarkoitettuna maatalousyrittäjänä;

28 §

Luopumistuen osat

Luopumistuen perusmäärä perustuu maatalousyrittäjälle maatalousyrittäjien eläkelain nojalla vahvistettuun työtuloon.

29 §

Perusmäärän määräytyminen

Luopumistuen perusmäärä on yhtä suuri kuin se maatalousyrittäjien eläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke, joka maatalousyrittäjälle olisi myönnetty, jos hänellä luopumisen tapahtuessa olisi ollut oikeus täyden työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen. Perusmäärää määrättäessä ei kuitenkaan oteta huomioon oikeutta eläkkeeseen työntekijän eläkelain 74 §:ssä luetelluista etuuksista eikä valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidosta tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) mukaista etuutta. Edellä mainittujen etuuksien perusteena olevia tuloja tai työntekijän eläkelain 76 §:n 4 momentissa tarkoitettuja laskennallisia tuloja ei oteta huomioon tulevan ajan eläkkeen perusteena olevissa ansioissa.

Perusmäärän suuruutta määrättäessä ei oteta huomioon sellaista oikeutta eläkkeeseen, joka perustuu maatalousyrittäjän työtai virkasuhteeseen taikka muuhun kuin

28 §

Luopumistuen osat

Luopumistuen perusmäärä perustuu maatalousyrittäjälle *maatalousyrittäjän* eläkelain nojalla vahvistettuun työtuloon.

29 §

Perusmäärän määräytyminen

Luopumistuen perusmäärä on yhtä suuri kuin se *maatalousyrittäjän* eläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke, joka maatalousyrittäjälle olisi myönnetty, jos hänellä luopumisen tapahtuessa olisi ollut oikeus täyden työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen. Perusmäärää määrättäessä ei kuitenkaan oteta huomioon oikeutta eläkkeeseen työntekijän eläkelain 74 §:ssä luetelluista etuuksista eikä valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidosta tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) mukaista etuutta. Edellä mainittujen etuuksien perusteena olevia tuloja tai työntekijän eläkelain 76 §:n 4 momentissa tarkoitettuja laskennallisia tuloja ei oteta huomioon tulevan ajan eläkkeen perusteena olevissa ansioissa.

Perusmäärän suuruutta määrättäessä ei oteta huomioon sellaista oikeutta eläkkeeseen, joka perustuu *maatalousyrittäjän* työtai virkasuhteeseen taikka muuhun kuin

maatalousyrittäjien eläkelaisa tarkoitettuun yrittäjätoimintaan.

Luopumistuen perusmäärään sovelletaan, mitä työntekijän eläkelain 92—95 §:ssä säädetään ensisijaisten etuuksien vähentämisestä eläkkeestä sekä mitä lapsikorotuksesta säädetään maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta annetun lain (637/2003) voimaantulosäännöksen 10 momentissa. Perusmäärä tarkistetaan yleisten palkka- ja hintatasossa tapahtuneiden muutosten mukaan siten kuin työntekijän eläkelain 98 §:ssä säädetään.

30 §

Osatyökyvyttömyyseläkettä saavan perusmäärä

Maatalousyrittäjien eläkelain mukaista osatyökyvyttömyyseläkettä saavan maatalousyrittäjän luopumistuen perusmäärä on yhtä suuri kuin se maatalousyrittäjien eläkelain mukainen täysi työkyvyttömyyseläke, joka maatalousyrittäjälle olisi myönnetty, jos hänen osatyökyvyttömyyseläkkeensä olisi luopumisen tapahtuessa muutettu täyden eläkkeen suuruiseksi. Perusmäärää määrättäessä ei kuitenkaan oteta huomioon täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruisena työntekijän eläkelain 74 §:ssä luetelluista etuuksista tai valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidosta tai opiskelun ajalta annetun lain perusteella karttunutta eläkettä tai etuutta. Muilta osin perusmäärään sovelletaan, mitä 29 §:n 2 ja 4 momentissa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu maatalousyrittäjien eläkelain mukainen osatyökyvyttömyyseläke muutetaan luopumistuen perusmääräksi siitä ajankohdasta lukien, kun luopumistukea aletaan tämän lain 38 §:n mukaisesti maksaa. Maatalousyrittäjien eläkelain mukaisen osatyökyvyttömyyseläkkeen maksaminen lakkaa edellä mainitusta ajankohdasta lukien.

maatalousyrittäjän eläkelaisa tarkoitettuun yrittäjätoimintaan.

Luopumistuen perusmäärään sovelletaan, mitä työntekijän eläkelain 92—95 §:ssä säädetään ensisijaisten etuuksien vähentämisestä eläkkeestä sekä mitä lapsikorotuksesta säädetään *maatalousyrittäjän* eläkelain voimaanpanosta annetun lain (/) 29 §:ssä. Perusmäärä tarkistetaan yleisten palkka- ja hintatasossa tapahtuneiden muutosten mukaan siten kuin työntekijän eläkelain 98 §:ssä säädetään.

30 §

Osatyökyvyttömyyseläkettä saavan perusmäärä

Maatalousyrittäjän eläkelain mukaista osatyökyvyttömyyseläkettä saavan maatalousyrittäjän luopumistuen perusmäärä on yhtä suuri kuin se *maatalousyrittäjän* eläkelain mukainen täysi työkyvyttömyyseläke, joka maatalousyrittäjälle olisi myönnetty, jos hänen osatyökyvyttömyyseläkkeensä olisi luopumisen tapahtuessa muutettu täyden eläkkeen suuruiseksi. Perusmäärää määrättäessä ei kuitenkaan oteta huomioon täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruisena työntekijän eläkelain 74 §:ssä luetelluista etuuksista tai valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidosta tai opiskelun ajalta annetun lain perusteella karttunutta eläkettä tai etuutta. Muilta osin perusmäärään sovelletaan, mitä 29 §:n 2 ja 4 momentissa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu *maatalousyrittäjän* eläkelain mukainen osatyökyvyttömyyseläke muutetaan luopumistuen perusmääräksi siitä ajankohdasta lukien, kun luopumistukea aletaan 38 §:n mukaisesti maksaa. *Maatalousyrittäjän* eläkelain mukaisen osatyökyvyttömyyseläkkeen maksaminen lakkaa edellä mainitusta ajankohdasta lukien.

38 §

Luopumistuen maksaminen

Luopumistukea suoritetaan asianomaista luopumistapaa koskevasta 4 §:n 3 momentissa tarkoitettusta luopumisajankohdasta; luopumistukea ei kuitenkaan suoriteta ennen kuin:

7) 18—21 §:ssä tarkoitetuissa luovutuksissa luovutuksensaaja on esittänyt selvityksen siitä, että hän toimii sanotuissa lainkohdissa tarkoitetuissa yhtiöissä vastuunalaisena yhtiömiehenä tai että hänellä on määräysvalta osakeyhtiössä ja että hän on ottanut maatalousyrittäjien eläkelain mukaisen vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen toiminnastaan luopumisen kohteena olevalla maatilalla;

38 §

Luopumistuen maksaminen

Luopumistukea suoritetaan asianomaista luopumistapaa koskevasta 4 §:n 3 momentissa tarkoitettusta luopumisajankohdasta; luopumistukea ei kuitenkaan suoriteta ennen kuin:

7) 18—21 §:ssä tarkoitetuissa luovutuksissa luovutuksensaaja on esittänyt selvityksen siitä, että hän toimii sanotuissa lainkohdissa tarkoitetuissa yhtiöissä vastuunalaisena yhtiömiehenä tai että hänellä on määräysvalta osakeyhtiössä ja että hän on ottanut maatalousyrittäjien eläkelain mukaisen vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen toiminnastaan luopumisen kohteena olevalla maatilalla;

41 §

Eläkkeen saaminen ja karttuminen luopumistukiajalta

Siltä ajalta, jolta luopujalle suoritetaan luopumistukea, ei sen saajalla ole oikeutta

38 §

Luopumistuen maksaminen

Luopumistukea suoritetaan asianomaista luopumistapaa koskevasta 4 §:n 3 momentissa tarkoitettusta luopumisajankohdasta; luopumistukea ei kuitenkaan suoriteta ennen kuin

7) edellä 18 — 21 §:ssä tarkoitetuissa luovutuksissa luovutuksensaaja on esittänyt selvityksen siitä, että hän toimii sanotuissa lainkohdissa tarkoitetuissa yhtiöissä vastuunalaisena yhtiömiehenä tai että hänellä on määräysvalta osakeyhtiössä ja että hän on ottanut *maatalousyrittäjän* eläkelain mukaisen vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen toiminnastaan luopumisen kohteena olevalla maatilalla;

38 §

Luopumistuen maksaminen

Luopumistukea suoritetaan asianomaista luopumistapaa koskevasta 4 §:n 3 momentissa tarkoitettusta luopumisajankohdasta; luopumistukea ei kuitenkaan suoriteta ennen kuin

7) edellä 18 — 21 §:ssä tarkoitetuissa luovutuksissa luovutuksensaaja on esittänyt selvityksen siitä, että hän toimii sanotuissa lainkohdissa tarkoitetuissa yhtiöissä vastuunalaisena yhtiömiehenä tai että hänellä on määräysvalta osakeyhtiössä ja että hän on ottanut *maatalousyrittäjän* eläkelain mukaisen vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen toiminnastaan luopumisen kohteena olevalla maatilalla;

41 §

Eläkkeen saaminen ja karttuminen luopumistukiajalta

Siltä ajalta, jolta luopujalle suoritetaan luopumistukea, ei sen saajalla ole oikeutta

saada eläkettä maatalousyrittäjien eläkelais-
sa tarkoitetun yrittäjätoiminnan perusteella.
Luopumistuen saaminen ei kuitenkaan estä
eläkeoikeuden syntymistä työ- tai virkasuh-
teen taikka muun kuin maatalousyrittäjien
eläkelaisissa tarkoitetun yrittäjätoiminnan pe-
rusteella.

Luopuja ei voi kartuttaa eläkettä maatalo-
usyrittäjien eläkelain nojalla siltä ajalta, jol-
ta hänelle suoritetaan luopumistukea. Luo-
puja ei voi luopumisen tapahtumisen jäl-
keen kartuttaa eläketurvaa maatalousyrittä-
jien eläkelain 1 §:n 2 momentissa tarkoitet-
tuna maatilatalouden harjoittajana tai po-
ronomistajana myöskään siltä ajalta, jolta
luopumistuen suorittaminen ei ole vielä al-
kanut siitä syystä, etteivät 38 §:ssä säädetyt
edellytykset tai jokin niistä täyty.

Kun luopumistukea on alettu suorittaa
38 §:n perusteella, luopumistuen saajalle
karttuu muusta kuin maatalousyrittäjien
eläkelain mukaisesta ansiotyöstä eläkettä
sen mukaan, mitä säädetään työntekijän
eläkelain 3 §:ssä tarkoitetuissa työeläkelai-
eissa eläkkeen aikana tehdystä työstä.

42 §

*Luopumistuen perusmäärän muuttuminen
vanhuuseläkkeeksi*

Luopumistuen perusmäärä muuttuu sa-
man suuruiseksi maatalousyrittäjien eläke-
lain mukaiseksi vanhuuseläkkeeksi sitä
kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jon-
ka aikana luopumistuen saaja täyttää 63
vuotta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun van-
huuseläkkeeseen lisätään kuitenkin:

2) sellainen maatalousyrittäjien eläkelain
nojalla karttunut eläke, jota ei ole luopu-
mishetkellä tämän lain säännösten mukaan
tullut ottaa huomioon luopumistuen perus-
määrää määritettäessä.

Perusmäärän muuttuessa 1 momentissa
tarkoitettulla tavalla vanhuuseläkkeeksi, elä-
kelaitos voi myöntää hakemuksesta eläke-
keensaajalle työ- tai virkasuhteen tai muun
kuin maatalousyrittäjien eläkelain perus-

saada eläkettä *maatalousyrittäjän* eläkelais-
sa tarkoitetun yrittäjätoiminnan perusteella.
Luopumistuen saaminen ei kuitenkaan estä
eläkeoikeuden syntymistä työ- tai virkasuh-
teen taikka muun kuin maatalousyrittäjän
eläkelaisissa tarkoitetun yrittäjätoiminnan pe-
rusteella.

Luopuja ei voi kartuttaa eläkettä *maatalo-
usyrittäjän* eläkelain nojalla siltä ajalta, jol-
ta hänelle suoritetaan luopumistukea. Luo-
puja ei voi luopumisen tapahtumisen jäl-
keen kartuttaa eläketurvaa *maatalousyrittä-
jän* eläkelain 3 §:ssä tarkoitettuna maatila-
talouden harjoittajana tai poronomistajana
myöskään siltä ajalta, jolta luopumistuen
suorittaminen ei ole vielä alkanut siitä syys-
tä, etteivät 38 §:ssä säädetyt edellytykset tai
jokin niistä täyty.

Kun luopumistukea on alettu suorittaa
38 §:n perusteella, luopumistuen saajalle
karttuu muusta kuin *maatalousyrittäjän* elä-
kelain mukaisesta ansiotyöstä eläkettä sen
mukaan, mitä säädetään työntekijän eläke-
lain 3 §:ssä tarkoitetuissa työeläkelai-
eissa eläkkeen aikana tehdystä työstä.

42 §

*Luopumistuen perusmäärän muuttuminen
vanhuuseläkkeeksi*

Luopumistuen perusmäärä muuttuu sa-
mansuuruiseksi *maatalousyrittäjän* eläke-
lain mukaiseksi vanhuuseläkkeeksi sitä
kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jon-
ka aikana luopumistuen saaja täyttää 63
vuotta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun van-
huuseläkkeeseen lisätään kuitenkin:

2) sellainen *maatalousyrittäjän* eläkelain
nojalla karttunut eläke, jota ei ole luopu-
mishetkellä tämän lain säännösten mukaan
tullut ottaa huomioon luopumistuen perus-
määrää määritettäessä.

Perusmäärän muuttuessa 1 momentissa
tarkoitettulla tavalla vanhuuseläkkeeksi, elä-
kelaitos voi myöntää hakemuksesta eläke-
keensaajalle työ- tai virkasuhteen tai muun
kuin *maatalousyrittäjän* eläkelain perusteel-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

teella harjoitetun yrittäjätoiminnan perusteella karttuneen vanhuuseläkkeen aikaisintaan 1 momentissa tarkoitettusta ajankohdasta lukien.

Jos luopuja ei ole lopettanut tai vähentänyt muita ansiotöitään niin, että luopumistuen perusmäärän maksaminen olisi aloitettu, 1 momentissa tarkoitettuna maatalousyrittäjien eläkelain mukaisen vanhuuseläkkeen maksamisen aloittamista voidaan luopujan hakemuksesta lykätä, jos hakemus tehdään ennen kuin luopuja täyttää 63 vuotta. Tällöin maatalousyrittäjien eläkelain mukainen vanhuuseläke myönnetään erillisestä hakemuksesta. Vanhuuseläke määräytyy 1—4 momentissa tarkoitettuihin tavoin hakemusta seuraavan kuukauden alusta.

43 §

Luopumistuen täydennysosan maksamisen lakkaaminen

Täydennysosaa maksetaan 42 §:ssä tarkoitettuna maatalousyrittäjien eläkelain mukaisen vanhuuseläkkeen lisäksi, jollei 3 ja 4 momentista muuta johdu.

44 §

Luopumistuen saajan kuolema

Määrättäessä perhe-eläkkeen suuruutta luopumistuen saajan jälkeen katsotaan, että edunjäntäjällä oli kuolinhetkellään maatalousyrittäjien eläkelaisissa tarkoitettuna yrittäjätoimintansa perusteella oikeus saada tämän lain 29 tai 30 §:n mukaisen perusmäärän suuruista täyttä työkyyvttömyyseläkettä.

la harjoitetun yrittäjätoiminnan perusteella karttuneen vanhuuseläkkeen aikaisintaan 1 momentissa tarkoitettuna ajankohdasta lukien.

Jos luopuja ei ole lopettanut tai vähentänyt muita ansiotöitään niin, että luopumistuen perusmäärän maksaminen olisi aloitettu, 1 momentissa tarkoitettuna *maatalousyrittäjän* eläkelain mukaisen vanhuuseläkkeen maksamisen aloittamista voidaan luopujan hakemuksesta lykätä, jos hakemus tehdään ennen kuin luopuja täyttää 63 vuotta. Tällöin *maatalousyrittäjän* eläkelain mukainen vanhuuseläke myönnetään erillisestä hakemuksesta. Vanhuuseläke määräytyy 1—4 momentissa tarkoitettuihin tavoin hakemusta seuraavan kuukauden alusta.

43 §

Luopumistuen täydennysosan maksamisen lakkaaminen

Täydennysosaa maksetaan 42 §:ssä tarkoitettuna *maatalousyrittäjän* eläkelain mukaisen vanhuuseläkkeen lisäksi, jollei 3 ja 4 momentista muuta johdu.

44 §

Luopumistuen saajan kuolema

Määrättäessä perhe-eläkkeen suuruutta luopumistuen saajan jälkeen katsotaan, että edunjäntäjällä oli kuolinhetkellään *maatalousyrittäjän* eläkelaisissa tarkoitettuna yrittäjätoimintansa perusteella oikeus saada tämän lain 29 tai 30 §:n mukaisen perusmäärän suuruista täyttä työkyyvttömyyseläkettä.

54 §

Aiheettomasti maksetun osatyökyvyttömyyseläkkeen kuittaaminen

Jos luopujalle on suoritettu 30 §:n 2 momentin mukaan aiheetta maatalousyrittäjien eläkelain mukaista osatyökyvyttömyyseläkettä luopumisen jälkeen, voidaan aiheetta maksettu eläke kuitata kokonaisuudessaan luopujalle samalta ajanjaksolta maksettavaksi tulevasta luopumistuen perusmäärästä.

55 §

Aiheettomasti maksetun luopumistuen kuittaaminen

Samoin rajoituksin voidaan aiheettomasti maksettu luopumistuki periä takaisin kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista maatalousyrittäjien eläkelain mukaisista työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeen eristä.

61 §

Vakuutettujen edustajat

Maatalousyrittäjien eläkelain 18 §:n nojalla määrättyt työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan jäsenet toimivat maatalousyrittäjien eläkelain mukaan vakuutettujen edustajina myös tätä lakia sovellettaessa.

69 §

Eläkelaitoksen oikeus saada ja käyttää saamiaan tietoja

Eläkelaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saamista koskevien säännösten estämättä veroviranomaisilta, maaseutuelinkeinorekisteristä annetussa laissa (1515/1994) tarkoitettulta rekisteriviranomaiselta sekä paliskunnilta ja Paliskuntain yhdistykseltä tiedot, jotka ovat

54 §

Aiheettomasti maksetun osatyökyvyttömyyseläkkeen kuittaaminen

Jos luopujalle on suoritettu 30 §:n 2 momentin mukaan aiheetta *maatalousyrittäjän* eläkelain mukaista osatyökyvyttömyyseläkettä luopumisen jälkeen, voidaan aiheetta maksettu eläke kuitata kokonaisuudessaan luopujalle samalta ajanjaksolta maksettavaksi tulevasta luopumistuen perusmäärästä.

55 §

Aiheettomasti maksetun luopumistuen kuittaaminen

Samoin rajoituksin voidaan aiheettomasti maksettu luopumistuki periä takaisin kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista *maatalousyrittäjän* eläkelain mukaisista työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeen eristä.

61 §

Vakuutettujen edustajat

Maatalousyrittäjän eläkelain 103 §:n 1 momentin nojalla määrättyt työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan jäsenet toimivat maatalousyrittäjän eläkelain mukaan vakuutettujen edustajina myös tätä lakia sovellettaessa.

69 §

Eläkelaitoksen oikeus saada ja käyttää saamiaan tietoja

Eläkelaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saamista koskevien säännösten estämättä veroviranomaisilta, maaseutuelinkeinorekisteristä annetussa laissa (1515/1994) tarkoitettulta rekisteriviranomaiselta sekä paliskunnilta ja paliskuntain yhdistykseltä tiedot, jotka ovat

Voimassa oleva laki

Ehdotus

välttämättömiä tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa siten kuin maatalousyrittäjien eläkelain 19 b §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

välttämättömiä tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa siten kuin *maatalousyrittäjän* eläkelain 143 §:ssä säädetään.

Eläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista asiaa käsitellessään muiden maatalousyrittäjien eläkelain 16 §:ssä mainituissa laeissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamaan tietoja siten kuin maatalousyrittäjien eläkelain 19 b §:n 1 momentissa säädetään.

Eläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista asiaa käsitellessään muiden maatalousyrittäjien eläkelain 114 §:ssä mainituissa laeissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamaan tietoja siten kuin maatalousyrittäjän eläkelain 145 §:ssä säädetään.

73 §

73 §

Eläkelaitoksen oikeus ja velvollisuus antaa tietoja

Eläkelaitoksen oikeus ja velvollisuus antaa tietoja

Eläkelaitoksen on annettava tietoja liikennevakuutuslain (279/1959) 19 §:ssä tarkoitetulle vakuutusyhtiölle, Liikennevakuutuskeskukselle, Valtiokonttorille, Kansaneläkelaitokselle sekä verohallinnolle siten kuin maatalousyrittäjien eläkelain 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

Eläkelaitoksen on annettava tietoja liikennevakuutuslain (279/1959) 19 §:ssä tarkoitetulle vakuutusyhtiölle, Liikennevakuutuskeskukselle, Valtiokonttorille, Kansaneläkelaitokselle sekä verohallinnolle siten kuin *maatalousyrittäjän* eläkelain 146 §:n 1 momentissa säädetään.

78 §

78 §

Viittaukset muuhun lainsäädäntöön

Viittaukset muuhun lainsäädäntöön

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumistuesta on soveltuvin osin voimassa, mitä maatalousyrittäjien eläkelain 16, 16 b, 16 c, 17 ja 17 a—17 h §:ssä säädetään Maatalousyrittäjien eläkelaitoksesta ja 18 §:ssä työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan jäsenten määräämisestä.

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumistuesta on soveltuvin osin voimassa, mitä *maatalousyrittäjän* eläkelain 114, 116—124 §:ssä, 125 §:n 2 momentissa, 126—132 ja 134 §:ssä säädetään Maatalousyrittäjien eläkelaitoksesta ja 103 §:n 1 momentissa työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan jäsenten määräämisestä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007. Tässä laissa maatalousyrittäjän eläkelain mukaisella yrittäjätoiminnalla ja maatalousyrittäjän eläkelain mukaisella eläkkeellä tarkoitetaan myös maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaista yrittäjätoimintaa ja eläkettä.

4.

Laki

maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalousyrittäjien luopumistuesta 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1293/1994) 2 §:n 1 momentin 5 kohta ja 2 momentti, 24 §, 25 §:n 3 momentti, 26 §:n 2 momentti, 27 §:n 2 momentti, 31 §:n 2 momentti, 37 §:n 2 momentti, 40 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 5 kohta ja 2 momentti laissa 1326/1999, 24 §, 25 §:n 3 momentti, 37 §:n 2 momentti ja 40 §:n 1 momentti laissa 613/2006; sekä

lisätään 26 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) eläkelaitoksella maatalousyrittäjien eläkelaisissa (467/1969) tarkoitettua maatalousyrittäjien eläkelaitosta; ja

Mitä tässä laissa säädetään maatalousyrittäjän aviopuolisosta, sovelletaan myös henkilöön, jonka kanssa maatalousyrittäjä jatkuvasti elää avioliittoa solmimatta yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa ja joka on vakuutettu maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:n 2 momentin 5 kohdan nojalla.

24 §

Siltä ajalta, jolta luopujalle suoritetaan luopumistukea, ei sen saajalla ole oikeutta saada eläkettä maatalousyrittäjien eläkelaisissa tarkoitettuna yrittäjätoimintansa perusteella. Luopumistuen saaminen ei estä eläkeoikeuden syntymistä työ- tai virkasuhteen taikka muun kuin maatalousyrittäjien eläkelaisissa tarkoitettuna yrittäjätoiminnan perusteella.

Luopuja ei voi kartuttaa eläkettä maatalousyrittäjien eläkelain nojalla siltä ajalta, jolta hänelle suoritetaan luopumistukea. Luopuja ei voi luopumisen tapahtumisen jälkeen kartuttaa eläkettä maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuna maatilatalouden harjoittajana tai poron-

Ehdotus

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) eläkelaitoksella *maatalousyrittäjän* eläkelaisissa (/) tarkoitettua Maatalousyrittäjien eläkelaitosta; ja

Mitä tässä laissa säädetään maatalousyrittäjän aviopuolisosta, sovelletaan myös henkilöön, jonka kanssa maatalousyrittäjä jatkuvasti elää avioliittoa solmimatta yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa ja joka on vakuutettu *maatalousyrittäjän* eläkelain 3 §:n 5 kohdan nojalla.

24 §

Siltä ajalta, jolta luopujalle suoritetaan luopumistukea, ei sen saajalla ole oikeutta saada eläkettä *maatalousyrittäjän* eläkelaisissa tarkoitettuna yrittäjätoimintansa perusteella. Luopumistuen saaminen ei estä eläkeoikeuden syntymistä työ- tai virkasuhteen taikka muun kuin *maatalousyrittäjän* eläkelaisissa tarkoitettuna yrittäjätoiminnan perusteella.

Luopuja ei voi kartuttaa eläkettä maatalousyrittäjän eläkelain nojalla siltä ajalta, jolta hänelle suoritetaan luopumistukea. Luopuja ei voi luopumisen tapahtumisen jälkeen kartuttaa eläkettä *maatalousyrittäjän* eläkelain 3 §:ssä tarkoitettuna maatilatalouden harjoittajana tai poronomistajana myöskään

omistajana myöskään siltä ajalta, jolta luopumistuen suorittaminen ei ole vielä alkanut siitä syystä, etteivät 22 §:ssä säädetty edellytykset tai jokin niistä täyty.

Kun luopumistuen suorittaminen 22 §:n perusteella on alkanut, luopumistuen saajalle karttuu muusta kuin maatalousyrittäjien eläkelain mukaisesta ansiotyöstä eläkettä sen mukaan, mitä työntekijän eläkelain 3 §:ssä tarkoitetuissa työeläkelaeissa säädetään eläkkeen aikana tehdystä työstä.

25 §

Luopumistuen keskeyttämisestä ja takaisinperinnästä on voimassa, mitä säädetään vuoden 1961 työntekijäin eläkelain 4 c §:n 6 momentissa, sellaisena kuin se oli voimassa työntekijän eläkelain ja työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) voimaan tullessa. Luopumistuki voidaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista luopumistukieristä tai maatalousyrittäjän eläkelain mukaisen työkyvyttömyys- ja vanhuuseläkkeen eristä. Takaisinperintäsaatavan vanhentumiseen sovelletaan, mitä 31 §:n 3 momentissa säädetään.

26 §

Luopumistuen perusmäärä muuttuu saman suuruiseksi maatalousyrittäjien eläkelain mukaiseksi vanhuuseläkkeeksi 1 momentissa tarkoitettusta ajankohdasta.

siltä ajalta, jolta luopumistuen suorittaminen ei ole vielä alkanut siitä syystä, etteivät 22 §:ssä säädetty edellytykset tai jokin niistä täyty.

Kun luopumistuen suorittaminen 22 §:n perusteella on alkanut, luopumistuen saajalle karttuu muusta kuin *maatalousyrittäjän* eläkelain mukaisesta ansiotyöstä eläkettä sen mukaan, mitä työntekijän eläkelain 3 §:ssä tarkoitetuissa työeläkelaeissa säädetään eläkkeen aikana tehdystä työstä.

25 §

Luopumistuen keskeyttämisestä ja takaisinperinnästä on voimassa, mitä säädetään vuoden 1961 työntekijäin eläkelain 4 c §:n 6 momentissa, sellaisena kuin se oli voimassa työntekijän eläkelain ja työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) voimaan tullessa. Luopumistuki voidaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista luopumistukieristä tai *maatalousyrittäjän* eläkelain mukaisen työkyvyttömyys- ja vanhuuseläkkeen eristä. Takaisinperintäsaatavan vanhentumiseen sovelletaan, mitä 31 §:n 3 momentissa säädetään.

26 §

Luopumistuen perusmäärä muuttuu samansuuruiseksi maatalousyrittäjän eläkelain mukaiseksi vanhuuseläkkeeksi 1 momentissa tarkoitettusta ajankohdasta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun vanhuuseläkkeeseen lisätään kuitenkin:

1) *se eläke, johon luopumistuen saajalla on oikeus työntekijän eläkelain 74 §:ssä säädettyjen etuuksien nojalla, sekä etuus, joka on karttunut valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmi-vuotiaan lapsen hoidosta tai opiskelun ajalta annetun lain perusteella; ja*

2) *sellainen maatalousyrittäjän eläkelain nojalla karttunut eläke, jota ei ole luopumishetkellä tämän lain säännösten mukaan tullut ottaa huomioon luopumistuen perusmäärää määritettäessä.*

27 §

Määrättäessä perhe-eläkkeen suuruutta luopumistuen saajan jälkeen katsotaan, että edunjättäjällä oli kuolinhetkellään maatalousyrittäjän eläkelaisa tarkoitetun yrittäjätoimintansa perusteella oikeus saada tämän lain 18 §:n mukaisen perusmäärän suuruista täyttä työkyvyttömyyseläkettä.

31 §

Aiheettomasti maksettu luopumistuki saadaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista luopumistukieristä. Kulloinkin suoritettavasta luopumistukierästä ei saa tuensaajan suostumuksetta kuitenkaan vähentää enempää kuin kuudesosa siitä luopumistukierän osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen kun luopumistukierästä on ennakkoperintälain (418/59) nojalla pidätetty ennakko taikka rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain (627/78) nojalla lähdevero. Samoin rajoituksin voidaan aiheettomasti maksettu luopumistuki periä takaisin kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista maatalousyrittäjien eläkelain mukaisista työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeen eristä.

37 §

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta ja sen jäsenistä säädetään työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (677/2005) ja vakuutusoi-keudesta vakuutusoi-keuslaissa (132/2003). Maatalousyrittäjien eläkelain 18 §:n nojalla määrätty työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan jäsenet toimivat maatalousyrittäjien eläkelain mukaan vakuutettujen edustajina myös tätä lakia sovellettaessa

27 §

Määrättäessä perhe-eläkkeen suuruutta luopumistuen saajan jälkeen katsotaan, että edunjättäjällä oli kuolinhetkellään *maatalousyrittäjän* eläkelaisa tarkoitetun yrittäjätoimintansa perusteella oikeus saada tämän lain 18 §:n mukaisen perusmäärän suuruista täyttä työkyvyttömyyseläkettä.

31 §

Aiheettomasti maksettu luopumistuki saadaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista luopumistukieristä. Kulloinkin suoritettavasta luopumistukierästä ei saa tuensaajan suostumuksetta kuitenkaan vähentää enempää kuin kuudesosa siitä luopumistukierän osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen kun luopumistukierästä on toimitettu ennakkoperintälain (1118/1996) mukainen ennakonpidätys. Samoin rajoituksin voidaan aiheettomasti maksettu luopumistuki periä takaisin kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista *maatalousyrittäjän* eläkelain mukaisista työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeen eristä.

37 §

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta ja sen jäsenistä säädetään työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (677/2005) ja vakuutusoi-keudesta vakuutusoi-keuslaissa (132/2003). *Maatalousyrittäjän* eläkelain 103 §:n 1 momentin nojalla määrätty työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan jäsenet toimi-*vat maatalousyrittäjän* eläkelain mukaan vakuutettujen edustajina myös tätä lakia sovellettaessa.

40 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumistuesta on soveltuvin osin voimassa, mitä vuoden 1961 työntekijäin eläkelain 8 g §:ssä säädetään, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2006, sekä mitä työntekijän eläkelain 96—100 ja 103 §:ssä, 112 §:n 1 momentissa, 113 §:n 3 momentissa, 115 ja 116 §:ssä, 119 §:n 1 ja 2 momentissa, 120 §:n 2, 4 ja 5 momentissa, 121 ja 122 §:ssä, 124 §:n 1 momentissa, 125, 128, 130 ja 132 §:ssä, 133 §:n 1 ja 4 momentissa, 134—140 sekä 180 ja 191 §:ssä, 192 §:n 1 momentissa, 193 §:n 2 momentissa, 195—196, 198, 202, 204 ja 205 §:ssä, 206 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 208 §:n 1 ja 3 momentissa, 209 §:ssä, 210 §:n 1, 3 ja 4 momentissa ja 216—218 §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16, 16 b, 16 c, 17, 17 a—17 h, 18 ja 19 b §:ssä sekä 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

40 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumistuesta on soveltuvin osin voimassa, mitä vuoden 1961 työntekijäin eläkelain 8 g §:ssä säädetään, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2006, sekä mitä työntekijän eläkelain 96 - 100 §:ssä, 103 §:ssä, 112 §:n 1 momentissa, 113 §:n 3 momentissa, 115 ja 116 §:ssä, 119 §:n 1 ja 2 momentissa, 120 §:n 2, 4 ja 5 momentissa, 121 ja 122 §:ssä, 124 §:n 1 momentissa, 125, 128, 130 ja 132 §:ssä, 133 §:n 1 ja 4 momentissa, 134 - 140 §:ssä, 180 ja 191 §:ssä, 192 §:n 1 momentissa, 193 §:n 2 momentissa, 195—196, 198, 202, 204 ja 205 §:ssä, 206 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 208 §:n 1 ja 3 momentissa, 209 §:ssä, 210 §:n 1, 3 ja 4 momentissa ja 216—218 §:ssä sekä maatalousyrittäjän eläkelain 103 §:n 1 momentissa, 114, 116—124 §:ssä, 125 §:n 2 momentissa, 126—132, 134, 143 ja 145 §:ssä sekä 146 §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007. Tässä laissa maatalousyrittäjän eläkelain mukaisella yrittäjätoiminnalla ja maatalousyrittäjän eläkelain mukaisella eläkkeellä tarkoitetaan myös maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaista yrittäjätoimintaa ja eläkettä.

5.

Laki**maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1317/1990) 22 §, 23 §, 26 §:n 1 momentti, 29 §:n 1 ja 2 momentti, 30 §:n 2 momentti, 35 §:n 1 momentti, 40 §:n 2 momentti, 41 § ja 43 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 23 § laissa 614 /2006, 35 §:n 1 momentti laissa 1471/1993, 40 §:n 1 momentti ja 43 §:n 1 momentti mainitussa laissa 614/2006 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

22 §

Siltä ajalta, jolta sukupolvenvaihdoseläkettä maksetaan, ei sen saajalla ole oikeutta saada muuta eläkettä maatalousyrittäjien eläkelaiissa tarkoitetun yrittäjätoimintansa perusteella.

23 §

Sukupolvenvaihdoseläkkeen saaminen ei estä eläkeoikeuden syntymistä työ- tai virkasuhteen taikka muun kuin maatalousyrittäjien eläkelaiissa tarkoitetun yrittäjätoiminnan perusteella.

Sukupolvenvaihdoseläkkeen saaja ei voi kartuttaa eläkettä maatalousyrittäjien eläkelain nojalla siltä ajalta, jolta hänelle suoritetaan sukupolvenvaihdoseläkettä.

Kun sukupolvenvaihdoseläkkeen suorittaminen on aloitettu 19 §:n perusteella, sukupolvenvaihdoseläkkeen saajalle karttuu muusta kuin maatalousyrittäjien eläkelain mukaisesta ansiotyöstä eläkettä sen mukaan, mitä työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainituissa työeläkelaeissa säädetään eläkkeen aikana tehdystä työstä.

26 §

Saatuaan tietää seikasta, jonka perusteella sukupolvenvaihdoseläkettä ei 24 tai 25 §:n mukaan saisi maksaa, eläkelaitos keskeyttää eläkkeen maksamisen seuraavasta mahdollisesta maksujaksosta alkaen, jos syy eläkkeen keskeyttämiseen on edelleen olemas-

Ehdotus

22 §

Siltä ajalta, jolta sukupolvenvaihdoseläkettä maksetaan, ei sen saajalla ole oikeutta saada muuta eläkettä *maatalousyrittäjän* eläkelaiissa (/) tarkoitetun yrittäjätoimintansa perustella.

23 §

Sukupolvenvaihdoseläkkeen saaminen ei estä eläkeoikeuden syntymistä työ- tai virkasuhteen taikka muun kuin *maatalousyrittäjän* eläkelaiissa tarkoitetun yrittäjätoiminnan perusteella.

Sukupolvenvaihdoseläkkeen saaja ei voi kartuttaa eläkettä *maatalousyrittäjän* eläkelain nojalla siltä ajalta, jolta hänelle suoritetaan sukupolvenvaihdoseläkettä.

Kun sukupolvenvaihdoseläkkeen suorittaminen on aloitettu 19 §:n perusteella, sukupolvenvaihdoseläkkeen saajalle karttuu muusta kuin *maatalousyrittäjän* eläkelain mukaisesta ansiotyöstä eläkettä sen mukaan, mitä työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainituissa työeläkelaeissa säädetään eläkkeen aikana tehdystä työstä.

26 §

Saatuaan tietää seikasta, jonka perusteella sukupolvenvaihdoseläkettä ei 24 tai 25 §:n mukaan saisi maksaa, eläkelaitos keskeyttää eläkkeen maksamisen seuraavasta mahdollisesta maksujaksosta alkaen, jos syy eläkkeen keskeyttämiseen on edelleen olemas-

sa. Jos eläkettä ei 24 tai 25 §:n perusteella olisi saatu maksaa, eläkelaitos perii maksetun eläkkeen takaisin. Jos eläkettä ei ole perittävä takaisin kolmea kuukautta pitemmältä ajalta, eläkelaitos voi erityisestä syystä luopua takaisinperinnästä. Eläke voidaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisista tämän lain tai maatalousyrittäjien eläkelain mukaisista työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeen eristä.

sa. Jos eläkettä ei 24 tai 25 §:n perusteella olisi saatu maksaa, eläkelaitos perii maksetun eläkkeen takaisin. Jos eläkettä ei ole perittävä takaisin kolmea kuukautta pitemmältä ajalta, eläkelaitos voi erityisestä syystä luopua takaisinperinnästä. Eläke voidaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisista tämän lain mukaisista sukupolvenvaihdoseläkkeen eristä tai *maatalousyrittäjän* eläkelain mukaisista työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeen eristä.

29 §

Eläkkeensaajan täyttäessä 65 vuotta sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosaa lakkaa ja perusmäärä muuttuu 15 §:n mukaisen perusmäärän suuruiseksi maatalousyrittäjien eläkelain mukaiseksi vanhuuseläkkeeksi.

Määrättäessä perhe-eläkkeen suuruutta sukupolvenvaihdoseläkkeen saajan jälkeen katsotaan, että edunjättäjällä oli kuolinhetkellään maatalousyrittäjien eläkelaiissa tarkoitetun yrittäjätoimintansa perusteella oikeus saada tämän lain 15 §:n mukaisen perusmäärän suuruista täyttä työkyvyttömyyseläkettä.

29 §

Eläkkeensaajan täyttäessä 65 vuotta sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosaa lakkaa ja perusmäärä muuttuu 15 §:n mukaisen perusmäärän suuruiseksi *maatalousyrittäjän* eläkelain mukaiseksi vanhuuseläkkeeksi.

Määrättäessä perhe-eläkkeen suuruutta sukupolvenvaihdoseläkkeen saajan jälkeen katsotaan, että edunjättäjällä oli kuolinhetkellään *maatalousyrittäjän* eläkelaiissa tarkoitetun yrittäjätoimintansa perusteella oikeus saada tämän lain 15 §:n mukaisen perusmäärän suuruista täyttä työkyvyttömyyseläkettä.

30 §

Aiheettomasti maksettu eläke saadaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista tämän lain tai maatalousyrittäjien eläkelain mukaisista työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeen eristä. Kulloinkin suoritettavasta eläke-erästä ei saa eläkkeensaajan suostumuksetta kuitenkaan vähentää enempää kuin kuudesosan siitä eläke-erän osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen kun eläke-erästä on ennakkoperintälain (418/59) nojalla pidätetty ennakkotikka rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain (627/78) nojalla lähdevero.

30 §

Aiheettomasti maksettu eläke saadaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista tämän lain mukaisista sukupolvenvaihdoseläkkeen eristä tai *maatalousyrittäjän* eläkelain mukaisista työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeen eristä. Kulloinkin suoritettavasta eläke-erästä ei saa eläkkeensaajan suostumuksetta kuitenkaan vähentää enempää kuin kuudesosan siitä eläke-erän osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen kun eläke-erästä on toimitettu ennakkoperintälain (1118/1996) mukainen ennakopidätys.

35 §

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maa- ja metsätalousministeriö, maaseu-

35 §

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maa- ja metsätalousministeriö, työvoima- ja

tuelinkeinopiirit, kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset sekä maatalousyrittäjien eläkelaisissa tarkoitettu maatalousyrittäjien eläkelaitos, jäljempänä eläkelaitos.

elinkeinokeskukset, kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset sekä *maatalousyrittäjän* eläkelaisissa tarkoitettu Maatalousyrittäjien eläkelaitos, jäljempänä eläkelaitos.

40 §

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta ja sen jäsenistä säädetään työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (677/2005) ja vakuutusoi-keudesta vakuutusoikeuslaissa (132/2003). Maatalousyrittäjien eläkelain 18 §:n nojalla määrätty työeläkeasioiden muutoksenhaku-lautakunnan jäsenet toimivat maatalousyrit-täjien eläkelain mukaan vakuutettujen edus-tajina myös tätä lakia sovellettaessa.

40 §

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta ja sen jäsenistä säädetään työelä-keasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (677/2005) ja vakuutusoi-keudesta vakuutusoikeuslaissa (132/2003). *Maatalousyrittäjän* eläkelain 103 §:n 1 *momentin* nojalla määrätty työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan jäsenet toimi-vat *maatalousyrittäjän* eläkelain mukaan vakuutettujen edustajina myös tätä lakia so-vellettaessa.

41 §

Tämän lain mukaiset eläkemenot ja hoi-tokulut yhdistetään maatalousyrittäjien elä-kelain mukaisiin vastaaviin kuluihin ja kus-tannetaan siten kuin maatalousyrittäjien eläkelain 13 §:ssä säädetään sanotun lain mukaisten eläkkeiden, muiden etuuksien ja hoitokulujen kustannuksista vastaamisesta.

Valtion tulee suorittaa kunakin vuonna kuukausittain ennakkona määrä, joka vastaa 1 momentin mukaisesti valtion suoritetta-vaksi arvioitua määrää. Ennakot määrätään ja maksetaan yhdessä maatalousyrittäjien eläkelain 13 §:n 3 momentissa tarkoitettu-jen valtion ennakoiden kanssa.

41 §

Tämän lain mukaiset eläkemenot ja hoi-tokulut yhdistetään *maatalousyrittäjän* elä-kelain mukaisiin vastaaviin kuluihin ja kus-tannetaan siten kuin *maatalousyrittäjän* elä-kelain 135 §:ssä säädetään sanotun lain mu-kaisten eläkkeiden, muiden etuuksien ja hoitokulujen kustannuksista vastaamisesta.

Valtion tulee suorittaa kunakin vuonna kuukausittain ennakkona määrä, joka vastaa 1 momentin mukaisesti valtion suoritetta-vaksi arvioitua määrää. Ennakot määrätään ja maksetaan yhdessä *maatalousyrittäjän* eläkelain 135 §:n 4 momentissa tarkoitettu-jen valtion ennakoiden kanssa.

43 §

Jollei tästä laista muuta johdu, sukupol-venvaihdoseläkkeestä on soveltavin osin voimassa, mitä vuoden 1961 työntekijäin eläkelain 8 g §:ssä säädetään, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2006 sekä mitä työntekijän eläkelain 96—100 ja 103 §:ssä, 105 §:n 2 momentis-sa, 112 §:n 1 momentissa, 113 §:n 3 mo-mentissa, 115 ja 116 §:ssä, 119 §:n 1 ja 2 momentissa, 120 §:n 2, 4 ja 5 momentissa, 121 ja 122 §:ssä, 124 §:n 1 momentissa, 125, 128, 130 ja 132 §:ssä, 133 §:n 1 ja 4 momentissa, 134—140, 180 ja 191 §:ssä,

43 §

Jollei tästä laista muuta johdu, sukupol-venvaihdoseläkkeestä on soveltavin osin voimassa, mitä vuoden 1961 työntekijäin eläkelain 8 g §:ssä säädetään, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2006 sekä mitä työntekijän eläkelain 96—100 §:ssä, 103 §:ssä, 105 §:n 2 momentissa, 112 §:n 1 momentissa, 113 §:n 3 momentis-sa, 115 ja 116 §:ssä, 119 §:n 1 ja 2 momen-tissa, 120 §:n 2, 4 ja 5 momentissa, 121 ja 122 §:ssä, 124 §:n 1 momentissa, 125, 128, 130 ja 132 §:ssä, 133 §:n 1 ja 4 momentis-sa, 134—140, 180 ja 191 §:ssä, 192 §:n 1

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

192 §:n 1 momentissa, 195, 196, 198, 202, 204 ja 205 §:ssä, 206 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 208 §:n 1 ja 3 momentissa, 209 §:ssä, 210 §:n 1, 3 ja 4 momentissa ja 216—218 §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16, 16 b, 16 c, 17, 17 a—17 h, 18 ja 19 b §:ssä sekä 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

momentissa, 195, 196, 198, 202, 204 ja 205 §:ssä, 206 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 208 §:n 1 ja 3 momentissa, 209 §:ssä, 210 §:n 1, 3 ja 4 momentissa ja 216—218 §:ssä sekä *maatalousyrittäjän eläkelain 103 §:n 1 momentissa, 114, 116—124 §:ssä, 125 §:n 2 momentissa, 126—132, 134, 143 ja 145 §:ssä sekä 146 §:n 1 momentissa* säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007. Tässä laissa maatalousyrittäjän eläkelain mukaisella yrittäjätoiminnalla ja maatalousyrittäjän eläkelain mukaisella eläkkeellä tarkoitetaan myös maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaista yrittäjätoimintaa ja eläkettä.

6.

Laki

luopumiseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 4 päivänä tammikuuta 1974 annetun luopumiseläkelain (16/1974) 8 §:n 2 momentin 2 kohta, 14 §:n 1 momentti, 22 §:n 1 momentti ja 24 §, sellaisina kuin ne ovat 8 §:n 2 momentin 2 kohta laissa 226/2002, 14 §:n 1 momentti laissa 1304/1990, 22 §:n 1 momentti laissa 1087/1985 ja 24 § laissa 615/2006 seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

8 §

8 §

Täysi luopumiseläke muutetaan vähennetyksi eläkkeeksi:

Täysi luopumiseläke muutetaan vähennetyksi eläkkeeksi:

2) jollei 12 a §:stä muuta aiheudu, jos täyden luopumiseläkkeen saaja antamansa maataloustuotannosta luopumissitoumuksen tai pellon myyntirajoitussitoumuksen vastaisesti luovuttaa tai vuokraa vähintään viideksi vuodeksi tehdyllä vuokrasopimuksel-

2) jollei 12 a §:stä muuta aiheudu, jos täyden luopumiseläkkeen saaja antamansa maataloustuotannosta luopumissitoumuksen tai pellon myyntirajoitussitoumuksen vastaisesti luovuttaa tai vuokraa vähintään viideksi vuodeksi tehdyllä vuokrasopimuksel-

la sitoumuksen alaista peltomaata lisäalueeksi henkilölle, joka luovutusajankohtana harjoittaa maataloutta maatilalla siten, että hän on ottanut maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:n säännösten mukaisesti sanotussa laissa säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen, ja joka sitoutuu pitämään hallinnassaan ja viljelemään luovutettavaa tai vuokrattavaa aluetta vähintään viiden vuoden ajan;)

14 §

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maatilahallitus, maaseutupiirit, kuntien maataloussihteerit sekä maatalousyrittäjien eläkelaisissa tarkoitettu maatalousyrittäjien eläkelaitos, jota jäljempänä sanotaan eläkelaitokseksi. *Jos kunnassa ei ole maataloussihteeriä, huolehtii hänelle tämän lain mukaan kuuluvista tehtävistä maatalouslautakunta taikka sitä vastaava toimielin tai muu viranomainen. Mitä tässä laissa on säädetty maataloussihteeristä, koskee vastaavasti sanottua viranomaista.*

22 §

Luopumiseläkkeistä aiheutuneet kustannukset maksetaan valtion varoista. Tämän lain mukaisesta toiminnasta eläkelaitokselle aiheutuneet hoitokulut yhdistetään sen muun toiminnan hoitokuluihin ja korvataan eläkelaitokselle siten kuin maatalousyrittäjien eläkelain mukaisista hoitokuluista on säädetty.

24 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumiseläkkeestä on soveltuvin osin voimassa, mitä työntekijän eläkelain 98—100 ja 103 §:ssä, 105 §:n 2 momentissa, 112 §:n 1 momentissa, 113 §:n 3 momentissa, 115 ja 116 §:ssä, 119 §:n 1 ja 2 momentissa, 120 §:n 2, 4 ja 5 momentissa, 121 ja 122 §:ssä, 124 §:n 1 momentissa, 125—127, 128, 130 ja 132 §:ssä, 133 §:n 1 ja 4 momentissa, 134—140 ja 191 §:ssä, 192 §:n 1 momentissa, 196, 198, 202 ja 204—205 §:ssä, 206 §:n 1 momentin 1 koh-

la sitoumuksen alaista peltomaata lisäalueeksi henkilölle, joka luovutusajankohtana harjoittaa maataloutta maatilalla siten, että hän on ottanut *maatalousyrittäjän* eläkelain (/) 10 §:n säännösten mukaisesti sanotussa laissa säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen, ja joka sitoutuu pitämään hallinnassaan ja viljelemään luovutettavaa tai vuokrattavaa aluetta vähintään viiden vuoden ajan;

14 §

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maa- ja metsätalousministeriö, työvoima- ja elinkeinokeskukset, kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset sekä *maatalousyrittäjän* eläkelaisissa tarkoitettu Maatalousyrittäjien eläkelaitos, jota jäljempänä sanotaan eläkelaitokseksi.

22 §

Luopumiseläkkeistä aiheutuneet kustannukset maksetaan valtion varoista. Tämän lain mukaisesta toiminnasta eläkelaitokselle aiheutuneet hoitokulut yhdistetään sen muun toiminnan hoitokuluihin ja korvataan eläkelaitokselle siten kuin *maatalousyrittäjän* eläkelain mukaisista hoitokuluista on säädetty.

24 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumiseläkkeestä on soveltuvin osin voimassa, mitä työntekijän eläkelain 98—100 §:ssä, 103 §:ssä, 105 §:n 2 momentissa, 112 §:n 1 momentissa, 113 §:n 3 momentissa, 115 ja 116 §:ssä, 119 §:n 1 ja 2 momentissa, 120 §:n 2, 4 ja 5 momentissa, 121 ja 122 §:ssä, 124 §:n 1 momentissa, 125—127, 128, 130 ja 132 §:ssä, 133 §:n 1 ja 4 momentissa, 134—140 ja 191 §:ssä, 192 §:n 1 momentissa, 196, 198, 202 ja 204—205 §:ssä, 206 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 208 §:n 1 ja 3

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

dassa, 208 §:n 1 ja 3 momentissa, 209 §:ssä, 210 §:n 1, 3 ja 4 momentissa ja 216—218 §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16, 16 b, 16 c, 17, 17 a—17 h, 18 ja 19 b §:ssä sekä 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

Sen estämättä, mitä työntekijän eläkelaisa, maatalousyrittäjien eläkelaisa ja yrittäjien eläkelaisa säädetään eläkelaitosten toimivallasta, huolehtii eläkehakemuksen ratkaisemisesta, eläkkeen maksamisesta ja eläkkeeseen liittyvistä eläkelaitoksen muista tehtävistä maatalousyrittäjien eläkelaitos, milloin eläkkeen hakija saa eläkettä hakieensa luopumiseläkettä.

momentissa, 209 §:ssä, 210 §:n 1, 3 ja 4 momentissa ja 216—218 §:ssä sekä *maatalousyrittäjän* eläkelain 103 §:n 1 momentissa, 114, 116—124 §:ssä, 125 §:n 2 momentissa, 126—132, 134, 143 ja 145 §:ssä sekä 146 §:n 1 momentissa säädetään.

Sen estämättä, mitä työntekijän eläkelaisa, maatalousyrittäjän eläkelaisa ja yrittäjän eläkelaisa (/) säädetään eläkelaitosten toimivallasta, huolehtii eläkehakemuksen ratkaisemisesta, eläkkeen maksamisesta ja eläkkeeseen liittyvistä eläkelaitoksen muista tehtävistä Maatalousyrittäjien eläkelaitos, milloin eläkkeen hakija saa eläkettä hakiessaan luopumiseläkettä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007.

7.

Laki

maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta 18 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1330/1992) 23 §, 24 §, 25 §:n 2 momentti, 26 §:n 1 ja 3 momentti, 27 §:n 2 momentti, 32 §:n 2 momentti, 35 §:n 1 momentti ja 37 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 25 §:n 2 momentti laissa 227/2002, 32 §:n 1 momentti ja 37 §:n 1 momentti laissa 616/2006 seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

23 §

Siltä ajalta, jolta luopumiskorvauksen perusmäärää maksetaan, ei sen saajalla ole oikeutta saada eläkettä maatalousyrittäjien eläkelaisa tarkoitetun yrittäjätoimintansa perusteella.

23 §

Siltä ajalta, jolta luopumiskorvauksen perusmäärää maksetaan, ei sen saajalla ole oikeutta saada eläkettä *maatalousyrittäjän* eläkelaisa (/) tarkoitetun yrittäjätoimintansa perusteella.

24 §

Luopumiskorvausta ei pidetä eläkkeenä, jonka saaminen estää eläkeoikeuden syntyminen työ- tai virkasuhteen taikka muun kuin maatalousyrittäjien eläkelaisa tarkoitetun yrittäjätoiminnan perusteella.

24 §

Luopumiskorvausta ei pidetä eläkkeenä, jonka saaminen estää eläkeoikeuden syntyminen työ- tai virkasuhteen taikka muun kuin *maatalousyrittäjän* eläkelaisa tarkoitetun yrittäjätoiminnan perusteella.

25 §

Jos 1 momentissa tarkoitettua toimintaa tai sitoumuksen laiminlyöntiä on pidettävä vähäisenä taikka jos tälle toiminnalle tai laiminlyönnille on ollut olemassa muu erityinen syy, voidaan luopumiskorvaus lakkauttaa määräajaksi taikka päättää, että luopumiskorvaus maksetaan entisen suuruisena. Luopumislisä voidaan lakkauttaa myös osaksi. Sitoumuksen laiminlyönnille on olemassa tässä momentissa tarkoitettu erityinen syy, jos sitoumuksen alaista maata on luovutettu tai vuokrattu vähintään viideksi vuodeksi tehdyllä vuokrasopimuksella maatalouden harjoittamista varten lisämaaksi henkilölle, joka luovutusajankohtana harjoittaa maataloutta maatilalla siten, että hän on ottanut maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 1 §:n säännösten mukaisesti sanotussa laissa säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen. Lisäksi edellytetään, että luovutuksensaaja on sitoutunut pitämään hallinnassaan ja viljelemään luovutettavaa tai vuokrattavaa aluetta vähintään viiden vuoden ajan. Tässä momentissa tarkoitettuna erityisenä syynä pidetään myös sitoumuksen alaisen maan luovuttamista käytettäväksi luonnonsuojelulaissa (1096/1996) tarkoitettuna luonnonsuojelu- tai maisema-alueena.

26 §

Luopumiskorvauksen saajan täyttäessä 65 vuotta luopumiskorvauksen luopumislisä lakkaa, jollei 2 momentista muuta johdu, ja perusmäärä muuttuu 13 §:n mukaisen perusmäärän suuruiseksi maatalousyrittäjien eläkelain mukaiseksi vanhuuseläkkeeksi.

Luopumiskorvauksen saajan kuollessa luopumiskorvaus lakkaa. Määrättäessä perhe-eläkkeen suuruutta luopumiskorvauksen saajan jälkeen katsotaan, että edunjättäjällä oli kuolinhetkellään maatalousyrittäjien eläkelaisissa tarkoitettua yrittäjätoimintansa perusteella oikeus saada tämän lain 13 §:n mukaisen perusmäärän suuruista täyttä työkyvyttömyyseläkettä.

25 §

Jos 1 momentissa tarkoitettua toimintaa tai sitoumuksen laiminlyöntiä on pidettävä vähäisenä taikka jos tälle toiminnalle tai laiminlyönnille on ollut olemassa muu erityinen syy, voidaan luopumiskorvaus lakkauttaa määräajaksi taikka päättää, että luopumiskorvaus maksetaan entisen suuruisena. Luopumislisä voidaan lakkauttaa myös osaksi. Sitoumuksen laiminlyönnille on olemassa tässä momentissa tarkoitettu erityinen syy, jos sitoumuksen alaista maata on luovutettu tai vuokrattu vähintään viideksi vuodeksi tehdyllä vuokrasopimuksella maatalouden harjoittamista varten lisämaaksi henkilölle, joka luovutusajankohtana harjoittaa maataloutta maatilalla siten, että hän on ottanut *maatalousyrittäjien* eläkelain 10 §:n säännösten mukaisesti sanotussa laissa säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen. Lisäksi edellytetään, että luovutuksensaaja on sitoutunut pitämään hallinnassaan ja viljelemään luovutettavaa tai vuokrattavaa aluetta vähintään viiden vuoden ajan. Tässä momentissa tarkoitettuna erityisenä syynä pidetään myös sitoumuksen alaisen maan luovuttamista käytettäväksi luonnonsuojelulaissa (1096/1996) tarkoitettuna luonnonsuojelu- tai maisema-alueena.

26 §

Luopumiskorvauksen saajan täyttäessä 65 vuotta luopumiskorvauksen luopumislisä lakkaa, jollei 2 momentista muuta johdu, ja perusmäärä muuttuu 13 §:n mukaisen perusmäärän suuruiseksi maatalousyrittäjien eläkelain mukaiseksi vanhuuseläkkeeksi.

Luopumiskorvauksen saajan kuollessa luopumiskorvaus lakkaa. Määrättäessä perhe-eläkkeen suuruutta luopumiskorvauksen saajan jälkeen katsotaan, että edunjättäjällä oli kuolinhetkellään maatalousyrittäjien eläkelaisissa tarkoitettua yrittäjätoimintansa perusteella oikeus saada tämän lain 13 §:n mukaisen perusmäärän suuruista täyttä työkyvyttömyyseläkettä.

27 §

Aiheettomasti maksettu luopumiskorvaus saadaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista korvauseristä. Kulloinkin suoritettavasta korvauserästä ei saa korvauksensaajan suostumuksetta kuitenkaan vähentää enempää kuin kuudesosa siitä korvauserän osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen kun korvauserästä on ennakoperintälain (418/59) nojalla pidätetty ennakko taikka rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain (627/78) nojalla lähdevero. Samoin rajoituksin voidaan aiheettomasti maksettu luopumiskorvaus periä takaisin kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista maatalousyrittäjien eläkelain mukaisista työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeen eristä.

27 §

Aiheettomasti maksettu luopumiskorvaus saadaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista korvauseristä. Kulloinkin suoritettavasta korvauserästä ei saa korvauksensaajan suostumuksetta kuitenkaan vähentää enempää kuin kuudesosa siitä korvauserän osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen kun korvauserästä on toimitettu ennakoperintälain (1118/1996) mukainen ennakonpidätys. Samoin rajoituksin voidaan aiheettomasti maksettu luopumiskorvaus periä takaisin kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista *maatalousyrittäjien* eläkelain mukaisista työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeen eristä.

32 §

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta ja sen jäsenistä säädetään työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (677/2005) ja vakuutusoi- keudesta vakuutusoi-keuslaissa (132/2003). Maatalousyrittäjien eläkelain 18 §:n nojalla määrätty työeläkeasioiden muutoksenhaku- lautakunnan jäsenet toimivat maatalousyrit- täjien eläkelain mukaan vakuutettujen edus- tajina myös tätä lakia sovellettaessa.

32 §

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta ja sen jäsenistä säädetään työelä- keasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (677/2005) ja vakuutusoi- keudesta vakuutusoi-keuslaissa (132/2003). *Maatalousyrittäjien* eläkelain 103 §:n 1 *momentin* nojalla määrätty työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan jäsenet toimi- vat maatalousyrittäjän eläkelain mukaan vakuutettujen edustajina myös tätä lakia so- vellettaessa.

35 §

Luopumiskorvauksista aiheutuneet kus- tannukset maksetaan valtion varoista. Tä- män lain mukaisesta toiminnasta eläkelai- tokselle aiheutuneet hoitokulut yhdistetään sen muun toiminnan hoitokuluihin ja korva- taan eläkelaitokselle siten kuin maatalous- yrittäjien eläkelain mukaisista hoitokuluista säädetään.

35 §

Luopumiskorvauksesta aiheutuneet kus- tannukset maksetaan valtion varoista. Tä- män lain mukaisesta toiminnasta eläkelai- tokselle aiheutuneet hoitokulut yhdistetään sen muun toiminnan hoitokuluihin ja korva- taan eläkelaitokselle siten kuin *maatalous- yrittäjien* eläkelain mukaisista hoitokuluista säädetään.

37 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumis- korvauksesta on soveltuvin osin voimassa, mitä työntekijän eläkelain 98—100 ja

37 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumis- korvauksesta on soveltuvin osin voimassa, mitä työntekijän eläkelain 98—100 §:ssä,

103 §:ssä, 105 §:n 2 momentissa, 112 §:n 1 momentissa, 113 §:n 3 momentissa, 115 ja 116 §:ssä, 119 §:n 1 ja 2 momentissa, 120 §:n 2, 4 ja 5 momentissa, 121 ja 122 §:ssä, 124 §:n 1 momentissa, 125, 128, 130 ja 132 §:ssä, 133 §:n 1 ja 4 momentissa, 134—140, 180 ja 191 §:ssä, 192 §:n 1 momentissa, 196, 198, 202, 204 ja 205 §:ssä, 206 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 208 §:n 1 ja 3 momentissa, 209 §:ssä, 210 §:n 1, 3 ja 4 momentissa ja 216—218 §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16, 16 b, 16 c, 17, 17 a—17 h, 18 ja 19 b §:ssä sekä 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

103 §:ssä, 105 §:n 2 momentissa, 112 §:n 1 momentissa, 113 §:n 3 momentissa, 115 ja 116 §:ssä, 119 §:n 1 ja 2 momentissa, 120 §:n 2, 4 ja 5 momentissa, 121 ja 122 §:ssä, 124 §:n 1 momentissa, 125, 128, 130 ja 132 §:ssä, 133 §:n 1 ja 4 momentissa, 134—140, 180, ja 191 §:ssä, 192 §:n 1 momentissa, 196, 198, 202, 204 ja 205 §:ssä, 206 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 208 §:n 1 ja 3 momentissa, 209 §:ssä, 210 §:n 1, 3 ja 4 momentissa ja 216—218 §:ssä sekä maatalousyrittäjän eläkelain 103 §:n 1 momentissa, 114, 116—124 §:ssä, 125 §:n 2 momentissa, 126—132, 134, 143 ja 145 §:ssä sekä 146 §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007. Tässä laissa maatalousyrittäjän eläkelain mukaisella yrittäjätoiminnalla ja maatalousyrittäjän eläkelain mukaisella eläkkeellä tarkoitetaan myös maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaista yrittäjätoimintaa ja eläkettä.

8.

Laki**maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 23 päivänä joulukuuta 1981 annetun maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) 2 §, 3 §, 7 §:n 1 momentin 1, 2 ja 4 kohta, 11 §:n 1 ja 2 momentti, 12 §:n 1 momentti, 13 §:n 2 ja 3 momentti, 15 §:n 1 ja 2 momentti, 16 §:n 1 momentti, 17 §:n 1 – 3 momentti, 18 § 21 §:n 1 ja 4 momentti ja 22 §:n 1 ja 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 3 § laissa 977/1993, 7 §:n 1 momentti 1 kohta laissa 1283/2001, 7 §:n 2 ja 4 kohta mainitussa laissa 977/1993, 11 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1070/1990, 12 §:n 1 momentti laissa 1644/1992, 13 §:n 2 momentti laissa 924/2003, 13 §:n 3 momentti laissa 1029/2004, 15 §:n 1 ja 2 momentti mainitussa laissa 924/2003, 17 §:n 1 – 3 momentti laissa 902/1996, 18 § laeissa 1274/1997 ja 936/2000, 21 §:n 1 momentti mainitussa laissa 977/1993, 21 §:n 1 momentti osaksi laissa 902/1996 ja 4 momentti laissa 1313/1989, 22 §:n 1 momentti mainitussa laissa 1029/2004 ja 22 §:n 2 momentti laissa 724/2002, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtii maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos, josta säädetään tarkemmin asetuksella.

Asetuksella voidaan säätää, että 1 momentissa tarkoitetun tapaturmavakuutuslaitoksen tehtävät hoitaa maatalousyrittäjien

3 §

Maatalousyrittäjällä tarkoitetaan maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua maatilatalouden harjoittajaa, kalastajaa tai poronomistajaa ja hänen kanssaan yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa jatkuvasti elävää henkilöä sekä sanotun lain 1 a §:ssä tarkoitettua perheyrittäjien jäsentä.

Maatalousyrittäjätöenä pidetään maatalousyrittäjän tekemää maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua työtä. Maatalousyrittäjätöeksi ei katsota sanotun lain 1 §:n 4 momentissa tarkoitettua eri yrityksenä pidettävää toimintaa.

Ehdotus

2 §

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtii maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos, jonka tehtävät hoitaa *maatalousyrittäjän* eläkelaisa (/) tarkoitettu Maatalousyrittäjien eläkelaitos.

3 §

Maatalousyrittäjällä tarkoitetaan *maatalousyrittäjän* eläkelain 3 §:ssä tarkoitettua maatilatalouden harjoittajaa, kalastajaa tai poronomistajaa, sanotun lain 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettua maatalousyrittäjän kanssa yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa jatkuvasti elävää henkilöä sekä sanotun lain 4 §:ssä tarkoitettua perheenjäsentä.

Maatalousyrittäjätöenä pidetään maatalousyrittäjän tekemää *maatalousyrittäjän* eläkelain 3 §:ssä tarkoitettua työtä. Maatalousyrittäjätöeksi ei katsota sanotun lain 7 §:n 5 kohdassa tarkoitettua eri yrityksenä pidettävää toimintaa.

7 §

Tämän lain mukaista korvausta suoritetaan, jos työvahinko on sattunut:

1) maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:n 2 momentin 1–4 tai 6 kohdassa tarkoitettulle henkilölle sellaisena aikana, jolle hän on velvollinen ottamaan mainitun lain 1 §:n mukaisen vakuutuksen;

2) maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettulle henkilölle aikana, jolle hänellä on voimassa sanotun lain mukainen vakuutus;

4) edellä 1 tai 2 kohdassa tarkoitettulle henkilölle, joka on tullut maatalousyrittäjien eläkelain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavasti työkyvyttömäksi, ja työvahinko on sattunut ennen kuin 30 päivää on kulunut siitä, kun hän sai tiedon eläkelaitoksen tai muutoksenhakuelimen eläkkeen myöntämistä koskevasta päätöksestä.

11 §

Maatalousyrittäjän vuosityöansiona pidetään hänen maatalousyrittäjien eläkelain mukaista työtuloaan työvahingon sattumishetkellä.

Maatalousyrittäjälle, jolla ei työvahingon sattuessa ole voimassa maatalousyrittäjien eläkelain mukaista vakuutusta, määrätään vuosityöansio soveltuvin osin sanotussa laissa säädettyjä perusteita noudattaen.

12 §

Päivärahan suuruus on maatalousyrittäjätoiminnan osalta 1/360 11 §:ssä tarkoitettua vuosityöansiosta. Jos maatalousyrittäjä tai hänen omaisensa osoittavat, että viimeisen vuoden aikana ennen työvahingon sattumista maatalousyrittäjien eläkelain 8 b tai 8 c §:ssä tarkoitetuissa viljelmän työtuloon vaikuttavissa tekijöissä on tapahtunut muutos, joka korottaisi maatalousyrittäjän työtuloa sanotun lain säännösten mukaisesti, ja maatalousyrittäjä, mikäli hänet edelleen on vakuutettava, on tehnyt hakemuksen työtulonsa tarkistamiseksi, otetaan tässä tarkoitettu muutos vuosityöansiota määrättäessä

7 §

Tämän lain mukaista korvausta suoritetaan, jos työvahinko on sattunut:

1) *maatalousyrittäjän* eläkelain 3 §:n 1–4 tai 6 kohdassa tarkoitettulle henkilölle sellaisena aikana, jolle hän on velvollinen ottamaan mainitun lain 10 §:n mukaisen vakuutuksen;

2) *maatalousyrittäjän* eläkelain 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettulle henkilölle aikana, jolle hänellä on voimassa sanotun lain mukainen vakuutus;

4) edellä 1 tai 2 kohdassa tarkoitettulle henkilölle, joka on tullut *maatalousyrittäjän* eläkelain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavasti työkyvyttömäksi, ja työvahinko on sattunut ennen kuin 30 päivää on kulunut siitä, kun hän sai tiedon eläkelaitoksen tai muutoksenhakuelimen eläkkeen myöntämistä koskevasta päätöksestä.

11 §

Maatalousyrittäjän vuosityöansiona pidetään hänen *maatalousyrittäjän* eläkelain mukaista työtuloaan työvahingon sattumishetkellä.

Maatalousyrittäjälle, jolla ei työvahingon sattuessa ole voimassa *maatalousyrittäjän* eläkelain mukaista vakuutusta, määrätään vuosityöansio soveltuvin osin sanotussa laissa säädettyjä perusteita noudattaen.

12 §

Päivärahan suuruus on maatalousyrittäjätoiminnan osalta 1/360 11 §:ssä tarkoitettua vuosityöansiosta. Jos maatalousyrittäjä tai hänen omaisensa osoittavat, että viimeisen vuoden aikana ennen työvahingon sattumista *maatalousyrittäjän* eläkelain 16 §:ssä tai 17 §:ssä tarkoitetuissa viljelmän työtuloon vaikuttavissa tekijöissä on tapahtunut muutos, joka korottaisi maatalousyrittäjän työtuloa sanotun lain säännösten mukaisesti, ja maatalousyrittäjä, mikäli hänet edelleen on vakuutettava, on tehnyt hakemuksen työtulonsa tarkistamiseksi, otetaan tässä tarkoitettu muutos vuosityöansio

huomioon. Muutoksen perustuessa saman lain 8 b §:n 5 momentissa tarkoitettuun viljelmän tuottavuuteen voidaan aikaisemmin tapahtunut muutos ottaa huomioon, mikäli se olosuhteisiin nähden on kohtuullista. Tässä momentissa tarkoitettua korotettua vuosityöansiota käytetään päivärahaa määrättäessä kuitenkin vain siltä osin kuin päivärahaa myönnetään neljän kuukauden jälkeiselle ajalle työvahingon sattumisesta.

ta määrättäessä huomioon. Muutoksen perustuessa saman lain 16 §:n 4 momentissa tarkoitettuun viljelmän tuottavuuteen voidaan aikaisemminkin tapahtunut muutos ottaa huomioon, mikäli se olosuhteisiin nähden on kohtuullista. Tässä momentissa tarkoitettua korotettua vuosityöansiota käytetään päivärahaa määrättäessä kuitenkin vain siltä osin kuin päivärahaa myönnetään neljän kuukauden jälkeiselle ajalle työvahingon sattumisesta.

13 §

Tätä pykälää sovellettaessa ei oteta huomioon 21 §:n 5 momentin mukaista tapaturmaturvaa. Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin kokonaiskustannuksiin luetaan kuitenkin 21 §:n 5 momentin mukaisen vakuutuksen perusteella maksettaviin etuuksiin työntekijäin eläkelain (395/1961) 9 §:n mukaisesti tulevat korotukset siltä osin kuin vastaavien sijoitusten tuotto ei niihin riitä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin kohtuullisiin hoitokuluihin luetaan myös maatalousyrittäjien eläkelain 16 a §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamisesta aiheutuvat kustannukset.

13 §

Tätä pykälää sovellettaessa ei oteta huomioon 21 §:n 5 momentin mukaista tapaturmaturvaa. Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin kokonaiskustannuksiin luetaan kuitenkin 21 §:n 5 momentin mukaisen vakuutuksen perusteella maksettaviin etuuksiin työntekijän eläkelain (395/2006) 98–100 §:n mukaisesti tulevat korotukset siltä osin kuin vastaavien sijoitusten tuotto ei niihin riitä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin kohtuullisiin hoitokuluihin luetaan myös maatalousyrittäjän eläkelain 115 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamisesta aiheutuvat kustannukset.

15 §

Kokonaiskustannukset rahoitetaan perusturvaosuudella, maatalousyrittäjien vakuutusmaksuosuudella, valtion osuudella ja sijoitusten tuotolla. Sijoitusten tuotto laskeaan sosiaali- ja terveysministeriön maatalousyrittäjien eläkelain 13 §:n 4 momentin nojalla vahvistamien perusteiden mukaisesti. Kokonaiskustannuksista vähennetään ennen rahoitusosuuksien määrittämistä perustekorkokannan ylittävä sijoitusten nettotuotto. Vastaavasti jos sijoitusten tuotto ei saavuta perustekorkokannan mukaista tasoa, alitteen määrä lisätään kokonaiskustannuksiin.

Perusturvaosuuteen katsotaan kuuluvan kokonaiskustannuksista sairausvakuutuslain (364/1963) mukaisia päivärahakuluja 14,3

15 §

Kokonaiskustannukset rahoitetaan perusturvaosuudella, maatalousyrittäjien vakuutusmaksuosuudella, valtion osuudella ja sijoitusten tuotolla. Sijoitusten tuotto laskeaan sosiaali- ja terveysministeriön maatalousyrittäjän eläkelain 135 §:n 4 momentin nojalla vahvistamien perusteiden mukaisesti. Kokonaiskustannuksista vähennetään ennen rahoitusosuuksien määrittämistä perustekorkokannan ylittävä sijoitusten nettotuotto. Vastaavasti jos sijoitusten tuotto ei saavuta perustekorkokannan mukaista tasoa, alitteen määrä lisätään kokonaiskustannuksiin.

Perusturvaosuuteen katsotaan kuuluvan kokonaiskustannuksista sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaisia päivärahakuluja 14,3

prosenttia ja sairaanhoitokuluja 6,8 prosenttia, kansaneläkelain (347/1956) mukaisia eläkekuluja tai niitä vastaavia kuluja 8,8 prosenttia, perhe-eläkelain (38/1969) mukaisia eläkekuluja 0,9 prosenttia sekä maatalousyrittäjien eläkelain mukaisia eläkekuluja 9,6 prosenttia.

16 §

Kansaneläkelaitos suorittaa vuosittain tapaturmavakuutuslaitokselle 15 §:n 2 momentissa mainittujen sairausvakuutuslain, kansaneläkelain ja perhe-eläkelain mukaisien kulujen yhteismäärän ja maatalousyrittäjien eläkelaitos vastaavasti maatalousyrittäjien eläkelain mukaiset kulut. Valtio suorittaa vuosittain 15 §:n 3 momentissa mainitun valtion osuuden.

17 §

Maatalousyrittäjän, joka on velvollinen ottamaan maatalousyrittäjien eläkelaisa säädettyä vähimmäiseläketurvaa vastaavan vakuutuksen, on maksettava sanotun vakuutuksen ajalta vakuutusmaksu tämän lain mukaista työvahinkoturvaa varten.

Vakuutusmaksu muodostuu kaikille maatalousyrittäjille samansuuruisesta pohjaosasta ja maatalousyrittäjälle maatalousyrittäjien eläkelain mukaan vahvistetun työtuon perusteella määräytyvästä ansio-osasta. Vakuutusmaksun pohjaosan perusteena käytetään maatalousyrittäjien osuutta tämän lain perusteella korvattujen sairaanhoitokustannusten yhteismäärästä.

Vakuutusmaksua alennetaan 10 prosentilla jokaiselta vakuutusmaksun kohdentumisvuotta edeltäneeltä kalenterivuodelta, jonka aikana maatalousyrittäjän voimassa oleva maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:n säännösten mukaista vähimmäiseläketurvaa koskeva vakuutus on jatkunut yhdenjaksoisesti, kuitenkin enintään viideltä kalenterivuodelta. Jokainen sanottuna aikana korvattu työvahinko pienentää tässä.

prosenttia ja sairaanhoitokuluja 6,8 prosenttia, kansaneläkelain (347/1956) mukaisia eläkekuluja tai niitä vastaavia kuluja 8,8 prosenttia, perhe-eläkelain (38/1969) mukaisia eläkekuluja 0,9 prosenttia sekä maatalousyrittäjän eläkelain mukaisia eläkekuluja 9,6 prosenttia.

16 §

Kansaneläkelaitos suorittaa vuosittain tapaturmavakuutuslaitokselle 15 §:n 2 momentissa mainittujen sairausvakuutuslain, kansaneläkelain ja perhe-eläkelain mukaisien kulujen yhteismäärän ja Maatalousyrittäjien eläkelaitos vastaavasti *maatalousyrittäjän* eläkelain mukaiset kulut. Valtio suorittaa vuosittain 15 §:n 3 momentissa mainitun valtion osuuden.

17 §

Maatalousyrittäjän, joka on velvollinen ottamaan *maatalousyrittäjän* eläkelaisa säädettyä vähimmäiseläketurvaa vastaavan vakuutuksen, on maksettava sanotun vakuutuksen ajalta vakuutusmaksu tämän lain mukaista työvahinkoturvaa varten.

Vakuutusmaksu muodostuu kaikille maatalousyrittäjille samansuuruisesta pohjaosasta ja maatalousyrittäjälle *maatalousyrittäjän* eläkelain mukaan vahvistetun työtuon perusteella määräytyvästä ansio-osasta. Vakuutusmaksun pohjaosan perusteena käytetään maatalousyrittäjien osuutta tämän lain perusteella korvattujen sairaanhoitokustannusten yhteismäärästä.

Vakuutusmaksua alennetaan 10 prosentilla jokaiselta vakuutusmaksun kohdentumisvuotta edeltäneeltä kalenterivuodelta, jonka aikana maatalousyrittäjän voimassa oleva *maatalousyrittäjän* eläkelain 10 §:n mukaista vähimmäiseläketurvaa koskeva vakuutus on jatkunut yhdenjaksoisesti, kuitenkin enintään viideltä kalenterivuodelta. Jokainen sanottuna aikana korvattu työvahinko pienentää *tässä tarkoitettua alennusta 10 prosentilla alentamattomasta vakuutusmaksusta laskettuna*.

18 §

Mitä maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n 5 momentissa ja 12 §:ssä on säädetty sanotun lain mukaisesta vakuutusmaksusta on vastaavasti sovellettava tämän lain mukaiseen maksuun.

Vakuutusmaksu peritään maatalousyrittäjien eläkelain mukaisen vakuutusmaksun yhteydessä siten kuin mainitussa laissa ja maatalousyrittäjien eläkeasetuksessa (667/1969) vakuutusmaksujen perinnästä säädetään. Työvahinkokorvauksesta saadaan vähentää korvauksensaajan maksamatta jääneet tämän lain ja maatalousyrittäjien eläkelain mukaiset vakuutusmaksut maatalousyrittäjien eläkeasetuksen säännöksiä noudattaen.

21 §

Sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamin ehdoin ja 2 momentissa säädetyn maksuin voidaan tämän lain mukainen vakuutus myöntää maatalousyrittäjälle:

1) jonka viljelmä on maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:n 2 momentin 1 kohdassa edellytettyä kokoa pienempi;

2) jonka vuosityöansio on maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettua määrää pienempi; tai

3) sellaisen työvahingon varalle, joka sattuu aikana, jolle maatalousyrittäjä ei ole velvollinen ottamaan maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:ssä tarkoitettua vakuutusta.

Tapaturmavakuutuslaitoksen on vakuutuksen alkaessa ja olosuhteiden muuttuessa todettava maatalousyrittäjien eläkelain 8 ja 8 a–8 h §:n säännöksiä soveltaen, mitä on pidettävä vakuutetun vuosityöansiona.

22 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 19 §:n 1 momentin viimeisessä virkkeessä sekä 2 ja 3 momentissa, maatalousyrittäjien eläkelain 16 ja 17 §:ssä ja 19 d §:n 3 momentissa ja tapaturmavakuu-

18 §

Mitä *maatalousyrittäjän* eläkelain 12 §:n 3 ja 4 momentissa sekä 24–30 §:ssä, 97 §:ssä sekä *maatalousyrittäjän* eläkelain nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa on säädetty sanotun lain mukaisesta vakuutusmaksusta, on vastaavasti sovellettava tämän lain mukaiseen maksuun. Tämän lain mukainen *vakuutusmaksu peritään maatalousyrittäjän eläkelain mukaisen vakuutusmaksun yhteydessä.*

Työvahinkokorvauksesta saadaan vähentää korvauksensaajan maksamatta jääneet tämän lain ja maatalousyrittäjän eläkelain mukaiset vakuutusmaksut noudattaen, mitä *maatalousyrittäjän* eläkelain 97 §:ssä säädetään.

21 §

Sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamin ehdoin ja 2 momentissa säädetyn maksuin voidaan tämän lain mukainen vakuutus myöntää maatalousyrittäjälle:

1) jonka viljelmä on *maatalousyrittäjän* eläkelain 3 §:n 1 kohdassa edellytettyä kokoa pienempi;

2) jonka vuosityöansio on *maatalousyrittäjän* eläkelain 7 §:n 4 kohdassa tarkoitettua määrää pienempi; tai

3) sellaisen työvahingon varalle, joka sattuu aikana, jolle maatalousyrittäjä ei ole velvollinen ottamaan *maatalousyrittäjän* eläkelain 10 §:ssä tarkoitettua vakuutusta.

Tapaturmavakuutuslaitoksen on vakuutuksen alkaessa ja olosuhteiden muuttuessa todettava *maatalousyrittäjän* eläkelain 14–21 §:n säännöksiä soveltaen, mitä on pidettävä vakuutetun vuosityöansiona.

22 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä *maatalousyrittäjän* eläkelain 114, 124 §:ssä ja 14 §:n 2 momentissa sekä tapaturmavakuutuslain 30 a ja 30 b §:ssä, 55 §:n 1 momentissa sekä 61 a, 63, 64 h ja 64 i §:ssä säädetään.

tuslain 30 a ja 30 b §:ssä, 55 §:n 1 momentissa sekä 61 a, 63, 64 h ja 64 i §:ssä säädetään. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos on velvollinen osallistumaan tapaturmavakuutuslain 30 a ja 30 b §:ssä mainitun Tapaturmavakuutuslaitosten liiton toimintaan ja kustannuksiin siltä osin kuin ne liittyvät tämän lain toimeenpanoon. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen hakemuksesta ne perusteet, joiden mukaan tarkoitetut kustannukset lasketaan.

Työntekijäin eläkelain 19 §:n 2 momentin ja tapaturmavakuutuslain 55 §:n 1 momentin säännöksiä sovellettaessa rinnastetaan maatalousyrittäjä sanotuissa laeissa tarkoitettuun työnantajaan.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos on velvollinen osallistumaan tapaturmavakuutuslain 30 a ja 30 b §:ssä mainitun Tapaturmavakuutuslaitosten liiton toimintaan ja kustannuksiin siltä osin kuin ne liittyvät tämän lain toimeenpanoon. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen hakemuksesta ne perusteet, joiden mukaan tarkoitetut kustannukset lasketaan.

Tapaturmavakuutuslain 55 §:n 1 momentin säännöksiä sovellettaessa rinnastetaan maatalousyrittäjä sanotussa laissa tarkoitettuun työnantajaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007. Tässä laissa maatalousyrittäjän eläkelain mukaisella yrittäjätoiminnalla, vakuutusmaksulla ja eläkkeellä tarkoitetaan myös maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaista yrittäjätoimintaa, vakuutusmaksua ja eläkettä. Tämän lain 18 §:ssä olevaa viittausta maatalousyrittäjän eläkelain 30 §:ään sovelletaan noudattaen, mitä maatalousyrittäjän eläkelain voimaansaattamisesta annetun lain (/) 11 §:ssä on säädetty.

Tällä lailla kumotaan 21 päivänä toukokuuta 1982 annetun maatalousyrittäjien tapaturmavakuutusasetuksen (375/1982) 1 §.

9.

Laki**sairausvakuutuslain mukaisen omavastuajan korvaamisesta maatalousyrittäjille annetun lain 2 ja 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain mukaisen omavastuajan korvaamisesta maatalousyrittäjille 17 päivänä tammikuuta 1991 annetun lain (118/1991) 2 § ja 5 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 5 §:n 1 momentti laissa 903/1996 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Maatalousyrittäjällä tarkoitetaan henkilöä, jolla on työkyvyttömyyden alkaessa voimassa maatalousyrittäjien eläkelaisissa (467/69) säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskeva vakuutus tai vireillä hakemus vakuutuksen saamiseksi.

5 §

Päivärahan suuruus on 1/514 maatalousyrittäjälle työkyvyttömyyden alkaessa vahvistettuna olleesta maatalousyrittäjien eläkelain mukaisesta työtulosta.

Ehdotus

2 §

Maatalousyrittäjällä tarkoitetaan henkilöä, jolla on työkyvyttömyyden alkaessa voimassa maatalousyrittäjän eläkelaisissa (/) säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskeva vakuutus tai vireillä hakemus vakuutuksen saamiseksi.

5 §

Päivärahan suuruus on 1/514 maatalousyrittäjälle työkyvyttömyyden alkaessa vahvistettuna olleesta maatalousyrittäjän eläkelain mukaisesta työtulosta

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007. Tässä laissa maatalousyrittäjän eläkelain mukaisella yrittäjätoiminnalla, vakuutusmaksulla ja eläkkeellä tarkoitetaan myös maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaista yrittäjätoimintaa, vakuutusmaksua ja eläkettä. Tämän lain 18 §:ssä olevaa viittausta maatalousyrittäjän eläkelain 30 §:ään sovelletaan noudattaen, mitä maatalousyrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain (/) 11 §:ssä on säädetty.

Tällä lailla kumotaan 21 päivänä toukokuuta 1982 annetun maatalousyrittäjien tapaturmavakuutusasetuksen (375/1982) 1 §.

10.

Laki**maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) 3 §:n 1 momentin 1 kohta, 9 §:n 2 momentti, 27 §, 27 a §:n 1 kohta ja 45 §, sellaisena kuin niistä ovat 27 § ja 27 a §:n 1 kohta laissa 1135/2001, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Maatalousyrittäjän määritelmä

Maatalousyrittäjällä tarkoitetaan tässä laissa henkilöä, joka itse työhön osallistuen harjoittaa maataloutta ja:

1) joka on ollut velvollinen ottamaan maatalousyrittäjien eläkelaisissa (467/69) säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen ja jolla on voimassa mainittu vakuutus tai vireillä hakemus sen saamiseksi; tai

9 §

Yleinen johto, ohjaus ja valvonta sekä toimeenpano

Lomitustoiminnan toimeenpanosta vastaa maatalousyrittäjien eläkelaisissa tarkoitettu maatalousyrittäjien eläkelaitos (eläkelaitos).

27 §

Sijaisavusta perittävät maksut

Sijaisavusta peritään palvelun saajalta tuntimaksu, joka ei saa ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia. Tuntimaksu on yksi euro lomitustunnilta lisättyinä määrällä, joka saadaan jakamalla sijaisavun saajan maatalousyrittäjien eläkelain mukainen työtulo 5 000:lla, jollei jäljempänä tässä laissa toisin säädetä. Maksu

Ehdotus

3 §

Maatalousyrittäjän määritelmä

Maatalousyrittäjällä tarkoitetaan tässä laissa henkilöä, joka itse työhön osallistuen harjoittaa maataloutta ja:

1) joka on ollut velvollinen ottamaan *maatalousyrittäjän* eläkelaisissa (/) säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen ja jolla on voimassa mainittu vakuutus tai vireillä hakemus sen saamiseksi; tai

9 §

Yleinen johto, ohjaus ja valvonta sekä toimeenpano

Lomitustoiminnan toimeenpanosta vastaa *maatalousyrittäjän* eläkelaisissa tarkoitettu Maatalousyrittäjien eläkelaitos (eläkelaitos).

27 §

Sijaisavusta perittävät maksut

Sijaisavusta peritään palvelun saajalta tuntimaksu, joka ei saa ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia. Tuntimaksu on yksi euro lomitustunnilta lisättyinä määrällä, joka saadaan jakamalla sijaisavun saajan *maatalousyrittäjän* eläkelain mukainen työtulo 5 000:lla, jollei jäljempänä tässä laissa toisin säädetä. Maksu

määrätään sen työtulon mukaan, joka sijaisavun saajalla oli voimassa sijaisavun alkamisvuoden ensimmäisenä päivänä. Jollei tällaista työtuloa ole, maksu määrätään sijaisavun saajan viimeksi voimassa olleen indeksillä korotetun työtulon mukaan. Jos sijaisavun saajalla ei ole ollut maatalousyrittäjien eläkelain mukaista vakuutusta, maksun perusteena on soveltuvin osin mainitussa laissa säädettyjä perusteita noudattaen arvioitu alkavan yrittäjän vuotuinen työtulo.

45 §

Tietojen saantioikeus

Paikallisyksiköllä on oikeus saada maksutta verotus- ja muilta viranomaisilta tämän lain toimeenpanossa tarvittavia tietoja ja selvityksiä sekä eläkelaitokselta tarpeellisia tietoja maatalousyrittäjien eläkelaiassa tarkoitettun vakuutuksen hakemisesta, voimassaolosta, maksettavista eläkkeistä ja oikeudesta 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuun eläkkeeseen.

Mitä 1 momentissa säädetään paikallisyksikön oikeudesta saada tietoja verotus- ja muilta viranomaisilta, sovelletaan vastavasti eläkelaitokseen.

määrätään sen työtulon mukaan, joka sijaisavun saajalla oli voimassa sijaisavun alkamisvuoden ensimmäisenä päivänä. Jollei tällaista työtuloa ole, maksu määrätään sijaisavun saajan viimeksi voimassa olleen indeksillä korotetun työtulon mukaan. Jos sijaisavun saajalla ei ole ollut *maatalousyrittäjän* eläkelain mukaista vakuutusta, maksun perusteena on soveltuvin osin mainitussa laissa säädettyjä perusteita noudattaen arvioitu alkavan yrittäjän vuotuinen työtulo.

45 §

Tietojen saantioikeus

Paikallisyksiköllä ja eläkelaitoksella on oikeus *salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä* saada maksutta tässä laissa säädettyjen tehtäviensä toimeenpanossa välttämättömiä tietoja toisiltaan sekä muilta viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999;julkisuuslaki) 4 §:ssä tarkoituilta viranomaisilta. Paikallisyksikön oikeus saada tietoja eläkelaitokselta rajoittuu niihin tietoihin, jotka koskevat maatalousyrittäjän eläkelaiassa tarkoitettun vakuutuksen hakemista ja voimassaoloa sekä maksettuja eläkkeitä ja oikeutta eläkkeeseen.

Eläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä tietojen antamisesta teknisellä käyttöyh-teydellä säädetään julkisuuslain 29 §:n 3 momentissa, avata paikallisyksikölle tekninen käyttöyhteys tämän lain toimeenpanossa välttämättömiin tietoihin.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassa pidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007.